ARHIM. **ILIE CLEOPA**

VALOAREA SUFLETULUI

ARHIM. ILIE CLEOPA

VALOAREA SUFLETULUI

EDITURA BUNAVESTIRE

BACĂU

- 2001 -

I.S.B.N. 973-96484-7-9

DESPRE BLÂNDEȚE, SMERENIE ȘI ÎNDELUNGĂ RĂBDARE

„Viața fără de cuvânt mai mult folosește decât cuvântul fără de viață. Căci viața și tăcând folosește, iar cuvântul și strigând, supără".

Începând de aici, pe cât mila Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și ajutorul Prea Curatei Sale Maici îmi va ajuta și îmi va da pricepere, voi vorbi despre această treime de virtuți care sunt trei verigi ale lanțului celui duhovnicesc, care le are în sine pe toate împletite și cu care lanț trebuie a se lega de Hristos tot cela ce nădăjduiește mântuirea sufletului său.

Iar pricina pentru care m-am gândit să vorbesc în acest cuvânt pentru aceste trei virtuți este că acestea fac o uniune, fiind strâns legate între ele și chiar contopindu-se una în alta, căci cine, cu darul lui Hristos, au câștigat pe una, nu este străin nici de celelalte două. Căci cine are smerenia nefățarnică, este și blând; iar cel blând, îndelung rabdă, odihnindu-l pe el blândețea inimii sale întru toate necazurile și așa ajunge a împlini cuvântul cel scris: *Luați jugul Meu peste voi și vă învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre* (Mat. 11.29).

Aceste virtuți se nasc din aceeași maică, care este prea fericita dragoste. Și după cum dragostea este roada duhului, așa și smerenia este roada dragostei. Că mai întâi au fost dragostea și apoi *cu dragostea cea pentru noi S-a smerit pe Sine Dumnezeu ascultător făcându-Se până la moarte, la moarte pe cruce* (Filip. 2.8.).

Și dacă smerenia este aceea care înalță, apoi dragostea este aceea care de la înălțime a cădea nu lasă.

Iar cum smerenia, blândețea și îndelungata răbdare sunt tot ale dragostei odrasle, aceasta se poate înțelege din cele ce zice Marele Apostol: *Roada Duhului este dragostea*, apoi când numără pe cele ce se nasc din ea, printre altele zice: *blândețea, și îndelungata răbdare* (Gal. 5.22) și altă dată arătând iarăși roadele dragostei zice: *Dragostea îndelung rabdă și este plină de bunătate* (I Cor. 13.4).

Este adevărat că mă necinstesc pe mine și mă prihănesc încercând să vorbesc de aceste mari virtuți de care eu sunt sărac și strein. Căci nimeni nu este mai sărac decât cel ce învață și nu face. Că în ce fel este pictorul care zugrăvește apa pe pereți și la vreme de sete nu-l poate răcori pe el, așa este și cel ce învață fapta bună fără să o lucreze pe ea. Nu poate numai cuvântul fără de lucrare a-i potoli setea sufletului celui ce zugrăvește prin cuvinte de laudă bunătatea fără să guste prin sudoarea și osteneala lucrării din ea.

Înțelept dar, este acela care vorbește nu prin cuvinte mari ci prin fapte vrednice de laudă și acela este fericit care tace și lasă să-i vorbească lucrurile lui. Iarăși acela este bun vorbitor care mustră și învață prin puterea lucrării nu prin multa vorbire.

Deci pentru mine care lucruri nu am, ar fi mai de folos tăcerea care este fără de primejdie. Și știu că, chiar de voi și vorbi, cuvântul meu nu va porni râvna ascultătorilor spre lucrare, căci cuvântul aceluia are putere și este vrednic de crezare înaintea căruia au mers fapte. Pentru că este de înțeles că altul este cuvântul cel frumos și altul este cuvântul cel din lucrare. Cuvântul cel din lucrare este cămară a nădejdii, mângâind pe cel ce-l vorbește cu osteneala lucrării. Iar cuvântul cel frumos fără de lucrare rămâne totdeauna amanet al rușinei, căci rușinează pe cel care l-a vorbit și nu l-a împlinit. De aceea cred că și Dumnezeiasca Evanghelie ne pune înainte pe facere zicând: *Cel ce va face și va învăța mai mare se va chema întru Împărăția cerurilor*. Așa că multe mărturii am care mă opresc de a vorbi și a lăuda comorile altora.

Dar într-un fel vreau să mă mângâi și pe mine săracul și mă gândesc că poate măcar cu cel orb mă voi semăna, care ține lumina pentru alții și măcar că el nu se folosește nici se împărtășește de frumusețea luminii, dar pentru cei ce văd, face un oarecare folos. Cu această îndrăsneală, în cele ce urmează vreau, pe cât îmi va ajuta mila Domnului și îmi va da pricepere, să vorbesc despre virtuțile amintite mai sus. Iar fiindcă virtutea nu are margine (limită), după cum și Sf. Grigore de Nissa zice, că limita virtuții este nelimitatul (nemărginirea) (Contemplări la viața lui Moise, cap. 1), și dacă așa este adevărul, după cum și este, apoi eu în cuvintele ce urmează nu voi putea spune cine din oameni, afară de Dumnezeu, au avut cândva pe aceste trei virtuți în măsură desăvârșită. Căci desăvârșirea cea fără de margine a acestor trei precum și a tuturor virtuților se găsește numai la Dumnezeu, Cel fără de început. Așadar, în cele ce vreau să zic, nu voi îndrepta cuvântul meu către Cel ce le are și le cuprinde pe toate cu desăvârșire: ci cuvântul se îndreaptă către trei aleși robi ai Săi, către Moise zic, către David și către Marele Pavel.

Și voi arăta că deși acești trei mari plăcuți ai lui Dumnezeu au fost împodobiți din dumnezeiescul dar cu toate faptele bune, însă mai mult au strălucit cu aceste trei, adică: cu smerenia, cu blândețea și cu îndelunga răbdare.

DESPRE BLÂNDEȚE

Mai întâi voi începe cuvântul despre Sfântul și Marele Prooroc Moise, despre care Sfânta Scriptură spune că era om foarte blând, mai blând decât orice om de pe fața pământului (Numeri 12.5). Dar oare acest mare prooroc care este așa de blând, de smerenie era lipsit? Nicidecum, căci aceste virtuți, cum am zis mai sus, se țin una de alta și se găsesc una în alta. Căci cine are blândețea cea adevărată, are și smerenia și cine este smerit, se acoperă de blândețe. Smerenia lui Moise o arată luminat Sfânta Scriptură și iată ce zice: „ Pe când Moise păștea oile socrului său Ietro, la muntele lui Dumnezeu Horeb, Dumnezeu i se arată lui Moise într-un rug care ardea cu flacără de foc dar nu se mistuia și îi zice: „ Acum vino, Eu te voi trimite la Faraon și vei scoate din Eghipet pe poporul Meu, pe copiii lui Israel“ (Ies. 3.10). La aceste cuvinte ale lui Dumnezeu, Moise cel blând și smerit cu inima, cugetând la această mare misiune (*slujbă*) care i se încredințase lui din partea lui Dumnezeu și socotindu-se pe sine cu totul nevrednic de o așa mare chemare, a zis: „ Cine sunt eu ca să mă duc la faraon, să scot din Egipt pe copiii lui Israel?“ (Ies. 3.11.).

Iar după ce Dumnezeu îl adevrește că va fi negreșit cu el și îi va ajuta și după ce îi arată minunea cea cu toiagul său care se preface în șarpe și apoi iarăși în toiag și cu mâna care, la porunca lui Dumnezeu, Moise o bagă în sân și apoi o scoate albă de lepră și iarăși o curăță, Moise iarăși se smerește în fața lui Dumnezeu și îi arată neputință sa zicând: „ Ah, Doamne, eu nu sunt un om cu vorbire ușoară; și această neputință nu o am de ieri, nici de alaltăieri, nici măcar de când vorbești Tu cu robul Tău; căci vorba și limba îmi este încurcată“. (Ies. 4.10). Și apoi se ruga lui

Dumnezeu să trimită pe altul și zicea: „ Ah, Doamne, trimite pe cine vrei să trimiți“ (Ies. 4.13.). Este adevărat că Sfânta Scriptură spune că Dumnezeu s-a mâniat pentru această șovăire a lui Moise. Dar, știitorul de inimi, Dumnezeu, care cearcă inimile, a văzut că nu din rea voință și din neascultare Moise zice aceste cuvinte, ci din prea multă smerenie și cunoștință de sine, nevrednic și neîndemânatec se arată pe sine pentru această slujbă mare la care este trimis. Căci deși s-a supărat Prea Bunul Dumnezeu pentru această puțină îndoială a lui Moise, dar nu l-a pedepsit, ci văzându-l că se socoate nevrednic și neputincios, mai mult l-a încurajat. Și auzindu-l că se plânge că este gângav și nu poate vorbi norodului, i-a zis: „ Cine a făcut gură omului? Și cine face pe om surd sau mut, cu vedere sau orb? Oare nu Eu, Domnul?“ (Ies.4.11). Apoi ca un părinte blând vorbește cu robul Său și îl încurajează zicându-i că: „ Iată, este acolo fratele tău Aaron levitul. Știu că el vorbește bine și ușor. Tu îi vei vorbi și îi vei pune cuvintele Mele în gura lui și Eu voi fi cu gura ta și cu gura lui și vă voi învăța ce aveți de făcut. El va vorbi poporului Meu pentru tine și va fi gura ta și tu vei ținea pentru el locul lui Dumnezeu“ (Ies. 4.16). Și așa, cu aceste blânde și părintești cuvinte au îmbărbătat pe smeritul Său rob și l-a trimis să scoată pe poporul Său din robia lui Faraon.

Dar oare, frații mei, de aici nu trebuie să ne rămână ceva spre folos și zidire? De ce oare Dumnezeu, pentru această mare slujbă nu au ales pe altul din norodul Său Israel, care erau cu sutele de mii în Egipt, în robia lui Faraon? Și de ce au ales pe Moise care fugise de Faraon și se înstreinase acolo după cum zice el: „ Locuiesc ca un strein în țară streină“ (Ies. 2.22.). Pentru care pricină oare au ales pe acela care era strein și păștea departe de frații săi din Egipt prin pustiu. Iar acum, după cum arată Sfânta Scriptură, trecuse cu oile dincolo de pustie și ajunsese la Muntele lui Dumnezeu Horeb? (Ies. 3.1).

După părerea și priceperea mea, dacă vom căuta să ne folosim și de aici și dacă vom vrea să dăm cuvintelor de mai sus o

tâlcuire puțin mai adâncă decât ce se istorisise în slovă, se va putea înțelege și așa: că Dumnezeu alege uneori pentru scopuri mari și de folos obștesc norodului Său, pe aceia care se socot în mintea lor de-a pururea nevrednici, ca Moise care, smerindu-se și mărturisindu-și neputința sa înaintea lui Dumnezeu, zicea: „ Doamne, cine sunt eu?" Pe aceia, zic, îi alege spre slujbe mari, care nu voiesc a sluji egipteneștilor patimi și de a sta în robia lui faraon celui fără de trup, ci fug departe și se întreinează de slujirea și robia nevăzutului faraon, păscând oile cele fără de răutate ale virtuților prin locurile cele pustii de patimi și de răutăți, urcând drumul aspru al nevoinței, înconjurați de virtuți, ca Moise de oi, până la înălțimea desăvârșirii. Și ajungând acolo la muntele cunoștinței de Dumnezeu, stau de vorbă cu El față către față, prin privirea curățeniei minții care acum au ajunș în stare de a i se încredința slujbe mari și de a i se descoperi dumnezeiești taine de la acela care arde și luminează, dar nu mistuie spre nimicire pre cei blânzi și smerți cu inima, ca Moise. Căci zice Sfântul Isac Sirul că, cine a ajuns la curățenia minții este vrednic de a i se descoperi taine. Iar fiindcă l-a ales pe Moise cu o neputință firească, adică gângav la limbă, și acesta să fie socotită tot spre a Lui slavă care nici o limbă nu va ajunge cândva îndeajuns să o povestească. Și alta care trebuie a înțelege de aici este că; El când are a face lucruri mari, de lucruri mici și de vase slabe se folosește, ca mulțimea puterii întru cele mari să rámână Lui.

Căci dacă atunci printr-un smerit păstor de oi, și acela gângav la limbă, au voit a scoate din robia lui Faraon aproape șase sute de mii, afară de copii (Ies. 12.37), apoi vedem că mai târziu, își alege altul de la turmele oilor și îl mărturisește că l-au găsit după inimă (I Regi 13.14, F.Ap. 13.22). Și cu el face veșnicul legământ ca prin Cel ce îi va fi urmaș după trup să întemeieze duhovniceasca Sa împărăție cea fără de sfârșit. (Ps. 88.20; Ps. 88.33-36, 2 Regi 7.16). Iar la plinirea vremii, când Cel făgăduit cu jurământul lui

David (Ps. 131.11) au venit și au voit a scoate toate neamurile din robia lui satan, și-a ales Lui pentru această mare slujbă pe acei smeriți și nebăgați în seamă și prin doisprezece oameni, dintre care cei mai mulți simpli și necărturari, au arătat adevărul în lume, iar înțelepciunea lumii acesteia ca o nebunie o au arătat înaintea Sa.

Prin acești duhovnicești pescari, pe toți cei ce au crezut întru numele Lui, spre mântuire i-a vânat, și așa, prin cele proaste și slabe lucruri, pre cele înțelepte și tari le-a rușinat (1 Cor 1.27).

Iar dacă vedem că cel Atotputernic a lăsat lui Moise limba încurcată chiar și după ce îl pune mijlocitor între El și poporul Său Israel, și cu această iconomie trebuie să înțelegem că îl cruță pe Moise ca nu cândva în viață, el să uite că Dumnezeu lucrează atâtea puteri și semne prin cel neputincios și nedesăvârșit întru cele firești. Și călătorind mai departe în viață, cu neputința sa mai mult să se smerească în fața Domnului.

După cum la Marele Pavel, vasul alegerii, care este trimis să-I poarte numele Lui înaintea neamurilor și a împăraților și a fiilor lui Israel (F.Ap. 9.15), pe lângă bogăția darului lui Dumnezeu și pe lângă înălțimea vedeniilor și a descoperirilor cu care este împodobit, i s-a trimis și un înger al satanei ca îmbolditor trupului, care să-l bată peste obraz ca să nu uite că puterea lui Dumnezeu întru neputință se săvârșește (2 Cor. 12.7), așa și la Moise, rămâne mai departe neputința limbii ca să-l țină în măsură dreaptă de a se cunoaște pe sine și a se smeri cel vrednic de laudă. Iar dacă pentru această neputință a limbii este trimis în ajutor fratele și i se spune că Aron va fi gura lui, arată că darurile sunt împărțite.

Și dacă Moise este blând mai mult decât toți oamenii, după cum îl mărturisește Sfânta Scriptură, dacă este tare că poartă în mână toiagul lui Dumnezeu (Ies. 4.20), apoi să nu uite totuși, că și el mai are lipsă de buna vorbire a fratelui său Aron. Și așa să rămână mai departe slujind lui Dumnezeu întru cunoștință și smerenie, slăvind pre Acela Care pe cele neputincioase le întărește și Care pe cele cu lipsă le plinește.

Iar pentru a nu uita noi despre cele care la început ne-a fost cuvântul și pentru a se arăta mai luminat blândețea, smerenia și îndelunga răbdare a acestui mare prooroc al lui Dumnezeu, este cuviincios nouă a urma pe blândul Moise nu numai în Egipt, ci trecând cu el Marea Roșie, să vedem pe blândul prooroc câtă neräutate și câtă îndelungă răbdare arată el față de norodul lui Israel timp de patruzeci de ani cât au rătăcit cu ei prin pustiu. Câtă amărăciune, câte necazuri și câte scârbe îi făceau lui când, după atâtea prea slite minuni care au văzut ei se abăteau la cârtire și la neascultare de Dumnezeu. Căci numai trei zile era de când Dumnezeu îi trecuse pe ei prin Marea Roșie ca pe uscat; numai trei zile era de când văzuse brațul Celui Prea Înalt cu care a cufundat în mare pe Faraon cu toată puterea lui. Numai trei zile era de când Dumnezeu îi slobozise din amara și îndelungata robie de patru sute treizeci de ani, și fiindcă acum îi ajunsese puțină sete în pustie, ei uitaseră toate și cârtind strigau asupra lui Moise: „ Ce avem să bem?" (Ies. 15.24). Ajunseseră acum la Mara și nu putea să bea apă de acolo că era amară, de accea au numit ei locul acela amărăciune" (Ies. 15.23).

Dar blândul Moise văzând tulburarea și cârtirea lor, a strigat către Dumnezeu și Dumnezeu Cel grabnic spre ajutor robului Său, i-a arătat un lemn pe care Moise băgându-l în apă s-au îndulcit apele. Și așa Dumnezeu, prin mâna robului Său Moise, a adăpat pe cei cârtitori.

Aici mi-am adus aminte de o cugetare a Sf. Grigore de Nissa la viața lui Moise, care zice că în ce chip copiii lui Israel cei ce de curând ieșiseră din robia lui Faraon nu putea suferi puțină sete nici amărăciunea apelor de la Mara, până când Moise o au îndulcit-o cu lemnul; așa și copiii lui Hristos care merg spre pământul făgăduinței și care de curând au ieșit din robia lui faraon cel nevăzut și au scăpat de egipteneștile patimi, și călătoresc departe de ele, li se pare cu amărăciune această cale, dar aducându-și aminte de Acela Care a fost răstignit pe lemn și spre setea Lui a

fost adăpat cu oțet și fiere, atunci li se mai îndulcește această amărăciune care îi întâlnește în calea poruncilor Lui.

Acum iarăși să ne întoarcem la cuvântul despre Moise. După ce a plecat de la Mara copiii lui Israel au tăbărât în pustiul Juia. Și acolo iarăși s-au întors spre cârtire asupra lui Moise și a lui Aron și ziceau: „ Cum de n-am murit noi loviți de mâna Domnului când ședeam lângă oalele cu carne și mâncam pâine până ne săturam? De ce ne-ați adus pe noi în pustia aceasta să faceți să moară de foame toată mulțimea aceasta?" (Ies. 16.2-3).

Dar iată că blândul Moise văzând că iarăși cârtesc, le-a zis cu blândețe: „ Ce suntem noi, de cârtiți împotriva noastră?" (Ies. 16.7), ca și cum le-ar zice: de ce vă răsculați și cârtiți împotriva noastră; nu vă aduceți aminte cine este Acela Care ne-a poruncit nouă să vă scoatem în pustia aceasta? De ce nu aveți credință și de ce nu vă rugați la Acela Care au făcut atâtea minuni și puteri cu voi și v-au scos din robia lui Faraon și v-au adus până aici?

Apoi ca un părinte blând și nețінând seamă de necazurile care i le făcea, a început a mângâia și a le zice: Nu vă tulburați și nu vă pierdeți răbdarea. „ Iată Domnul vă va da astăzi carne și mâine dimineață vă veți sătura de pâine" (Ies. 16.8). După ce îi mângâie pe ei cu aceste, iarăși aleargă blândul părinte pentru ei la rugăciune către Dumnezeu, și Dumnezeu ascultând rugăciunea robului Său, le trimite pâine din cer și prepelițe (Ies. 16. 13-14). Dar iată că necazurile și întristările lui Moise nu se termină căci poporul, după ce a fost hrănit cu mană din cer și a mâncat carne, mergând mai departe a ajuns în pustia Rafidim și acolo negăsind apă, iarăși încep să cârtească și amărăsc pe îngăduitorul Moise care, cu blândețe le zice: „ Pentru ce căutați aceasta la mine? Pentru ce ispitiți pe Domnul?" (Ieș. 17. 1-2).

Și văzându-i că ei își pierd răbdarea, se grăbește iarăși spre rugăciune și fiind nedumerit, întreabă pe Dumnezeu: „ Ce să fac Doamne cu poporul acesta? Încă puțin și au să mă ucidă cu pietre" (Ies. 17.4). Și după porunca și sfatul Domnului lovește stânca cu

toiagul și scoate apă spre răcorirea setei acelor care îl amărau și întristau.

Apoi, mai mult ca până aici se va vedea blândețea și îndelungata răbdare a lui Moise din cele ce urmează: căci atunci când au ajuns la Muntele Sinai și el a postit patruzeci de zile ca să primească tablele legii din mâna Donnului, poporul la poala muntelui a silit pe Aron să le facă un dumnezeu de aur; și au făcut un vițel de aur și s-au închinat lui. Atunci Dumnezeu a zis lui Moise: „ Văd că poporul acesta este un popor încăpățânat. Acum, lasă-Mă, mânia Mea are să se aprindă asupra lor și îi voi mistui. Dar pe tine te voi face strămoșul unui neam mare". (Ies. 32. 2-10). Auziți, fraților, bunătatea și mila Prea Înduratului Dumnezeu asupra robului Său Moise? Vede că poporul și-a făcut dumnezeu de aur și a schimbat slava lui într-o asemănare de vițel ce mănâncă iarbă. (Ps. 105. 19-20). Dreptatea Lui Îl silește să-i piardă dar totuși, nu vrea să treacă peste voia prea plăcutului Său Moise, ci îi spune: „ Lasă-Mă!". Oare când și-a mai cerut Dumnezeu voie la vreun om, când a avut de a face vreun lucru, cum auzim că îi zice lui Moise: „ Acum, lasă-Mă!"

O, bunătatea și mila Cerescului Părinte!

O, dragostea și îndurarea Prea Milostivului nostru Ziditor!

O, îndelungată răbdare și blândețe nemărginită a lui Dumnezeu arătată asupra iubitului Său rob!

Căci nu vrea să piardă atâtea sute de mii de vinovați pentru unul care postește și se roagă pentru ei, pentru unul care se teme de el și păzește poruncile Lui. Cu adevărat aici se potrivesc cele scrise: „ În ce chip miluiește tatăl pe fii, au miluit Domnul pe cei ce se tem de el. Căci mila Lui este din veac și până în veac spre cei ce se tem de Dânsul și dreptatea Lui spre cel ce păzește așezământul de lege al Lui". (Ps. 102.13; 17-18).

Acum să vedem ce face blândul Prooroc, când vede că mânia cea dreaptă a lui Dumnzeu s-a aprins asupra lor și îi zice lui „ Lasă-Mă ca să-i mistuiesc!". Să vedem, oare Îl lasă să-i piardă

după cum meritau? Ba nu, ci văzând primejdia, se duce la popor și 'upă ce-i mustră pentru această abatere așa de mare și după ce, pentru râvna slavei lui Dumnezeu au pierdut pe cei aproape trei mii și i-a adus ca jertfă de împăcare lui Dumnezeu prin sabia fiilor lui Levi, apoi, a doua zi a zis poporului: „ Ați făcut un păacat foarte mare. Am să mă sui acum la Domnul, poate că voi căpăta iertare pentru păcatul vostru. Apoi, ducându-se la Domnul cu inimă zdrobită de durere, mărturisește și se roagă pentru ei zicând: „ Ah, Doamne, poporul acesta a făcut un păcat foarte mare; și-a făcut un Dumnezeu de aur. Iartă-le acum păcatul; dacă nu, șterge-mă din cartea Ta, pe care ai scris-o!“ (Ieș. 32. 28-32).

Oare cine nu va înțelege de aici câtă dragoste și nerăutate era în sufletul blândului Prooroc. Poporul acesta de atâtea ori l-a amărât, a cârtit și s-a răsculat împotriva lui și a lui Dumnezeu; de atâtea ori l-a întristat cu răutățile lor. Iar acum, făcând cel mai mare păcat înaintea lui Dumnezeu, văzând că sunt vrednici de pierzare și că mânia cea dreaptă a lui Dumnzeu îi amenință, el uită, în nerăutatea inimii lui de părinte blând, toate răutățile cu care l-a mâhnit și cu mare zdrobire de inimă se roagă pentru ei și își pune sufletul pentru ei și zice: „ Iartă-le păcatul; iar de nu, apoi șterge-mă și pe mine din cartea Ta pe care ai scris-o“.

Iată dar, un adevărat părinte al copiilor lui Israel. Iată proorocul care împlinea cu atâtea veacuri mai înainte cuvântul cel zis al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, de a ne ruga pentru vrăjmași. Iată, în sfârșit, un ales al lui Dumnezeu care era gata a-și pune sufletul pentru frații săi. Dumnezeu îi zise: Lasă-Mă să-i pierd pe ei și pe tine te voi face strămoșul unui neam mare; adică, dacă Mă lași să-i pierd, pe tine te voi ridica la mare cinste. Dar blândului părinte al copiilor lui Israel nu-i trebuie nici o cinste când este vorba ca fiii lui să fie pierduți de mânia cea dreaptă a Domnului. El se roagă cu multă zdrobire și mare umilință Prea Înduratului Dumnezeu să-i ierte numaidecât, iar de nu, apoi odată cu ei, să-l piardă și pe el și să-l șteargă din cartea Sa în care l-a scris.

Dumnezeu văzând că el se roagă și zice aceste cuvinte cu mare zdrobire de inimă, îl adeverește că nu pe el ci pe dânșii îi va pierde și îi zice: „*Pe cel ce au păcătuit împotriva Mea, pe acela îl voi șterge din cartea Mea!* (Ieș. 32.33).

Prea Înduratul Ziditor și Cerescul Părinte îl adeverește că de el îi este milă, că îl vede postind și zdrobindu-se cu inima pentru ei și îl adeverește că nu pe el, ci pe aceia care au păcătuit îi va pierde. Dar blândul părinte al copiilor lui Israel zice către Părinte Creator: „ Ce vvrei să faci Doamne al milelor și al puterilor, vrei să mă cruți pe mine, să mă ridici la mare cinste și să mă faci strămoșul unui neam mare și pe copiii mei și ai Tăi să-i pierzi fiindcă au făcut un păcat vrednic de pierzare? Nu, Părinte și Doamne, Dumnezeul meu. Tu m-ai pus mijlocitor între Tine și poporul Tău. Tu m-ai zidit în mitrasul maicii mele și mi-ai dat o inimă blândă, plină de îndurare și milă și acum eu nu pot face aceasta, ca să-i văd pe ei pierduți iar pe mine slăvit. Nu, Părinte și Doamne, nu pot face aceasta, ca să Te las să-i pierzi, ci cu mare putere și zdrobire de inimă, cu multă umilință și cu lacrimi mă rog milostivirii Tale: iartă-le păcatul. Adu-Ți aminte, o, Părinte și Doamne, de cei iubitori ai Tăi, de Avraam, de Isac și de Iacov, cărora le-ai pus cu jurământ că le vei înmulți sămânța lor ca stelele cerului și că le vei da urmașilor lor țara din care curge miere și lapte și că o vor stăpâni în veac“.

Acestea auzindu-le Prea Milostivul Dumnezeu din gura smeritului și umilitului său rob Moise, S-a biruit de milostivirea Sa și a întors mânia și iuțimea cea dreaptă a Sa și S-a lăsat de răul pe care spusese că vrea să-l facă poporului Său. (Ieș. 32. 12-14).

Altă dată spune Sf. Scriptură că Mariam Proorocița, sora lui Moise, împreună cu fratele său Aron, l-a vorbit de rău pe el și au zis: „ Oare numai prin Moise vorbește Domnul? Nu vorbește oare și prin noi?“ Și Domnul a auzit-o și a pedepsit-o, că s-a umplut de lepră și era albă ca zăpada. Însă Moise cel blând și fără răutate, neținând seamă de răul acesta, îndată a alergat la rugăciune pentru

ea către Domnul și a zis: *Dumnezeule, Te rog vindecă-o!* Dumnezeu ascultând rugăciunea robului Său, i-a dat pentru această greșeală un mic canon, să o scoată afară din tabără șapte zile, și o au vindecat. (Numeri 12.14).

Iar când Core și Datan s-au răsculat împotriva lui Moise și împreună cu el două sute cincizeci de oameni din copiii lui Israel, ba încă și toată adunarea trecuse de partea lor, atuncea slava Domnului s-a arătat întregii adunări și a zis lui Moise și lui Aron: „ Depărtați-vă din mijlocul acestei adunări și-i voi topi într-o clipă". Iar Moise cel blând și fără răutate văzând că mânia Domnului s-a aprins și vrea să-i piardă pe toți pentru răzvrătirea și nesupunerea lor, s-a aruncat cu fața la pământ împreună cu fratele său Aron, și cu multă zdrobire de inimă se ruga zicând: „ Dumnezeule, Dumnezeul Duhurilor și a tot trupul, un singur om a greșit și să te mânii asupra întregii adunări?" Și atunci mânia cea dreaptă a Domnului s-a îndreptat numai asupra lui Core și Datan și Aviron, care erau capii tulburării și i-a înghițit pământul cu casele lor și cu toate averile lor. Iar pe cei două sute cincizeci care purtau cădelnițe și tămâiau, a ieșit foc de la Domnul și i-a ars. (Numeri 16. 1-35).

Dar iată că după acest mare necaz și supărare care s-a abătut asupra blândului Prooroc din pricina lui Core și a celor ce se unise cu el, altă încercare și mai grea îl așteaptă. Căci a doua zi, unul singur din toată adunarea se răscoală asupra lui și a lui Aron, fratele lui, și încep cu toții a striga: *Voi ați omorât pe poporul Domnului!* (Numeri 16.41). Și iată că slava Domnului se arată și norul l-a acoperit pe Moise și din nou mânia Domnului s-a aprins asupra a tot norodul și vrea să-i piardă pe toți și iarăși zice lui Moise și lui Aron: *Depărtați-vă din mijlocul acestei adunări și-i voi mistui într-o clipă!*

Atunci Moise, văzând că pierzarea a tot norodul este aproape, a căzut iarăși cu fața la pământ rugându-se cu mare zdrobire de inimă să îmblânzească mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu. Și

fiindcă pierzarea din parte se și începuse între norod, a zis lui Aron: *la cadelniță, pune foc în ea pe altar, pune tămâie în ea și du-te repede în adunare și fă ispășire pentru ei, căci a venit mânia Domnului și a început urgia.* Aron a luat repede cădelnița și s-a dus și s-a așezat între cei vii și cei morți și urgia Domnului a încetat. Cei ce muriseră erau paisprezece mii șapte sute de oameni, afară de cei ce muriseră din pricina lui Core. (Numeri 16. 42-50).

Iată dar că și de data aceasta, dacă mijlocitorul cel blând, Moise, nu cădea să se roage cu multă umilință și zdrobire de inimă lui Dumnezeu și dacă nu se grăbea să aducă jertfă de ispășire pentru păcatele lor, Domnul avea să-i piardă pe toți după cum meritau.

Despre acest adevăr vorbește luminat Sfânta Scriptură când zice: „ Și a zis să-i piarză pe dânșii de nu ar fi stătut Moise cel ales al Lui rugându-se înaintea Lui ca să întoarcă mânia Lui și să nu-i piardă pe dânșii“ (P. 105.23).

Așadar din cel ce s-a vorbit până aici despre Moise se poate înțelege câte necazuri și supărări suferea acest mare Prooroc a lui Dumnezeu din cauza poporului celui răzvrătit și cârtitor și cu câtă blândețe, smerenie și îndelungată răbdare era el mijlocitor între ei și Dumnezeu pe Care ei Îl supărau și Îl porneau spre mânie, cu nelegiuirile, cârtirile și nesupunerea lor față de sfintele Lui porunci. Iar blândul și îngăduitorul Moise, timp de patruzeci de ani le-a suferit toate răutățile lor neținând seamă de necazurile care i le făcuseră timp de atâția ani. Când îi vedea pe ei în orice fel de primejdie, se ruga cu multă umilință și zdrobire de inimă pentru ei către Prea Sfântul și Înduratul Dumnezeu Care de multe ori voia să-i piarză pentru fărădelegile lor.

Și așa Moise, în tot timpul celor patruzeci de ani a fost mijlocitor blând, smerit și cu multă îndelungată răbdare între Dumnezeu și copiii lui Israel. Se vede că Dumnezeu l-a cunoscut pe robul Său Moise și l-a ales cu aceste virtuți să fie spre folosul de obște al poporului Său Israel. Aceste virtuți l-au făcut slăvit

înaintea lui Dumnezeu și oamenilor. Pentru aceasta a ajuns să fie mărturisit de însuși Dumnezeu mai mare decât alți prooroci și credincios întru toată casa Sa, după cum zice Dumnezeu către Aron și Mariam proorocița, sora lui Moise: *Ascultați, zice, bine ce vă spun, când va fi printre voi un prooroc, Eu, Domnul, Mă voi descoperi lui întru vedenie sau îi voi vorbi în vis. Nu însă tot așa este cu robul Meu Moise. Eu îi vorbesc lui gură către gură, Mă descoper lui prin lucruri ușoare de înțeles și el vede chipul Domnului și este credincios întru toată casa Mea"* (Numeri 12, 7-8).

Se vede dar că mare ales al lui Dumnezeu a fost Proorocul Moise despre care Însuși Dumnezeu mărturisește că a fost credincios întru toată casa Sa. Moise a fost simbol de credincioșie, mai înainte mergător al Mântuitorului nostru Iisus Hristos; căci s-a arătat credincios întru toată casa lui Dumnezeu ca slugă. Iar Hristos, după cum arată Marele Apostol, este credincios peste casa lui Dumnezeu nu ca slugă ci ca Fiu (Evr. 3. 2-6) Încă și Sf. Scriptură îl arată pe el că a fost cel mai blând om de pe fața pământului. (Num. 12.3.)

Ferice dar vor fi aceia care în viața lor își vor aduce aminte de blândețele lui Moise și de îndelungata lui răbdare și după a lor putere se vor sârgui a-și aduna această mare virtute a blândeții la care și Mântuitorul nostru cheamă zicând: *Luați jugul Meu peste voi și vă învățați de la Mine că sunt blând și smerit și veți afla odihnă suflaetelor voastre* (Mat. 11.29).

Adevărat fraților, că mult odihnește sufletul blândețea cea adevărată, fiindcă aceasta este fiică a dragostei și maică a nerăutății.

Cel blând și smerit este iubit de toți și-i odihnește pe toți prin chipul blândeții sale. Cel blând și smerit degrab nu se mânie și pe cei mânioși prin blândețea cuvintelor sale îi domolește și-i alinează, după cum este scris: *răspunsul blând întoarece mânia, iar cuvântul aspru o ațâță.* (Prov. 15.1).

Cel blând este străin de vicleşug şi departe stă de ţinerea de minte a răului, este plin de milă şi totdeauna se mâhneşte şi suferă când vede pe fratele său în necaz.

Cei blânzi şi smerţi se fac vrednici de mari taine şi de la Domnul ei se învaţă căile Sale, după cuvântul scris: *Învăţa-va pe cei blânzi căile Sale* (Ps. 24, 10).

Cei blânzi şi smerţi cu inima în lumea aceasta pentru blândeţea şi nerăutatea lor sunt iubiţi şi ajutaţi de toţi oamenii. Şi nu numai de la oameni capătă îndurare, ci, cu atât mai mult de la Dumnezeu, de mare slavă şi dar se vor învrednici în ziua aceea când toate se vor judeca cu foc şi cu muncă. După cum am arătat, vorbeşte despre aceasta Sf. Scriptură: *Când se va scula la judecată Dumnezeu ca să mântuiască pe toţi blânzii pământului* (Ps. 75, 9). Şi iarăşi zice: *Îndrepta-va pe cei blânzi la judecată* (Ps. 24, 10). Cei blânzi sunt după asemănarea Domnului şi vor fi miluţi în ziua aceea de Cel blând şi smerit cu inima, scăpând de osânda gheenei şi de negrăitele munci, căci: *inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi* (Ps. 50, 18).

Cei blânzi şi smeriţi cu inima în nesfârşiţii vecilor se vor mângâia de duhovniceasca desfătare a Raiului lui Dumnezeu şi vor moşteni bunătăţile acelea care ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inimă de om nu s-a suit. Şi vor fi acolo întru multă odihnă şi pace. Aceasta o arată Dumnezeiasca Scriptură când zice: *Iar cei blânzi vor moşteni pământul şi se vor desfăta întru mulţimea păcii* (ps. 36.11).

Pe acest duhovnicesc şi nestricăcios pământ şi Mântuitorul îl arată a fi patria lor când zice: *Ferice ţi cei blânzi, că aceea vor moşteni pământul* (Mat. 5.4). Acolo dar, în acest ceresc pământ va fi locuinţa celor blânzi şi se vor desfăta acolo întru mulţimea păcii în veacul veacului.

De desfătare însă auzind iubite, să nu cugeţi ceva desfătări asemănătoare cu cele de aici. Că nu este împărăţia lui Dumnezeu mâncare şi băutură, ci dreptate şi pace şi bucurie întru Duhul Sfânt (Rom. 14.17).

Nu la desfătare de hrană cugetă, ci desfătează-te în Domnul, prin cugetarea la legea Lui ziua şi noaptea (Ps. 1, 2). Cu cuvintele Lui hrăneşte sufletul tău căci mai dulci sunt acestea în gura ta decât mierea şi fagurul (Ps. 118, 103).

Nu la desfătare de bunuri trecătoare cugetă, ci roagă-te lui Dumnezeu să te adape pe tine cu vinul umilinţei (Ps. 59. 3) şi dacă cu acest vin în fiecare zi şi noapte te vei adăpa, vei ajunge a înţelege care este gustul duhovniceştilor băuturi, şi încă din veacul de acum te va adăpa pe tine cu apa cea vie, săltătoare, Cel ce a zis: *Dacă însetează cineva, să vină la Mine şi să bea* (Ioan, 4, 10; 7, 37).

Iar dacă prin Darul lui Hristos vei ajunge această fericire, să fii adăpat cu această apă a vieţii, atunci vei înţelege ce înseamnă a te desfăta în Domnul şi ce era raiul cel sădit în Eden, căci cuvântul Eden, desfătare se tâlcuieşte, după Marele Vasile (Hexaimeron, Cuv. despre rai, p. 60-63).

Încă şi de pământ auzind, pe care Sf. Scriptură zice că îl vor moşteni cei blânzi, să nu socoteşti despre el ceva asemănător cu cele pământeşti, chiar de vei vedea cândva şi la cele de aici vreo podoabă sau frumuseţe. Tu nu uita, fratele meu, că alta este slava celor cereşti şi alta a celor pământeşti. (I Cor. 15.40).

Adu-ţi aminte, fratele meu, că acolo pornirile râurilor veselesc cetatea lui Dumnezeu. (Ps. 45, 4). Şi duhovniceşte înţelege cu Marele Vasile că acolo nu sunt ape simţitoare, ci vărsări de râuri ale Mângâietorului Duh, care veselesc cu negrăită mângâiere sufletele acelea care, prin darul lui Dumnezeu, s-au învrednicit a intra în acea cetate a lui Dumnezeu care este Ierusalimul cel ceresc şi Mireasa Mielului. (Apoc. 21, 9-10; 27).

Adu-ţi aminte, iubite frate, că în grădinile acelei cetăţi şi în pământul celor blânzi nu pomi de aceştia simţitori vor fi, căci acolo duhovniceşti pomi se vor veseli şi se vor desfăta.

Acolo apele cele vii ale Mângâietorului Duh pe dânşii îi va adăpa.

Acolo „ drepții ca finicii vor înflori și ca chederii din Liban se vor înmulți“ (Ps. 91. 12).

Acolo sunt munții Sionului celui ceresc, acolo sunt coastele crivățului, cetatea Împăratului Celui Mare. (Ps. 47.2)

Acolo Dumnezeu pe toți cei blânzi și smeriți cu inima și pe toți cei ce au păzit poruncile Lui îi va desfăta până la săturarea inimii lor de duhovniceștile Sale bunătăți, după cum scrie: „ Sătura-mă-voi când mi se va arăta slava Ta“ (Ps. 16.15).

Acolo îi va răcori pe ei apa vieții și întru beția Duhului Sfânt se vor desfăta.

Aceasta iarăși o arată cântătorul de psalmi prin Duhul zicând: „ Îmbăta-se-vor din grăsimea casei Tale și cu izvorul desfătăciunei vei adăpa pre dânșii“. (Ps. 35.8)

Fericți dar, și de trei ori fericiți, vor fi aceia care se vor sârgui a se face blânzi și smerți în veacul de acum, că acolo se vor desfăta în veacul veacului, unde este pacea și lumina cea neînserată.

Acestea, dar și mai multe, ar fi de zis despre blândețile lui Moise și despre fericirea care așteaptă pe cei blânzi și smeriți.

Zis-a Maica Singlitichia: „ Urmează smereniei vameșului ca nu împreună cu fariseul să te osândești. Blândețile lui Moise alege-le ca pe inima ta care este vârtoasă, în izvoare de ape să o prefaci“ (Pateric. Maica Singlitichia 11).

DESPRE SMERENIE

Iar noi, de aici înainte vom îndrepta drumul cuvântului către alt ales al lui Dumnezeu, care cu smerenie, cu blândețe și cu îndelungă răbdare în toată viața a călătorit. Acesta despre care vrem să începem este Sfântul și Marele prooroc și Împărat David.

Blândețea și smerenia i-au fost acestui Prooroc și Împărat cele două aripi ale sufletului său, cu care a zburat la atâta înălțime de slavă și dar înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Iar îndelunga răbdare i-a fost acoperământ strălucit al sufletului său prin toate încercările prin care a trecut.

Cu aceste mari virtuți împodobindu-și a sa inimă, a ajuns de a fi după inima lui Dumnezeu, după cum scrie: „ Am găsit, zice, pe David, fiul lui Iesei, om după inima Mea, care va împlini toate voile Mele". (I Regi 13.14; 15.26; 15,28; 16.1; F.Ap. 13.22; II Regi 2.4; 5.3; Ps. 88.20).

Acest mare prooroc al lui Dumnezeu și împărat al lui Israel, a fost chemat de Dumnezeu la împărăție tot de la păstoria oilor ca și văzătorul de Dumnezeu Moise, după cum arată psalmul zicând: „ Și a ales pe David sluga Sa și l-a luat pe el de la turmele oilor, de la cele fătătoare l-a luat pe dânsul, ca să pască pe Iacov sluga sa și pe Israel moștenirea Sa. (Ps. 77. 76-77). Și cum este locul potrivit să arătăm cum și în ce fel a ales și a chemat Dumnezeu pe robul Său David și l-a pus împărat peste Israel, iată ce spune Sf. Scriptură despre aceasta: După ce Dumnezeu a înlăturat pe Saul de la împărăție pentru că se abătuse de la ascultarea poruncilor Lui, Domnul a zis lui Samuil: „ Când vei înceta să plângi pe Saul pentru că l-am lepădat ca să nu mai domnească peste Israel? Umple-ți cornul tău cu untdelemn și du-te la Iesei Betleemitul căci pe unul din fiii lui l-am ales Eu împărat peste Israel" (I Regi 16.1).

Samuil a ascultat porunca Domnului și s-a dus și când a intrat în casa lui Iesei a văzut de prima dată pe Eliab, fratele mai mare al lui David și întâiul născut a lui Iesei și văzându-l înalt de statură și frumos la înfățișare, a zis întru inima sa că, negreșit unsul Domnului este aici înaintea Lui. Iar Domnul a zis lui Samuil: „ Nu te uita la înfățișarea și la înălțimea lui că l-am lepădat". Apoi a zis: „ Domnul nu se uită la ce se uită omul, că omul se uită la ce-i văd ochii, dar Domnul se uită la inimă". Iesei a chemat apoi pe Aminadav, apoi pe Iama și așa au trecut prin fața lui Samuil cei șapte feciori ai lui Iesei și Samuil i-a zis lui Iesei: „ Domnul n-a ales pe nici unul din ei". apoi Samuil a întrebat pe Iesei: „ Aceștia sunt toți fiii tăi?" Iesei a răspuns: „ A mai rămas cel mai tânăr, dar acela paște oile". Și Samuil a zis: „ Trimite să-l aducă, fiindcă nu vom ședea nici la masă până nu va veni aici". Iesei a trimis și l-a adus și, zice Sf. Scriptură, că tânărul copil era cu păr bălai și cu ochii frumoși și cu față frumoasă. Iar când a sosit, Domnul a zis lui Samuil: „ Scoală-te și unge-l că el este!"

Samuil a luat cornul cu untdelemn și l-a uns în mijlocul fraților săi. Duhul Domnului a venit peste David din ziua aceea și în cele următoare. (I Regi 16. 1-13).

În aceste câteva citate ale Sf. Scripturi se vede luminat în ce fel a fost ales și uns la împărăție David, fiul lui Iesei.

Acum este bine să ne oprim și să ne întrebăm pentru care pricină Dumnezeu nu a căutat nici spre unul din cei șapte frați mai mari ai lui David, după cum arată psalmul care zice: „ Frații mei buni, și mari, nu a binevoit Domnul întru dânșii" (ps. 151.5) și pentru ce a căutat Dumnezeu asupra lui David care era nebăgat în seamă și cel mai mic fiu al lui Iesei? Știu că îmi veți răspunde cu cuvântul de mai sus, că Dumnezeu nu caută la înfățișarea cea din afară, ci, după cum Însuși a zis către Samuil, El caută la inimă. Dar oare Sf. Scriptură nu ne arată nouă spre ce fel de inimi caută Dumnezeu? Dacă ne vom osteni puțin și vom cerca puțin, tot cu ajutorul Sf. Scripturi vom înțelege spre ce fel de oameni și spre ce fel de inimi caută Dumnezeu. Și iată unele din multele mărturii

ale Scripturii care arată despre aceasta. În psalmi, Proorocul zice: „ Căutat-au spre rugăciunea celor smeriți și nu a defăimat cererea lor". (Ps. 101.8). În alt loc zice: „ El nu caută la fața celor mari și nu-și întoarce ochii săi de la cei fără prihană" (Iov 34.19; 35.7). Prea Curata Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioara Maria, în cântarea cea proorocească a ei care o a zis când era în casa Elisabetei, zice: „ Că a căutat Domnul spre smerenia roabei Sale" (Luca 1.48). În alt loc al Sf. Scripturi, Însuși Dumnezeu mărturisește către cine caută, zicând: „ Către cine voi căuta fără numai către cel blând și smerit cu inima și care se cutremură de cuvintele Mele". (Isaia 66.2).

Din aceste mărturii al Sfintei Scripturi se poate înțelege că Dumnezeu mai mult ca spre oricare, caută spre cei smeriți și blânzi care împlinesc poruncile Lui. Se vede dar că, cunoscătorul de inimi Dumnezeu, mai înainte cunoscând smerenia și nerăutatea inimii acestui fiu al lui Iesei, l-a ales și l-a încununat cu slavă și dar. Despre această mai înainte cercare și alegere a lui de către Dumnezeu, singur mărturisește prin Duhul Sfânt zicând: „ Doamne, cercatu-m-ai și m-ai cunoscut; Tu ai cunoscut șederea mea și scularea. Tu ai priceput gândurile mele de departe. Cărarea mea și firul vieții mele Tu o ai iscodit. Și toate căile mele mai înainte le-ai văzut, că nu este vicleșug în inima mea". (Ps. 138. 1-4). Încă se va înțelege că David cel mărturisit după inima lui Dumnezeu, cu smerenie și cu nerăutate a călătorit în viața aceasta.

Dacă vom lua aminte la multe graiuri din psalmii lui și dacă ne vom aduce aminte că din prisosința inimii vorbește gura (Luca 6.45), după cum se poate vedea și la acest prooroc a lui Dumnezeu care din comoara inimii sale celei smerite, gura sa la toată întâmplarea din viață, pe smerenie o pomenește. Și precum Marele Pavel în a cărui inimă trăia Hristos, după cum el singur mărturisește zicând: „ Dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine". (Gal. 2.20). Iar fiindcă trăia Hristos în inima lui, gura lui nu înceta de multe ori de a pomeni Prea Slăvitul Său nume, după cum se poate cunoaște acest lucru că numai în faptele și trimiterile lui scrise, se

află pomenit numele lui Iisus de două sute treizeci și opt de ori iar numele de Hristos de trei sute șaptezeci și trei de ori. Tot așa și în psalmi prea fericitul David nu arareori smerenia o pomenește. Și uneori când se ridicau vrăjmași asupra lui și când proorocea despre smerenia Mântuitorului cea din vremea înfricoșatelor Lui patimi zicea: „ Miluiește-mă Doamne, vezi smerenia mea de către vrăjmașii mei". (Ps. 9.13) și iarăși „ Judecă săracul și smeritul ca să nu se adauge a se mări omul pe pământ". (Ps. 9.38).

Altă dată zice: „ Că înalt este Domnul și spre cele smerite privește" (Ps. 137.6). Când fugea de la fața lui Saul și era în peșteră rugându-se, zicea: „ Ia aminte spre rugăciunea mea că m-am smerit foarte". (Ps. 141.6). Când au fugit în Nov și Saul îl urmărea, iar cu smerenia se mângâia zicând: „ Aproape este Domnul de cei umiliți la inimă și pe cei smeriți cu duhul îi va mântui". (Ps. 33.17). În ziua când Dumnezeu l-a izbăvit pe el de mâna lui Saul și a tuturor vrăjmașilor lui, de smerenie pomenște zicând: „ Că Tu pe poporul cel smerit vei mântui și ochii mândrilor vei smeri". (ps. 17.30). Dacă îl împresoară alte necazuri și supărări, iarăși cu smerenia și cu tăcerea biruiește zicând: „ Necăjitu-m-am și m-am smerit foarte, răcnit-am din suspinarea inimii mele". (Ps. 37.8). Și iarăși zice: „ Amuțit-am și m-a smerit în nenorocirea mea" (Ps. 38.3). Iar când a intrat la el Natan Proorocul și l-a mustrat pentru femeia lui Urie Hetitul, recunoscându-și greșeala sa, iarăși la smerenie aleargă și prin cuvinte pline de umilință strigă către Dumnezeu zicând: „ Miluiește-mă Dumnezeule după mare mila Ta!" (ps. 50.1) Și iarăși: „ auzului meu vei da bucurie și veselie, bucură-se-vor oasele cele smerite" (Ps. 50.9), apoi arată că inima smerită și înfrântă Dumnezeu nu o va urgisi. (Ps. 50.18). Încă arată că multă smerenie și mare osteneală a avut în toată vremea vieții sale pentru păcatul său și că prin post aspru și prin multe lacrimi au spălat păcatul său. Căci zice: „ Făcutu-mi-s-au lacrimile mele pâine ziua și noaptea" (Ps. 41.3). Și iarăși: „ Ostenit-am întru suspinul meu, spăla-voi în toate nopțile patul meu, cu lacrimile mele asternutul meu voi uda". (Ps. 6.6). Și

iarăşi: „ Că s-a stins întru dureri viaţa mea şi anii mei în suspinuri" (ps. 30.10); „ Genunchele mele au slăbit de post". (Ps. 108.23). „ Că cenuşă ca pâinea am mâncat şi băutura mea cu plângere am mestecat-o" (ps. 100.10). „ Ca şi cum m-aş jeli şi m-aş mâhni, aşa m-am smerit" (ps. 34.13). Şi iarăşi pentru post şi pentru smerenie zice: „ Iar eu când mă supărau aceia (vrăjmaşii diavoli prin patimi şi ispite) m-am îmbrăcat cu sac şi am smerit cu post sufletul meu" (ps. 34.12).

Apoi după aceste mari osteneli şi căinţă, striga către Prea Înduratul Dumnezeu zicând: „ Vezi smerenia mea şi osteneala mea şi lasă păcatele mele" (ps. 24.19). Şi mângâindu-ne cu nădejdea mântuirii sufletului său prin smerenie şi osteneală adaugă zicând: „ Bucura-mă-voi şi mă voi veseli de mila Ta, că ai căutat spre smerenia mea" (Ps. 30.7). Acestea fie zise pentru smerenia lui David. Iar pentru blândeţea şi nerăutatea lui, iată ce zice: „ Adu-Ţi aminte Doamne de David şi de toate blândeţele lui" (ps. 131.1). Nu a zis de una sau de două, ci de toate blândeţele lui, arătând Duhul Sfânt prin aceasta că David în toată viaţa sa a fost blând şi fără răutate, căci nerăutatea este roadă a blândeţei după cum şi blândeţea este roadă a duhului şi fiică a dragostei.

Această nerăutate a lui David o adevereşte singur prin Duhul Sfânt când zice: „ Judecă-mă Doamne, că eu întru nerăutatea mea am umblat" (ps. 25.1). Şi iarăşi: „ Judecă-mă după nerăutatea mea" (Ps. 7.8), şi iarăşi: „ Iar eu întru nerăutatea mea am umblat, izbăveşte-mă Doamne şi mă miluieşte" (Ps. 25.11). Şi în alt loc zice: „ Umblat-am întru nerăutatea inimii mele" (ps. 100.3). Încă arată Sf. Scriptură că, cu nerăutate a păscut el oile cele cuvântătoare ale casei lui Israel peste care Dumnezeu l-a pus împărat. „ Şi i-a păscut pe ei întru nerăutatea inimii sale". (ps. 77.76-78).

Toate aceste mărturii ale Duhului Sfânt prin care se arată smerenia, blândeţea şi nerăutatea lui David, mai luminat se vor înţelege din cele ce urmează. Spune Sf. Scriptură că după ce Saul s-a abătut de la poruncile Domnului, Duhul lui Dumnezeu s-a depărtat de la el şi a fost muncit de un duh care venea de la

Domnul. Slujitorii lui Israel au zis: „ Iată un duh rău de la Dumnezeu te muncește. Poruncește numai, domnul nostru. Robii tăi sunt înaintea ta și ei vor căuta un om care să știe să cânte cu harfa. Și când duhul cel trimis de la Dumnezeu va fi peste tine, el va cânta cu mâna și vei fi ușurat". Și după sfatul slujitorilor lui, a fost adus David, fiul lui Iesei, la ei și îi cânta lui Saul cu harfa. Și când îi cânta David, duhul trimis de Dumnezeu se depărta de la Saul și el se simțea ușurat (I Regi 16. 14-23).

Dar tocmai în acest timp când Saul era muncit de acest duh, s-au pornit asupra lui Israel cu război filistenii. Aceștia au adus cu ei un om uriaș, anume Goliat, care a băgat spaimă mare în inima lui Saul și a tot Israelul căci nimeni nu cuteza a se lupta cu el. Pe acest Goliat, care se lăuda cu puterea lui și hulea pe Dumnezeu și pe poporul Său Israel, tânărul David pornindu-se prin râvnă de la Dumnezeu, l-a ucis numai cu o piatră aruncată din praștie, căci Dumnezeu era în ajutorul robului Său David. Iar când se întorceau israeliții din războiul cu filistenii, femeile de prin toate cetățile lui Israel au început să cânte în timpane și în alăute de bucuria biruinței și ziceau: „ bătut-au Saul cu miile iar David cu zecile de mii". Acestea auzind Saul, că mai mult este lăudat David decât el, s-a mâniat foarte și din ziua aceea privea cu ochi răi pe David. (I Regi 18. 6-9).

Prin cuvintele Sf. Scripturi de mai sus se arată cum a ajuns David la curtea lui Saul, cum izgonea duhul cel rău de la el cântând cu mâna din harfă, cum David, cu ajutorul Domnului a omorât pe Goliat, vrăjmașul de moarte al lui Saul și a tot Israelul și pentru care pricină a început Saul să urască pe David, binefăcătorul său.

Dar iată că Sf. Scriptură arată că a doua zi, după ce Saul s-a întors de la război, duhul cel rău a început iar să-l muncească. Iar nevinovatul David, netinând seama de răutatea cea de ieri a împăratului care o cunoscuse și văzând că împăratul pătimește de la duhul cel rău care îl muncea, i-a fost milă și luând harfa, iarăși a cântat și a izgonit duhul cel rău de la el. Și Saul s-a simțit bine și

a răsuflat ușurat, dar văzând pe David aproape de el și întunecându-se la minte de zavistia care o avea în inimă a luat suliță și a vrut să-l pironească pe David cu suliță în perete și să-l omoare. Și David s-a ferit de două ori. (I Regi 18. 10-11). Aici mi-am adus aminte de un cuvânt al Sf. Ioan Gură de Aur care zice că „ mai rea este zavistia decât diavolul". Mare adevăr este acesta și mai luminat decât oriunde se poate vedea aici. Căci Sf. Scriptură arată că David cântând din harfă izgonea duhul cel rău de la Saul dar zavistia nu o putea scoate din inima lui. Duhul cel rău se ducea de la el dar răutatea zavistiei și după plecarea lui rămânea la Saul și când se simțea ușurat de chinurile duhului celui rău, mai rău se chinuia de zavistia sa și căuta să omoare pe David, binefăcătorul său.

Dar Dumnezeu, ai Cărui ochi spre cel drept și nevinovat privesc (Ps. 33.14), îl păzea pe robul Său de furia lui Saul și pentru nerăutatea lui, David a ajuns să fie iubit de tot poporul. Acestea înțelegând Saul, mai mult a început a-l zavistui și a se teme de el și altă cursă a vrut să întindă spre pierzarea lui. A socotit dar să facă pe David ginerele său dar să-i pună condiții grele, ca David să poarte toate războaiele cu filistenii, că așa, se gândea el, David negreșit nu va scăpa viu din mâna filistenilor. Și cu acest plan viclean a zis lui David. „ Iată îți voi da de nevastă pe fica mea cea mai mare, anume Merob, numai să-mi slujești mie cu vitejie și să porți războaiele Domnului" (I Regi 18.17). Iar smeritul și nevinovatul David, auzind această veste din gura lui Saul, cu smerenie și recunoștință a răspuns lui Saul și a zis: „ Cine sunt eu și ce este familia tatălui meu în Israel, ca să fiu ginerele împăratului?" (I Regi 18). Iar după ce David a devenit ginerele lui Saul și întru toate războaiele făcea mare biruință și după ce numele lui David devenise foarte vestit înaintea celor de alt neam și a tot Israelul pentru vitejia și biruințele lui, Saul văzând că nici cu acest fel de cursă nu a putut să-l piardă pe el și ne mai putând să-l vadă întru atâta cinste, și-a arătat răutatea zavistiei și a început pe față prigoană asupra lui David. Și a zis slujitorilor săi

și fiului său Ionatan ca să-l prindă și să-l omoare pe David. Dar Ionatan iubea mult pe David pentru vitejiile și curățenia inimii lui și i-a dat de știre această poruncă a tatălui său. Iar David, înțelegând din vreme, s-a ferit de furia lui Saul. Saul a trimis oamenii lui acasă la David să-l omoare, dar Dumnezeu l-a izbăvit pe el prin Micol, fiica lui Saul, care l-a coborât pe David pe un geam. David a fugit apoi la cei de alt neam, în Gat, ca să scape, dar văzând că și acolo de către aceia i se pregătea o cursă, s-a dus și s-a ascuns în peșterea Adulam de aici a plecat la Mițpa în țara Moabului și de acolo, după sfatul proorocului Gad, s-a dus și s-a ascuns în pădurea Heret.

În această vreme Doeg Idumenul, unul din păstorii lui Saul, a clevetit pe preotul Ahimelec la Saul că a primit și a ajutat pe David. Și Saul a omorât pe preotul Ahimelec cu toată casa lui și cu optzeci și cinci de preoți, încă și toată cetatea preoțească Nobe o au trecut prin ascuțișul sabiei și urmărea cu orice chip să prindă și să omoare pe David.

David înțelegând cu câtă urgie este căutat de Saul spre a fi omorât, s-a dus în pustia Zif, în pădure. Zifiții aceia fiind niște oameni răi, au venit și au spus lui Saul că David este prin acele locuri iar Saul a plecat cu oamenii săi în căutarea lui David. Dar tocmai când Saul se apropia de locul unde era David i-a venit o veste că filistenii au năvălit în țară. Și Saul, fără să vrea s-a întors atunci din urmărirea lui David. De aceea s-a numit locul acela stânca împărăției (I Regi 23.27). Dar iată că furia și răutatea lui Saul nu încetează de a căuta să omoare pe nevinovatul David, căci întorcându-se de la războiul cu filistenii și înțelegând că David cu oamenii lui este ascuns în pustia Enghedi, a luat cu sine trei mii de oameni din Israel și s-a dus să caute pe David, până la stânca țapilor sălbatici. (I Regi 24.3).

Din cele de până aici se vede cu câtă furie și răutate caută Saul să piardă pe David. Iar în cele ce urmează se va arăta cu câtă nerăutate și blândețe se purta David față de Saul, vrăjmașul lui de moarte.

Saul fiind în urmărirea lui David, a ajuns cu oamenii lui la niște stâni de oi care erau lângă drum și acolo era o peștră în care a intrat Saul să doarmă. Iar David cu oamenii lui erau în fundul peșterii. Și oamenii lui David văzând pe Saul dormind în peșteră au zis lui: „ Iată ziua în care Domnul îți zice: Dau pe vrăjmașul tău în mâinile tale!“ David, pe când dormea Saul în peștră, s-a dus încet și a tăiat colțul hainei lui Saul. Apoi a zis către oamenii săi: „ Să mă ferească Dumnezeu să fac ceva împotriva unsului Domnului!“ Și cu aceste cuvinte a oprit pe oamenii săi să se arunce asupra lui Saul. Apoi David s-a retras cu oamenii săi spre locuri tot mai întărite. Iar Saul nu înceta de a-l urmări și auzind că David este ascuns cu oamenii săi pe muntele Hachila, în fața pustiei, s-a dus să-l prindă. Și fiindcă erau obosiți de cale, s-a culcat cu tabăra lui și dormea. În acest timp David a zis către oamenii săi: „ Cine vrea să meargă cu mine în tabăra lui Saul?“ Și Abisai, fiul Qeruiei a zis: „ Eu mă voi pogorî cu tine“. Și fiind noapte și întuneric, David și Abisai s-a pogorât în tabăra lui Saul. Și iată că Saul dormea în cortul său în mijlocul taberei lui și sulița lui era înfiptă în pământ la capul lui. Abner, căpetenia oștirii lui Saul dormea cu poporul împrejurul lui. Atunci Abisai, căpetenia lui David, a zis către dânsul: „ Dumnezeu dă acum ție vrăjmașul tău în mâna ta. Lasă-mă te rog, să-l lovesc cu sulița mea și să-l pironesc dintr-o lovitură, ca să nu mai am nevoie să-i dau alta!“. Dar David i-a zis lui Abisai: „ Nu-l omorî, căci cine ar putea pune mâna pe unsul Domnului și să rămână nepedepsit?“ Apoi a zis: „ Să mă ferească Dumnezeu să pun mâna pe unsul Domnului! Ia numai sulița și ulciorul cu apă de la capul lui“. Apoi, luând ei numai sulița și ulciorul, au ieșit din tabăra lui Saul și nimeni nu i-a văzut căci Dumnezeu îi cufundase în somn adânc pe toți. Și după ce s-a depărtat mult de tabără și au trecut de cealaltă parte a muntelui, David a strigat pe nume pe Saul și Abner căpetenia oștirii lui și aceia trezindu-se din somn au auzit glasul lui David și s-au înspăimântat. Și Saul a zis: „ Glasul tău este fiule David?“. Iar David a răspuns: „ Glasul meu este împărate, Domnul meu!“

Și a zis: „ pentru ce urmărești împărate pe robul tău? Ce am făcut și cu ce sunt vinovat?"

Apoi a zis: „ Binevoiește împărate, domnul meu, și ascultă cuvintele robului tău: Dacă Domnul este cel ce te ațâță împotriva mea să primească de la noi mirosul unei jertfe de mâncare; dar dacă oamenii te ațâță, blestemați să fie înaintea Domnului, fiindcă ei mă izgonesc azi ca să nu mai fac parte din moștenirea Domnului".

Apoi a zis: „ Iată suliță ta împărate, să vină unul din oameni să o ia. Domnul va răsplăti fiecăruia după dreptatea și credincioșia lui. Căci Domnul te dăduse astăzi în mâinile mele dar nu am vrut să-mi pun mâna pe unsul Domnului" (I regi 26.23). După acestea, văzând David că furia lui Saul nu încetează a zis întru sine: „ Voi pieri într-o zi ucis de mâna lui Saul. Nu este nimic mai bine pentru mine decât să fug în țara filistenilor pentru că Saul nu va înceta să mă caute prin tot ținutul lui Israel. Și David a luat cei șase sute de oameni ai lui și i-a dus la Acis, fiul lui Maoc, împăratul Gatului, unde au stat un an și patru luni, până ce Saul a căzut mort în război cu filistenii.

Din cele ce s-au zis până aici se poate înțelege cu câtă răutate căuta Saul să prindă și să omoare pe David și cu câtă blândețe se purta David față de Saul.

De două ori Dumnezeu îl dăduse pe Saul în mâinile lui și oamenii lui îl îndemnau să-l omoare, iar David cel blând și smerit, având frica lui Dumnezeu și lăsând toate la răzbunarea Domnului, nu au voit a-și pune mâinile sale asupra lui Saul.

Au voit mai bine să plece în țară străină și să dea loc urei și mâniei lui Saul decât să-l omoare pe el și să supere pe Dumnezeu. Căci el știa că Saul a fost uns la împărăție de Samuil prin porunca Domnului și nu voia să-i facă nici un rău, după sfatul Domnului. Dar încă și mai mult s-a vădit nerăutatea lui David atunci când dreapta mânie și judecată a lui Dumnezeu l-a ajuns pe Saul și a căzut ucis de sabia sa în fața filistenilor. Despre a cărui moarte înștiințându-se David, i-a părut foarte rău și și-au rupt hainele sale

împreună cu toți oamenii săi, plângând pentru moarte vrăjmașului său, au postit seara și s-au jelit cu durere. (II Regi 1. 11-12).

După această plângere și întristare au făcut și o cântare de jale pentru Împăratul Saul pe care au dat poruncă să o învețe toți copiii lui Iuda și să o cânte în aminitirea morții lui Saul (II Regi 1. 27-27).

Iată dar, frații mei, nerăutatea inimii lui David, arătată la vreme prin faptă. Iată porunca Evangheliei lui Hristos pusă în lucrare de acela care era să-I fie strămoș după trup. Iată porunca desăvârșirii din legea Domnului, care ne învață să iubim pe vrăjmași, cum a fost împlinită de acela care a zis: „ Ferește-te de rău și fă bine, caută pacea și o urmează pe ea". (Ps. 33.14). Cât de luminat se vede împlinit aici cuvântul Mântuitorului Care zice: „ Iubiți pe vrăjmași, faceți bine celor ce vă prigonesc pe voi". (Luca 6.35; Mat. 5.39-44). Apoi, cine nu știe câtă milă și bunătate a arătat David față de urmașii lui Saul, prigonitorul său. Căci atunci când el a ajuns împărat peste toată casa lui Ouda și a lui Israel și a biruit, cu ajutorul Domnului, pe toți vrăjmașii lui, a zis către slujitorii săi: „ A mai răms cineva din casa lui Saul ca să-i fac bine și să mă port cu el cu o bunătate ca bunătatea lui Dumnezeu?" Iar Tiba, unul din foștii robi ai lui Saul a zis: „ Mai este un fiu al lui Ionatan, olog de picioare". Și auzind împăratul David, a poruncit să-l aducă înaintea sa. Iar acela știind câte a pătimit David de la Saul, auzind că este chemat să vină înaintea împăratului, s-a înfricoșat foarte, socotind că îl va pierde pe el cu amară moarte. Și dacă a fost adus înainte, blândul împărat văzându-l în mare frică, a zis către el cu blândețe: „ Nu te teme, căci vreau să-ți fac bine! Îți voi da înapoi toate pământurile tatălui tău Saul și tu vei mânca totdeauna la masa mea". Și din ziua aceea, după porunca împăratului, Mefiboșet, căci așa îi era numele, a devenit stăpân peste toate moșiile rămase de la Saul și stătea în fiecare zi la masă cu împăratul. (II Regi 9.13).

Apoi câtă nerăutate a arătat David față de Abesalom, fiul său, care căuta să-i i a viața și împărăția și se răsculase cu război

asupra lui ascultând de sfatul lui Ahitofel vrăjmașul lui David. Auzind de această răscoală a fiului său, a fost nevoit să părăsească Ierusalimul și să fugă cu poporul prin pustiu și prin munți de furia și răutatea fiului său. Încă nu mică i-a fost rușinea și supărarea care i-a venit auzind că Abesalom, ascultând de sfatului lui Ahitofel, a intrat la soțiile sale fără nici o rușine sau frică de Dumnezeu, făcând această nelegiuire în fața a tot Israelul.

Iar când dreapta mânie l-a ajuns pe Abesalon și a căzut în război ucis de mâna lui Ioab, căpetenia lui, auzind despre această moarte a fiului său care îi era acum vrăjmaș de moarte, în loc de a se bucura că Dumnezeu îl izbăvise să nu cadă ucis tocmai de mâna fiului său, el a început a se tângui și a plânge cu amar și cu multă durere de inimă striga în gura mare: „ Fiul meu Abesalome, Abesalome fiul meu de ce n-am murit eu în locul tău!" (II regi 18. 31-33).

Iată dar, frații mei, și aici arătată nerăutatea inimii lui David. Iată inimă de adevărat părinte care uită toate fărădelegile fiului său celui rău și plânge cu durere pentru pierzarea lui. Oare cine va putea spune în cuvinte câtă neasemănare era între inima sa și a fiului său. Acela plin de ură asupra celui ce l-a născut, cu multă dorință caută să-i ia viața și împărăția. David suferă cu bărbăție de suflet să fie prigonit de fiul său și dorește și să moară în locul lui numai el să rămână în viață și să fie cruțat. Fiul dorește să verse sângele tatălui său și să împărățească în locul lui. Pe adevăratul părinte însă nu-l bucură biruința asupra fiului său, nu vrea să împărățească fără de fiul său, măcar că acela îl prigonește și i se face vrăjmaș de moarte. El uită toate răutățile suferite de la fiul său, toată necinstea și strigă în gura mare cu multă durere: „ Fiul meu Abesalome, de ce nu am murit eu în ocul tău?" Dar încă ce cumpănă vom putea găsi între inima lui David și a lui Saul? Cine va măsura depărtarea, cine va putea înțelege deosebirea între aceste inimi? Saul prigonește și caută să omoare cu orice preț pe binefăcătorul său David. David iartă pe prigonitorul său, plânge cu amar și se jelește pentru moartea vrăjmașului său și îi pare rău

că de ce nu a murit în locul lui. Cu adevărat, mare deosebire de inimi! Mare și neajunsă este distanța între dragostea care îndelung rabdă și se milostivește (I Cor. 13.4) și între inima aceea care urăște și zavistuiește pe fratele său.

Cred încă că nu este chiar bine a trece cu vederea nerăutatea și blândețea arătată de David față de un alt vrăjmaș al său, anume Simei, care era din casa și din neamul lui Saul și care, atunci când împăratul David fugea de la fața fiului său Abesalom, Simei ieșindu-i înainte a început a-l blestema și de față cu tot poporul îl împroșca pe el cu pietre și striga: „Du-te, du-te om al sângelui, om rău" (II regi 16.7). Iar dacă Împăratul David se întorcea biruitor de la război în Ierusalim, acest Simei aducându-și aminte câtă necinste și amărăciune a făcut el împăratului, de față cu oamenii săi și negăsind altă cale de scăpare despre această vină grea și vrednică de moarte, s-a gândit să cadă și să ceară iertare la împăratul. Și tocmai în clipa când împăratului i se punea luntrea să treacă Iordanul, Simei a venit și aruncându-se înaintea împăratului se rugă zicând: „Să nu țină seamă domnul meu, împăratul, de nelegiuirea mea. Să uite că robul său l-a ocărât în ziua când împăratul ieșise din Ierusalim și să nu țină seama împăratul de lucrul acesta, căci robul tău mărturisește că a păcătuit". (II Regi 19. 18-19). Aceste cuvinte ale lui Simei auzindu-le Abișai, unul din căpeteniile oștirii lui David, a zis către împăratul: „Nu trebuie să moară oare Simei pentru că a blestemat pe unsul Domnului?" Iar nepomenitorul de rău împărat a zis lui Abișai: „Astăzi să se omoare vreun om în Israel? Nu știu eu că astăzi împărățesc peste Israel?" Iată bunătatea blândului împărat arătată prin faptă în ziua când Dumnezeu îi dăduse pe vrăjmașul său în mâinile sale ca și altădată pe Saul. Iată mulțumirea și recunoștința lui David față de Dumnezeu prin ce se arată! Că ce zice: Dacă Tu Doamne, ai făcut cu mine milă și m-ai scos din primejdie și de la moarte și astăzi mă întorc sănătos și biruitor să împărățesc iarăși peste Israel, apoi eu să nu fac milă cu cel ce mi-a greșit? Tu m-ai certat cu milă pentru cele ce Ți-am greșit și apoi

iarăşi mi-ai întors scârba întru veselie, şi eu tocmai în ziua bucuriei mele să fac întristare şi să omor pe acel care m-a defăimat? Nu voi face acest lucru. Nu, ca nu bucuria mea de astăzi să o simtă cu scârbă şi cu amărăciune şi cu spaima morţii. De milă de la Tine m-am învrednicit şi de milă vreau să învrednicesc pe cel ce mi-a greşit. Tu, pentru cele ce eu Ţi-am greşit, nu Te-ai răzbunat pe mine până la sfârşit. Şi de aceea răzbunarea mea asupra lui Simei care m-a blestemat şi m-a necinstit, aceasta îmi este, să îi zic lui: „ Nu vei muri cu moarte şi cu jurământ te încredinţez că nu te voi omorî" (II Regi 19.23).

Oare, fraţii mei, care ştiţi mai mult istoria lumii şi care aţi citit mai mult despre trecutul împăraţilor veacului de acum, spuneţi-mi vă rog, dacă mai păstrează istoria lumii vreun caz asemănător despre un împărat pământean care să-l fi ajuns în blândeţe şi nerăutate pe Împăratul David şi să fi iubit atât de mult pe vrăjmaşii săi, ca el. Arătaţi-mi vă rog, mie, prostului şi neînvăţatului, dacă aţi mai citit sau auzit undeva despre vreun împărat care să fi plâns şi să se tânguiască cu atâta durere de inimă pentru moartea vrăjmaşilor săi, precum a plâns Împăratul David după moartea lui Saul şi a lui Abesalom, prigonitorii săi şi vrăjmaşii săi de moarte? Oare, iarăşi voi întreba, din împăraţi a mai făcut cineva atâta milă şi bunătate cu urmaşii vrăjmaşilor săi încât să le dea moşii şi robi şi să le rânduiască a sta la masă cu el în toate zilele, cum a făcut David Împăratul cu Mefiboşet, nepotul lui Saul?

Care din împăraţi, având vreun vrăjmaş care l-ar fi batjocorit în faţa curtenilor săi şi să-l fi împroşcat cu pietre în faţa a tot poporul şi apoi el să-l ierte şi să-l încredinţeze cu jurământ că nu-l va pierde, precum a făcut David Împăratul cu Simei cel din casa lui Saul, despre care am vorbit mai sus? Aşadar, din cele de până aici, cred că se va înţelege destul de luminat smerenia, blândeţea şi nerăutatea Împăratului David.

Este cuviincios de arătat că acest mare prooroc şi împărat s-a arătat blând şi smerit nu numai atunci când a fost prigonit şi în

primejdie despre vrăjmașii săi, ci, cu atât mai mult și-a arătat smerenia și nerăutatea atunci când a fost biruitor asupra vrăjmașilor și chiar când însuși Dumnezeu i-a vestit că îl va ridica pe el la mare slavă și dar. Când Dumnezeu a trimis la el pe Proorocul Natan și i-a zis: „ Așa vorbește Dumnezeul oștirilor: Te-am luat de la păscutul oilor ca să fii împărat peste Israel. Am fost cu tine ori pc unde ai mers. Am nimicit pe toți vrăjmașii dinaintea ta, ți-am făcut numele tău ca numele celor mai mari oameni de pe pământ". Și apoi îi zice: „ Casa ta și împărăția ta vor rămâne veșnic înaintea Mea și scaunul tău de domnie îl voi întări pe vecie!" (II Regi 7. 8-16).

La auzirea acestor cuvinte care i le vorbește Dumnezeu prin proorocul Natan, smeritul împărat nu s-a înălțat cu inima pentru această mare slavă și dar care i se vestește că le va lua de la Domnul, ci cu mare smerenie înfățișându-se înaintea Domnului a zis: „ Cine sunt eu Doamne Dumnezeule și ce este casa mea de m-ai făcut să ajung unde sunt? (II regi 7.18-19).

Iată cuvinte izvorâte din smerenia inimii lui David. Iată recunoștința și mulțumirea cu smerenie arătată în fața lui Dumnezeu de fericitul împărat. Dumnezeu vorbea oarecând din mijlocul focului către smeritul păstor de oi de la muntele Horeb și îi încredința lui marea slujbă de a-l pune pe el mijlocitor pentru poporul Său Israel. Și îi spunea că prin mâinile lui va face mari semne și minuni peste toată țara Egiptului și că prin el va scoate pe poporul Său din robia lui Faraon, iar smeritul Moise socotindu-se prea mic pentru o slujbă așa de mare zicea: „ Cine sunt eu, Doamne, ca să mă duc la Faraon și să scot din Egipt pe copiii lui Israel?" (Ies. 3.11). Apoi cu multă smerenie și cunoștință de sine se mărturisea pe sine nevrednic și neîndemânatec pentru un lucru așa de mare și arătându-și neputința sa înaintea Domnului, zicea: Ah Doamne, eu sunt un om gângav și limba îmi este încurcată!" (Ies. 4.10).

Aceleași cuvinte de smerenie și cunoștință de sine le vedem acum și la David, blândul păstor al oilor celor cuvântătoare ale

casei lui Israel că zicea: „ Cine sunt eu Doamne Dumnezeule și ce este casa mea de m-ai făcut să ajung unde sunt?“ Se întreabă apoi după dreptate și se minunează de atâta milă și dar al lui Dumnezeu revărsat asupra lui. Nu uită purtarea de grijă a lui Dumnezeu care a fost cu el de l-a ales dintr-o familie săracă și nebăgată în seamă și cum l-a luat de la turmele oilor și l-a pus împărat peste Israel. Apoi, înțelegând și cele mai mari care i se făgăduiesc, zice către Dumnezeu: „ Și încă atâta este puțin înaintea Ta Doamne Dumnezeule. Tu vorbești despre casa robului Tău și în viitor?“ Adică: nu este de ajuns câte ai făcut cu mine până aici, că din păstor de oi m-ai făcut prooroc al Tău și împărat peste Israel? Și aceasta Ți se pare ție puțin față de robul Tău, vrei să aduci încă mai mare dar și slavă peste casa și familia mea? Vedeți, frații mei, cu câtă smerenie și recunoștință se arată în fața Domnului marele și vrednicul de laudă împărat? De aceea am zis că smerenia și nerăutatea inimii lui au fost acelea care l-au ridicat la atâta dar și slavă.

Se vede că pe cât Dumnezeu vrea să-l înalțe, pe atât el mai mult se smerește cu inima și cu cuvintele în fața Domnului și a darului Său. Și precum pomul cel încărcat de roade, pe cât îi cresc roadele mai mari, pe atât el mai mult își pleacă crengile spre pământ, așa și duhovnicescul acesta pom care a crescut din rădăcina lui Iesei, pe măsură ce i se mărea darurile Sfântului Duh, el mai mult se pleaca cu smerenia inimii în fața Darului.

Iar dacă este adevărat că toate cele clădite înalt și frumos pe cele de jos se reazămă, așa și aici, înălțimea slavei și frumusețea sfințeniei la care a fost ridicat marele Prooroc și Împărat au fost așezate pe adânca temelie a inimii lui, după cum este scris că „ în inimă adâncă se va înălța Dumnezeu“ (Ps. 63.7), încă trebuia să se adeverească și cele zise: „ Cornul lui se va înălța întru slavă“ (ps. 111.9). Și iarăși, „ Acolo voi răsări cornul lui David gătit-am luminător unsului Meu. Pe vrăjmașii lui voi îmbrăca cu rușine și peste dânsul va înflori sfințenia Mea“ (Ps. 131. 17-18). Și pe acestea vedem căci cu lucrul le-a împlinit Dumnezeu asupra

robului Său. Căci pe Goliat, acela care băgase spaima în tot Israelul și cu puterea și cu statura lui se lăuda, smeritul David numai cu o piatră aruncată din praștie, l-a omorât și pe vrăjmașii lor filistenii, i-au rușinat mândria. Încă și pe moabiți și pe edomiți, Domnul i-a nimicit. Iar pe cei trei mari vrăjmași ai lui Israel, cu groaznică moarte i-a secerat căci Abesalom, și Ahitofel, singuri s-au spânzurat, iar Saul, cu a sa sabie, s-a junghiat. Și așa, după cuvântul cel mai de sus zis, Dumnezeu pe toți vrăjmașii smeritului Său rob, cu mare rușine i-a îmbrăcat și cornul smeritului Său rob cu puterea dreptei Sale l-a ridicat ca să nu rămână adevărul cel zis că: „ Întru numele Meu se va înălța cornul lui" (Ps. 88.24).

Toate aceste daruri și binefaceri ale lui Dumnezeu au venit asupra lui David numai pentru smerenia și nerăutatea inimii lui, după cum singur, prin Duhul Sfânt mărturisește zicând: „ Și pe mine, pentru nerăutatea mea m-ai sprijinit și m-ai întărit înaintea Ta în veac" (Ps. 40.12). Și dacă este scris undeva că Dumnezeu celor smeriți le dă dar (I Petru 5.5) apoi care dar mai mare poate fi asupra unui om decât să ajungă din păstor de oi, prooroc al lui Dumnezeu și împărat peste Israel?

Dacă iarași scrie că: „ Cela ce se smerește se va înălța" (Mat. 13.12; Luca 14.11; Petru 5.6; Iov. 22.29; Iacov 4.10), apoi se poate înțelege că la puțini din muritorii oameni se va potrivi mai mult acest adevăr al lui Dumnezeu decât la David, care din păstor de oi, nu numai prooroc și împărat a fost ci și strămoș al aceluia ce a zidit pe strămoși, a ajuns. Așadar se vede că a înmulțit Domnul spre smeritul Său rob slava Sa, după cum prin Duhul mărturisește zicând: „ Înmulțit-ai spre mine slava Ta" (ps. 70.24). Și această veșnică slavă la care a ridicat Dumnezeu pe smeritul Său rob cu jurământ, o au întărit pe ea după cum scrie: „ Juratu-S-a Domnul cu adeverință și nu se va lepăda de la dânsa. Din rodul pântecelui tău voi pune pe scaunul tău". (Ps. 131.111). Oare care dar poate fi mai scump, și care slavă mai mare decât aceasta pe care cu jurământ le-a dat Dumnezeu smeritului Său rob David, ca împărăția lui să rămână veșnică și scaunul lui de domnie, duhovnicește să

strălucească și să lumineze ca soarele înaintea Domnului? La care înălțime de slavă se putea să ridice Dumnezeu pe smeritul Său rob David, decât la aceasta la care l-a înălțat, de a-I fi el tată după trup, Celui ce S-a născut mai înainte de veci din Tatăl și a căruia împărăție nu va avea sfârșit! După cum Arhanghelul vestitor, la plinirea vremii, adeverind către cea Prea Curată nepoată a lui David, a glăsuit: „Și-i va da Domnul Dumnezeu scaunul de domnie al Tatălui Său. David va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit?“ (Luca 1.30-33). Cu adevărat că aici s-a împlinit cuvântul cel scris că „cel ce se smerește se va înălța“ și cela ce zice că „Domnul smerește și înalță, ridică de la pământ pe cel lipsit și din gunoi pe cel smerit, ca să-l așeze pe el cu puternicii poporului și scaunul slavei să-i dea moștenire lui“ (I regi 2.7; Ps. 112.6-8).

Dar oare, frații mei, David, când a primit vestea prin Natan Proorocul despre acest veșnic legământ și mare slavă își dădea el seama de această mare fericire? Oare înțelegea el atunci prin cine se va binecuvânta și va rămâne veșnic împărăția lui? Oare i se descoperise lui de la Duhul Sfânt despre duhovniceasca împărăție care nu va avea sfârșit prin Cel ce se va naște din el după trup? Oare au cunoscut el mai înainte în ce fel se va aduce la îndeplinire această taină și făgăduință? Eu cred că da, și cu mărturiile Sfintei Scripturi este cuviincios să arăt că da. Mai întâi cred că este bine să auzim pe Marele Apostol Petru care zice: „David era prooroc și știa că Dumnezeu îi făgăduise cu jurământ că va ridica pe unul din urmașii săi pe scaunul lui de domnie“ (F.Ap. 3.30). Din această mărturie a marelui apostol se vede luminat că știa. Dar, poate va zice cineva că numai atât știa, că Dumnezeu va ridica pe cineva din neamul lui pe scaunul lui de domnie, iar mai mult nu știa. Trebuie însă a arăta că David, prea fericitul prooroc și strămoș al lui Hristos după trup știa prin Duhul Sfânt multe și cele mai înalte despre această mare taină a pogorârii lui Dumnezeu la noi. Pentru că Sf. Scriptură arată că David mai înainte decât alți prooroci și decât Isaia, multe despre Hristos au proorocit. Pentru

că el este acela care, naşterea cea duhovnicească şi fără de ani din Tatăl o au arătat zicând: „ Din pântece mai înainte de luceafăr Te-am născut“ (Ps. 109.3), prin acestea arătând că mai înaite de îngeri şi de toată lumea cea gândită, fără de vreme are pe a sa estime Tatăl. David este acela care preoţia Mântuitorului, după rânduielile lui Melhisedec, o arătat zicând: „ Tu eşti preot în veac după rânduiala lui Melhisedec“ (Ps. 109.4); adică fără de sânge, cu pâine şi vin, fără de neam, după cum şi Isaia a zis: „ iar neamul lui cine îl va spune?“ (Isaia 53.8).

Încă şi despre chipul împărtăşirii cu această prea sfântă jertfă, care după materie se aseamănă cu a lui Melhisedec, umbros au vorbit zicând: „ Paharul mântuirii voi lua şi numele Domnului voi chema“ (Ps. 115.4). Şi iarăşi: „ Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul“ (Ps. 33.8).

David, Schimbarea la Faţă a Domnului în muntele Taborului o au arătat zicând: „ Taborul şi Ermonul întru numele Domnului se vor bucura“ (Ps. 88.13).

David, vânzarea Mântuitorului de către ucenic a arătat-o zicând: „ Cel ce mănâncă pâinile Mele au urzit asupra Mea vicleşug“, şi iarăşi: „ şi au iubit blestemul şi îi va veni lui şi nu au voit blagoslovenia şi se va lua de la dânsul“ (Ps. 108.7-16). Şi iarăşi: „ Fie zilele lui puţine şi dregătoria lui să o ia altul“.

David, tulburarea iudeilor, şi a păgânilor cea din vremea înfricoşatelor patimi ale lui Hristos, o au arătat zicând: „ Pentru ce s-au înfrânat neamurile şi popoarele au cugetat cele deşarte? Sătut-au de faţă împăraţii pământului şi boierii noroadelor s-au adunat asupra Domnului şi asupra Lui“ (Ps. 2.1-2)

David, despre înfricoşatele patimi şi răstignirea Domnului a arătat zicând: „ legat-au mâinile Mele şi picioarele Mele“ (Ps. 21.18-20). Încă şi despre jalnica privelişte în care avea să fie pe cruce Stăpânul nostru când îşi vărsa tot prea curatul Lui sânge şi îi vor rămâne oasele goale încât va putea cineva să I le numere, arătând a zis: „ Numărat-au oasele Mele şi aceia priveau şi se uitau la Mine“ (Ps. 21.19).

David despre împărțirea hainelor de către ostași a zis: „ Împărțit-au hainele Mele loruși și pentru cămașa Mea au aruncat sorți“ (ps. 21.20).

David despre adăparea cu oțet din vremea Sfintelor Patimi, au arătat zicând: „ Dat-au spre mâncarea Mea fiere și pre setea Mea M-au adăpat cu oțet“ (Ps. 68.25).

David, pogorârea Mântuitorului nostru la iad și sfărâmarea porților iadului o au arătat zicând: „ Ridicați boieri porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul slavei“ (Ps. 23.9).

David, despre Învierea Domnului, luminat au arătat zicând: „ Sufletul Lui se va pogorî în iad și trupul Lui nu va vedea stricăciune“ (Ps. 15.10).

Despre Înălțare au arătat zicând: „ Înalță-Te peste ceruri Dumnezeule și peste tot pământul slava Ta“ (ps. 56.7; 56.14).

David despre șederea de-a dreapta Tatălui au proorocit zicând: „ Zis-a Domnul Domnului meu, șezi, de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale“ (Ps. 109.1)

David, despre Pogorârea Sfântului Duh peste Sfinții Apostoli și despre predicarea Evangheliei lui Hristos în toată lumea au proorocit zicând: „ Trimite-vei Duhul Tău“ (Ps. 103.31). Și iarăși: „ În tot pământul va ieși vestirea lor și la marginile lumii cuvintele lor“ (Ps. 18.4).

David, Înfricoșata judecată și a doua venire a Domnului prin multe mărturii o au arătat zicând: „ Dumnezeu arătat va veni, Dumnezeu nostru și nu va tăcea. Foc înaintea Lui va arde și împrejurul Lui vifor foarte. Cerne-va cerul de sus și pământul de jos ca să aleagă pe norodul Său“ (Ps. 49.3-5). Și iarăși: „ Nor și negură împrejurul Lui“ (Ps. 96.2). „ Dreptatea și judecata este gătirea scaunului Lui“ (Ps. 88.14). „ Mila și adevărul vor merge înaintea feții tale“ (Ps. 88.15). „ Foc înaintea Lui va merge și va arde împrejur pe vrăjmașii Lui. Strălucit-au fulgerile lui lumii, văzut-au și s-au clătit pământul; munții ca ceara s-au topit de fața Domnului a tot pământul. Vestit-au cerurile dreptatea Lui și au

văzut toate noroadele slava Lui“ (ps. 96.2-6). „ Judeca-va lumea întru dreptatea şi noroadele cu îndreptare“ (Ps. 97.11).

Încă au arătat despre Hristos că El va fi piatra cea nebăgată în seamă de ziditori, adică de cărturarii şi arhiereii iudeilor şi au zis că El va ajunge în capul unghiului. (Ps. 117.22. Efes. 2.20).

Despre mântuirea lumii prin Iisus Hristos Care este Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, au arătat zicând: „ Trimis-ai Cuvântul Tău şi i-ai vindecat pe ei şi i-ai scos pe ei din stricăciunile lor“ (Ps. 106.20).

Despre slava Prea Curatei Fecioare Maria şi Născătoare de Dumnezeu, luminat au arătat că va sta de-a dreapta Sfintei Treimi căci au proorocit zicând: „ De faţă au stătut împărăteasa de-a dreapta Ta“ (Ps. 44.11).

Pe Hristos Cel născut după trup din ea, Fiu al lui Dumnezeu, L-a arătat zicând, prin Duhul Sfânt: „ Fiul Meu eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut“ (Ps. 2.7),

Aşadar cine oare, după atâtea mărturii va mai tăgădui că David Proorocul nu a cunoscut prin Duhul Sfânt cu de-amănuntul despre taina cea mare a întrupării lui Dumnezeu Cuvântului? Iar dacă David aşa luminat au înţels că Cel ce se va naşte din el după trup va fi Fiul lui Dumnezeu şi Împăratul slavei, apoi cine va putea spune vreodată prin cuvinte, ce s-a petrecut în mintea cea proocească şi în sufletul smeritului Prooroc? Cine va putea să-şi închipuie duhovniceasca mângâiere şi săltările duhului său? Cine va descrie umilinţa şi dragostea către Dumnezeu a Prea Fericitului Împărat?

O, blândule şi smeritule Părinte David!

O, fericitule fiu a lui Iesei!

O, vlăstarule al lui Iuda!

De mare slavă şi dar te-a învrednicit pe tine Domnul Dumnezeu, cela ce înalţă pe cei smeriţi şi nu a defăimat cererea lor. Cu adevărat şi-au adus aminte Dumnezeu de blândeţile tale după cum te rugai zicând: „ Adu-Ţi aminte Doamne de David şi de toate blândeţile lui“. Căci Dumnezeu Care mângâie pe cei

smeriţi (II Cor. 7.6), de mare şi negrăită mângâiere te-a învrednicit. Multe au fost scârbele tale în lumea aceasta, viaţa ta s-a stins întru dureri şi anii tăi în suspinuri. Când s-au înmulţit durerile tale în inima ta mângâierile lui Dumnezeu au veselit sufletul tău. Ca şi cum te-ai fi jelit şi te-ai fi mâhnit, aşa te-ai smerit. Şi toată ziua mâhnindu-te umblai. Veselitu-te-ai însă acum pentru zilele în care te-ai smerit şi pentru anii în care ai suferit rele. Întru nerăutate ai umblat. Necăjitu-te-ai şi te-ai smerit foarte, răcnit-ai din suspinarea inimii tale. Şi iată că suspinul de la Domnul nu s-a ascuns. Domnul te-a miluit şi te-a auzit şi El a fost ajutorul tău. Întors-a plângerea ta spre bucurie, rupt-a întristarea ta şi te-au umplut de veselie (ps. 20.10-11). Aşteptând ai aşteptat pe Domnul şi El a căutat spre tine (Ps. 39.1). Că ochii Domnului spre cei drepţi privesc şi urechile Lui spre rugăciunea lor. (Ps. 33-14; Pilde 15.8-29). Întru pomenire veşnică va fi neamul tău prin cel ce se va naşte după trup din familia ta. Pentru că şi Isaia în vremea sa îl va aminti pe el zicând: „ Din Iesei va ieşi o rădăcină care se va scula să domnească peste neamuri şi neamurile vor nădăjdui întru El“ (Isaia 11.1-10). Nici cartea Legii Darului nu se va începe a se scrie fără să amintească numele tău zicând: „ Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam“ (mat. 1.1).

Şi aici plugarii Evangheliei Darului nu vor începe sămânţa Cuvântului a o semăna până nu vor arăta numele tău zicând: „ Din sămânţa lui David, Dumnezeu după făgăduinţă, a ridicat lui Israel un Mântuitor Care este Iisus“ (F.Ap. 13.23).

Încă şi vasul alegerii va striga: „ Vă vestesc vouă Evanghelia lui Iisus Hristos Cel născut după trup din seminţia lui David“ (Rom. 1.1-3). Şi iarăşi către Timotei zice: „ Adu-ţi aminte de Domnul Iisus Hristos din sămânţa lui David, înviat din morţi, după Evanghelia mea“ (II Tim. 2.8; F.Ap. 2.30; 13.23; I Cor. 15.14).

Acestea ştiindu-le despre tine, o, de trei ori fericite Părinte Davide, şi înţelegând că smerenia şi blândeţile tale te-au făcut

vrednic de atâtea daruri de la Dumnezeu și de El ai fost numit om după inima Lui, te rugăm cu umilință să mijlocești la prea Înduratul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos Cel născut după trup din neamul tău, ca milostiv să fie cu cel ce încearcă după a lui pricepere să arate în scris slava și darul lui Dumnezeu de care te-ai învrednicit pentru smerenia inimii tale; și pentru care pricină au fost cu tine darul și ajutorul Lui, după cum și unii din sfinți au mărturisit zicând: „ David a fost smerit și Dumnezeu era cu dânsul“ (Pateric. P. 9.164. Avva Nisetro 2) și iarăși altul zice: „ smerit cugetător ca David m-am făcut“ (Avva Ioan Persul, Pateric P. 9.123).

* * *

A întrebat încă un frate pe un bătrân zicând: „ Spune-mi părinte oare ce-și face cineva să câștige smerenia?“ Răspuns-a lui bătrânul: „ Smerenia fiule este cunună de pietre scumpe a călugărului. Și cel ce vrea să câștige smerenia, acela pururea să se silească să-și deprindă firea sa a-și vedea numai ale sale greutăți și păcate și a le cunoaște, a se mâhni și a se defăima și a se îngrji pentru ele. Iar pentru păcatul altora să nu ispitească nici să osândească pe cineva din frați“ (Pateric, cap. 10. pag. 342).,

* * *

Un frate a întrebat pe un bătrân: „ Ce este sporirea omului către Dumnezeu?“ Și a răspuns bătrânul: „ Sporirea omului către Dumnezeu este smerenia, că pe cât se pogoară cineva în smerenie, pe atât se înalță în sporire“.

* * *

A zis un bătrân: „ Dacă smerindu-te pe sine vei zice cuiva „ iartă-mă!“, arzi pe draci!“ (Pateric. pg. 358).

DESPRE ÎNDELUNGĂ RĂBDARE

Și acum, după ce am arătat prin puține cuvinte slava și darul lui Dumnezeu la care s-a ridicat David prin smerenie și îndelungă răbdare, este cuviincios să arătăm că precum David și Moise în Legea veche mai mult ca alții, cu aceste mari virtuți au strălucit, așa și în Legea darului Evangheliei, cei ce au urmat pe Blândul nostru Mântuitor, s-au sârguit, după a lor putere, a se face blânzi și smerți cu inima, după învățătura Domnului Care zice: „ Luați jugul Meu peste voi și vă învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre" (Mat. 11.29). Spre adeverirea celor ce zic, în cele ce urmează, vom începe cuvântul despre următorul lui Hristos, Pavel Apostolul.

Acesta purtând în inima sa pe maica virtuților, zic adică pe fericita dragoste, aceasta l-a îndemnat să fie însoțit în toată călătoria vieții de aici, de smerenie, blândețe și îndelungă răbdare. Căci acestea sunt fiice adevărate ale ei, căci smerenia din dragoste se naște, după cuvântul cel scris: „ Cu dragostea cea pentru noi s-au smerit pe Sine Dumnezeu", arătând mai întâi dragostea, născătoare tuturor virtuților și apoi smerenia, din care naște blândețea și îndelunga răbdare prin care prea fericitul Apostol, mai mult decât prin alte virtuți, a alergat în calea poruncilor lui Dumnezeu și s-a desfătat întru ele ca întru toată bogăția.

Acest mare dascăl al lumii și neobosit următor al lui Hristos, care din pântecele maicii sale a fost ales de Dumnezeu (gal. 1.15), vas al alegerii s-a chemat și dregătoria de apostol i s-a încredințat. (F. Ap, 9.4-15). Iar el, prea fericitul, în fața darului și a înaltei chemări, cu mare smerenie, în toată viața s-a arătat, prihănindu-se și nevrednic pe sine socotindu-se de această alegere și prea fericită chemare. Mai mic pe sine se numea zicând: „ Dar mie care sunt cel mai mic dintre sfinți, mi-a fost dat darul acesta ca să vestesc

neamurilor bogățiile cele nepătrunse ale lui Hristos" (Efes. 3.8). Și se poate vedea și înțelege din cuvintele lui că pe cât Dumnezeu l-a îmbogățit mai mult cu darul Său, pe atât el se socotea mai sărac cu duhul și mai mult se smerea pe sine cu mintea și cu inima în fața vistieriei darului. Căci dacă până la al treilea cer s-a răpit (II Cor, 12.2-4), apoi și pe această mare taină și descoperire, nu ca despre el, ci ca pentru altul o a arătat zicând: „ Cunosc un om în Hristos care acum patrusprezece ani a fost răpit până la al treilea cer (II Cor. 12.2). Știm că acesta este Apostolul care avea gândul pentru Hristos se face zicând: „ Noi nebuni pentru Hristos, iar voi înțelepți; noi slabi, iar voi tari" (I Cor, 4.10).

Pavel este acela care mai mult decât toți apostolii s-a ostenit și a lucrat pentru Evanghelia lui Hristos. (I Cor 15.10). Iar el, pentru multa smerenie prihănindu-se pe sine, născut fără de vreme, prigonitor al Bisericii și mai mic decât toți Apostolii se numește pe sine zicând: „ Eu sunt mai micul apostolilor ca un născut fără de vreme și nu sunt vrednic a mă chema apostol, căci am prigonit Biserica lui Dumnezeu" (I Cor 15. 8-9).

Pavel este acela care împreună cu Hristos s-a răstignit și în care trăia Hristos și care rănile lui Hristos pe trupul său le-a purtat (Gal. 2.20; Efes 6.17) și în această fericită stare a suferințelor lui Hristos ajungând, mai mult se smerește pentru dragostea Lui zicând: „ Hristos Iisus a venit pe lume să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu" (Tim. 1.15).

Pavel este acela care, deși trăia în trup dar nu era supus celor trupești, fiind răstignit față de lume (Gal. 6.14). Apoi tot el este acela care din dragostea de a ridica pe cei căzuți și de a întări pe cei slabi, se smerește prihănindu-se pe sine și zice: „ Cine este slab și eu să nu fiu slab? Cine este în păcat și eu să nu mă ard?" (II Cor. 11.29).

Pavel este acela care cu prisosință a răspândit Evanghelia lui Hristos de la Ierusalim prin toate țările din împrejurimi și până la Iliric și care, prin cuvintele și faptele lui însoțite de puterea semnelor și a minunilor, a adus neamurile la ascultarea credinței în Hristos. (Rom. 15.18-19). Și apoi, după atâtea isprăvi vrednice

de laudă, smerindu-se înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor zice: „ Știu în adevăr că nimic bun nu locuiește în mine“ și prihănindu-se pe sine zice: „ Binele pe care vreau să-l fac nu-l fac, ci răul pe care nu vreau să-l fac, iată îl fac“ (Rom. 7.18).

Pavel este acela care s-a făcut tuturor toate prin dragostea de a-i mântui și tot el este acela care nu știe să se laude decât numai în crucea lui Hristos. (Gal 6.14).

Pavel este acela care oricând se bucura când era defăimat, când era în nevoi și în prigoniri și în strâmtorări pentru el, urând slava de la oameni și căutând întru toate să placă lui Dumnezeu după cum prin adevăr mărturisește zicând: „ Dacă aș mai căuta să plac oamenilor, nu aș mai fi robul lui Hristos“ (II Cor. 12.10; Gal 1.10). Încă pentru a învăța smerenia pe cei ce se mândresc cu înțelepciunea veacului acestuia zice: „ Dacă este cineva între voi care se crede înțelept în felul veacului acestuia, să se facă nebun ca să ajungă înțelept“, arătând că înțelepciunea lumii acesteia este o nebunie înaintea lui Dumnezeu (I Cor. 1.20).

Pavel învața pe ucenicii săi să fie smeriți și oricare lucru vor face, să nu-l facă cu scop de a fi lăudați de oameni, ci numai pentru slava lui Dumnezeu și le zice: „ ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de lucrați, toate să le faceți spre slava lui Dumnezeu“ (I Cor. 10.31). El când era în Milet, a trimis la Efes și a chemat pe preoții bisericii și le-a zis: „ Știți cum ne-am purtat cu voi în toată vremea din ziua dintâi când am pus piciorul pe pământul Asiei. Am slujit cu toată smerenia, cu multe lacrimi prin mijlocul încercărilor pe care mi le ridicau uneltirile iudeilor (F. Ap. 20.17-19).

Pavel, prea fericitul, nici ucenicilor celor de la Roma nu uita să le aducă aminte de smerenia lui Hristos, invitându-i să nu umble după lucruri înalte ci să rămână la cele smerite și să nu se socotească singuri înțelepți (Rom. 12.16), iar celor din Corint arătându-le că Dumnezeu alege și lucrează prin cei smeriți, le zice: „ Dar Dumnezeu a ales lucrurile nebune ale lumii ca să facă de rușine pe cele înțelepte. Dumnezeu a ales lucrurile cele slabe ale lumii ca să facă de rușine pe cele tari“ (I Cor. 1.27). Încă și

filipenilor, de smerenie aducându-le aminte le zice: „Nu faceți nimic din duh de ceartă sau de slavă deșartă, ci în smerenie să privească pe altul mai presus decât el însuși" (Filip. 2.3). Și ca pe o icoană vie de cea mai înaltă și desăvârșită smerenie le pune mainte smerenia lui Hristos Mântuitorul nostru care a plecat cerurile și s-a pogorât până la firea noastră cea neputincioasă și toate ale firii noastre le-a luat, afară de păcat, și întru toate s-a arătat smerit în viața aceasta de aici, în lucru și în cuvânt. Căci pentru negrăita Lui smerenie și dragoste de a-i mântui pe toți, nu se îngrețoșa de a intra în casele celor păcătoși și nebăgați în seamă și de a sta la masă cu ei, de a vorbi cu ei. Încă se arăta smerit și supus față de stăpânirile omenești și se pleca a da dajdie cezarului ca orice pământean; umbla desculț și cu capul gol ca orice sărac și nu avea unde să-și plece capul, mergând din loc în loc ca un străin și învățând calea adevărului, făcând ascultare Părintelui Ceresc, Care l-a trimis în lume pentru a vindeca rănile noastre cele de demult și a scoate zidirea Sa din stricăciune și din umbra morții și a o aduce iarăși la patria din care a căzut prin neascultare. Și această ascultare cu smerenie a Prea Înduratului Mântuitor a fost până la moarte, iar moartea pe cruce. (Filip. 2. 7-8). Apoi arătându-le că Mântuitorul nostru întru a doua Sa venire va schimba întru slavă smerenia firii noastre celei omenești și că adevărata cetate și patrie a creștinilor este în ceruri, le zice: „Cetatea noastră este în ceruri de unde și așteptăm cu stăruință ca Mântuitor pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care va schimba trupul smereniei noastre și îl va face asemenea trupului slavei Sale" (Filip. 2.20-21).

Am adus aici numai puține din cele multe mărturii care arată smerenia marelui Apostol al neamurilor precum și unele sfaturi despre care le-a dat ucenicilor Săi și creștinilor din Biserica cea dintâi.

Dar Pavel care striga: „Urmăritori faceți-vă fraților mie, precum și eu lui Hristos" (I Cor. 11.1), arată ucenicilor săi că pe lângă smerenie, cu multă blândețe și cu îndelungă răbdare se cade a merge pe calea poruncilor lui Hristos. Pentru că îl auzim pe el zicând: „Fraților, de va și cădea vreun frate în vreo greșeală, voi

cei duhovnicești, îndreptați pe unul ca acesta cu duhul blândeților" (Gal. 6.1). Și lui Timotei îi spune că „Robul Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând cu toți și în stare de a învăța pe toți și să fie plin de îngăduință și să îndrepte cu duhul blândeților pe cei potrivnici" (II Tim. 2.25). Arătând purtarea sa către Tesaloniceni le zice: „În adevăr bine știți că noi când eram în mijlocul vostru ne-am arătat blânzi ca o doică ce-și crește pe fiii săi" (I Tes. 2.7). Și către Tit zice: „Spune-le să nu fie gata de ceartă, ci să fie cumpătați, plini de blândețe față de oameni" (Tit, 3.2).

În a doua trimitere către Timotei scrie: „Propovăduiește cuvântul Domnului, stăruiește asupra lui cu vreme și fără de vreme, mustră, ceartă, învață". Dar îi arată în ce fel să mustre și să învețe, că zice: „cu toată îndelunga răbdare și cu blândețe" (II Tim. 4.2). Încă și de faptele bune prin care el călătorea îi aduce aminte: „Tu însă ai urmat de aproape învățătura mea, credința mea, răbdarea mea, purtarea mea, hotărârea mea, dragostea mea și îndelunga răbdare". (II Tim. 3.10)

Altă dată, sfătuindu-l să se păzească de cei mândri, de cei ce au boala iscodi tului fără de rost, de iubirea de argint și iubirea de averi, îi zice: „Iar tu omule al lui Dumnezeu fugi de aceste lucruri și caută dreptatea, evlavia, credința, dragostea, răbdarea, blândețea" (I Tim. 6. 11). Iar când îi arată cum trebuie să fie episcopul îi spune: „să nu fie bețiv, nici bătăuș, nici doritor de câștiguri, ci să fie blând." (I Tim. 3.3).

Pe coloseni îi învață să se îmbrace ca niște aleși ai lui Dumnezeu prea iubiți, cu o inimă plină de îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe și cu îndelungă răbdare" (Col. 3.12). Tot despre aceste mari virtuți și efesenilor le scrie zicând: „Vă sfătuiesc eu cel întemnițat pentru Domnul să vă purtați într-un chip vrednic de chemarea voastră pe care o ați primit, cu toată smerenia, cu blândețe și cu îndelungă răbdare" (Efes. 4.1-2). Nici filipenilor nu uită să le spună ca blândețea lor să fie cunoscută tuturor oamenilor" (Filip. 4.5).

Am vrut să arăt prin aceste puține mărturii, că următorul lui Hristos, Marele Pavel, prin chipul smereniei, al blândeții și al

îndelungii răbdări, mai mult ca prin alte mijloace și fapte se sârguia să aducă la Hristos pe fiii săi care îi năștea prin propovăduirea cuvântului Evangheliei. Acest vas al alegerii care a fost plin de dragostea lui Hristos, nu putea să fie lipsit de vlăstarele ei care sunt: smerenia, blândețea și îndelunga răbdare. Aceste virtuți, mai mult ca altele l-au împodobit și l-au făcut neobosit pe zelosul apostol în alergarea propovăduirii Evangheliei lui Hristos, timp îndelungat (de treizeci și cinci de ani), până ce a terminat lupta și călătoria a săvârșit. (II Tim. 4.7).

Încă trebuie a înțelege noi că acest mare apostol, icoană a toată filosofia, în viață s-a arătat și smerenia, blândețea și îndelunga răbdare mai mult decât prin cuvânt, prin lucru pe noi ne-a învățat. Pentru că acesta este apostolul lui Hristos care prin osteneli prea multe și prin suferirea necazurilor cea cu îndelungă răbdare, mai mult decât toți dintre sfinții apostoli, pe calea Crucii lui Hristos a urmat și faptele, mai înainte de a le învăța, a arătat. Acesta, în cetatea Filip, dezbrăcat de haine și după multe lovituri cu nuiele, în temniță cu picioarele în butuci a stat. (F.Ap. 16.22-23). Acesta în Corint cu toată prigoana și împotrivirea cea din partea elinilor și a iudeilor, un an și șase luni, cuvântul Evangheliei acolo a învățat. (F.Ap. 18.11). Acesta în Efesul Asiei, din partea argintarului Dimitrie și a celor necredincioși și împietriți cu inima, multe necazuri și primejdii a răbdat. Iar el, cu multă și îndelungă răbdare, cu blândețe și cu smerenie și cu multe lacrimi, timp de trei ani a propovăduit Evanghelia și de a sfătui pe fiecare nu a încetat. (F.Ap. 19.8; 19.24-41; 20.17-31). Acesta în Ierusalim și în Cezareea, din partea iudeilor și a romanilor, prigoane, pâri, clevetiri, ocări, batjocuri, bătăi și primejdii de moarte a răbdat și timp îndelungat, de doi ani, acolo în temniță a stat. (F.Ap. 24.17; 23.2-13). Acesta primejdia furtunii pe mare, cu mare bărbăție de suflet o au răbdat și împreună cu cei din corabie în așteptarea morții fiind, patrusprezece zile a petrecut nemâncat. (F.Ap. 27.33-34). Acesta la Roma ajungând cu toată împotrivirea romanilor și amenințarea iudeilor, timp de doi ani, cu mare îndrăzneală, cuvântul Evangheliei lui Hristos a învățat. (F.Ap. 28.30-31). Pe acesta nici

una din grelele încercări de la dragostea lui Hristos nu l-a depărtat. Acesta cu mare bucurie și dragoste, crucea lui Hristos a purtat și cu mare îndrăzneală a strigat: „Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul sau strâmtorarea sau urmărirea sau foametea sau golătatea sau primejdia sau robia?" (Rom. 8.35). Adeverind apoi că nici una din acestea nu va fi în stare să-l despartă pe el de dragostea lui Hristos zice: „Căci sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpâniile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici puterile, nici înălțimea, nici adâncimea, nici o altă făptură oarecare nu va putea să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu ce este în Hristos Iisus Domnul nostru" (Rom. 8.35-39). Aici ceea ce zice: nici înălțimea, nici adâncimea, cred că se poate înțelege și așa: înălțimea, când diavolul ne înalță pe noi cu mintea spre a ne mândri pentru oarecari isprăvi sau însușiri firești ale noastre. Atunci cel ce iubește pe Dumnezeu mai presus de orice lucru, se smerește din dragostea față de El, pentru a nu-L supăra și așa vine în măsură de a se cunoaște pe sine și orice faptă bună a sa o pune pe seama darului Său, aducându-și aminte că nimic nu poate lucra fără de El, și așa rămâne mai departe nedespărțit de dragostea Lui. Iar dacă au zis „nici adâncimea", gândesc că această adâncime este proporția desnădejdii în care aruncă diavolul sufletul de multe ori, dar mai ales după vreo grea cădere, pentru a-l despărți pe el de dragostea lui Hristos. Iar sufletul fiind în acest adânc, aducându-și aminte de dragostea Celui ce ne-a iubit, care S-a dat la moarte pentru noi și cu a Cărui rană noi toți ne-am vindecat, se ridică din groapa desnădejdii prin adevărata pocăință și rămâne mai departe nedespărțit de dragostea Celui ce l-a miluit și l-a ridicat.

Dar să mergem mai departe, pe urma povestirii despre faptele prea fericitului Pavel și să auzim iarăși despre petrecerea lui. Iată ce zice: „Până în ziua de acum și flămânzim și însetăm și fără de îmbrăcăminte suntem. Cu pumni suntem bătuți și nesupărați suntem; ne ostenim lucrând cu mâinile noastre; înfruntați fiind, binecuvântăm; urmăriți fiind, suferim; defăimați fiind, ne rugăm; ca niște gunoaie ne-am făcut lumii, tuturor lepădătură până acum.

(I Cor. 4.10-14). Și iarăși zice: „ Prin ostenele mai mult, prin bătăi mai mult, prin închisori peste măsură, la moarte adeseori. De la iudei de cinci ori câte patruzeci fără de una de lovituri de bici am luat. De trei ori am fost bătut cu vergi, o dată cu pietre am fost împroșcat, de trei ori s-a spart corabia cu mine; o noapte și o zi în adânc am petrecut. Prin călătorii de multe ori prin primejdii de râuri, prin primejdii despre tâlhari, prin primejdii din partea iudeilor, prin primejdii din partea păgânilor, prin primejdii prin cetăți, prin primejdii în pustiu, prin primejdii pe mare, prin primejdii despre frații cei mincinoși, prin osteneală și trudă, în priveghen adeseori, prin foame și sete, prin postiri de multe ori, adeseori prin frig și golătate. Iar afară de acestea având și grija tuturor bisericilor." (II Cor. 11.23-28).

Așadar frații mei, oare care mărturii mai mult decât aceste putea să ne arate nouă strădania și suferințele cele cu îndelungă răbdare ale preafericitului Pavel?! Cine oare va mai tăgădui că acest stâlp de lumină și far al Bisericii lui Hristos nu a luminat în viață mai mult prin fapte decât prin cuvânt? Cine va mai ajunge cândva la măsura lucrării lui? Și apoi, după atâtea ostenele și îndelungă răbdare, puțin să socotească că au lucrat pentru nădejdea celor viitoare și ca Pavel, cu smerenie să strige că: „ Nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum pentru slava care va să se descopere nouă?" (Rom 8.18).

* * *

Am scris până aici puține cuvinte despre această treime de virtuți, adică despre smerenie, blândețe și îndelungă răbdare, pe care în cuvântul de față le-a arătat puse în lucrare în viața și în faptele celor trei mari aleși ai lui Dumnezeu, Moise de Dumnezeu văzătorul, David Proorocul și Împăratul cel după inima lui Dumnezeu și „ vasul alegerii", Prea Fericitul Pavel.

Și dacă putem zice despre Moise că a fost neîntrecut în blândețe, precum și David în smerenie, apoi pe Pavel, luminătorul neamurilor, îl vom arăta pe toți întrecând cu îndelunga răbdare. Și

aceasta cine vrea să o înțeleagă, să citească mai adeseori faptele și ostenenile lui prin care a trecut nu puțină vreme și cum a rămas neobosit întru toate, pentru dragostea lui Hristos. Iar fiindcă gândul mă îndeamnă cu umilință a mai zice ceva, nu voi încheia drumul cuvântului despre „ vasul alegerii" până nu voi striga:

O, Prea Fericite Apostole!

O, a toată bunătatea lucrătorule!

O, al dumnezeirii dragoste organule și de toate darurile Duhului plinule!"

Tu prin dragoste, toate ostenelile cu îndelungă răbdare le-ai suferit. Tu prin dragoste pe toți duhovnicește i-au zidit și către toți te-ai milostivit. Tu prin dragoste te-ai smerit și prin ea toate le-ai nădăjduit. Tu prin dragoste toate le-ai răbdat și mai presus de toate pe dragoste o ai arătat. (I Cor. 13.13). Ție smerenia ți-ai prisosit și cu duhul blândeții pe toți i-ai sfătuit. (I Tes. 2.5-7; Gal 6.1.). Tu prin îndelungă răbdare pe toți i-ai odihnit. Tu al întregii înțelepciuni și fecioriei, vas prea ales te-ai arătat și sfaturi pentru feciorie tuturor ai dat (I Cor, 7.38). Tu, fecioria mai aleasă decât nunta o ai arătat și pe toți la aceasta i-ai îndemnat. (I Cor. 7.7). Ție darul proorociei nu ți-a lipsit și darul vorbirii în limbi ți-a prisosit. (I Cor. 14.39). Tu, Evanghelia lui Hristos fără de plată ai vestit și de dreptul tău în Evanghelie nu te-ai folosit (I Cor. 9.15-18). Tu la înălțimea vedeniilor și a descoperirilor te-ai suit și până la al treilea cer te-ai răpit. (II Cor. 12.1-3). Tu, unitatea Sfântului Duh o ai arătat și despre împărăția Darurilor Duhului luminat ai învățat (I Cor. 12.18-31). Cine dar va putea descrie felurimea înțelepciunii tale? Cine va putea vreodată să cunoască și să prețuiască vistieria darului cu care te-au îmbogățit pe tine Dumnezeu? Cine va ajunge să simtă a ta dorire către Hristos? a cărui inimă se va mai scălda cu atâta iubire în mângâierile Darului Său ca să înțeleagă pentru ce strigai: Mie a trăi este Hristos și a muri dobândă. A căruia minte măcar de departe va zări prin uimire adâncimea tainelor și înălțimea descoperirilor precum a ta prea fericită minte de aceasta s-a apropiat? (II Cor. 12.7). În cine va mai trăi Hristos precum trăia în tine? (Gal 2.20) și prin această prea fericită unire să se

desfăteze din dragostea Lui, din noianul cel fără de margine al înțelegerii Lui?

O, Prea Fericite Pavele, organule al darului și al luminii lui Hristos, pentru ce te smereai pe tine zicând că „ acum vedem ca prin oglindă într-un chip întunecos“ (I Cor. 13.12), căci această neajungere a vedeniilor minții celor mici li se potrivește și nu ție. Pentru tine cred că au lipit oglinzile încă din veacul de acum, dacă nu de tot apoi măcar în parte, căci tu cu alte vederi, mai mult ca prin oglindă pe Hristos încă de aici L-ai văzut.

Ție vederile minții prin Duhul ți s-au luminat. Tu de Soarele Dreptății te-ai apropiat, în lumina Lui te-ai scăldat. Tu pentru dragostea Lui de dreptate ai flămânzit (Mat. 5-6) și El în locul pășunei și la apa odihnei te-a hrănit (Ps. 22-2). Sufletul tău după Dumnezeu Cel tare și viu au însetat (Ps. 41.2) și El cu izvorul desfătării pe tine te-a adăpat. (Ps.35.8; Apoc. 21.6). Tu la marginea doririlor ai ajuns și fiu te-ai arătat al Ierusalimului Celui de sus (Apoc. 21.2).

Tu la înfricoșata judecată pe unul din scaune vei sta și împreună cu ceilalți Apostoli, de obște și de voie luând prin Darul lui Hristos, din dreapta judecată a lui Dumnezeu, pe îngeri, diavoli și pe oameni vei judeca (I Cor 6.2-3); Luca 11.31).

De acestea aducându-și aminte eu păcătosul și molatecul, cel înțelenit în păcate, cu umilință a inimii și cu suspinuri îndreptându-mi nădejdea către tine, o, prea fericite Apostole, vin a te ruga să mijlocești cu puternicile tale rugăciuni către Prea Înduratul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos ca să cerceteze cu a Sa milă pe cei ce își aduc aminte de ostenelile tale care le-ai răbdat pentru dragostea Lui și să ne trimită și nouă, nevrednicilor, Darul Său ca prin El să sporim și noi în smerenie, blândețe și îndelungă răbdare. Amin!

* * *

Un frate a întrebat pe un bătrân zicând;

— Avvo ce este smerenia?

Răspuns-a bătrânul:

— Smerenia este aceasta fiule, ca să nu cunoşti cândva întru părerea ta, cum că ai făcut ceva lucru bun şi plăcut lui Dumnezeu; ci mai vârtos să te socoteşti pe tine pururea fără nici o faptă bună şi plăcută lui Dumnezeu şi, între oameni fiind, să te socoteşti şi să te vezi pe tine mai păcătos şi mai nevrednic decât toţi oamenii. Şi celuia ce-ţi face rău ţie tu să te sileşti să-i faci bine după puterea ta. Iată fiule, ţi-am spus ce este smerenia; mergi dar şi fă aşa, şi te vei mântui (Pateric Cap. X, pag. 342).

* * *

Zicea Avva Zinon că i-a povestit lui Fericitul Serghie egumenul din Pedicata, o povestire ca aceasta:

— Odată, zice, călătorind noi cu un bătrân sfânt, fiind şi alţi fraţi împreună cu noi, ne-am rătăcit pe cale şi neştiind unde mergem, ne-am aflat în semănături. Iar plugarul simţind că s-a întâmplat de lucru acolo, a început a ne ocărî şi a zice cu mânie: „Voi vă temeţi de Dumnezeu? De aveţi frica lui Dumnezeu înaintea ochilor, nu faceţi aceasta!" Deci, îndată ne zice nouă sfântul acela bătrân: „Pentru Domnul nimeni să nu grăiască". Şi se ruga plugarului cu blândeţe, zicând: „Bine zici fiule, de am fi avut frica lui Dumnezeu, aceasta nu am fi făcut, ci pentru Domnul iartă-ne că am greşit!". Iar acela, spăimântându-se pentru nerăutatea şi smerenia bătrânului, alergând la noi a căzut la picioarele bătrânului zicând: Iartă-mă pentru Domnul şi ia-mă cu voi!" Şi adăuga Fericitul Serghie: „Iată blândeţea şi bunătatea sfântului, ce au putut cu ajutorul lui Dumnezeu să facă!" Şi a mântuit sufletul făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu pe care îl voieşte Dumnezeu mai mult decât nenumăratele bucurii cu banii lor" (Pateric, Avva Zinon 10. pag. 81).

* * *

Zicea Avva Daniil pentru Avva Dula, că întâi au şezut în viaţa de obşte patruzeci de ani şi apoi în pustia ascetică s-a liniştit

și între părinții cei mai mari s-a socotit. Deci, aceasta spunea că în multe feluri cercând, a aflat că aceștia care petrec în viața de obște mai mult și mai degrab decât cei ce se liniștesc sporesc în lucrarea faptelor bune, de vor avea și vor întrebuința supunerea din inimă curată. Că un frate era într-o viață de obște cu chipul prost și defăimat mai mult decât toți cei ce erau acolo, iar cu mintea era mare și cinstit. Acesta ocărându-se și defăimându-se de toți, iar de multe ori și bătându-se cu nedreptate, răbda vitejește, nezicând nimănui nimic; iar altul din frații ce erau acolo, îndemnat fiind de diavolul, a furat sfintele vase cele din biserică, tăinuindu-le de toți. Apoi cercetare făcându-se pentru cele furate, toți la fratele acela care se defăima pe sine, au lipit vina și pe acesta l-au osândit, din prepus că a furat cele sfinte. Iar de vreme ce acela zicea că nu are știință câtuși de puțin de lucrul acela, cu îndemânarea igumenului i-a luat chipul cel călugăresc de la dânsul și puindu-l în fiare, l-a dat iconomului lavrei spre cercetare. Acesta după ce și cu vine de bou l-a bătut de ajuns și alte pedepse i-a dat fiindcă nimic nu avea acela să mărturisească, ci dimpotrivă, punea înainte neștiința faptei aceleia, l-a trimis dregătorul locului ca să-l pedepsească mai mult. Iar acela, feluri de munci arătând lui și cu foc trupul arzându-i și cu nemâncarea de multe zile și cu închisoarea întunecoasă și înecăcioasă pedepsindu-l, după ce deopotrivă a aflat că tăgăduiește furtișagul de cele sfinte, cu voia egumenului și cu a fraților, l-a osândit la moarte, după cum orânduiește pravila, că pedeapsa furtișagului de cele sfinte este moartea; și deci, se ducea să-i taie capul. Iar fratele cel ce furase cele sfinte, văzând și pătimind cu sufletul, venind la avva, a zis: „M-am înștiințat că s-au aflat vasele cele sfinte, pentru aceasta grăbește să nu i se taie capul fratelui". Iar el vestește dregătorului și slobozindu-se fratele, a venit la viața cea de obște. Și mai trăind trei zile, s-a dus către Domnul, dându-și sufletul în vreme ce se ruga și căzuse în genunchi.

Deci, venind toți cei din mănăstire și aflând trupul lui așa stând spre pocăință (adică îngenunchiat) l-au luat pre el și l-au dus în biserică până când să se așeze acolo. Și lovindu-se în toacă,

s-au adunat toată lavra și toți alergau la trupul acela, fiecare voind pentru blagoslovenie să ia vreo parte din haine sau din peri. Iar avva, temnându-se ca nu cumva să se rupă și trupul, l-au băgat pe el în altar și l-au încuiat cu lacăt așteptând să vină și avva al lavrei. Iar după puțin, venind și acela și aprinzând toți făclii, și punând tămâie, căutau trupul să-l scoată din altar și sileau pe proestosul mânastirii să deschisă degrab. Iar acela, deschizând, și intrând mulți înăuntru, hainele și încălțămintele le-au aflat, iar trupul nu era nicăieri. Deci, au început să slăvească pe Dumnezeu și să strige unii către alții, cu lacrimi și să zică:

„ Vedeți fraților, ce fel de daruri ne pricinuiește nouă îndelunga răbdare și smerenia?"

Să ne nevoim dar și noi, să suferim ispita și defăimarea pentru Domnul și vom fi slăviți și cinstiți și împreună cu El vom fi împărați. (Pateric, Avva Daniil 15).

* * *

Acest cuvânt a fost scris într-un grajd de viței la Ion Moldovan, în localitatea Mănăstirea Humor, fiind prigonit pentru predici, având și o ispită din partea vrăjmașului diavol, care atunci, când a început să scrie primele cuvinte, fiind în miez de noapte a cutremurat grajdul, a răsturnat cerneala și lampa lăsându-l pe întuneric. Ba a avut și impresia că un șarpe uriaș a trecut foarte aproape de el, provocându-i o mare frică. Rugându-se cu multe lacrimi lui Dumnezeu, cu mare greutate a reușit să găsească chibritele și să aprindă o lumânare, nemaiputând să continuie sau să se odihnească până a doua zi. (n.n.)

DESPRE CITIREA SFINTELOR SCRIPTURI ȘI DESPRE CHEIA ÎNȚELEGERII LOR

„Cercetați Scripturile că socotiți că în ele aveți viața veșnică" (In. V. 39).
„Până voi veni, ia aminte la citire, la îndemnat și la învățătură" (I Tim. IV 13).

Iubiți credincioși,

Una dintre cele mai bune fapte dintre lucrările cele duhovnicești ale monahilor este citirea Sfintelor Scripturi, care este pentru noi ca o trâmbiță ce deșteaptă și adună mintea noastră întru frica lui Dumnezeu. Acest adevăr ni-l arată și dumnezeiescul Părintele nostru Efrem Sirul, zicând: „Iar în loc de trâmbiță aibi pe dumnezeieștile Scripturi. Căci precum trâmbița strigând adună pe ostași, așa și dumnezeieștile Scripturi strigând către noi adună gândurile noastre în frica lui Dumnezeu. Căci și gândurile noastre sunt ca niște ostași care bat război împotriva vrăjmașilor împăratului (Ps.). Și iarăși precum trâmbița, strigând în vreme de război, deșteaptă osârdia vitejilor împotriva vrăjmașilor, așa și dumnezeiștile Scripturi deșteaptă inima ostașilor duhovnicești și a nevoitorilor spre lucrarea bunătății (cuv. pt. a toată întrarmarea către monahi, Tom. III, p. 279).

Și dumnezeiescul părinte Isaac Sirul arătând că citirea Sfintelor Scripturi ne ajută la adunarea gândurilor din risipire, ne învață pe noi zicând: „În vremea în care mintea ta este risipită, mai mult decât întru rugăciune, întru citire să petreci... Cinstește

citirea, de este cu putință mai bine decât starea (priveghera). Că aceasta (citirea) este izvor al rugăciunii curate". (cuv. 34 op. cit. p. 179), iar în al doilea loc arată că „ citirea Sfintelor Scripturi adună și împuternicește pe minte" (Cuv. 29, p. 154). Și iarăși zice: „ Îndeletnicește-te cu citirea Scripturilor, care îți arată ție calea subțirătății vederii și întru viețile sfinților măcar deși nu din început simți dulceața", arătând apoi că cel ce străduiește în această lucrare își mută treptat vederea dintre cele pământești între cele cerești (cuv. 23, p. 126). Și iarăși dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul arătând că citirea Sfintelor Scripturi adună și luminează mintea, zicând: „ Citirea, dumnezeieștilor scripturi strânge pe mintea ta care se rătăcește și îi da ei conștiința lui Dumnezeu. Căci scris este: „ Îndeletniciți-vă și cunoașteți că Eu sunt Dumnezeu" (Ps. 45, 10). Iar de nu știi să citești (zice același Sfânt Părinte), lipește-te acolo unde auzi citind și să te folosești" (Idem p. 280-281). Încă marele Apostol Pavel îndeamnă pe ucenicul său Timotei cu citirea Sfintei Scripturi, zicându-i: „ până voi veni, îndeletnicește-te cu citirea" (I Tim. IV. 13).]

Iar dumnezeiscul Părinte Ioan Scărarul, arătând folosul citirii Sfintelor Scripturi, zice că „ un suflet care ziua și noaptea necurmat cugetă la cuvântul lui Dumnezeu și în somn se îndeletnicește cu același lucru. Acesta al doilea este o adevărartă răsplătire de la Dumnezeu pentru lucrarea cea dintâi, spre a goni duhurile și nălucirile cele viclene" (cuv. 20 din Scara C. 20, p. 190). Îi auzim conglăsuind și pe Sf. Efrem Sirul și totodată arătându-se și ce fel de scripturi trebuie să citească cel ce lucrează nevoința zicând: „ Citirea Sfintelor Scripturi poate foarte mult să lumineze și să adune pe minte; căci ele sunt graiuri ale Sfântului Duh și în tot felul îi înțelepțesc pe cei ce le citesc. Fiind lucrător, citește cărțile lucrătoare ale Părinților, căci, îndeplinindu-le pe acestea și cu fapte, citirea celorlalte devine de prisos. Stăruiește să înveți înțelepciunea și lucrarea mai mult din osteneli, iar nu numai din citirea cărților" (citat din Scara Cuv. 27, Cd 78).

Auzim însă și pe dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur, prea fericitul dascăl a toată lumea — zicând despre citirea dumnezeieștilor Scripturi: „ Marea bunătate este iubiților, citirea dumnezeiștilor Scripturi. Aceasta face pe suflet filosof. Aceasta mută mintea la cer. Aceasta întocmește pe om mulțumitor. Aceasta face ca la nimic din lucrurile lumii acesteia să nu ne dăm și la răsplătirea stăpânului privind noi să lucrăm toate cele bune“. Și apoi zice: „ Pentru aceasta vă rog cu multă osârdie să facem citirea Sfintelor Scripturi, căci așa și cunoștința vom dobândi, dacă adeseori vom citi și cele ce se află acolo“. (Împăr. de grâu, Cuv. 43, p. 372, Buzău 1833). Și iarăși zice: „ Pentru aceasta, vă rog și cărți să dobândiți și împreună cu cărțile să țineți și înțelegerile și să le scrieți în inimile voastre. Și ori de vom înțelege puterea celor scrise, ori de nu vom cunoaște, adeseori pe ele să le citim. Căci citirea cea de totdeauna, neștearsă face pomenire; și de multe ori, ceea ce astăzi citind nu am putut afla, aceasta iarăși mâine citind-o, deodată o am aflat. Iubitorul de oameni Dumnezeu, nevăzut, luminând pe a noastră minte“ (idem p. 375-376).

Așadar, părinților și fraților, în cele puține de până aici, am arătat cu mărturii din Sf. Scriptură și de la Sfinții Părinți, despre folosul cel mare care ni se pricinuiește din citirea Sfintelor Scripturi și cum că, prin citirea lor, mintea noastră se deșteaptă, se adună, se cucerește, se luminează și i se dă ei cunoștința de Dumnezeu. Iar fiindcă la toată fapta bună se agață și se amestecă și răutatea spre a zădărnici folosul cel din fapta bună, dumnezeieștii Părinți ai Bisericii lui Hristos, ne-au arătat nouă și pe unele ispite, care se alătură de mintea noastră în vremea citirii Sf. Scripturi, învățându-ne totodată și cum să ne ferim de ele. Iată ce zice în această privință dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul: „ Caută când vrei să citești să nu te curmeze și să nu te împiedice pe tine vrăjmașul, aducând asupra ta trândăvie și aruncându-te pe tine în ispite și zicându-ți: „ fă întâi cutare lucru și așa fără de grijă vei citi. Căci pe toate acestea le aduce asupra ta ca să te împiedice pe

tine de a citi și de a te folosi. Ci fă-te ca un cerb ce înseteaza și dorește spre izvoarele apelor, adică pe dumnezeieștile Scripturi; așa să alergi și să bei din ele, spre a-ți răcori setea ce te arde pe tine prin patimi. Bea împreună și folosul cel dintru dânsele. Căci, când îți va dărui ție Domnul să citești, să și cunoști dintru dânsele vreun cuvânt, să nu-l treci pre el așa cum s-ar întâmpla. Ci să-l cugeți pe el întru mintea ta și să-l scrii pe el întru inima ta și întru pomenirea ta să-l păzești pe dânsul neșters, căci scris este: „Întru îndreptările tale voi cugeta" și iarăși: „Întru inima mea am ascuns cuvintele tale ca să nu greșesc Ție", și iarăși: „Întru ce-și va îndrepta tânărul calea sa? când va păzi cuvintele Tale" (Ps. 118). Și când citești, cu sârguință și cu osteneală să citești trecând stihul. Și nu te grăbi, ca filele să le treci; ci de este de trebuință și de două ori și de trei ori și de mai multe ori citește stihul, ca să înțelegi puterea lui" (Cuv. pentru răbdare și umilință, tom. III, p. 130-143). Iar dacă citind noi în dumnezeieștile Scripturi, vor aduce diavolii îndoială asupra noastră pentru vreun stih din Sf. Scriptură și ne-ar zice prin gând: „Vezi că nu este așa cuvântul acesta și cum poate să fie așa?" și altele de acest fel, tu să zici către acel gând de îndoială sau de hulă: „Treci înapoia mea satano! căci eu știu că cuvintele Domnului sunt cuvinte curate și ca niște argint cu foc lămurit pământului și curățit de șapte ori și nimic nu este întru dânsele strâmb sau răzvrătit, ci toate sunt bune înaintea celor ce înțeleg și drepte celor ce află conștiința. Iar eu nepriceput sunt și nu le cunosc pe ele. Însă știu că legea duhovnicească este (Rom. VII, 14) și cele scrise de asemenea duhovnicești sunt". Iar dumnezeiescul Părinte Isac Sirul, arătând că mare primejdie este a iscodi cineva Sfânta Scriptură, mai presus de înțelegerea sa, zice: Cela ce se obrăznicește și asupra celor mai presus de dânsul îndrăznește în înțelegerea Scripturilor, cu pierzare este amenințat. Fiindcă omul caută cele mai presus de el și iscodește cele mai înainte decât dânsul, neaducându-și aminte de cuvântul scris: „Cele mai presus de tine, nu le căuta și cele mai

tari decât tine nu le cerca nebunește. Cele ce s-au poruncit ție, acestea cu cuviință le cugetă ca nu îți sunt de trebuință cele ascunse. Că pe mulți i-a înșelat părea lor și socoteala cea rea a făcut să alunece cugetele lor" (Iisus Sirah cap. III 20-33). Și iarăși, să-și aducă aminte de cuvântul Sf. Scripturi care zice: „ Că nu sunt sfaturile mele ca sfaturile voastre, nici căile Mele precum căile voastre, zice Domnul. Că pe cât este cerul de departe de pământ, așa departe sunt căile Mele de căile voastre și cugetele Mele de cugetele voastre" (Isaia V. 89). Deși cuvintele Domnului sunt mai dulci decât mierea și fagurul (Ps. 118) totuși ni se cuvine a gusta din ele cu măsură, după cea scrisă: „ Când vei afla miere cu măsură să mănânci dintr-însa, ca nu cumva săturându-te, să o dai afară pe ea" (Prov. 25, 16). Și iarăși: că, precum nu este bine a mânca miere multă așa nici a iscodi cele dumnezeiești cuvinte" (prov. 25, 27), ca voind a vedea lucrurile cele prea departe, nălucire, în locul adevărului să vedem" (Sf. Isac Sirul, op. cit. cuv. 23, p. 127).

Și acestea fiind zise până aici despre ispitele ce se întâmplă nouă în vremea când citim dumnezeieștile Scripturi, în cele ce urmează, se cuvine să arătăm și care este cheia cea duhovnicească necesară deschiderii și deslușirii înțelegerii noastre spre cunoașterea — pe cât este cu putință — din tainele cele ascunse ale sfintelor și dumnezeieștilor Scripturi. Deci trebuie să știm și să ținem minte cu toții căci cheia spre deschiderea tainelor sfintelor Scripturi este sfânta și dumnezeiasca rugăciune, cea curată a inimii și a minții noastre. Acest adevăr îl arată mulți dintre sfinții și dumnezeieștii Părinți, printre care și Sf. Isac Sirianul, care zice acestea: „ De cuvintele tainelor celor ce sunt în dumnezeiasca Scriptură, fără de rugăciune de cerere a ajutorului lui Dumnezeu să nu te apropii, ci zi: „ Dă-mi Doamne mie ca să primesc simțirea și puterea celor dintr dânsa". Și iarăși zice: „ Cheie a înțelegerilor celor adevărate ce sunt întru dumnezeieștile Scripturi pe rugăciune socotește-o că este" (Cuv. 73, op. cit. p. 329-333). În chip asemănător ne sfătuiește și dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul zicând: „ Și când vrei să șezi ca să citești, sau dacă pe altul îl

auzi citind, roagă-te Domnului mai întâi zicând: „ Doamne Iisus Hristoase, deschide-mi urechile și ochii inimii mele ca să pricep a face voia ta, Doamne că nememic sunt eu pe pământ. Să nu ascunzi de la mine poruncile Tale, ci descoperă ochii mei și voi cunoaște minunile din Legea Ta. Arată-mi mie cele nearătate și cele ascunse ale inimii mele și ale înțelepciunii Tale, că spre Tine nădăjduiesc, o Dumnezeul meu, ca Tu să-mi luminezi mintea". (Cuv. pt. a toată întrarmarea către monahi, tom. III op. cit. p. 283).

Dar, oare frații mei, toți pot a se îndeletnici cu citirea Sf. Scripturi? Da, cu adevărat da. Dar oare toți pot a și înțelege Sf. Scripturi? Nu, cu adevărat nu. Și pentru ce acest lucru? Pentru că în Sf. Scripturi „ sunte unele lucruri cu anevoie de înțeles, pe care cei neștiutori și neîntăriți le răstălmăcesc ca și pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzare" (II Petru III, 16).

Deci trebuie a ști cu întemeiere că nu oricine are dreptul sau chemarea de a înțelege și a explica Sf. Scriptură, ci numai Biserica, prin persoanele cărora li s-a încredințat de la Dumnezeu această chemare. Căci în Biserică nu toți au aceeași chemare și același dar. Fiecare are un anumit dar și o anumită chemare, pe care alții nu o pot avea după cuvântul lămurit al marelui apostol Pavel, care zice: „ Pe unii i-a pus Dumnezeu în Biserică, întâi pe Apostoli, al doilea pe prooroci, al treilea pe învățători..." apoi zice: „ Oare toți sunt apotsoli? Oare toți sunt prooroci? Oare toți sunt învățători...? (I Cor. XII 28-30; Efes. IV, 11). De aceea fiecare este dator de a-și vedea darul și chemarea sa pe care o are de la Dumnezeu și să nu voiască a-și însuși unele daruri și chemări pe care nu le are. Același mare Apostol Pavel ne arată acest adevăr zicând: „ Fiecare, fraților, întru ce a fost chemat, întru aceasta să rămână înaintea lui Dumnezeu" (I Cor. VII, 20-24).

Așadar, fiindcă nu toți suntem apostoli, nu toți prooroci, nu toți dascăli, nu toți avem cuvântul înțelepciunii și al cunoștinței și al deslușirii duhurilor (I Cor. XII, 4-6; Rom. XIII, 6). De aceea nu

toți putem a înțelege scripturile și iarăși: fiindcă nu tuturor ni s-a dat înțelepciunea și știința (III Împ. III 9-12; IV. 29; Prov. II 6; Eccles. II, 26; Dan. II, 20, XII 22-23; Lc. XXI, 15; I Cor. II, 12). De aceea nu toți putem a înțelege și a explica Sf. Scripturi. Hristos este adevărul (In. XIV, 6) și nimeni nu poate înțelege acest adevăr mai bine ca Biserica lui Hristos, care este stâlp și întărire a adevărului" (Tim. III, 15). Biserica lui Hristos este întemeiată pe temelia apostolilor și a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuși Iisus Hristos (Efes. II, 20; Rom. VIII, 5; Isaia XXVII, 16; Mat. XVI, 18; XXX, 42 ș.a.). Apostolii lui Hristos pun prin puterea Duhului Sfânt la conducerea Bisericii pe episcopi (II Tim. 1, 6; I Tim. IV, 14; F.A. VI, 6; XIV, 23). Acestor episcopi, așezați de ei în Biserică le-a poruncit să se păzească pe sine și învățătura și să stăruiască într-însa (I Tim. IV, 14). Acestora le dă putere să hirotonisească preoți (Tit. 1, 5) acestora le spune să nu hirotonească prea degrab pe cineva (I Tim. V, 22). Către aceștia zice marele Apostol Pavel: „ Iar de învață cineva în alt chip și nu ține de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos și de învățătura cea bună după credință, să se depărteze (de) unul ca acesta" (I Tim. VI, 3-5). Deci să înțeleagă oricine că numai Sfinții Apostoli și urmașii lor au primit de la Dumnezeu puterea de a institui ierarhia în Biserica lui Hristos (Mat. XVI, 19; XIII, 18; F. A. XV, 23; I Cor. XIV, 37, II Cor. X, 8; XIII. 10; Efes. IV. 11-15); lor le-a încredințat Mântuitorul nostru Iisus Hristos în întregime învățătura Evangheliei Sale (Rom. 25,261 I Tim. I, 3; Tim. I, 13) și toți creștinii trebuie a se supune legilor Bisericii și conducătorilor Bisericii lui Hristos (Mat. 18, 17; Sf. A. XVI, 4; I tes. V, 12, 13; II Tes. 3, 14; Evr. 13, 14; I Petru, V, 5).

Deci, din mărturiile Sfintei Scripturi, din cele de mai sus, fiecare din noi trebuie să înțeleagă că nimeni nu are voie să înțeleagă Sfânta Scriptură așa cum i s-ar părea lui, nici nu are voie să propovăduiască Cuvântul lui Dumnezeu până nu va fi trimis de conducătorii Bisericii, cei așezați în Biserică de Sf. Apostoli (Tit. X. 5).

Căci „ cum vor propovădui, de nu vor fi trimiși?“ (Rom. X, 15). Dacă prin citirea Sfintei Scripturi se naște în noi credința (Fapte 13, 48; XVII, 11; In., V., 39; Rom. X, 10, 11; XVI, 26), apoi să știe că nu tot cel ce citește Sfintele Scripturi le poate și înțelege pe ele, ci are nevoie în acest lucru de un povățuitor, care poate călăuzi pe el și a-i desluși adevărul din Sf. Scripturi (F.A. VIII, 31, 35; XIII, 12, XIV 1; XVI, 30-34; ș.a.). Deci să știm și să înțelegem că din această pricină s-a umplut lumea de eresuri și s-au făcut atâtea dezbinări în Biserică, deoarece mulți neînvățați au voit a înțelege Sf. Scriptură după capul lor și nu s-au lăsat călăuziți de acei ce aveau de la Dumnezeu darul învățăturii și al deslușirii (I Cor. XII, 4-6) și așa voind a se înțelepți, au înnebunit (I Cor. III, 19, 20, ș.a.).

Părinților și fraților, spre încheiere venind cuvântul nostru, vă rog să țineți minte că în această predică despre citirea Sfintelor Scripturi v-am amintit de patru lucruri:

1. Cât de mare faptă bună este citirea Sf. Scripturi?

2. Ce fel de ispite se ridică din partea dracilor asupra celor ce se îndeletnicesc cu citirea lor;

3. Care este cheia duhovnicească spre deschiderea înțelesurilor Sf. Scripturi;

4. Nu toți au pricepere de a înțelege Sf. Scripturi, fără a avea un povățuitor iscusit întru aceasta.

Și acum, la sfârșitul cuvântului zice: „ Fie ca prin mila și îndurarea Prea Bunului Dumnezeu să țin și eu păcătosul minte cele ce v-am vorbit sfințiilor și frațiilor voastre și prin amintirea acestora să mă trezesc și eu din somnul nesimțirii mele și să mă îndemn spre lucrare, ajutat de rugăciunile sfințiilor voasrte. Amin.

DESPRE VALOAREA SUFLETULUI OMULUI

„ ...Ce va folosi omul de ar dobândi lumea toată și își va pierde sufletul său"Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?" (Mc. 8, 36-37)

Iubiți credincioși,

În predica cu tâlcuirea Sfintei Evanghelii de azi se va vorbi pe cât ne va lumina Prea Bunul Dumnezeu, despre cinstea omului și despre valoare sufletului omenesc. Ați auzit în Sfânta Evanghelie de azi cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos care a zis:

„ Ce va da omul în schimb pentru sufletul său? (Mc. 8, 37). Dar oare așa de mare valoare să aibă sufletul nostru încât să nu poată fi răscumpărat cu toată lumea asta? Că auzim ce spune Mântuitorul mai departe: „ De ar dobândi omul toată lumea și de va pierde sufletul său ce va folosi"? (Mc. 8, 36). Auziți, frații mei, cât de mare și nemăsurată valoare are sufletul nostru și la câtă cinste și valoare l-a ridicat pe el Însuși Domnul Dumnezeul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos? și dacă adevărul este așa, cine va putea vreodată a se împotrivi acestui mare adevăr?, să poată zice că sufletul nostru este mai ieftin și nu prețuiește cât lumea toată?

Tocmai de aceasta sfânta și dumnezeiasca Scriptură are obicei de multe ori să numească pe om „ suflet". Auzi ce spune la Facere: „ Iar sufletele care au intrat cu Iacob în Eghipet și care au ieșit din coapsele lui au fost de toate șaizeci și șase de suflete afară de femeile feciorilor săi. (Fac. 45, 26-27). Iată că Sfânta Scriptură

îl numește aici pe om „ suflet“, nu spune că atâția oameni au ieșit din Iacov, ci atâtea suflete. Și de ce îl numește Sfânta Scriptură pe om de multe ori „ suflet“?... iată pentru ce: pentru valoarea cea mare ce o are sufletul față de trup. Dar poate oare cineva să-i spună sufletului om?... Nu, omul se poate numi suflet, dar sufletul nu se poate numi om. Pentru ce? Pentru că sufletul are o fire nevăzută, iar trupul are o fire văzută și simțită și când acestea se unesc într-un singur ipostas atunci se cheamă om. Dar, nici sufletul nu se cheamă om fără trup, nici trupul nu se zice om fără suflet. Căci omul este un ipostas unit din două firi, și suflet și trup. Iar dacă totuși în câteva locuri din Sfânta Scriptură omul se numește suflet, aceasta este, după cum am arătat, pentru cinstea cea mare a sufletului față de trup. Dar ce este omul? Omul este un sâmbure și un tot al întregii lumi pe care a zidit-o Bunul Dumnezeu în cer și pe pământ. Omul este acea ființă care ține legătura cu cele patru feluri de lumi pe care le-a făcut Dumnezeu în univers. El Comunică cu toate existențele cele însuflețite și neînsuflețite: a) cu regnul mineral, b) cu lumea vegetală, c) cu lumea animalelor, și apoi cu lumea cea nevăzută a îngerilor, adică cu lumea cea gânditoare.

Deci omul este un tot al lumii văzute și al lumii nevăzute și de aceea sfânta și dumnezeiasca Scriptură îl, numește pe om „ Mare“ (Is. Sirah 3, 18) și în alt loc zice: „ Mare este omul și cinstit bărbatul milostiv“ (Prov. 20, 6). Dar de ce îl numește mare? Pentru că în om se reunesc toate lumile create de Dumnezeu și pentru că peste toate acestea el este „ chipul și asemănarea lui Dumnezeu“ (Fac. 1, 27). Dar să vedem cum ține omul legătura cu cele două feluri de lumi, gânditoare și simțitoare care alcătuiesc lumea în întregimea ei. Sfântul Grigore de Nazianz zice: „... Omul în ipostasul său are din regnul mineral (adică din lumea cea neînsuflețită) fier, sare, fosfor, piatră, apă, pământ și în scurt mai toate substanțele pe care le despart chimia și arheologia. De asemenea, omul în alcătuirea lui are multe feluri din regnul vegetal din cele care cresc și scad se nasc și pier. În om se găsesc

răsaduri, ierburi, seminţe şi tot felul de ierburi ce se află pe faţa pământului. Apoi omul ţine legătura şi cu lumea animalelor, şi aceasta prin cele patru humori (umezeli) ca: fierea cea neagră, fierea cea galbenă sângele şi apa (vezi Sf. Ioan Damaschin, Dogmatica cap. 12).

El având aceste patru feluri de humori din care mai ales este alcătuit trupul dobitoacelor, ţine legătura cu cele necuvântătoare, adică cu animalele. Deci iată cum omul face legătura cu cele trei lumi, minerală, vegetală şi animală. Dar oare numai la atât se opreşte omul?... Nicidecum!, omul, cum v-am mai spus mai sus, ţine legătura şi cu lumea cea nevăzută şi inteligibilă şi raţională din ceruri, omul este mai presus decât lumea cea văzută şi simţită, fiind în legătură cu lumea cea nevăzută şi gânditoare a îngerilor (Sf. Ioan Damaschi, Dogmatica, carte I, cap. 12). Deci, fiindcă omul uneşte în sine cele patru lumi în mic, omul se numeşte „ microcosmos" adică lumea mică, dar omul se chemaă numai lume mică? Nu, omul după marele teolog Grigore şi după alţii din Sfinţii Părinţi şi marii filosofi ai Bisericii lui Hristos se mai cheamă şi macrocosmos fiindcă este mai mare decât toate lumile, adică o lume mare în cea mică, deoarece el uneşte în sine nu numai lumea cea văzută şi simţită, ci şi cea nevăzută, şi pe deasupra tuturor el este după chipul lui Dumnezeu şi după asemănarea Sa (Fac. 1, 26-27).

Dar să lăsăm acestea care se iau la partea văzută a omului, adică la alcătuirea lui cu cele trupeşti şi simţite şi să pornim mai departe cuvântul nostru despre facultăţile cele mai înalte ale sufletului nostru care se împărtăşesc şi de însuşirile cele gândite ale lumii celei nevăzute. Se ştie că lumea cea nevăzută şi gânditoare a îngerilor se compune din nouă cete ierarhizate în trei triade şi anume: 1) Triada I; este a Îngerilor, a Arhanghelilor şi a Începătorilor; 2) Triada a II-a, cea din mijloc: este a Stăpânilor, a Puterilor şi a Domnilor, iar; 3) Triada a III-a şi cea mai de sus este a Prea fericitelor Tronuri (Scaune) a Heruvimilor şi a Serafimilor

(Sfântul Dionisie Areopagitul, Ierarhia Cerească cap. III, pag. 15, Chișinău 1932).

Să vedem acum în ce fel și omul se împărtășește de însușirile acestor prea fericite cete ale îngerilor.

ÎNGERII

Îngerii se tâlcuiesc slugi ale lui Dumnezeu după cea scrisă: „ Ceea ce faci pe îngerii tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc" (Ps. 103, 5). Îngerii sunt aceia care ne ajută nouă în necazuri în scârbe, și în ispite și ei pururea se bucură, de cei ce cresc în virtute și pururea se mâhnesc de cei ce cad în păcate și îi ajută ca să se ridice din păcate și din greutăți. Îngerii slujesc la mântuirea sufletelor omenești și niciodată nu ne părăsesc pe noi, până la ieșirea noastră din viața aceasta și în vremea sfârșitului nostru. Îngerii alcătuiesc ceata cea mai aproape de noi; lor li s-a dat spre pază pământul acesta și slujesc mai aproape de noi la mântuirea sufletelor oamenilor. De aceea marele Apostol Pavel a zis: „ Au nu sunt toți duhuri slujitoare care se trimit spre slujbă pentru cei ce vor să moștenească mântuirea" (Evrei 1, 14).

Sufletul omului are și el de la Dumnezeu această lucrare ca și Îngerul. El are credință și dragoste de Dumnezeu și slujește lui Dumnezeu cu frică și cutremur. Sufletul omului are și el puterea de a sluji, de-a ajuta pe frații săi, de a-i mângâia în necazuri și supărări, de a-i întări cu cuvântul și de a alerga întotdeauna spre ajutorul fraților săi prin diferite mijloace; pentru aceasta dar și omul este un fel de înger amestecat din două firi cum îl numește Sfântul Ioan Damaschin (Dogmatica).

Îngerul zboară ca fulgerul prin ceruri și prin văzduhuri; într-o clipă se coboară în Iad, într-o clipă înconjoară pământul și nu este oprit nici de litosferă, nici de atmosferă, nici de stratosferă, nimic nu-l împiedică pe el" (Sf. Ioan Damaschin, Dogm. cartea a II-a, cap. 3).

Tot așa și sufletul omului cu mintea sa. Sufletul cu partea privitoare a sa care este mintea care străbate cerul într-o clipeală de ochi, se pogoară la iad, își închipuie muncile cele de acolo, aleargă unde vrea și nu poate să fie oprit de nimenea, căci oriunde voiește acolo se duce.

Iată asemănarea sufletului nostru cu Îngerul. Ceea ce are îngerul în trup, omul de abia are cu mintea sa. De aceea spune Sfântul Grigore de Nisa, marele filosof duhovnic că: „ omul e frate cu Îngerul după partea cea cuvântătoare" (comentariu la Viață lui Moise, pag. 831). Ce este mintea omului aceea este și îngerul cu trup. Începând cu cetele îngerilor și până la a Serafimilor. Toate puterile, însușirile și darurile fiecărei cete s-au descris după cuvântul la Soborul Maimarilor Voievozi al cetelor îngerești Mihail și Gavrilă, 8 noiembrie, din viețile Sfinților. Dar trebuie să știm că cu desăvârșire netrupesc numai Dumnezeu este căci toți îngerii au trupurile lor. Dar trupurile lor sunt prea subțiri și prea fine, din foc ceresc și sunt numiți în scrierile Bisericești „ netrupești".

ARHANGHELII

Această ceată este a doua din ierarhia cea mai de jos și au această misiune de la Dumnezeu. Primesc ordinele lui Dumnezeu și descoperă prorociile de la Dumnezeu și binevestesc tainele lui Dumnezeu la vreme oamenilor și tuturor popoarelor de pe pământ. (Sf. Dionisie Areopagitul, op. cit. cap. VII, pag. 28, cap. 9, pag. 37).

Știți cum a binevoit Arhanghelul Gavriil și alți îngeri din ceata aceasta trimiși de Dumnezeu la nașterea Sfântului Ioan Botezătorul și la nașterea Mântuitorului nostru, la Buna-Vestire a Maicii Domnului.

Deci Arhanghelii au această misiune de la Dumnezeu, care li se descoperă lor prin cetele de mai sus și păstrează această ordine până în clipa când primesc, gânditor, ordin să le aducă pe fața

pământului, la fiecare suflet în parte. Sufletul nostru nu este nici el străin de lucrarea Arhanghelilor. El are memorie, dată lui de la Dumnezeu, ține minte toate, iar mintea lui dacă este luminată de Prea Sfântul duh, împărtășește și binevestește Evanghelia și Cuvântul lui Dumnezeu și toate învățăturile cele de suflet mântuitoare oamenilor spre a-i aduce la calea mântuirii. Așa precum știm că marele Apostol Petru a predicat în Ierusalim și într-o singură zi au crezut ca la 3.000 de oameni, iar a doua zi s-a făcut numărul oamenilor luminați prin cuvântul Apostolului până la 5.000 așa au binevestit Cuvântul lui Dumnezeu Sfinții Apostoli până la marginile lumii precum este scris: „În tot pământul au ieșit la vestirea lor și la marginile lumii cuvintelor lor“. (Ps. 18,4). Iată, că și arhanghelii cu trup au fost Sfinții Apostoli binevestitori ai Evangheliei lui Hristos.

Iată dar, că și Arhanghelii, oamenii au și Darul bunei-vestiri și al proorociei. Căci foarte mulți din Sfinții lui Dumnezeu au avut darul de a ști mai înainte ce are să li se întâmple lor și altora. Așa au fost Sfinții Patriarhi, Prooroci, Apostoli, Ierarhi, Martiri și cuvioși Părinți de prin pustii. Deci iată că și sufletul omului se împărtășește cu puterea lui Dumnezeu și de darul Arhanghelilor.

Omul poate să binevestească, să predice, să învețe și să lămurească pe cei neștiutori și să înmulțească credința lui Dumnezeu pe pământ spre slava lui Dumnezeu.

ÎNCEPĂTORIILE

Dregătoria acestei cete este de a păzi toate hotarele împărățiilor lumii, toate țările, toate ținuturile, toate orașele, toate satele și ținuturile, toate regiunile lumii. Aceștia au mare stăpânire de la Prea Bunul Dumnezeu să nu se facă războaie între oameni. Sau dacă îngăduie Dumnezeu a se face, atunci ei păzesc fiecare popor și fiecare limbă de sub cer (Sf. Dionisie Areopagitul, op. cit. cap. 9, pag. 41). Și sufletul omului are această însușire după

cum arată Sfinții Părinți. Omului i-a dat Bunul Dumnezeu să aibă pricepre, să facă legi prin care să poată conduce împărații mari și state puternice, să facă legi militare, legi civile, legi administrative, legi de ordine și disciplină. Iată o mulțime de puteri care le are asemenea începătorilor. Și omul stăpânește orașe, țări și împărății și ținuturi, aceste puteri i s-au dat omului de la început când a zis Dumnezeu: „ Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul și păsările cerului, peștii mărilor și celelalte“ (fac. 1, 28).

Deci puterea aceasta de a stăpâni și a împărăți o are și sufletul omului și în general omul luat cu tot cu suflet.

STĂPÂNIILE

Această ceată prea puternică, fiind mai presus de triada întâi, are această misiune că stăpânește pe diavoli. Foarte mult ar vătăma diavolii pe oameni dacă n-ar fi această ceată înzestrată cu mare putere de la Atotputernicul Dumnezeu spre a-i stăpâni. Miliarde de diavoli sunt în văduh, pe pământ, în apă și sub pământ și în aerul care înconjoară pământul și întreg universul, cum i s-au spus și lui Iov: „ înconjurat-am pământul și toate cele de sub cer și iată sunt de față“ (Iov 1, 7), sau cum zice și marele Apostol Pavel că: „ ... lupta noastră este împotriva începătorilor și a domniilor și al stăpânitorilor întunericului veacului acestuia, împotriva răutăților răspândite în văzduh“. (Efes 6, 12); deci în tot locul se găsesc diavoli și aceștia ar vătăma foarte zidirea lui Dumnezeu, pentru că satan atâta putere are încât dacă i-ar da voie Dumnezeu, cu o unghie ar întoarec pământul pe cealaltă parte după cum spune Sfântul Serafim de Sarov. Dar puterea satanei și a slugilor lui este îngrădită și circumscrisă de puterea cea nemărginită a lui Dumnezeu și Dumnezeu prin această ceată a stăpâniilor, îi stăpânește pe ei, nedându-le lor voie să facă vreun rău oamenilor sau altor zidiri ale lui.

Iar cu voia și cu îngăduința lui Dumnezeu pot a face mare rău după cum vedem în Sfânta Evanghelie, că nici în porci nu au

avut voie să se ducă până nu le-a dat voie Dumnezeu. (Mat. 8, 12; Iov. 1, 12).

Deci Ceata Stăpânilor are această misiune de a stăpâni pe diavoli și a nu-i lăsa pe ei să vatăme vreo zidire a lui Dumnezeu (vezi Sf. Dionisie Areopagitul, op. cit. cap. 8, pag. 32). Deci să se știe că și sufletul omului are acest dar de la Dumnezeu de a stăpâni pe diavoli și de a stăpâni patimile trupului și ale sufletului, căci zice Sfântul Efrem Sirul: „ Câte patimi are omul tot atâția diavoli are întrînsul".

Deci sufletul cel curat și luminat cu darul lui Dumnezeu stăpânește pe acești diavoli și nu vrea să facă voia lor și mai ales nu se lasă biruit de patimile trupului și ale sufletului pentru că are în el darul lui Dumnezeu să se împotrivească dracilor când îl atacă pe el (Mat. 10, 18; Mc. 3, 15; Lc. 9, 1).

PUTERILE

Mai sus de ceata Stăpâniilor este ceata Puterilor, care este a doua ceată din triada a doua. Această ceată are următoarea misiune; mare putere are de la Prea Bunul și Atotputernicul Dumnezeu să facă minuni mari în tot pământul; dar cu acest dar de la Dumnezeu sunt înzestrați și oameni care sunt aleși de Dumnezeu și cărora voiește El a le da acest dar. Toți Sfinții făcători de minuni prin această ceată a Puterilor se învrednicesc a primi de la Dumnezeu darul facerii de minuni. Ceata Puterilor mai are și altă misiune: ea ocârmuiește și mișcă sferele cerului, pământului planetele și stelele cerului. Mișcarea tuturor astrelor cerești cu atâta precizie, cu mare uimire, cu frumusețe și cu nespusă exactitate.

Tot această ceată a puterilor ocârmuiește văzduhul și schimbă suflările vânturilor, măsoară puterea și greutatea lor, ca să nu vie cu prea mare urgie asupra unei țări și să vatăme pe oameni, orașele și satelor lor. Sau dacă îngăduie Atotputernicul Dumnezeu trimite pe anumite locuri uragane, cicloane, taifunuri cu fel de fel

de primejdii și așa prin această ceată se pedepsesc de la Dumnezeu oamenii păcătoși din anumite părți ale pământului. Omul are și el de la Dumnezeu darul pe care îl are această ceată a Puterilor, deoarece omul, rugându-se lui Dumnezeu cu darul și cu puterea luată de la El poate face minuni. Câți Sfinți Prooroci n-au făcut minuni mari și au înviat și morții ca Ilie și Elisei? Câți din Apostoli n-au făcut mari minuni și au înviat și morți ca Petru, Pavel și Sfântul Ioan Evanghelistul? Câți din sfinții Ierarhi și Mucenici nu au făcut mari minuni și au înviat și morții ca Sfântul Marele Mucenic Gheorghe și alții?

Așadar, omul are de la Dumnezeu darul de a face minuni mari și în loc de a ocârmui vânturile și schimbările vremurilor, el ocârmuiește mădularele trupului său, ocârmuiește virtuțile și patimile trupului său și le pune pe toate în rânduială spre slujba și slava lui Dumnezeu, după cea scrisă: „ Ochiul tău drept să vadă și urechea ta cele drepte să audă“ (prov. 4, 27-27).

DOMNIILE

Această ceată se numește Domnii, pentru că ea domnește peste diavoli și de asemenea peste toate împărățiile lumii și peste toate țările încredințate lor de la Dumnezeu. De asemenea, această ceată a Domniilor domnește peste toate cetele care sunt mai jos de ea și care sunt cinci la număr. Ei sunt Domni și slujesc Domnului Dumnezeu nu de frică, ci din iubire și din voie slobodă, dar mai ales din dragoste și-au lepădat din ei cu totul frica de rob. Alte cete slujesc de frică, având frica cea curată, după cea scrisă: „ Frica Domnului cea curată care rămâne în veacul veacului“ și iarăși „ frica Domnului care luminează ochii“ (Rom. 8, 15; In. 4, 18), și acestea au mare putere de a domni peste puterile satanei și peste puterile popoarelor pământului și peste puterile stihiilor ca și peste celelalte puteri care sunt mai jos decât ele. Deci omul are puterea dată lui de la Dumnezeu de a domina sau a împărăți peste

o cetate, peste o țară sau peste mai multe țări. Cine credeți că pune împărați și domni pe pământ, stăpânitori și judecători dacă nu Însuși Dumnezeu.

Auziți ce spune dumnezeiasca Scriptură: „ Luați în urechi cei ce stăpâniți mulțimi și cei ce vă trufiți între noroadele limbilor că de la Domnul s-a dat vouă puterea și stăpânirea de la Cel Prea Înalt“ (Înțelepciunea lui Solomon 6, 1-8).

Deci prin ceata Domniilor, se pun de la Dumnezeu, împărați, regi, conducători de popoare în tot pământul. Despre acest adevăr arată și marele Apostol Pavel când zice: „ Tot sufletul trebuie să se supună stăpânirilor celor mai înalte, că nu este stăpânire decât de la Bunul Dumnezeu. (Rom. 13, 1-6). Deci, toate stăpânirile care sunt la conducerea popoarelor, toți conducătorii de state sunt puși de Dumnezeu prin ceata Domniilor; ele au deci această misiune de a domni peste diavoli și de a pune domni și împărați și stăpânitori pe fața pământului. Cu ceata Domniilor se aseamănă foarte mult și sufletul omului, care prin darul lui Dumnezeu ajunge să domnească peste patimile trupului și ale sufletului său. Ați auzit de Sfântul Simion cel nebun pentru Hristos, care umbla gol pe ulițele cetății Emesie și purta o coroană de dafin pe cap și era plin de glod (noroi) prefăcându-se nebun și striga: Este prăznuirea împăratului celui biruitor și a cetății lui“ și întrebat de diaconul care știa taina vieții lui, de ce zice așa, el a spus: „ Cu mila și cu darul Hristosului meu mintea mea împărățește peste patimi și sufletul meu s-a făcut cetate a lui Dumnezeu“. (Viețile Sfinților 21 iulie) și așa „ Cel nebun a lui Dumnezeu era mai înțelept decât toată lumea“ precum zice marele Aspostol Pavel. (Cor. 1, 19, 25), căci împărățea peste toate patimile cele omenești. El umbla gol cu o ruptură prea veche pe el și nu-i păsa de cei ce râdeau de el, căci zice marele Apostol Pavel: „ De aș căuta să mai plac oamenilor n-aș fi rob al lui Hristos“ (Filip 2, 3). Iată deci o pildă că omul cu darul lui Dumnezeu poate să ajungă domn și să împărățească peste patimi, și domnind peste patimi împărățește și

peste diavoli și peste toate ale lumii, fiindcă el atunci a devenit cu adevărat, „ După chipul și asemănarea lui Dumnezeu". (Fac. 1, 26-27).

TRONURI SAU SCAUNE

Se numește așa pentru că pe această ceată se odihnește Prea Bunul și Prea Înduratul Dumnezeu, nu cu Ființa, căci cu Ființa Sa este cu totul necuprins, ci cu Darul. Deci Bunul Dumnezeu se odihnește în chip deosebit, cu darul Său pe această ceată a Tronurilor sau Scaunelor; de aceea ele și se numesc după Sfinții Teologi „ odihnirea lui Dumnezeu" (Sf. Dionisie Areopagitul, op. cit. cap. 7, pag. 31). Și sufletul omului are acest dar de la Dumnezeu pe care îl au Prea Fericitele Tronuri putând și el într-o măsură foarte mare să primescă și să odihnească pe Dumnezeu, după cea scrisă: „ Aceasta zice Cel Prea Înalt, cel ce locuiește întru cele de sus în veac, Cel Sfânt întru Sfinți, numele lui Domnul cel Prea Înalt, care întru Sfinți se odihnește" (Isaia 57, 15) și în alt loc zice: Ce casă îmi veți zidi zice Domnul, cerul îmi este Mie scaun și pământul picioarelor Mele, și care este locul odihnei Mele? au nu mâna Mea le-a făcut pe ele și ale Mele sunt toate acestea zice Domnul și spre cine voi căuta fără numai spre cel smerit și blând și care se cutremură de cuvintele Mele" (Isaia 7, 1-2) și Sfântul Efrem zice: „ două scaune are Bunul Dumnezeu cerul necuprins și al doilea inima celui smerit". Iată că Dumnezeu se odihneste și pe inima omului celui smerit, ca pe Tronul și Scaunul Lui. Dar și marele Apostol Pavel ne spune: „ Voi sunteți Biserica Dumnezeului cel viu și Duhul lui Dumnezeu se odihnește în voi" (1 Cor. 6, 15; 12, 27; Efes. 5, 30). Auzi ce zice? Noi odihnim pe Duhul lui Dumnezeu dacă ne curățim sufletele noastre de păcate. Deci iată ce fel poate omul să devină înțelegător, care să odihnească în sine pe Dumnezeu, având din parte acea misiune care o au Prea Fericitele Tronuri din cer și odihnind pe Dumnezeu în sufletul său prin lucrarea a toată fapta bună, dar mai ales prin dragostea și smerenia inimii sale.

HERUVIMII

Heruvim se tâlcuiește în limba ebraică — „ multă cunoștință și revărsare de înțelepciune“ (Sf. Dionisie Areopagitul, op. cit. cap. 7, pag. 25). Deci sufletul omului are în parte această însușire, căci și lui i-a dat Dumnezeu mintea cu care poate aduna foarte multe cunoștințe. Heruvimii se spune că au cele mai adânci contemplații duhovnicești și atâta înțelepciune este în mintea Heruvimilor încât toate mințile raționale ale îngerilor care sunt mai jos decât ei nu pot trece peste ei fără ca ei să știe; încă au negrăită și adâncă vedere, pentru care se mai numesc și veghetori, adică cu ochi mulți având străvedere de înțelepciune în toate direcțiile. Deci și omul se împărtășește de această lucrare după măsura darului lui Dumnezeu, prin care poate fi înțelept și veghetor asupra patimilor și să o umple pe ea de cunoștința dumnezeiască și putând și el revărsa înțelepciune din cele ce a adunat în memorie cu darul lui Dumnezeu și prin osteneala propoveduirii cuvântului lui Dumnezeu, el revarsă înțelegere și înțelepciune la mii de suflete, învățând și sfătuind. Deci iată că și omul într-o mică măsură poate să aibă înțelepciune și vărsare de cunoștință spre alții. Dar Heruvimii mai au și alt nume: „ ca pruncii“ adică o mare măsură de nevinovăție. Ei au cea mai mare nevinovăție și nepătimire din toate cetele îngerești. O măsură de nevinovăție și nerăutate se găsește și în sufletul omului, mai ales la copiii cei nevinovați. Cine va avea, după Cuvântul Domnului, înțelepciunea șarpelui și blândețea porumbelului, acela se face nevinovat ca și copiii, pe acela poți să-l numești un Heruvim la trup, un Heruvim pământesc. Și apoi sufletul omului și omul luat în general, se poate asemăna într-o oarecare măsură și cu un Heruvim prin multa adunare de cunoștință, prin învățarea înțelepciunii, prin nevinovăție și nepătimire și nerăutatea pruncilor despre care Domnul a zis: „ Până nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii nu veți moșteni Împărăția Cerurilor“. (Mat. 18, 3; Mc. 10, 15; Lc. 16, 2-16).

Serafim se tâlcuiește în limba evreilor „ înfierbântat" sau altfel zis „ arzător" sau „ încălzitor" și aceasta pentru că ei au mare dragoste de Dumnezeu și cu văpaie de iubire îndoită, mai mult decât celelalte cete, ard cu dragoste față de Atotputernicul Dumnezeu (Sf. Ioan Gură de Aur, cuvânt la Serafimi, PUȚUL), fiind cei mai aproape de Tronul Dumnezeirii. Ei nu numai că ard cu dragoste nemăsurată către Bunul Dumnezeu, dar au și putere de a încălzi și înfierbânta și celelalte cete cu dragostea de a sluji Bunului Dumnezeu, cu multă dragoste și sârguință. Aceasta este misiunea pe care o are ceata Serafimilor, care se află cum am spus cea mai aproape de Prea Sfântul și Prea Atotputernicul Dumnezeu. Dar și din oamenii cei aleși ai lui Dumnezeu s-au făcut serafimi, în oarecare măsură prin darul lui Dumnezeu, arzând cu mare dragoste de a face poruncile lui Dumnezeu și de a-i sluji lui cu arzătoare inimă. După cum Luca și Cleopa care mergeau cu Mântuitorul spre Emaus și când el le tâlcuia scripturile pe cale. Iar după ce L-au cunoscut au zis: „ Au nu erau inimile noastre arzând întru noi când mergea cu noi pe cale și ne tâlcuia scripturile" (Lc. 24, 32). Vedeți frații mei cum se aprindeau de darul Prea Sfântului Duh care era lângă ei? Încă nu îl cunoșteau, până ce El a binevoit a se face cunoscut lor la frângerea pâinii. Dar Sfântul Ignatie Teoforul (purtătorul de Dumnezeu) care îl purta pe Hristos în a sa inimă și de a cărui dragoste arzătoare, dorea în toată vremea să fie mâncat de fiară și să pătimească cele mai mari chinuri pentru dragostea Lui. Și cum s-a aprins cu înfocată dragoste de Dumnezeu, Sfântul întâiul și marele Mucenic și Arhidiacon Ștefan, că în această aprindere dumnezeiască au strălucit fața lui „ ca o față de înger". Cum prin această dragoste arzătoare de Dumnezeu a suferit chinurile până la moarte, ucis fiind cu pietre, și rugându-se lui Dumnezeu..., să nu le socotească celor ce îl ucideau păcatul acesta" (Fapte. 7, 60). Dar cât de înfierbântat era

marele Apostol Pavel de dragostea lui Dumnezeu când a zis: „ Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos?“ Necazul sau strâmtoarea, goana sau foametea sau goliciunea sau nevoia sau sabia? că încredințat sunt că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici căpeteniile, nici adâncul nici altă făptură oarecare nu ne va despărți pe noi de dragostea lui Dumnezeu care este întru Hristos Iisus Domnul nostru“ (Rom. 8, 35-39).

Atâta fierbințeală era în Apostolul Pavel încât ardea de dragostea lui Iisus Hristos Dumnezeul nostru și nu băga în seamă nici pe diavolii, nici pe îngeri, nici oarecare altă zidire a lui Dumnezeu și era încredințat că nimenea nu-l va despărți pe el de dragostea lui Iisus Hristos. Deci un suflet omenesc, când ajunge întru așa căldură și văpaie dumnezeiască are atâta dragoste arzătoare față de Prea Bunul Dumnezeu încât pe drept cuvânt este „ un serafim“ în trup, un serafim pământesc“. De aceea și canoanele Sfintei Biserici adeveresc acest lucru când pe unii din Sfinți îi numesc Serafimi zicând „ Sfinte Ierarhe Ignatie ai fost un Serafim cuvântător“ (canonul Sfântului Ignatie la 20 decembrie).

Iubiți credincioși,

Dacă ați ascultat cu atenție predica de azi, ați putut înțelege că sufletul omenesc fiind comparat cu toate cele nouă cete îngerești și el se împărtășește într-o măsură prin darul lui Dumnezeu de toate darurile și însușirile tuturor cetelor îngerești.

Această asemănare făcută între însușirile sufletului nostru și ale celor nouă cete îngerești este desigur particulară, căci sufletul omenesc are potențial aceste însușiri și daruri, atâta vreme cât este îmbrăcat cu neputința trupului pururea este schimbăcios.

Pe câtă vreme Puterile cerești mai mult și mai desăvârșit se împărtășesc de la Bunul Dumnezeu de darurile amintite mai sus decât sufletul nostru câtă vreme este în trup, deoarece Sfintele Puteri sunt netrupești și prin darul lui Dumnezeu cu totul fără de păcat.

Desigur ele vor fi având și alte daruri și însușiri duhovnicești în afară de cele amintite mai sus, pe care numai singur Dumnezeu și Ziditorul lor și al nostru le știe. Acest adevăr îl lămurește în chip luminat dumnezeiescul părinte Maxim Mărturisitorul care, tâlcuind cuvântul Domnului din Sfânta Evanghelie zice: „Mai mare ca Ioan (Botezătorul) între cei născuți din femeie nimenea nu s-a ridicat, dar cel mai mic întru Împărăția cerurilor este mai mare decât el". (Mat. 9, 11; Lc. 7, 28); zice aceasta fiindcă se credea că Ioan a dobândit prin contemplație toată cunoștința cea mai înaltă și cea mai de pe urmă, iar viața viitoare e mai mare decât cea de aici. Sau teologul cel mai înalt e mai mic decât cel mai de pe urmă din îngeri (Filoc. vol. II întreb. 47, pag. 231). Cel mai mic întru Împărăția Cerurilor este îngerul aflat în ceata cea mai de jos a Ierarhiei cerești. Acesta este totuși mai mare teolog decât Ioan Botezătorul care este cel mai mare prooroc născut din femeie și cel mai mare teolog dintre pământeni ca cel ce a pipăit și a văzut și a auzit cele Trei fețe ale Sfintei Treimi cu prilejul arătării Domnului la Iordan. Totuși câtă vreme a fost în trup a știut mai puține taine decât un înger. Deci dacă un înger care este cel mai mic în rânduiala Ierarhiei cerești este mai mare teolog decât Sfântul Ioan Botezătorul, apoi cu cât mai mare va fi deosebirea și diferența darurilor și a însușirilor între celelalte cete de mai sus și oamenii pământului față de cetele Ierarhiei cerești cele mai înalte ale îngerilor. Marii filosofi ai antichității Pitagora, Platon, Democrit, Plotin, Metodiu de Olimp, Aristotel precum și alți nenumărați filosofi din antichitate ziceau că sufletul omului este numai un „microcosmos" (lume mică) și că omul este înglobat într-însul din lumea văzută și simțită câte puțin, dar nu știau că are prin multe însușiri împărtășite chiar cu puterile raționle din ceruri. De aceea dumnezeiescul părinte Grigore Teologul îl mustra pe Democrit și pe cei asemenea lui zicând: „Aceia care mărginesc pe om numai la lumea cea simțită s-au depărtat de adevăr. Căci omul e un centru și un sâmbure care leagă marginile lumii celei de sus —

înțelegătoare — și a celei de jos — simțitoare — (vezi și Sf. Ioan damaschi Dogmatica cartea a II-a, cap. XII). Deci acum spre sfârșit venind cuvântul nostru trebuie să arătăm că sufletul nostru nu este numai deținător și centru totalizator al tuturor lumilor celor văzute și nevăzute, ci este mai presus decât lumea cea gândită a îngerilor având ceva dat de Dumnezeu în el mai presus decât lumea cea gândită a sfintelor Puteri Cerești după cum despre aceasta învață Sfinții și dumnezeieștii Părinți. El are nu numai din lumea cea simțită și din cea gândită ci este și chip și asemănare a lui Dumnezeu după cum a spus El la facere zicând: „ Să facem om după chipul și asemănarea noastră" (Fac. 1, 26). Deci Sfânta Treime s-a sfătuit să facă pe om mai presus de îngeri, căci nicăieri în Sfânta Scriptură nu se găsește scris că îngerii au fost făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, ci numai „ omul". Dar cu ce este omul mai mare decât îngerii încât să se asemene cu Ziditorul său. Omul e mai mare decât ceata îngerilor și sufletul omului le întrece pe acestea prin trei însușiri și anume; după cum despre aceasta dogmatisește marele Vasile zicând: „ Omul se aseamănă și este icoana Sfintei Treimi prin aceste trei însușiri: El se aseamănă după minte cu Tatăl, fiindcă Tatăl este în Sfânta Treime mintea care a izvorât prin nașterea cea mai dinainte de toți vecii pe Fiul și prin purcederea cea mai dinainte de veci cu alt chip minunat pe Duhul Sfânt". Deci sufletul omului se aseamănă cu Tatăl prin minte și după cum Tatăl izvorăște pe Fiul prin nașterea cea mai dinainte de toți vecii, tot așa și mintea omului izvorăște cuvântul, și cu Fiul se aseamănă Cuvântul care izvorăște din mintea omului, iar după asemănarea Duhului Sfânt prin voia cea de sineși stăpânitoare și care este în suflet rădăcina tuturor bunătăților pe care le-a pus Bunul Dumnezeu în om. În chipul acesta sufletul omului este lucrul cel mai mare al sfatului lui Dumnezeu și icoana vie a Prea Sfintei și de viață făcătoarei Treimi și este cu aceste trei însușiri mai presus de îngeri și de

toate cetele raționale cuvântătoare și de sineși stăpânitoare având chipul și asemănarea Prea Sfintei treimi.

Iubiți credincioși,

Spre încheiere iată ce zic: Iată pentru care pricină Mântuitorul nostru a arătat că sufletul nostru are mai mare valoare decât toată lumea când a zis: „ Ce va da omul în schimb pentru suflet“ sau: „ Ce va folosi omul de ar dobândi toată lumea și își va pierde sufletul său?“ (Mc. 8, 36-37). După cum ați auzit cât de mare este sufletul nostru și cu nimic nu-l putem răscumpăra decât numai prin adevărata pocăință, spovedanie, rugăciune și prin lucrarea tuturor faptelor celor bune spre slava lui Dumnezeu. Deci să știm bine să luăm aminte cum viețuim și cum purtăm grijă de mântuirea sufletelor noastre. Că nimic nu ne va folosi pe noi, nici marginile lumii în ziua dării noastre de răspuns.

Amin

DRUMUL SUFLETULUI

Știți dumneavoastră ce se întâmplă cu omul când moare? Hai să vorbim cu cuvintele Sfântului Efrem Sirul:

Când moare omul, vin atâția draci câte păcate a făcut și atâția îngeri câte fapte bune are. Apoi vine și moartea, în chip groaznic; e numai oase; ea vine cu paharul morții. În acel moment, sufletul se retrage în cele două părți domnitoare ale lui: inima și creierul.

În momentul primirii paharului morții, de atâta durere și usturime, sufletul nu mai poate răbda și iese afară din trup, după cum a mărturisit și Sfânta Teodora în cartea cu cele 24 de vămi.

Tot acum vine și îngerul păzitor pe care îl avem de la Sfântul Botez și care ne însoțește încă patruzeci de zile, până la judecata particulară (eshatologia particulară). De aceea vă rog, când vă rugați, ziceți și această rugăciune: „ Sfinte îngere, păzitorul vieții mele, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru mine, păcătosul". Atât e de bun acest înger, încât și când face omul cele mai grele păcate, el stă de o parte, plânge și se roagă lui Dumnezeu: „ Doamne, dă-i gând să lase păcatul, să nu meargă în fundul iadului". Apoi vine și îl îndeamnă să meargă la duhovnic să se mărturisească.

Noi am pus trupul omului, că-i mama, sau tata, bunicul, soțul, copilul sau altcineva, în sicriu, sau pe o masă; unde am vrut noi. Intră îngerul și-i zice sufletului: „ Frate suflete (îi zice așa pentru că sunt frați după partea cuvântătoare. Sufletul este scris împrejur și nehotărât împrejur, are de sine stăpânirea, este cuvântător, înțelegător, are minte, cuget, cuvânt; asemănarea Sfintei Treimi. Sufletul se aseamănă foarte bine cu îngerii, căci a spus Mântuitorul: „ Și vor fi toți ca îngerii lui Dumnezeu"), nu te teme!

Eu sunt păzitorul vieții tale. Eu te-am primit de la dumnezeiescul botez și am venit să stăm de vorbă. Iată trupul tău, cu acesta te-ai zămislit în pântecele mamei tale, cu acesta ai trăit acolo nouă luni de zile, cu acesta te-a născut mama ta în dureri, cu acesta ai crescut, ai învățat școală, ai făcut armată, te-ai însurat, cu acesta ai petrecut toată viața pe pământ". Îi spune tot ce a făcut, ce a gândit, ce a văzut, de când era de vreo trei ani.

Sufletul stă, ascultă și zice către înger: „Doamne, sfinte îngere, dar de unde le știi acestea? Eu le-am uitat!". „Tu le-ai uitat, frate suflete, tu uiți, eu nu pot uita; tu mănânci, eu nu pot mânca; tu bei, eu nu pot bea; tu dormi, eu nu pot dormi! Auzi ce spune în Psaltire: Nici să dormiteze cel ce te păzește. Eu pururea am vegheat; dacă nu vegheam, diavolul avea să te piardă. Vezi, frate suflete, trupul tău; mâine, poimâine merge în groapă ca să-l mănânce viermii și să se facă pământ, iar tu mergi să dai seamă ce ai făcut cu acest trup de când te-ai născut".

Asta-i în ziua întâia după moarte.

Ziua a doua, se întâmplă un lucru și mai înfricoșat. Sufletul e tot în casă; el vede cum plânge mama, sora, copiii și zice: „O, dacă ați ști voi ce frică am eu acum!... Vai și amar! N-ati plânge pentru moartea mea, ci pentru păcatele mele! Eu am intrat în mare groază și cutremur, că trebuie să dau seamă de ce am făcut aici pe pământ!" Știți ce spune proorocul David: „De ce mă tem în ziua cea rea? Că fărădelegea căilor mele, nu mă va cruța!"

În ziua a doua, nu numai că-i spune îngerul ce-a făcut, ce-a văzut și ce-a gândit toată viața, ci se duce de îi arată și locul. Poate o să-mi spună unul: „Părinte, dar dacă a fost cosmonaut sau dacă a înconjurat pământul, cum o să-l ducă îngerul? E, he, he! Navele cosmice înconjoară Terra într-o oră-jumătate, iar sufletul nostru într-o clipă a înconjurat pământul de trei ori. Uite, acum zic: New-York-Pekin-Moscova-București, cu limba am zăbovit, dar cu gândul am fost mai repede; așa merge sufletul după moarte, ca și gândul. Auzi ce spune și Proorocul Iezechil: „Alerga-vor,

Doamne, în grabă și mai repede ca razele fulgerului sufletele drepților vor veni către Tine".

Deci, n-ar avea ce face îngerul într-o zi, ca să-i arate ce a făcut toată viața, de-ar fi trăit el și sute de ani pe pământ, dar merge și-i arată: „Uite, frate, suflete, aici ai mâncat, aici ai jucat, aici ai înjurat, aici ai curvit, aici ai fumat, aici te-ai îmbătat, aici ai ocărât, aici ai glumit, aici ai râs, aici te-ai mâniat". Mă rog, tot, tot. Îi arată locul, unde, cu cine, de câte ori, minutul, ora și ziua în care a făcut păcatul.

Îi arată și cele bune: „ aici ai mers la biserică, aici ai ascultat cuvântul lui Dumnezeu, aici ai crescut copiii în frica Domnului, aici te-ai rugat, aici ai postit, aici ai făcut milostenie, aici ai iertat pe cel ce ți-a greșit, aici ai miluit pe cel flămând..."

Și iarăși întreabă sufletul pe înger: „ Dar de unde știi? că eu le-am uitat acestea!". „ Tu ai uitat, eu nu pot uita. Acestea ai să le vezi acuși, la vămi!"

Când să treacă sufletul vămile, în ziua a treia, și până la patruzeci de zile, mai ia îngerul păzitor încă șase îngeri purtători de lumină, pentru că ies înaintea lor mulțime de draci, și atunci îi vai și amar de bietul suflet...

Când vin cei șase îngeri, îi zice îngerul păzitor: „ Frate suflete, i-ați rămas bun de la trupul tău că de acum nu-l mai vezi. Noi zburăm la cer. Când va suna trâmbița cea mare a înfricoșatei judecăți, atunci ca fulgerul ai să te unești cu el și vei învia din nou, după cum zice Apostolul: „ Toți vor sta înaintea divanului lui Iisus Hristos, ca să dea seamă ce au lucrat cu trupul. El se duce în pământ și în câțiva ani se face praf iar tu mergi să dai seamă ce ai lucrat pe pământ".

Cine sunt la vămi? La vămi nu sunt soldații, ci generalii iadului. Aceștia au cerut voie de la Dumnezeu să facă vămile. Ei știau că oamenii vor lua locul lor în cer și au cerut voie ca să-i ispitească, să vadă dacă pe dreptate vor ocupa acele locuri.

Când ajunge sufletul la vămi, dracii pun la cântar ce a adus contabilul lor, cel de pe umărul stâng, căci avem doi îngeri

îngerul dreptății pe umărul drept și îngerul satanei, pe celălalt umăr, care scrie tot, și ce a gândit omul și ce a făcut; de aceea v-am spus să aveți de grijă de spovedanie, că dacă s-a mărturisit omul, sincer, curat, de toate păcatele lui, Duhul Sfânt a șters din catastifele lor ce au scris.

Să vă dau o pildă cum lucrează contabilul ăsta, de pe umărul stâng: El îndeamnă pe om să fumeze o țigară (cu sila nu-l poate face, omul fiind de sine stătător, cu voie liberă, ca să poată fi judecat) și el dacă ascultă de diavol, fumează o țigară. Atunci diavolul acesta zboară la vama fumatului și spune la cei de acolo: Ioan, feciorul Mariei... a fumat o țigară, la ora, minutul, ziua, luna, anul. Aceia numai întreabă: „ Ce marcă: Kent, Mărășești..., nu cumva să scape evidența. Scrie acolo în catastif; nu rămâne nimic din ce păcate face omul și el să nu scrie.

La altul scrie: azi a băut un păhăruț de rachiu sau două; la ora cutare a mai băut și a mai fumat câte o țigară. Auziți ce spune Sfânta Teodora, când a trecut prin vămi: i-a spus toate paharele de rachiu și de vin câte a băut de când era copil.

Altul fură; îl îndeamnă să ia un bostan, o fasolă, o haină, un ban, orice furat. Te luptă ca să te duci să furi și scrie tot. Dăunăzi îmi vine o babă și-mi spune: „ Domnu părinte, de la colectiv, domnu părinte, mai fur fasole și păpușoi în buzunar la fustă...!“ „ Babă, hăi! Tu furi, dar acela le numără, are inventarul, câte ai pus în buzunar, el știe!“. „ Cum, se poate?“. „ Ai să vezi atunci!“. „ Dar are ce număra, că eu am furat cam mult...“. „ Bine, bine, dar te-ai spovedit de ele?“. „ Nu!“. „ Nu-i nimic, le are el în inventar“.

Altul înjură, de tămâie, de ceară, de Dumnezeu, altul îi curvar, altul a făcut sodomie, altul avort. El scrie tot, nu poți zice nimica că îți arată și clipa...

Altul se sulemenește. Acolo, când ajungi la vama sulemenitului, ies dracii înaintea ta cu buzele roșii, cu unghiile făcute, cu cercei în urechi, cu sprâncenele vopsite, și-ți zice: „ Stai, nu te-a făcut Dumnezeu frumoasă? De ce ai schimbat

înfățișarea pe care El ți-a dat-o? Nouă ne-ai slujit, cu noi ai parte..."

Să ne ferească Dumnezeu! De aceea am spus că e bine să se mărturisească omul în fiecare ceas, după cum zice Sfântul Ioan Gură de Aur, dacă nu în fiecare ceas, măcar în fiecare post, că altfel se rugineşte păcatul şi nu-l mai scoţi din tine în veac; prinde rădăcini. Am vorbit dăunăzi despre cele douăsprezece trepte ale păcatului. Treapta a unsprezecea este deprinderea; omul face păcatul vrând-nevrând. Gata! Nu se mai poate opri de la păcat. Să ne păzească Dumnezeu să ajungem la treapta asta!

Bietul suflet, când vede că nu are fapte bune, începe a plânge; plânge groaznic şi se roagă la îngeri: „ Îngerii lui Dumnezeu cei prea sfinţi, cei prea curaţi, cei prea buni, nu mă lăsaţi! M-am pierdut, mai bine nu mă năşteam pe faţa pământului". „ Nu te teme, frate suflete, nu te teme, căci nu ştii judecata lui Dumnezeu", îi zice îngerul. Dar el vede de la vămi unde merge. Nu-l opresc diavolii aici, ci numai îi cântăresc faptele.

După ce trece vămile, ajunge la cer şi vede acolo, în văzduh, o lumină de miliarde de ori mai frumoasă şi mai strălucită decât soarele. Se aud cântările Heruvimilor şi ale Serafimilor şi o mireasmă a Duhului Sfânt, încât nu poate o limbă de ţărână a spune frumuseţile cele de acolo! Vede nişte nori azurii care merg încet, încet spre răsărit şi împreună cu îngerul păzitor îngenunchiază pe aceşti nori. Tot în acest timp aude un glas: „ Duceţi sufletul acesta prin Rai şase zile". Oricât ar fi de păcătos, şase zile merge prin Rai.

Când ajunge sufletul aici şi vede atâta frumuseţe, uită cu totul că a trăit pe pământ, nu-şi mai aduce aminte că a fost pe această planetă; atâta frumuseţe este acolo. O floare din Rai este mai scumpă decât toate comorile de pe pământ, pentru că nu se mai ofileşte; te uiţi la ea şi îţi dă viaţă.

Dar una din bucuriile mari pe care le are sufletul trecând prin Rai, este că se întâlneşte cu neamurile sale care s-au mântuit.

Acestea îi zic: „ Noi, pentru puțina osteneală pe care am avut-o pe pământ, am luat această fericire și de va avea Dumnezeu milă și de tine, vei veni aici la noi.

În ziua a noua, vine sufletul împreună cu îngerul păzitor din nou înaintea Tronului lui Dumnezeu și aude aceste glas: „ Duceți sufletul acesta treizeci de zile prin iad!“. Aici vede bietul suflet muncile cele groaznice ale iadului; tartarul unde se muncesc tâlharii, criminalii, femeile care își avortează copiii; gheena unde se muncesc desfrânații, furii de cele sfinte, vrăjitoarele, necredincioșii, sectarii; viermele cel neadormit și celelalte nenumărate munci ale iadului. Tot aici se întâlnește cu neamurile lui care nu s-au mântuit și care îl roagă, că de va afla îndrăzneală, la patruzeci de zile, să se roage lui Dumnezeu și pentru ei.

În ziua a patruzecea, sufletul împreună cu îngerul păzitor se prezintă înaintea Tronului lui Dumnezeu pentru judecata particulară, când se hortărăște unde va sta sufletul până la Judecata de apoi, fie în Rai, fie în iad.

De aceea e bine ca în aceste zile să fie pomenit la sfintele Liturghii, zilnic, să se facă milostenie la săraci pentru a afla și el milă de la Dumnezeu. Amin.

ÎMPOTRIVA REÎNCARNĂRII

Cea mai mare nebunie, păgânătate și rătăcire de la adevăr este de a crede că după moarte sufletul omului intră în alte trupuri de oameni, dobitoace, etc. În toată învățătura Dumnezeieștilor Scripturi și a Evangheliei lui Iisus Hristos, în învățăturile Sfinților Apostoli, ale Sfinților Părinți, nu găsim vreo mărturie despre această rătăcire și păgânătate. Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne arată unde merg sufletele oamenilor după moarte, zicând: „ Și a murit săracul și a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și s-a înmormântat“ — apoi arătând unde s-a dus, zice: „ Și în iad ridicându-și ochii săi, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui“ (Luca 16,22-23). Și în alt loc din Sfânta Scriptură se arată unde merg sufletele oamenilor după moarte. Atunci când tâlharul cel de-a dreapta Mântuitorului, fiind și el răstignit, îi zicea lui Iisus: „ Pomenește-mă Doamne, când vei veni întru împărăția Ta“, aude glasul Mântuitorului care i-a zis: „ Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu mine în rai“ (Luca 23, 42-43).

Iată deci unde merg sufletele oamenilor drepți și păcătoși după moarte: în rai, în sânul lui Avraam, acolo unde a mers Lazăr și tâlharul care s-a pocăit de păcatele sale, sau în iad, unde a mers bogatul cel nemilostiv.

De unde a ieșit această idee de a de crede că sufletele oamenilor după moarte se duc în alte trupuri? De unde a ieșit această rătăcire că omul moare de multe ori? Oare cei ce gândesc această nebunie nu-l aud pe marele Apostol Pavel care zice că o dată este dat oamenilor să moară, iar după aceea să fie judecata? (Evrei 9,27). Oare nu aud acești rătăciți de la adevăr ce zice

Sfânta Scriptură: „... fiindcă omul merge la locașul său de veci... și ca pulberea să se întoarcă în pământ cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu, Care l-a dat?“ (Eclesiastul 12,5,7).

O dată moare omul cu trupul său și o dată va fi învierea morților. Auzi ce zice Domnul: „Nu vă mirați de aceasta, că vine ceasul în care toți cei din mormânturi vor auzi glasul Lui. Și vor ieși cei ce au făcut cele bune întru învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele întru învierea osândirii“ (Ioan 5, 28-29).

Din toate acestea se vede destul de clar că în ziua judecății de apoi toate trupurile vor învia, unindu-se cu sufletele lor, pentru a primi răsplata după credință și faptele pe care le-au avut în timpul existenței lor pământești. Și dacă în această existență pământească ar trece prin mai multe trupuri, începând cu această zi a învierii, în care trup va rămâne sufletul? Oare va putea sufletul să fie în același timp în mai multe trupuri? Oare va putea sufletul să fie în același timp și în rai și în iad? Dar ce se va întâmpla cu trupurile rămase fără suflet, pentru că după învățătura voastră se înțelege a fi mai multe trupuri decât suflete. Oare Dumnezeu creând pe om după chipul și asemănarea Sa l-a creat ca să-l nimicească, să-l distrugă, să-l piardă pe undeva prin univers, ori ca să-i dăruiască viața veșnică, să-l mântuiască? Noi credem că l-a creat ca să se bucure și el, omul, de bunătatea și dragostea dumnezeiască, numai ca omul să dorească acest lucru și cât stă în puterea sa să se și nevoiască, căci Dumnezeu nu duce cu forță pe om în rai.

Dar va zice cineva: cum înviază morții și cu ce trup au să vină? Nebun ce ești! Tu, ce semeni, nu va da viață dacă nu va muri. Și ceea ce semeni nu este trupul ce va să fie, ci grăunte gol, poate de grâu, sau de altceva din celelalte; iar Dumnezeu îi dă un trup precum a voit și fiecărei semințe un trup al său. Nu pentru noi a venit Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pe pământ și a pătimit și a înviat? „Și dacă Hristos n-a înviat zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră“ (1 Corinteni 15,14).

Iată ce zice și proorocul Iezechil despre învierea morților: „Fost-a mâna Domnului peste mine și m-a dus Domnul cu Duhul și m-a așezat în mijlocul unui câmp plin de oase omenești, și m-a purtat împrejurul lor; dar iată, oasele acestea erau foarte multe pe fața pământului și uscate de tot. Și mi-a zis Domnul: Fiul omului, vor învia oasele acestea? Iar eu am zis: Dumnezeule, numai Tu știi acestea... Așa grăiește Domnul Dumnezeu oaselor acestora: Iată Eu voi face să intre în voi duh și voi veți învia. Voi pune pe voi vine și carne va crește pe voi; vă voi acoperi cu piele, voi face să intre în voi duh și veți învia și veți ști că Eu sunt Domnul... Deci am proorocit eu, cum mi se poruncise, și a intrat în ei duhul și au înviat și mulțime multă foarte de oameni s-au ridicat pe picioarele lor“ (cap. 37). Dreptul Iov zice: „Dar eu știu că Răscumpărătorul meu este viu și că El, în ziua cea de pe urmă, va ridica iar din pulbere această piele a mea care se destramă“ (Cap. 19.25); și iarăși proorocul Isaia: „Morții Tăi vor trăi și trupurile lor vor învia“ (26.19).

Cu toate acestea, cei rătăciți de la adevăr, forțând înțelesul unor texte biblice, susțin că și Ilie s-a întrupat în persoana Sfântului Ioan Botezătorul: „Și dacă voiți să înțelegeți, el este Ilie cel ce va să vină“ (Matei 11.14). Da, este adevărat că despre Sfântul Ioan Botezătorul s-a scris că „va merge înaintea Domnului cu duhul și cu puterea lui Ilie“ (Luca 1.17) dar nu că se va încărna în el Ilie Proorocul, ci că Ioan Botezătorul a venit cu râvna și credința proorocului Ilie, fiindcă Ilie va veni înainte de venirea a doua a Domnului: „Ilie într-adevăr va veni și va așeza toate la loc“ (Matei 17.11). Va veni marele prooroc Ilie mai înaite de sfârșitul lumii, în timpul lui Antihrist, dar nu cu alt trup ci cu trupul lui cu care a fost înălțat la cer și cu cai de foc cum l-a văzut Elisei (4 Împ. 2.11-12).

Așadar și Sfântul Ioan Botezătorul a venit cu credința și cu râvna lui Ilie, dar nu cu alt suflet și trup, ci cu al său, cu care s-a născut din Sfânta Elisabeta.

Deși budhismul și hinduismul afirmă că sufletul este nemuritor, ceea ce poate fi considerat ca un produs bun, dar că sufletul poate trece din trup în trup și se poate transforma din fire rațională în animal, aceasta este denaturare. Noi știm că mintea, voința, conștiința și rațiunea sunt însușiri ale sufletului și dacă acceptăm că sufletul nostru trece și prin alte trupuri de animale, unde sunt atunci însușirile sufletului? Să-i dăm unui câine o bucată de carne și să-i spunem ora la care să o mănânce și vom vedea dacă are minte să ne înțeleagă. Dar cu acești oameni se întâmplă ceea ce zice Duhul Sfânt: „ Iar omul în cinste fiind n-a priceput, alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte și s-a asemănat lor“ (Psalmul 48.12).

Care religie este mai veche și mai adevărată decât a Patriarhilor, a lui Adam, a lui Sit, a lui Noe, a lui Avraam care au fost sfinți văzători de Dumnezeu? Și care din acești mari și sfinți oameni ai lui Dumnezeu a lăsat vreo învățătură că sufletele oamenilor după moarte vor intra în alte trupuri spre a se curăți de păcate? Câtă nebunie este pentru un creștin să creadă în aceste învățături păgâne tocmai astăzi când Evanghelia lui Hristos a ajuns la toate neamurile!

Noi știm din Sfânta Scriptură că toți vom sta înaintea divanului lui Iisus Hristos la înfricoșata judecată de apoi ca să dăm seamă de ceea ce am lucrat prin trupul pe care îl avem și nu prin alte trupuri cum hulesc cei înșelați de diavol. (Romani 14.10; 2 Corinteni 5.10). Nu aflăm în toată Sfânta și dumnezeiasca Scriptură vreun loc în care să se scrie că noi după moarte vom da seama de cele ce am făcut în mai multe vieți prin care am trecut pe acest pământ, ci numai prin acest trup cu care ne-am născut și am trăit în lume. Câtă nebunie și rătăcire în capul vreunui om să creadă că Hristos, Mântuitorul nostru, ar fi înviat și S-ar fi proslăvit după învierea Sa cu alt trup și nu cu acela cu care S-a născut din Preacurata și Preasfânta Fecioară Maria! Noi avem atâtea dovezi despre patima și învierea lui Hristos Care S-a proslăvit în al Său trup și nu în

altul. Noi știm că toate popoarele lumii se vor judeca de Hristos, dar nicăieri în Sfânta Scriptură nu scrie că ne judeca Budha sau Krishna sau alți idoli și slujitori demonici, și că vom fi întrebați de aceștia pentru cele ce am greșit în această viață. Acești oameni au ajuns la atâta nebunie și împreună cu satana, în ziua judecății celei de apoi, vor merge în muncile cele veșnice, după cum zice Sfântul Apostol Iuda: „ Iar pe îngerii care nu și-au păzit vrednicia, ci au părăsit locașul lor, i-a pus la păstrare sub întuneric în lanțuri veșnice, spre judecata zilei celei mari... Aceștia însă defaimă cele ce nu cunosc, iar cele ce — ca dobitoacele necuvântătoare — știu din fire, într-aceasta își găsesc pieirea... Valuri sălbatice ale mării, care își spumegă rușinea lor, stele strălucitoare, cărora întunericul li se păstrează în veșnicie... Iată a venit Domnul cu zecile de sfinți ai Lui, ca să facă judecată împotriva tuturor și să mustre pe toți nelegiuiții de toate faptele nelegiuirii lor, în care au făcut fărădelege și de toate cuvintele de ocară pe care ei, păcătoși, netemători de Dumnezeu, le-au rostit împotriva Lui“. Aceștia cu nimic nu se deosebesc de păgâni, de atei și de diavol, care se silesc să strice scripturile cele sfinte și adevărul din ele și să ducă la rătăcire pe cei pe care îi pot înșela cu minciunile lor.

Deci, tu care prin dumnezeiescul Botez ai devenit fiul lui Dumnezeu după dar și dai crezare acestor păgânătăți, te mai poți numi creștin? Iată cum prin ceea ce faci și crezi, tăgăduiești tocmai pe Creatorul tău. Acestora li se potrivesc cuvintele Sfântului Apostol Petru: „ Aceștia însă, ca niște dobitoace fără de minte, din fire făcute să fie prinse și nimicite, hulind cele ce nu cunosc, vor pieri în stricăciunea lor... Părăsind calea cea dreaptă, au rătăcit... Aceștia sunt izvoare fără de apă și nori purtați fără de furtună, cărora li se păstrează, în veac, întunericul cel de nepătruns“.

DESPRE PROOROCI ȘI PROOROCII MINCINOȘI, DESPRE MINUNI ȘI FALSE MINUNI ȘI DESPRE VEDENII CEREȘTI ȘI DESPRE CELE ÎNȘELĂTOARE ȘI DESPRE VISE

„Nu ascultați de cuvintele proorocilor mincinoși că în deșert își fac vedenii. Din inima lor grăiesc și nu din gura Domnului". (Ier. 23, 16; 14, 14).

Iubiți credincioși,

Știm cu toții că de la începutul lumii și până în zilele noastre, lumea se luptă cu întunericul, binele se luptă cu răul și adevărul se luptă cu minciuna. Și azi mai mult ca oricând ni se cade nouă să fim veghetori în apărarea dreptei credințe, deoarece neghinele au umplut țarina lui Hristos; și mulți propovăduitori mincinoși au ieșiti în lume, și pe mulți îi duc la pierzare cu vicleniile minciunilor lor.

Și de aceea m-am gândit ca în această predică, să amintesc câte ceva de adevărații prooroci și despre acei prooroci mincinoși, despre minunile cele adevărate și despre cele mincinoase, ca și despre vedeniile cele cerești și despre cele înșelătoare, precum și despre vise.

Și iată că de aici prin întrebări și răspunsuri referitoare la cele de mai sus și vom zice așa:

Ce sunt adevărații prooroci?

Dumnezeiasca Scriptură ne arată că adevărații prooroci, sunt oameni ai lui Dumnezeu (Ieș. 1, 1; Împ. 2, 27). Ei sunt trimiși de către Bunul Dumnezeu (Iisus Navi cap. 24, 5) și sunt plini de Duhul Sfânt (Iez. 2, 3; 3, 24).

Cum se cunosc adevărații prooroci?

Primul semn, după care se cunosc adevărații prooroci, este că proociile lor se împlinesc (Num. 16, 28; Deut. 18, 21-22, III Împ. 18, 38-39).

Ce sunt proorociile?

Proorociile sau profețiile sunt arătări prin viu grai sau prin scris a unor adevăruri și întâmplări, care privesc viitorul pe care Bunul Dumnezeu îl vestește prin aleșii săi în vederea mântuirii și care adevăruri se petrec întocmai.

Cele cuprinse în proorocii nu pot fi cunoscute pe cale firească. Proorociile sau profețiile tălmăcesc voința lui Dumnezeu și ele se fac numai sub influența Duhului Sfânt (Înv. de cred. Ort. Buc. 1952, pag. 15).

După ce se cunosc adevăratele proorocii?

Adevăratele proorocii se cunosc după următoarele condiții:

1. Ele trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și minunile Mântuitorului, a Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți.

2. Ele trebuie să predice un singur Dumnezeu.

3. Adevăratele proorocii nu aduc nebunie celui ce vorbește, nu sunt înșelătoare.

4. Cel ce le vorbește nu umblă după averi, nu se îngrijește de cele necesare vieții, ci se mulțumește cu întreținerea pe care i-o trimite Dumnezeu.

5. Adevăratele proorocii totdeauna s-au împlinit și se împlinesc întocmai.

6. Cei ce le vorbesc pe ele, își adeveresc trimiterea lor până la suferință și chiar până la moarte (Lactabțiu, Dumnezeieștile Instituții 14, 1-2, 3; 4, 5, 6; Migne P.G. col. 127).

Ce sunt minunile?

Minunile sunt fapte dumnezeiești mai presus de mintea și de puterea omenească. Ele sunt fapte săvârșite în firea văzută numai cu puterea lui Dumnezeu ce întrece legile minții și ale firii; care fac în momente extraordinare, hotărâte de Ziditor și urmăresc luminarea și îndreptarea noastră în vederea mântuirii. Minunile, arată voința lui Dumnezeu și tâlcuiesc căile sale necunoscute. Dumnezeu este cel dintâi și cel mai mare făcător de minuni, ca Unul ce este izvor al lor (Învăț. de cred. Ortod. pag. 14).

După ce se cunosc adevăratele minuni?

Minunile cele adevărate se deosebesc de cele mincinoase prin mai multe condiții din care însemnăm:

1. Să fie vrednice de numele lui Dumnezeu și mai ales să fie cuprinse în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție.

2. Să se producă cu mijloace cu care s-au produs minunile Mântuitorului și ale Sfinților.

3. Să nu se tăgăduiască unele pe altele sau să se opună unele altora.

4. Să nu contrazică Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție.

5. Să urmărească mântuirea sufletelor omenești.

6. Să aducă spor și folos vieții sufletești și nu păcatului și morții.

7. Săvârșitorii minunii să grăiască numai adevărul și să ducă o viață fără de pată, să nu urmărească interese personale sau egoiste.

8. Să îndrepte moravurile celor ce văd minunea.

9. Să poarte în ele siguranța și puterea lui Dumnezeu.

10. Să dovedească lucrarea proniei lui Dumnezeu (Origen contra lui Cels 1, 6, 8; Migne P.G. 11, Col. 788).

Ce sunt vedeniile?

Vedeniile sunt arătări percepute de ochii minții, fie în stare de funcționare normală a organismului, fie în somn complet sau pe jumătate, fie în extaz (Pravila Bisericească: Nicodim Sachelarie M-rea Cernica 1940, pag. 319).

Cum se cunosc adevăratele vedenii?

Vedeniile care lasă în suflet pace, liniște, umilință și dragoste neprecupețită, pot fi considerate ca bune, după ce s-au verificat cu aceea de pe drumul Emausului: „ Au nu era inima noastră arzând întru noi?“ (prav. Mare Nicodim Sachelarie 1940 pag. 321). Dar mai luminat arată Sfântul Maxim Capsocalivitul acele semne ale adevăratei vedenii în convorbirea sa cu Sfântul Grigorie Sinaitul zicând: „ Iar semnele Darului în vremea vedeniilor celor adevărate sunt atunci când se apropie de om Darul Sfântului Duh; îi adună minte, îl face să fie luător aminte și smerit, îi aduce înainte pomenirea morții, a păcatelor, a judecății ce va să fie și a muncii celei veșnice. Îi face sufletul lesne umilicios de a plânge și de a se tângui, îi face și ochii lui blânzi și plini de lacrimi. Și cu cât se apropie de om, cu atât îl îmblânzește în sufletul lui și îl mângâie prin Sfintele patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos și prin nemărginita lui iubire de oameni, pricinuiește în mintea lui vedenii înalte și adevărate.

Întâi despre puterea cea necuprinsă de minte a lui Dumnezeu, al doilea despre puterea Lui cea nemărginită care ține și cârmuiește

toate și are El purtare de grijă de toate. Al treilea, despre necuprinderea și neînțelegerea Prea Sfintei Treimi și despre noianul cel neurmat al dumnezeieștii Ei ființe și celelalte. Și atunci când se înalță mintea omului la acea dumnezeiască lumină, inima lui se face blândă și izvorăște roadele Duhului Sfânt, bucurie, pace, îndelungă răbdare, bunătate, milostenia, dragostea, smerenia și toate celelalte, și primește sufletul lui o bucurie nepovestită" (Viața Sf. Maxim Capsocalivitul: 13 ianuarie pag. 519-521).

Ce sunt visurile?

Visul este o mișcare a minții, în nemișcarea trupului (Sf. Ioan Scărarul: Scara pag. 13 cuv. 3).

După ce se cunosc visele cele adevărate?

Visele ce ne vestesc nouă munca și judecata sunt de la Bunul Dumnezeu, iar dacă vor veni cu deznădejde, acelea sunt de la diavol (Sfântul Ioan Scărarul Scara cuv. 3 pag. 14). Și iarăși: „Cele adevărate sunt arătate de dumnezeiescul Părinte Diadoh la Foticeii, zicând: „Visurile care sunt trimise sufletului de iubirea lui Dumnezeu sunt mărturiile neînșelătoare ale unui suflet sănătos. De aceea, nu trec de la o înfățișare la alta, nici nu îngrozesc simțirea, nici nu aduc râsul sau plânsul așa deodată, ci se apropie de suflet cu toată blândețea, umplându-l de bucurie duhovnicească. De aceea, după ce s-a trezit din somn, sufletul caută cu mult dor să prelungească bucuria visului. Dar se întâmplă uneori că nici visurile bune nu aduc bucurie sufletului, ci așează în el o întristare dulce și lacrimi fără durere; iar aceasta se întâmplă celor ce au înaintat mult în smerenia cugetării" (Filoc. Rom. vol. I Cuvânt ascetic despre viață morală, despre cunoștința și despre dreapta socoteală duhovnicească (C. 37. pag. 349).

Ce sunt proorocii cei mincinoși?

Proorocii cei mincinoși sunt „ lupi răpitori“ (Mat. 7. 15). Aceștia sunt „ lupi îmbrăcați în piei de oaie“ (Idem). Proorocii cei mincinoși sunt „ fii ai diavolului“ (Fapt. 12, 10; În. 8, 44). Proorocii cei mincinoși sunt „ fii diavolului“ (celui viclean)“ (Mat. 13, 28). Aceștia sunt „ neghinele țarinei lui Hristos“ (Mat. 13, 28). Proorocii cei mincinoși sunt „ vase ale mâniei lui Dumnezeu“ (Rom. 9, 22). Proorocii cei mincinoși „ sunt povățuitori orbi“ (Mat 15, 14). Proorocii cei mincinoși sunt fii ai ghenei“ (Mat. 23, 15).

În care vreme se vor arăta proorocii mincinoși și mai mulți prooroci?

După cuvântul Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cei mai mulți Hristoși mincinoși se vor arăta în vreme de apoi și pe mulți vor înșela aceștia (Mat. 24, 11; Mc. 12, 6-22).

După ce se pot cunoaște proorocii cei mincinoși?

1. Proorocii cei mincinoși se pot cunoaște după faptele lor (Mat. 7, 16-20; Luc. 6, 44).
2. Proorocii cei mincinoși propovăduiesc și învață pentru bani (Iez. 13, 19; Miheia 3, 11).
3. Proorociile proorocilor mincinoși nu se împlinesc niciodată (Deut. 18, 22).
4. Proorocii cei mincinoși vestesc pace falsă celor răi (Iez. 9, 15; Ier. 6, 14; 8, 11, 14, 13; Iez, 13, 10).
5. Proorocii cei mincinoși sunt iubiți de cei răi (Ier. 5, 21; Miheia 2, 11).
6. Proorocii cei mincinoși proorocesc vedenii mincinoase și născociri ale inimilor lor (Ieremia 14, 14, 23.15; Plângerile lui Ieremia 12, 14).

7. Proorocii cei mincinoși nu se supun și nu ascultă profețiile cele drepte și adevărate (Neem. 9. 30; Ier. 7, 24-26; 15, 147).

8. Proorocii cei mincinoși îndrăznesc de a profera minciuna în numele Domnului (Ier. 14, 14; 23; 26; 26, 15, 9; Iez 18, 8-7).

9. Proorocii cei mincinoși sunt „urâciune înaintea lui Dumnezeu (Deut. 18, 10-12 Ierem. 23, 30-32; Iez. 13, 8).

10. Proorocii cei mincinoși sunt trimiși ca pedeapsă de la Dumnezeu (III Împ. 22, 22-23; II Par. 18, 1, 11, 21).

Cum se cunosc minunile cele ce sunt false și mincinoase?

Minunile cele mincinoase se cunosc după aceste semne:

1. Nu sunt vrednice de numele lui Dumnezeu și nu sunt cuprinse în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție.

2. Nu se produc cu mijloacele cu care s-au produs minunile Mântuitorului și ale Sfinților.

3. Contrazic Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție.

4. Se tăgăduiesc una pe alta și se opun una alteia.

5. Nu urmăresc mântuirea sufletului omenesc.

6. Nu aduc folos și spor vieții sufletești, ci păcatului și morții.

7. Săvârșitorul minunii este un mincinos, trufaș, nesupus, plin de păcate și lucrează pentru scopuri personale și egoiste.

8. Minunile cele mincinoase niciodată nu au putere și har de a îndrepta moravurile la cei ce le văd.

9. Minunile cele mincinoase nu poartă în ele siguranța și puterea Duhului Sfânt (lui Dumnezeu).

10. Minunile cele mincinoase nu dovedesc lucrarea proniei lui Dumnezeu (Învăț. de cred. Ortod. pag. 15), căci minunile cele mincinoase pot amăgi repede pe cei nelegiuți și pe fiii pierzării care n-au primit iubirea adevărului (II Tes. 2, 9, 11).

11. Minunile cele mincinoase și minunile cele viclene și înșelătoare pe care le face antihrist numai pe aceia îi va putea

înșela, al căror nume nu vor fi scrise în cartea vieții (Sfântul Andrei al Cezareiei: tâlcuire la Apocalips cap. 13, 14-17 pag. 109).

După ce se cunosc vedeniile cele mincinoase și înșelătoare ale proorocilor mincinoși?

Vedeniile cele înșelătoare ale proorocilor mincinoși sunt acelea ce le născocește diavolul, prin îngăduința lui Dumnezeu, din pricina nesincerității omului și a păcatelor tăinuite. Diavolul angajează starea sufletelor bolnave și nesincere, neascultătoare și cuprinse de uriciune față de tot ce nu este pe placul lor, indiferent de binele în sine. Celor înșelați diavolul le dă chiar imbold de efort ascetic de credință și de fapte bune, mai ales celor ce dispun de un firesc potolit, înfăptuind astfel o evlavie diabolică cu care se silește să înșele chiar pe cei aleși (Pateric cap. 7). Vedeniile care lasă în suflet tulburare sau orice formă, sunt de la diavol (Pravila Bisericească de N. Sachelarie pag. 320). Acest lucru îl adeverește și îl descrie mai luminat dumnezeiescul Părinte Maxim Capsocalivitul în convorbirea sa cu Grigorie Sinaitul, Sfânt din Sfântul Munte al Athonului zicând: „Când duhul cel rău al înșelăciunii se apropie de om, îi tulbură mintea și îl sălbăticește, îi face lui inima aspră și o întunecă; îi pricinuiește temere și trufie, îi slăbănogește ochii, îi tulbură creierii, îi înfiorează tot trupul, îi arată cu nălucire înaintea ochilor lui lumină, nu strălucită și curată, ci roșie; îi face mintea lui uimită și drăcească și îl îndeamnă să zică cu gura lui cuvinte necuviincioase și hulitoare. Și acela care vede pe însuși duhul înșelăciunii, de multe ori se iuțește și este plin de mânie și totdeauna se fălește de isprăvile lui. Smerenia cu desăvârșire nu o știe, nici plânsul cel adevărat și lacrimile. Și fără de sfială și frică de Dumnezeu se află în patimi, și în cele din urmă își iese cu totul din mințile sale și vine la pierzarea cea desăvârșită“ (Sfântul Grigorie Sinaitul: viața lui la 13 Ianuarie).

Am arătat mai sus ce sunt visele și după ce se cunosc

adevăratele vise. Iar acum să arătăm după ce se cunosc visele cele deșarte și înșelătoare.

După ce se cunosc visele cele înșelătoare?

Visele cele înșelătoare se cunosc după următoarele semne:

1. Ele rămân în aceeași înfățișare în vremea somnului, nici nu arată multă vreme o formă tulburată, că ceea ce nu au diavolii, din voie liberă, ci împreună din dorinți numai de a amăgi nu poate să-i îndestuleze pentru multă vreme. De aceea, spun lucruri mari și amenință cumplit, luându-și adeseori chip de ostași; iar uneori și cântă în suflet cu mare strigăt. Dar mintea recunoscându-l din aceste semne, când e curat trezește trupul, iar uneori se și bucură fiindcă a putut cunoașste viclenia lor. De aceea văzându-i adeseori chiar în vis îi înfurie grozav (Sf. Diadoh al Foticiei Filoc. vol. I pag. 349).

Dumnezeiescul părinte Ioan al Scării arată că: „ Diavolii slavei celei deșarte și ai mândriei, pe cei slabi de minte în visuri și în vedeniile cele înșelătoare îi fac prooroci“ și iar: „ Când vom începe a ne pleca diavolilor și a crede visurilor apoi și deștepți fiind noi, ne batjocoresc“ (Scara cuv. 3, pag. 14).

Ce zice dumnezeiasca Scriptură despre visuri?

Auzi ce zice: „ Deșarte nădejdi și mincinoase sunt omului celui înțelegător și se prinde de umbră și aleargă după vânt. Așa este cel ce crede visurilor“. Și iarăși: „ Vrăjile, descântecele și visurile, deșarte sunt“. Și iarăși: „ Căci pe mulți i-a înșelat visurile și au căzut cei ce au nădăjduit într-însele“ (Înțelep. lui Isus Sirah 34, 1-7).

Ce zic dumnezeieștii Părinți despre visuri?

Iată ce zice Sfântul Ioan Scărarul: „ Cel ce visurilor se încrede cu totul este neiscusit, iar cel ce tuturor nu crede este filosof“

(Scara cuv. 3 pag. 14). Iar Sfântul Diadoh al Foticeii îi zice: „Ne va ajunge însă pentru sporirea la cât mai multă virtute, să nu ne încredem niciodată în nici o nălucire, căci visurile de cele mai multe ori, nu sunt nimic altceva decât chipuri ale gândurilor, sau așa precum am zis: batjocoriri ale diavolilor" (Filoc. vol. I cap. 38. pag. 349).

Oare se supără Bunul Dumnezeu dacă noi nu am crede în nici o vedenie sau vis adevărat?

Răspundem cu cuvintele Sfântului Nicodim Aghioritul care ne spune: „Diavolii, mai ales în vremea morții, voiesc a ne ataca pe noi cu vedenii și arătări mincinoase și ne învață că dacă ne-ar apărea vreo vedenie cu prefaceri de îngeri de lumină să nu o primim nicidecum, ci să zicem către acei diavoli, care apar în chip de sfinți sau de îngeri: „Schimbă-te, ticălosule, în întunericul tău. Eu nu am nevoie de vedeniile tale, eu nu am nevoie de altceva decât de îndurarea lui Hristos al meu și de mijlocirea și rugăciunea Pururea Fecioarei Maria și a tuturor Sfinților Lui". Și chiar din multe semne de ai cunoaște că aceste semne sunt de la Bunul Dumnezeu, totuși tu să fugi cât poți totdeauna de ele, alungă-le departe de la tine. Și nu te teme că nu îi place Domnului Dumnezeului această întoarcere, căci dacă aceste vedenii ar fi de la Bunul Dumnezeu, El știe să ți le curețe și nu îi va părea rău dacă tu nu le primești, că cel ce dă dar celor smeriți, nu-l ia de la el atunci când ei fac lucrurile smereniei" (Războiul nevăzut cap. 13. pag. 165). Iar Sfântul Diadoh al Foticeii ne spune așa: „Chiar dacă ni s-ar trimite vreodată de către bunătatea lui Dumnezeu vreo vedere și nu am primit-o, nu S-ar supăra pentru aceasta Preadoritul nostru Iisus Hristos pe noi, căci El știe că facem aceasta pentru a ne feri de vicleșugul vrăjmașului. Și apoi să luăm următoarea pildă pentru înțelegerea lucrului: O slugă este chemată de către stăpân noaptea la poarta curții după o lipsă îndelungată;

dar sluga, necunoscându-l precis, nu-i deschide ușa, căci se teme ca nu cumva înșelând-o asemănarea glasului să se facă pierzătoare a lucrurilor ce i-au fost încredințate de stăpân. Domnul acestei slugi nu numai că nu se va mânia pe acea slugă, atunci când se va face ziuă, dar o va învrednici de multe laude, fiindcă a socotit că și vocea stăpânului este înșelătoare și n-a voit să piardă lucrurile lui" (Filoc. vol. I cap. 38-39 pag. 349-350).

Avem noi în dumnezeiasca Scriptură vreo mărturie a diavolilor că ne pot înșela cu prefacerea lor în chip în îngeri?

Avem multe, dar cea mai luminată și mai clară este mărturia marelui Apostol Pavel care ne spune: „ Nu este de mirare deoarece însuși satana se preface în înger al luminii" (Gal. 1, 15, II Cor. 11, 14-15). Nu este deci lucru mare dacă și slujitorii lui (ai nedreptății) iau chip de slujitori ai dreptății, al căror sfârșit va fi după faptele lor.

Părinților și fraților și iubiți credincioși, am pus aici la sfârșitul acestei predici pe cea mai luminată mărturie despre înșelăciunea diavolilor prin arătări de îngeri sau de sfinți care sunt slujitori ai dreptății, ca să avem noi toată întemeierea pentru a nu primi nici un fel de arătări, fie aevea, fie prin visuri.

Cu acestea închei și vă rog pe toți să mă iertați că v-am prea ostenit cu lungimea acestor cuvinte. Amin.

DESPRE PREGĂTIREA CELOR CE VOIESC A PRIMI PREA SFINTELE ȘI ÎNFRICOȘATELE TAINE ALE LUI HRISTOS ȘI DESPRE OSÂNDA PREOȚILOR CARE DAU SFINTELE TAINE CELOR NEVREDNICI

„Să se socotească omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cei ce mănâncă și beau cu nevrednicie, osândă își mănâncă și beau, nesocotind Trupul Domnului" (I Cor. 11, 28-29).

Iubiți credincioși,

Am socotit că este bine ca în această predică să amintesc despre pedeapsa cea mare pe care o vor lua preoții în ziua Judecății Celei de Apoi, dacă vor da Sfintele Taine celor nevrednici, și despre pedeapsa cea neiertată a celor ce se vor apropia de împărtășirea Prea Curatelor Taine cu nevrednicie.

Așadar, este de prea mare nevoie a cunoaște că nu numai acei creștini care primesc Prea Curatele Taine cu nevrednicie, se vor munci în veci, ci cu mult mai mare muncă vor lua acei preoți, care știind pe cineva nevrednic, îi va da de a primi și a se împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului. Dar iată ce zice dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur în această privință: „Dar și către voi diaconilor, care slujiți, și către voi preoților care împărtășiți darurile acestea, nu mică muncă zace asupra voastră dacă știind la cineva vreo răutate, îi veți îngădui să se împărtășească de masa aceasta. Sângele lui Hristos, din mâna voastră se va cere. Măcar vreun voievod de ar fi, măcar eparh, măcar cel încoronat

cu coroană; dar dacă cu nevrednicie se apropie, oprește-l pe el, căci mai mare stăpânire ai tu decât aceștia. Dacă s-ar încredința ție să păzești curat pentru turmă vreun izvor de apă, apoi de ai fi văzut vreo oaie având pe bot mult noroi, nu ai fi lăsat-o pe ea să se plece și să tulbure curgerea cea limpede. Iar acum nu izvor de apă ci de Sânge și de Duh încredințându-se ție și văzând pe cei ce au păcătuit mai cumplit decât tot norodul că se apropie, nu te scârbești și nu îi oprești? Și ce iertare vei avea pentru aceasta? Pe voi Dumnezeu v-a cinstit cu această cinste ca să alegeți și să deosebiți unele de altele. Aceasta este dregătoria voastră, aceasta este întărirea, aceasta toată cununa, iar ca în haină albă și strălucită îmbrăcându-vă, să înconjurați. Și de unde știu, vei zice, pe cutare și pe cutare? Nu pentru cei neștiuți îți zic, ci pentru cei cunoscuți grăiesc ție. Dar să zic ceva mai înfricoșat: Nu este așa de rău a intra înăuntru cei îndrăciți, precum ar fi să intre aceștia, pentru care zice Pavel că au călcat pe Hristos în picioare și au socotit Sângele Legii a fi de obște, și au ocărât darul Duhului. Decât cei îndrăciți mai rău este cel ce a păcătuit și se apropie, pentru că aceia, pentru că sunt îndrăciți, nu se muncesc, iar aceștia când se apropie cu nevrednicie la muncă veșnică se dau. Deci nu numai pe aceștia să-i gonim, ci în scurt, pe toți pe care îi vom vedea că se apropie cu nevrednicie... Nu da sabia în loc de hrană... Iar dacă mult iscodind pe cineva nu a știut pe cel rău, nu este nici o vină (preotului).

Apoi zice: Ci măcar din nebunie de va veni cineva să se împărtășească (cu nevrednicie); oprește-l și să nu te temi. Teme-te de Dumnezeu, nu de om. Iar de te vei teme de om, și dânsul va râde de tine; iar dacă de Dumnezeu te vei teme și oamenilor vei fi întru cinste. Iar dacă tu nu îndrăznești, la mine adu-l. Nu-i voi îngădui să facă aceasta. De suflet mă voi despărți mai înaite de a da Sângele stăpânesc cu nevrednicie, și sângele meu voi vărsa, mai înainte de a da Sângele atât de înfricoșat celui căruia nu i se cuvine“ (Împărățirea de Grâu, Buzău 1833, cuv. 55 pag. 458-459).

Vedeți așadar frații mei preoți, cât de mare și de fierbinte era hotărârea acestui dumnezeiesc și mare dascăl al Bisericii lui Hristos de a se jertfi pe sine, pentru a apăra chiar cu viața sa scumpătatea către Prea Sfintele taine ale Trupului și Sângele Domnului? Ați auzit în cele de mai sus că nu mică muncă ne așteaptă pe noi preoții, dacă știind pe cineva nevrednic, vom îndrăzni să-i îngăduim a se împărtăși. Deci aceste puține în loc de multe alte învățături ale acestui sfânt și mare ierarh și părinte Ioan Gură de Aur, despre pedeapsa cea mare a preoților ce vor da Sfintele Taine celor nevrednici, să ne fie nouă spre mărturie și frică de Dumnezeu în viața noastră de slujitori ai Sfintelor Altare.

Iar de aici înainte să zicem câte ceva despre pregătirea acelora ce voiesc a se împărtăși cu Prea Curatele Taine. Tuturor celor ce voiesc a se apropia de împărtășirea Înfricoșatelor Taine ale lui Hristos, sfat potrivit și cale de mijloc să le fie acestea: ei nu trebuie nici toate a le arunca la Dumnezeu și să se lenevească de pregătirea cea după putere, dar nici silindu-se la pocăință, după puterea lor, și ostenindu-se, să li se pară că toate le-au isprăvit și să se mândrească părându-li-se că au împlinit tot și că se pot apropia cu toată vrednicia de Sfintele Taine.

În cele ce urmează vom arăta multe lucruri care sunt prea de nevoie pentru a fi cunoscute de aceia care doresc a se uni cu Hristos, prin împărtășirea cu Prea Curatele Sale Taine.

Mai întâi trebuie noi a înțelege că pregătirea noastră pentru Sfintele Taine este îndoită, adică trupească și sufletească. Cea trupească constă în post, înfrânare de la poftele trupești, priveghere, plecări de genunchi și alte osteneli prin care să se curețe și să se ușureze trupul de cele care îl îngreunează, îl aprind și îl spurcă pe el. Iar pregătirea cea sufletească se cuprinde în: spovedanie curată la duhovnic, citirea pravilei (adică a rugăciunilor cele după rânduiala din ceaslov) și a altor rugăciuni făcute cât mai cu frică de Dumnezeu, cu luare aminte și cu umilință. Altă sfântă pregătire este împăcarea cu toți; să nu fie certat cu nimeni, să nu aibă mânie

asupra cuiva, să le ierte tuturor celor ce i-au greşit cu ceva, aducându-şi aminte de cuvintele Mântuitorului care zice: „De veţi ierta oamenilor greşelile lor, şi Tatăl vostru Cel din ceruri va ierta vouă greşelile voastre". Şi după putere să se silească să nu aibă nimeni ceva asupra sa (vezi Învăţ. de cred. Bucureşti 1952. 296-297).

Iar fiindcă mai sus s-a amintit că una din faptele bune ale celui ce se apropie de împărtăşirea cu Prea Curatele Taine este şi postul, apoi trebuie a înţelege că îndoit este postul: trupesc şi duhovnicesc. Pentru cel care nu este bolnav, postul cel trupesc s-ar mărgini la aceasta: postirea celor 4 posturi de peste an, care ne sunt rânduite de Sfinţii Apostoli şi de Sfinţii Părinţi, precum şi a zilelor de miercuri şi vineri. Iar cine va voi să sporească dreptatea lui, să ţină şi postul de lunea. Aceste zile se vor posti tot timpul anului, afară când Biserica dezleagă potrivit tipicului celui mare. Toţi creştinii au datoria ca pe lângă cele arătate mai sus să postească şi ajunurile Naşterii lui Hristos, Botezul Domnului, de ziua Înălţării Sfintei Cruci (14 Sept.), şi de Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul (29 Aug.).

Înfrânarea la masă înseamnă a nu mânca chiar până la săturare. Cel ce se pregăteşte pentru a se împărtăşi, trebuie a se înfrâna şi de la masa de seară atunci când a doua zi are a se împărtăşi. Apoi pentru cei căsătoriţi (pregătirea pentru primirea Prea Curatelor Taine ale lui Hristos, este o datorie deopotrivă, pentru călugări cât şi pentru creştinii mireni; dar pe lângă datoriile care îi privesc şi pe unii şi pe alţii, s-au pus aici şi unele obligaţii care le vin numai celor din urmă), înfrânarea de la soţiile lor (a nu se împreuna cu ele în sfintele posturi, în sâmbete, duminici şi sărbători, precum şi cu o zi mai înainte de a primi Sfintele Taine, şi iarăşi cu o zi şi o noapte după ce s-a împărtăşit). Însă această înfrânare de la împreunări, atât în posturi, cât şi în zilele amintite, trebuie a se face cu învoirea amândorura soţilor, pentru o vreme, pentru a se deda ei la post şi la rugăciune, după cum despre aceasta învaţă

marele Apostol Pavel (I Cor. 7, 5; Sf. Timotei can. 5, 13; Sf. Dionisie can. 3; P.M.G. gl. 171; Simeon tesalonicul can. 9, 16, ș.a.).

Iar pentru clerici să se știe aceasta: „ păzească-se pe sine, cei *hitoroniți*, de legătura cu soțiile lor când voiesc să slujească Liturghia întru acea zi, ca cei ce sunt cinstiți cu Euharistia. Deci dacă nu mai mult, cel puțin în ziua și noaptea cea dinaintea Liturghiei, trebuie neapărat a se păzi“ (Sf. Simeon Tesaloniceanul 9, 14-15). Iar Balsamon în răspunsul 49 către Marcu al Alexandriei zice: „ Cei ce nu se înfrânează de trupeasca împreunare cu soțiile lor legitime, sâmbăta și duminica, se cuvine cu potrivite canonisiri a se îndrepta“. Și apoi adaugă că se cuvine să se ferească de împreunare și în tot sfântul și marele post și în toate miercurile și vinerile (vezi Pidalionul de Neamț 1844 pag. 451 jos). Încă să se știe că nici Prea Curatele Taine, nici Sfânta Anaforă, nici aghiazmă mare sau mică nu poate lua, nici sfintele icoane nu poate a le săruta acela care în ziua aceea, s-a aflat trupește cu soția sa (vezi canoanele cele mai de sus și P.M.G. gl. 166-170); Sf. Simeon Tesaloniceanul can. 4, 100). Dar mai fericiți și mai cucernici sunt aceia care nu o zi, ci trei zile înainte de a se împărtăși cu Prea Curatele Taine se înfrânează de la împreunare cu soțiile lor și se pregătesc pe sine cu post și cu rugăciune. Pentru că dacă Moisi a primit poruncă de la Dumnezeu să curățească pe poporul său cu post, cu rugăciune și cu înfrânare de la soții, trei zile înainte de a se pogorî el de pe muntele Sinai, spre a se face ei vrednici, nu de a se sui ei pe muntele Sinai, ci de a se apropia de poalele muntelui, pe care era a se pogorî Dumnezeu, oare cu cât mai mare pregătire trebuie să aibă acei creștini care vor să se apropie nu de muntele Sinai, ci de Însuși Domnul? Oare, dacă atunci s-a zis că dacă cineva se va atinge de muntele Sinai, unde era a se pogorî Domnul, cu pedeapsa uciderii și cu moartea se va sfârși (Ieș. 19), apoi creștinii, care nu se apropie spre a se atinge de muntele Sinai, ci vor să se atingă și să se împărtășească cu sângele și cu trupul

Fiului lui Dumnezeu, de nu se vor pregăti pe sine mai mult ca aceia, cum vor scăpa de pedeapsa pentru negrijă și neevlavie față de focul dumnezeirii pe care voiesc a-l primi? Aceste puține fie zise pentru postul cel din afară și trupesc.

Dar încă puține vom aduce în mijloc pentru postul cel mai înalt și duhovnicesc care cu cât este mai folositor, cu atât este și mai gingaș a se păzi. Însă pentru cei ce au mintea trează, ușoare se fac și unele din cele ce vom zice aici. Mai întâi, la postul cel duhovnicesc este de mare nevoie, a se păzi omul; să-și păzească mintea sa de gândurile care o spurcă pe ea și o răspândesc la cele deșarte și trecătoare. Căci precum trupul are lumea lucrurilor, așa și mintea are lumea gândurilor și a duhurilor. Și cum trupul poate curvi sau altfel de păcat poate face prin lucruri, așa și mintea noastră curvește sau altceva face prin gânduri (Sf. Maxim Mărturisitorul; Filoc. 2 suta a 2-a C. 64; suta a 3-a C. 53).

De asemenea cel ce se apropie de împărtășirea cu Prea Curatele Taine, trebuie să aibă mare grijă și de paza celor 5 (simțiri): văzul, auzul, mirosul, gustul și pipăitul. Căci acestea după mărturia sfântului prooroc Ieremia, sunt ferestrele prin care intră în sufletul nostru moartea păcatului (Ier. 9, 20). Apoi păzirea limbii pentru a nu vorbi cu ea minciuni, glume și alte cuvinte deșarte și putrede, deoarece zice Sfânta Scriptură: „Mulți au căzut prin uneltirile limbii" (Is. Sir. 20, 18-19). Să postească însă nu numai limba de cuvinte deșarte, ci nici mâna să nu se atingă de lucru străin, să nu îndrăznească a iscăli acte nedrepte și nici a pipăi cu ea cele ce duc la păcat. Să postească piciorul spre a nu se duce unde nu place lui Dumnezeu.

Și în sfârșit, pe lângă acest post îndoit, adică trupesc și duhovniesc, despre care în puține cuvinte am amintit aici, să se silească cel ce voiește a se împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului să și câștige smerenia inimii și să-și păzească știința gândului său (conștiința) curată și neprihănită față de toți.

De asemenea, *să nu creadă cineva că fericirea lui constă în a se împărtăși cât mai des*, ci să înțeleagă că aceasta constă în a se

împărtăși cu bună pregătire, după putere, cu mare smerenie și zdrobire de inimă și cu evlavie nefățarnică. În sprijinul acestei învățături aduc mărturia dumnezeiescului părinte Ioan Gură de Aur care zice: „ Mulți cu Tainele acestea odată pe an se împărtășesc, alții de două ori, iar alții de mai multe ori... Către toți ne este cuvântul acesta, nu numai către cei de aici, ci și către cei ce șed în pustie, căci și aceia odată în an se împărtășesc, iar de multe ori și după doi ani... Așadar, care dintre aceștia sunt nouă primiți? Cei ce odată, cei ce de multe ori sau cei ce de puține ori se împărtășesc?". Apoi arătând care este adevărata pregătire pentru a fi primită împărtășirea lor, zice: „ Cei ce au știința gândului curată, cei ce sunt cu inima curată, cei ce au viața neprihănită, întotdeauna să se apropie. Iar cei ce nu sunt într-acest fel, niciodată să nu se apropie" (Împărțirea de Grâu, Buzău 1833 cuv. 53 pag. 449). Așadar, de aici poate înțelege oricine, că fericirea celui ce se împărtășește nu stă în a se împărtăși el des, sau mai rar, ci în a se împărtăși cu inima curată și cu neprihănire.

Dar poate va întreba cineva: „ Cum pot să mă fac vrednic de o împărtășire așa de scumpă, care cere o atât de mare pregătire?

La această întrebare nu voi răspunde cu cuvintele mele, ci cu ale Sfântului Atanasie Sinaitul, care ne spune: „ Numai dacă vrei, omule, te vei face vrednic". Și apoi arătând care sunt pricinile cele mai de nevoie spre lucrarea acestei vrednicii zice: „ Cunoaște-te pe tine cum că ești păcătos, părăsește-te de păcate, lipsește-te de vicleșuguri și de mânie, arată fapte de pocăință, apucă-te de curăție și de blândețe, îndelung rabdă, arată umilință, dă milostenii la săraci și la străini din roada dreptății și roagă-te lui Dumnezeu cu sufletul zdrobit, și așa te vei face vrednic" (Citat din Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur cuv. al Sf. Atanasie Sinaitul pag. 225).

Așadar frații mei, am auzit în cele de mai sus cu mărturia dumnezeiescului Hristostom, care lămurește că fericirea celui ce se împărtășește cu Sfintele Taine, nu stă în deasa sau rara

împărtășire, ci în a se împărtăși cineva cu pregătire și vrednicie.

Iar pentru a arăta faptele bune prin care ne putem face vrednici de împărtășirea Sfintelor Taine, am adus în mijloc învățăturile Sfântului Ioan Gură de Aur și ale Sfântului Atanasie Sinaitul care pe scurt se rezumă la acestea:

1. A avea știința gândului curată.
2. A avea inimă curată.
3. A avea viață neprihănită.

Dar fiindcă cuvintele dumnezeiescului părinte Ioan Hrisostom pentru unii par a fi prea subțiri, este bine a le desluși și a le tâlcui puțin. A avea „ știința gândului curată“: „ înseamnă a nu ne mustra conștiința noastră de vreun păcat trupesc sau sufletesc, sau a nu avea cineva asupra noastră pricină dreaptă pentru motivul că noi l-am nedreptățit.

A avea „ inimă curată“ este o mare virtute, de vreme ce cei curați cu inima sunt văzători de Dumnezeu, după cea scrisă fericire: „ Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“ (Mat. 5, 8); inimă curată este aceea care s-a curățit de păcate și de răutate.

Iar a avea „ viață neprihănită“ prin aceasta se arată o întregime de sfințenie: a trupului, a minții și a inimii, constând în a nu fi noi pătați cu vreun păcat, nici la trup, nici la minte, nici la inimă. Cine va avea acest lucru ajunge la culmea fericirii celei duhovnicești, adică a desăvârșirii întru fapta cea bună. Pe unii ca aceștia îi fericește Duhul Sfânt care zice: „ Fericiți cei fără de prihană în cale, care umblă în legea Domnului“ (Ps. 118, 1) adică cei care în calea veacului acestuia curgător, călătoresc cu curățenia trupească, gânditoare și cu inima curată.

Scriind acestea, mă gândesc la uneltirile dracilor, prin care dau război nevăzut călugărilor și mirenilor credincioși, spre a nu ajunge nimeni la această desăvârșire și neprihănire și a le aduce nespusă pagubă duhovnicească, de a nu putea ei să se unească prin Prea Curatele Taine, cu Hristos, Domnul Dumnezeul și

Mântuitorul nostru, așa cum voiește El a se uni cu noi. El a venit în lume din iubire pentru noi, a pătimit pentru a noastră mântuire, iar în această Sfântă și înfricoșată Taină, întreg se dă pe Sine nouă, adică cu Trupul și Sângele Său. Dar voiește ca și noi, întregi să ne dăm Lui, având neprihănită inima, mintea și trupul nostru. Și numai El știe cât de puțini sunt în această lume cei care se unesc cu El în acest chip. Câtă dragoste și îndurare se poate înțelege din partea lui Dumnezeu în această Taină? Căci El, din atâta iubire câtă are spre om, a binevoit a Se da nouă Să-L mâncăm și să-I bem Sângele Lui. Cu adevărat, Păstorul nostru cel Bun și Mare nu are asemănare în mila și îndurarea Sa față de neamul omenesc. Căci de nici un păstor, oricât de bun ar fi și oricât de mult și-ar iubi oile sale, nu s-a auzit cândva că le-ar fi hrănit pe ele cu carnea trupului său și le-ar fi adăpat pe ele cu sângele său. Iar în această înfricoșată și necuprinsă de minte Taină, acest lucru se întâmplă, deoarece Păstorul cel Mare al oilor, nu cu altă hrană și băutură hrănește și adapă oile Sale cele cuvântătoare, ci cu trupul și Sângele Său. De aceea și dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur, înțelegând această negrăită dragoste a Păstorului nostru celui din ceruri față de oile Sale de pe pământ a zis: „Care păstor își hrănește oile cu mădularele sale? De multe ori sunt unele mame care după naștere, dau pe copiii lor la altele să-i hrănească; iar El nu a suferit aceasta, ci El ne hrănește pe noi cu Sângele Său" (Împărțire de grâu op. cit. cuv. 54 pag. 454).

Dar și aceasta vom arăta aici; pe unii îi înșeală vicleanul diavol cu o evalvie și smerenie fățarnică, că nu sunt vrednici de a se împărtăși cu Sfintele Taine. Și prin această părută evlavie, îi aruncă în lenevire, în nepăsare și în nesimțire față de folosul cel negrăit pe care l-ar câștiga prin apropierea cu evlavie sinceră de Sfintele Taine. Pe alții îi face de a amâna vremea pocăinții și a împărtășirii de la un an la altul și de la un post la altul și așa depărtându-se prea mult de împărtășirea cu Trupul și Sângele

Domnului, nu pot nicidecum să sporească în calea poruncilor lui Dumnezeu. Și cum ar putea, de vreme ce nu voiesc a se uni cu Ziditorul lor care a zis: „Rămâneți întru Mine și Eu întru voi... căci fără de Mine nu puteți face nimic“ (În. 15, 5-6). Pe alții nici chiar în vremile bătrâneții, nici când au ajuns slabi și foarte bolnavi, nu-i lasă satana a se apropia și a se uni cu Hristos.

Dar buna grijă, pe care trebuie să o aibă creștinii, este aceea ca atunci când vor vedea pe cineva din familie sau din rudeniile sale că s-a îmbolnăvit, să cheme repede preotul și să-l sfătuiască a-și mărturisi cu de-amănuntul toate păcatele sale, pe care le ține minte că le-a făcut în viață; și aceasta făcându-se preotul, dacă va găsi de cuviință, o să-l împărtășească dar dacă este o situație aproape de moarte, are voie și dezlegare canonică să-l împărtășească pe muribund cu Sfintele Taine, chiar de ar avea și păcate opritoare (în cazul acesta cel ce moare fiind primit ca tâlharul de pe cruce). Iar dacă, prin voia lui Dumnezeu, după primirea Sfintelor Taine se va face sănătos, atunci de a avut vreo oprire, să rămână întru pocăință anii poronciți de canoane (P.M.B. gl. 320).

Am auzit încă din gura unor creștini și alte sfaturi pe care vicleanul le șușotește la urechea celui mai puțin credincios: „Nu chema pe popă dacă ești bolnav, căci dacă vine el, apoi vei muri. Lasă, că de va fi nevoie, atunci îl vei chema când vei simți că ai slăbit de tot“. Dar vai! Ce mare înșelăciune a dracilor este acest sfat, prin care ei se silesc să nu lase pe creștin, ca nici măcar pe patul morții să se apropie de împărtășirea cu Sfintele Taine ale lui Hristos. Mulți ascultând de aceste sfaturi ale vicleanului, s-au dus de aici la veșnică osândă, căci moartea i-a răpit pe ei, atunci când a trimis-o Dumnezeu iar nu atunci când au voit ei să vie.

Însă, pe mulți rătăciți de la adevăr, i-a sfătuit că *fericirea și sfințenia, constă în cantitatea cât mai mare a Sfintelor Taine primite*, adică a se împărtăși cât mai des, fără de cuvenita pregătire care s-a arătat mai sus. Aceștia fiind înșelați de diavoli, în chip jalnic au uitat spusele marelui Apostol Pavel: „Să se ispitească

omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului, judecată mănâncă și bea“ (I Cor. 11, 28-29). Iar dacă unii ca aceștia au uitat și defaimă aceste cuvinte, să-și aducă aminte și să se cutremure măcar de îngrozirile cele prea înfricoșate ale marelui Apostol Pavel, care zice: „ Dacă cel ce leapădă Legea lui Moisi, în urma mărturiei a doi sau a trei martori, se pedepsește fără cruțare cu moartea, apoi cu atât mai mare muncă socotiți că va lua cel ce a călcat pe Fiul lui Dumnezeu și a socotit a fi de obște Sângele Legii cu care s-au sfințit și au ocărât Duhul Darului“ (Evrei 10, 28-29). Iar în ce fel cade cineva sub această osândă, de a călca pe Fiul lui Dumnezeu, să ne învățăm de la dumnezeiescul Hrisostom care zice: „ Când tu te împărtășești cu El în Sfintele Taine și faci păcat, spune-mi: au nu L-ai călcat pe El? Au nu L-ai defăimat pe El? Căci precum nu avem nici o grijă de cele ce se calcă de noi, așa și cei ce greșesc nu au nici o grijă de Hristos“ (Împărțirea de grâu cuv. 53 pag. 448). Încă dacă vrei să știi, și cum socotește cineva de obște Sângele lui Hristos prin împărtășirea fără de pregătirea cea cuviincioasă, ascultă pe același sfânt părinte Ioan Gură de Aur, care zice: „ Tu ai socotit Sângele legii, prin care te-ai sfințit, a fi de obște? Necurat sau nimic, având mai mult decât celelalte pe care nu le băgăm de seamă. Adică ai socotit Sângele lui Hristos ca orice sânge al oricărui om de rând sau dobitoc“ (idem, pag. 448).

Dar, zic cei năvalnici, spre deasa împărtășire: „ noi vrem să ne împărtășim cât mai des, spre a urma astfel pe primii creștini, care se împărtășeau pe vremea sfinților Apostoli aproape în fiecare zi“. Cu adevărat bună este râvna și fapta aceasta. Însă orice râvnă și faptă bună, dacă este lipsită de smerenie și de dreaptă socoteală, nu numai că nu folosește pe acela care o lucrează, ci îl duce și la muncă. Dac cineva dorește să se împărtășească mai des, asemeni primilor creștini, apoi nu este de ajuns această dorință, ci trebuie a-i urma pe aceia și cu faptele. Căci dacă atunci când Biserica era

la începuturi, a fost puțină vreme acest obicei al desei împărtășiri; apoi se cade nouă să vedem și în ce fel era pe acea vreme petrecerea primilor creștini. Și după ce vom afla aceasta, să facem comparație între viața și petrecerea noastră și a lor; iar de ne vom găsi pe noi lucrând asemenea ca ei, apoi să îndrăznim ca și dânșii a ne apropia de împărtășirea cu Prea Curatele Taine.

Dar poate cineva va întreba: „ Cum a fost viața și petrecerea acelora, de se încumetau ei a se împărtăși zilnic"? De vrei să știi aceasta, ascultă nu de la mine, ci de la cel cu gura și cu limba de aur, care zice astfel: „ Socotește, omule, care voiești să te împărtășești, ce au făcut sfinții Apostoli când s-au apropiat de acea Sfântă Cină? Au nu s-au întors la rugăciuni și laude? Au nu la sfinte priveghen? Au nu la învățătura îndelungată și plină de filosofie? Că cele mai mari și preaslăvite, atunci le porunceau și le povesteau lor (primilor creștini)... N-ai auzit cum cele 3.000 de suflete care s-au îndulcit atunci de împărtășire, totdeauna erau așteptând întru rugăciune și întru învățătură nu întru beții și întru mâncăruri?" (Împărțirea de Grâu cuv. 54, pag. 451). Ați auzit frate și soră, care doriți a vă împărtăși mai des asemenea primilor creștini, cum era petrecerea acelora? Ei erau după cum ați auzit de la Sfântul Ioan Gură de Aur, în toată vremea îndeletnicindu-se în laude, în privegheri, întru învățătură îndelungată și totdeauna așteptând în rugăciuni. Tu dorești așadar, ca să te împărtășești ca aceia? Fă și tu faptele bune ale acelora și nimenea nu te va opri pe tine de la cele ce râvnești, numai de va cunoaște duhovnicul tău că te apropii de această lucrare cu mare smerenie și umilință curată.

Dar vă întreb pe voi, cei care doriți a vă împărtăși mai des, care din voi urmează pe primii creștini? Care din voi, astăzi zăbovesc pururea în Biserică la dumnezeieștile slujbe cele de zi și de noapte? Care din voi ia parte la cele 7 laude ale Bisericii lui Hristos și la dumnezeiasca Liturghie? Dar poate veți zice: „ Aceste slujbe le-am ascultat cândva la Mănăstire, când ne-am împărtășit. Foarte bine, dar ia seama, că cei dintâi creștini nu le ascultau

numai odată, ci în toate zilele și în toată vremea erau în Biserică, așteptând întru rugăciune și întru ascultarea dumnezeieștilor învățături; adică după ascultarea sfintelor slujbe și a dumnezeieștii Liturghii, ei zăboveau ascultând de la Sfinții Apostoli, sfintele învățături și tâlcuiri ale Sfintelor Scripturi.

Dacă ar veni și creștinii de astăzi, în toate zilele și nopțile la slujbele Bisericii și ar rămâne multe vreme după slujbă, ascultând cuvântul lui Dumnezeu în Biserică și dacă ar face faptele de milostenie și de curățenie a celor dintâi creștini, apoi ar fi și ei ca aceia, despre care știm că erau în toată vremea, așteptând întru rugăciuni și învățături. Dar dacă creștinii de azi vin numai în duminici și sărbători mari la Biserică, iar restul zilelor le petrec în grijile veacului de acum, în păcate și răspândire, *apoi câtă nebunie și nesocotință este a dezlega cineva din duhovnici pe creștinii de azi, care fac aceasta să se împărtășească asemenea primilor creștini*?

Încă trebuie să mai știm că primii creștini nu numai că erau în toată vremea în biserică pentru rugăciuni și învățături dumnezeiești ci trăiu și în mare dragoste și frăție; toate averile lor vânzându-le și aruncându-le la picioarele Sfinților Apostoli spre folosul de obște a tuturor celor din Biserică. Acest adevăr este netăgăduit, căci zice Sfânta Scriptură: „ Toți aceștia într-un cuvânt stăruiau în rugăciune cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus și cu frații Lui“ (fapt. 14). Apoi, arătând că pe lângă rugăciune ascultau și învățăturile Sfinților Apostoli trăiau în mare dragoste și unire ca frații cei buni, zice: „ Și stărui, în învățătura Apostolilor în viața frățească, în frângerea pâinii și în rugăciuni „ (Fapt. 2, 42). Vedeți fraților, petrecerea îngerească la primii creștini, și cum în toată vremea se grijeau numai de cele cerești și de împărăția cerurilor?

Oare câtă deosebire nu are viața creștinilor de azi, de viața primilor creștini? Pe care din creștinii de azi îi vezi în toată vremea numai la ascultarea cuvintelor lui Dumnezeu; care din

creștinii de azi trăiesc numai în dragoste duhovnicească și se iubesc ca frații cei buni? Care zăbovesc în rugăciuni și în laude? În privegheri, așa cum ați auzit că trăiau cei dintâi creștini? Care din creștinii de azi se leapădă de bunăvoie de țarine și pământuri, de averi, spre a le vinde și a le da în folosul de obște al creștinilor și al săracilor? Multă lepădare de sine, multă frăție, multă îndurare, multă dragoste și milă de nevoile altora se vedea în viața acelor creștini. Aceasta o arată Sfânta Scriptură zicând: „ Și toți cei ce au crezut erau la aceiași măsură, și aveau toate de obște. Și moșiile și averile le vindeau, și le împărțeau pe ele tuturor, după cum fiecare avea lipsă“ (Fapt. 2, 44-45).

Apoi arată că pe lângă aceste mari milostenii pe care le făceau spre folosul de obște, ei erau în toate zilele și la toate slujbele comune ale Bisericii: „ Întru toate zilele erau așteptând cu un cuget în Biserică“ (Fapt. 2, 46)..

Pricina care m-a făcut să aduc aici câteva mărturii despre viața primilor creștini a fost spre a lămuri prin ele, pe unii creștini care m-au întrebat din ce cauză astăzi preoții opresc pe unii creștini de la deasa împărtășanie cu Prea Curatele Taine a lui Iisus Hristos, nedându-le voie a se împărtăși ca și primii creștini. Dar cine va cugeta cu luare aminte și va face comparație între viața și petrecerea primilor creștini și petrecerea creștinilor de azi, va înțelege clar și luminat care este pricina pentru care duhovnicii nu mai îngăduie astăzi creștinilor deasa împărtășire ca în acele vremuri.

Încă trebuie a se ști de creștinii cât și de preoții de azi, că această scumpătate spre apărarea sfințeniei Sfintelor și Prea Curatelor Taine, de a nu se da Sfintele celor nevrednici de ele, nu a fost pusă în Biserica lui Hristos de curând, ci chiar din vremile străvechi ale Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți. Aceasta o va înțelege oricine prealuminat dacă va citi cu atenție canoanele Sfinților Apostoli și ale Sfinților părinți ce s-au adunat în sfintele soboare ecumenice și localnice, precum și canoanele ce s-au scris aparte de unii dintre Sfinții Părinți.

Iar fiindcă aceste canoane nu le poate avea oricine în casa sa, spre a le citi și a se orienta, este bine ca tot creștinul să se

mărturisească de toate păcatele sale la duhovnicul său și de la el să ceară sfat dacă se poate sau nu împărtăși cu Sfintele și Neprețuitele Taine ale lui Hristos. Să știe, să aibă încredere că numai episcopilor și preoților li s-a dat a fi iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu, și ei orientându-se după scumpătatea și iconomia sfintelor canoane au puterea de a hotărî în Biserică, vremea când cineva are voie a se apropia la împărtășirea Sfintelor Taine ale Trupului și Sângelui Domnului. Iar pentru a arăta că din cele mai vechi timpuri s-a pus mare strictețe și pază spre a nu se da Sfintele Taine celor nevrednici și nepregătiți, vom da aici și câteva mărturii despre cele patru trepte de canonisire pentru cei ce păcătuiau (desigur aceste patru trepte de canonisire depindeau, ca asprime și îndurare, de gravitatea păcatelor mărturisite de păcătos duhovnicului). Iată care erau aceste patru trepte:

1. **Plângerea:** era ca omul păcătos dacă greșește să stea afară de biserică și la cei ce intrau în biserică trebuia să cadă înaintea tuturor și să-i roage pe ei cu lacrimi ca să se roage Domnului pentru dânsul; el era lepădat afară de tinda și curtea bisericii ca să se pocăiască, atâta vreme cât îi era poruncit.

2. **Ascultarea**: era ca omul cel păcătos, dacă greșește să asculte dumnezeiasca slujbă stând lângă ușile bisericii (în curte sau în tinda bisericii). Iar în biserică nu-i era îngăduit și nu avea voie să intre, până ce nu se vor sfârși anii cei porunciți lui pentru pocăință.

3. **Căderea sau „Poslulania“**: era ca cel ce greșește să stea înlăuntru în biserică, mai în spate, de partea amvonului; cel ce „cădea“ stătea în biserică până la Sfânta Evanghelie, când zicea diaconul: „Cei chemați ieșiți“ atunci ieșea și el afară din biserică și stătea afară împreună cu cei chemați până ce se sfârșea dumnezeiasca Liturghie.

4. **Starea cu credincioșii**: consta în aceea că omul cel greșit, să stea cu credincioșii înlăuntrul bisericii până la sfârșitul dumnezeieștii slujbe. Iar de Sfânta Împărtășanie nu se învrednicea

până ce nu se împlinea vremea cea poruncită lui pentru pocăință. Iar dacă se împlinea vremea, stând cu credincioșii, atunci se învrednicea împreunării cu Sfintele Taine al Prea Sfântului Trup și Prea Scumpului Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos.

Deci cu aceste patru lucruri, arată sfintele canoane, se sfârșește și se umple toată pocăința. Drept aceea se cade episcopilor sau preoților duhovnici, ca toată vremea canonisirii, fie ea multă sau puțină, pe aceste patru locuri să o împartă și așa să cruțe de păcate, pe cel ce se căiește și se pocăiește (P.M.B. pag. 498; Sf. Grigorie de Nisa can. 4; Sf. Vasile cel Mare can. 59).

Am scris acestea aici, frații mei creștini, să vă puteți da seama câtă grijă au avut Sfinții și Dumnezeieștii Părinți, pentru a se păstra cu mare scumpătate, cinstea și evlavia creștinilor, către Prea Curatele Taine și Neprețuite ale lui Hristos, și că nimeni nu îndrăznea a se apropia de Ele, până nu se curăța cu împătrita canonisire și pocăință arătată mai sus.

Dar poate vor zice unii: Dar dacă s-a pus atâta strictețe pentru cel ce greșește pentru a nu se apropia el de Sfintele Taine, apoi mai bine este să nu se împărtășească deloc, sau numai la sfârșitul vieții". Nu! Mare păcat vei face de vei judeca așa; strictețea sfintelor canoane nu s-a pus ca să oprească pe cineva de a se împărtăși, ci pentru a nu se apropia cineva nepregătit de împărtășirea și pentru a se cerca roadele credinței. Căci celui ce face fapte vrednice de pocăință, duhovnicul are dreptul de a-i scurta vremea de pocăință și de a-l apropia de Prea Curatele Taine. Așadar, nimeni să nu aleagă ce este mai rău, adică să se apropie prea des de Sfintele Taine fără evlavie și fără de pregătire, sau din lene sau din deznădejde să se depărteze prea mult de ele. Și cu smerenie și cu dreaptă socoteală, să țină calea cea de mijloc. De vreme ce la toată fapta cea bună, zic Sfinții Părinți marginile sunt ale dracilor, iar mijlocul este a lui Hristos mijlocul fiind calea cea împărătească pe care au călătorit toți sfinții spre cer.

Dar poate se va întreba cineva și aceasta: Care ar fi calea cea de mijloc în vederea împărtășirii cu Sfintele Taine ale lui Hristos?

Voi răspunde aceasta: împărtășirea cu Sfintele Taine este strâns legată de spovedanie. Iar spovedania, după porunca a 7-a a Bisericii, trebuie a se face pentru creștinii mireni măcar de patru ori pe an, în cele patru posturi. Așa și la împărtășirea cu Sfintele Taine, dacă cineva din creștini nu are vreo oprire de la duhovnicul său, este bine a se împărtăși în toate cele patru posturi de peste an; iar dacă unii duc o viață de curăție, cu post și cu rugăciune, și cu milostenii la săraci, unii ca aceștia se pot împărtăși odată pe lună sau odată la 40 de zile.

Însă toate, atât depărtarea cât și apropierea de împărtășirea Prea Curatelor Taine, rămâne la chibzuința duhovnicului fiecăruia, care are putere de a lega și dezlega în această privință, orientându-se și el întru toate, după scumpătatea și economia sfintelor canoane și după cât va cunoaște el că a sporit cineva întru îndreptarea sufletului său și întru roadele pocăinții (vezi Sf. Ioan Gură de Aur, comentariu la 2 Cor. 14 Sf. Simeon Tesaloniceanul cap. 5 pag. 251-264).

Un lucru însă să se rețină, cu osebire îndeosebi acei ce voiesc a se împărtăși mai des, acestea pe care el le doresc sunt: *„Sfintele Sfinților" și să audă ce zice în această privință dumnezeiescul Hrisostom: „Vezi, că atunci când zice preotul sau diaconul: „Sfintele Sfinților" aceasta zice: dacă nu este cineva sfânt să nu se apropie. Nu numai curat de păcate, ci și sfânt.* Dumnezeieștile Taine se fac pricinuitoare de mare muncă la cel care se împărtășesc cu nevrednice" (Cuv. 27 la ep. I către Cor.) Și dumnezeieștile canoane același lucru hotărăsc zicând: „Sfintele se dau celor sfinți, iar sfințenia se capătă prin post și rugăciune" (Sob. 6 ecumenic, can. 29 și cart 4) Amin.

DESPRE MELHISEDEC, ÎMPĂRATUL SALEMULUI, ÎMPĂRATUL PĂCII

Iubiți credincioși,

Sfântul și marele ierarh Atanasie cel Mare, Patriarhul Alexandriei și marele stâlp al Bisericii lui Hristos, adeverește istoria sfântă despre Melhisedec, împăratul Salemului, în acest chip:

Acest împărat străin între oameni, a fost preot al lui Dumnezeu Cel Prea Înalt. El a fost socotit fără de mamă și fără de tată și nenumărate de neamuri au fost zilele lui, ca să fie închipuire vie a lui Hristos, Mântuitorul lumii. Și iată ce spune marele ierarh Atanasie despre el: „Mai înainte de a veni și a se sălășlui dumnezeiescul Avraam după poruncă dumnezeiască în părțile hananienilor, trăia în hotarele Palestinei o împărăteasă anume Salem, de același nume cu cetatea Salemului, în care împărățea ea. Această împărăteasă a născut la Salad și Salad a născut pe Melhi. Iar Melhi a luat de femeie pe Salem, asemenea la nume cu numita împărăteasă (Ierusalimul de azi a moștenit mai pe urmă numele cetății Salem, care s-a scufundat), bunica lui și cu dânsa a născut doi fii: pe unul Melhi și pe celălalt Melhisedec. Dar era Melhi tatăl acestor doi frați, închinător la idoli și desfrânat.

Și venind sorocul la care se aducea jertfă idolilor cu mare pompă în fața întregului popor, a poruncit împăratul Melhi fiului său Melhisedec zicând: „ să iei împreună cu tine slugile noastre și mergând la cireada vitelor să-mi aduci șapte viței ca să-i jertfesc dumnezeilor mei“. Deci, mergând Melhisedec la cireada vitelor și ridicându-și pe drum ochii către cer — după o dumnezeiască

insuflare — privea cu luare aminte frumusețea soarelui și luminoasa lui strălucire. Și a început a zice întru sine: „ Cu adevărat Cel ce a făcut aceste zidiri și le-a înfrumusețat și le ține pe ele întru bună rânduială, Acela este Adevăratul Dumnezeu, Atotputernic și Domnul a toate, nestricat, nevăzut, nemuritor, numai Acestuia I se cuvine a I se aduce jertfe, iar nu idolilor celor muți și surzi și fără suflet. Deci, mă voi întoarce la tatăl meu să-i spun despre această dumnezeiască gândire și poate mă va asculta și-și va veni întru simțire și va părăsi amăgirea deșartă ce-l stăpânește". Și întorcându-se Melhisedec la tatăl său fără să aducă nimic, i-a spus despre Acela care este cauza tuturor și de ce s-a întors fără viței. Și a zis dreptul acesta de Dumnezeu luminat și înțelepțit: „ Eu am socotit, o, tată, cum că nu este cu dreptate ca noi oamenii cuvântători și cu minte, să jertfim viței idolilor celor muți și surzi și fără simțire, ci Celui Singur cu adevărat Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul cu toate din ele". Auzind acestea, acel fără de Dumnezeu tată, de la fiul său cel luminat de Dumnezeu, s-a tulburat foarte mult și îmboldit fiind de dobitoceasca și drăceasca mânie a zis cu mare iuțime: „ Mergi de împlinește îndată porunca ce ți-am dat, iar de nu vei asculta degrab, te voi ucide". Deci, ducându-se Melhisedec a doua oară la cireada vitelor ca să aducă cei șapte viței pentru a-i jertfi păgânului împărat, a intrat împăratul Melhi la Salem, soția sa, zicând: „ Eu, o, femeie, am hotărât să jertfesc la dumnezeii mei pe unul din cei doi fii ai noștri, la viitorul praznic". Acestea auzind împărăteasa și cunoscând, ca o mamă iubitoare de fii, că împăratul vrea să omoare pe Melhisedec, pentru că a călcat porunca lui, a început a plânge cu amar și a se tângui foarte, fiindcă ea iubea foarte mult pe Melhisedec. Iar împăratul iubea mai mult pe Melhi, fiindcă îi purta numele. Văzând împăratul întristarea și plângerea cea mare și multa tânguire a împărătesei, a zis: „ lasă, pune sorți între noi și pe cine va cădea sorțul, acela va da pe fiul său". Și împăratul a luat de partea lui pe Melhi care purta numele lui, iar împărăteasa pe Melhisedec de

partea sa. Și după dumnezeiasca rânduială, a căzut sorțul pe Melhi, și cu toate că împăratul s-a mâhnit foarte, dar pentru cuvântul dat, a gătit pe Melhi pentru jertfă. După această tocmeală făcută între ei a sosit și Melhisedec cu cei șapte viței de la cireada vitelor. Și întristându-se foarte de cele ce se puseseră la cale și văzând pe mama sa plângând cu amar, a plâns și el mult și s-a tânguit pentru moartea fratelui său Melhi, cea atât de amară. Și urmând pilda acestui împărat, mulți tați și mame au gătit spre jertfă pe fiii lor, adunându-se spre jertfă ca la 500 de suflete, iar oi și boi și alte dobitoace, mare mulțime.

Deci, sosind ziua păgânescului praznic și toți cei de prin cetate și satele dimprejur au intrat în capiștea idolească, fericitul și de Dumnezeu luminatul Melhisedec, neputând suferi nebunia tatălui și a mamei sale și a întregului popor, în acea zi a diavoleștilor lor praznice, fugar de bună voie s-a făcut de la casa părintească. Și suindu-se în muntele Taborului, a intrat în desimea codrului care era pe atunci acolo și în acea singurătate plecându-și genunchii s-a rugat lui Dumnezeu cu mare căldură a inimii, zicând: „ Doamne, Dumnezeul meu, Cela ce ai făcut cerul și pământul, marea și toate care sunt întrânsele, cele văzute și cele nevăzute, auzi-mă pe mine nevrednicul robul tău și pe câți s-au adunat la junghierea fratelui meu Melhi în vremea acestui diavolesc praznic, pe toți, de la mic și până la mare, scufundă-i și îi pierde de pe fața pământului. Facă-se iad locul acela ca să-i înghită pe toți acei nebuni și păgâni de oameni“. Și — o, prea slăvită minune — îndată s-a împlinit cuvântul dreptului Melhisedec. Căci pământul s-a deschis și fără de veste i-a înghițit pe toți. Și n-a rămas nici capiștea idolească, nici oameni, nici dobitoace, nici zidiri, nici copaci, nimic din acea blestemată cetate. Apoi, după puține zile pogorându-se din munte dreptul Melhisedec și văzând locul acela al cetății scufundat cu totul în adâncurile pământului, umplându-se de frica lui Dumnezeu, s-a suit iarăși la muntele Taborului și a viețuit în desimea codrului șapte ani întregi, hrănindu-se numai cu mugurii copacilor, cu

ierburi și cu miere sălbatică, după cum mai în urmă s-a hrănit dumnezeiescul înaintemergător Ioan Botezătorul. Astfel, el a fost cel dintâi pustnic mai înainte de Ilie Tseviteanul și de Ioan Botezătorul. Și fiind el gol de la cap până la mijloc, spatele lui s-a făcut ca coaja de broască țestoasă.

Apoi, după șapte ani a venit glas de la Dumnezeu către dumnezeiescul patriarh Avraam, zicând: „ Avraame, Avraame“, iar el a zis: „ Iată, eu Doamne“. „ Pune șeaua pe asinul tău și luând cu tine îmbrăcăminte nouă și încălțăminte nouă, suie-te în muntele Tabor degrab și acolo strigă de trei ori în desimea codrului cu glas mare, zicând: „ Omule al lui Dumnezeu Celui Prea Înalt! Și după a treia strigare va ieși din desimea codrului un mare pustnic. Iar tu văzând pe acest om, nu te spăimânta nicidecum de el, ci rade-l pe cap, taie-i unghiile, îmbracă-l și încalță-l și cere-i binecuvântarea“.

Deci, suindu-se dumnezeiescul Avraam în muntele Taborului și făcând după a Domnului poruncă, a strigat de trei ori în desimea codrului cu glas mare. Și iată, îndată a ieșit Sfântul Melhisedec pe jumătate și cu păr lung acoperit. Și văzându-l dumnezeiescul Avraam, fără de veste, foarte s-a înfricoșat și s-a spăimântat. Iar el i-a zis: „ Nu te înfricoșa, omule ci spune-mi cine ești și pentru ce ai venit în această pustietate“. Iar dumnezeiescul Avraam i-a răspuns: „ Domnul m-a trimis ca să te rad pe cap, să-ți taii unghiile, să te îmbrac și să te încalț ca pe o credincioasă slugă a sa“. Atunci Melhisedec a zis: „ Fă după cum ți-a poruncit ție Domnul“. Și dumnezeiescul Avraam a făcut toate câte i-a poruncit Domnul. Iar Sfântul Melhisedec coborându-se după trei zile din muntele Taborului și luând un corn cu untdelemn și pecetluindu-l cu graiul lui Dumnezeu, a blagoslovit pe Avraam zicând: „ Binecuvântat ești lui Dumnezeu Celui Prea Înalt. Și de acum numele tău va fi deplin săvârșit“. Iar după câteva zile a venit glas din cer către dumnezeiescul Avraam zicând: „ Pentru că nimeni n-a rămas din neamul lui Melhisedec, el se va numi fără tată, fără mamă și nenumărat de neamuri, nici început zilelor având, nici sfârșit. Și rămâne în veac închipuit ca Fiul lui Dumnezeu.

Deci, pentru că singur acest Melhisedec, dintre atâtea neamuri, a cunoscut pe Dumnezeu și din îndemnarea Lui a mărturisit pe adevăratul Dumnezeu al tuturor și Făcătorul zidirilor celor văzute și nevăzute, și pentru dragostea lui Dumnezeu, a părăsit dezmierdarea și odihna rudeniilor, a prietenilor, precum și luminata mărire a împărăției sale, și a cinstit mai presus de toate pe Dumnezeu și a ales aspra viețuire a pustiului în locul desfătării celei stricăcioase a lumii, s-a învrednicit de Dumnezeu de a se hirotoni în chip nevăzut, preot al lui Dumnezeu Celui Prea Înalt și să lucreze mai înaintea darului cele ale darului și să ungă împărați și preoți și să binecuvânteze sfințind, și să ofere dumnezeiescul Avraam și celor împreună cu dânsul — că erau 318 slugi de casă ale lui — pâine și vin când acesta se întorcea de la tăierea lui Kedarlaomer (Fac. 14, 18); și să închipuiască în sine mai înainte de Domnul Care avea să Se nască din Prea Sfânta Fecioară Maria și după aceasta să rămână preot în veac după rânduiala lui Melhisedec. Deci, s-a socotit fără de tată și fără de mamă și nenumărat de neamuri și preot dumnezeiesc al Celui Prea Înalt, fiindcă nimeni nu știa pe tatăl și pe mama lui și celelalte rudenii care s-au scufundat atunci și i-a înghițit pământul. Și a fost de sine, în chip nevăzut, hirotonit de Dumnezeu pentru multa lui dragoste de Dumnezeu Cel adevărat. Acesta a binecunoscut pe Avraam, cu pâine și cu vin, când Avraam se întorcea de la Kedarlaomer, și a închipuit cu mii de ani înainte preoția lui Hristos cea din Legea darului.

(Cine vrea să știe mai pe larg această sfântă istorie, să citească în prologul cu slovă veche, luna mai, în 22 de zile, ediția din 1855 de la Sfânta Mănăstire Neamț).

DESPRE CELE 14 PEDEPSE DATE DE DUMNEZEU PĂRINȚILOR CARE NU-ȘI CRESC COPIII ÎN FRICA ȘI CERTAREA DOMNULUI ȘI DESPRE FRICA DE DUMNEZEU

Iubiți credincioși,

1. — Ați auzit în dumnezeiasca Scriptură că Dumnezeu poruncește în Legea Veche: „ Să nu trecem cu vederea dobitoacele vrăjmașilor noștri, când acelea vor pătimi greu“ (Ieș. 23, 4-5). Deci, prima pedeapsă pe care o dă Dumnezeu părinților care nu se îngrijesc de a-și crește fiii în frica și certarea Domnului este tocmai pentru această adâncă nepăsare a lor; căci nevoind ei a se îngriji de creșterea fiilor lor după voia Domnului, prin aceasta îi au mai rău decât pe niște dobitoace străine.

2. — A doua pedeapsă a lui Dumnezeu vine asupra părinților, de nu vor crește pe fiii lor în frica și certarea Domnului, fiindcă ei prin această negrijă îi au mai rău decât pe vrăjmașii lor. Mântuitorul nostru ne poruncește să iubim pe vrăjmașii noștri (Mat. 5, 44). Apoi, câtă urgie a lui Dumnezeu nu va veni peste acei părinți care nu-și iubesc pe fiii lor după porunca lui Dumnezeu, și-i lasă pe ei să lucreze orice răutate, spre a moșteni focul gheenei.

3 — Iarăși în Sfânta Scriptură este poruncă de a nu defăima pe cei străini (Ieș. 23, 9). Deci, a treia pedeapsă a lui Dumnezeu vine asupra părinților, de nu se vor îngriji a-și crește fiii în frica lui Dumnezeu, deoarece prin această nepurtare de grijă ei se arată față de fiii lor mai cu nepăsare decât față de un oarecare om străin, pe care este dator de a nu-l defăima sau de a-l trece cu vederea.

4 — Iarăşi auzim pe marele Apostol Pavel, că de nu se grijeşte cineva de cei ai casei, unul ca acela de credinţă s-a lepădat şi este mai rău decât un necredincios (I Tim. 5, 8); deci, a patra pedeapsă a lui Dumnezeu care vine asupra părinţilor este deoarece prin această nepăsare faţă de casnicii lor, ei sunt mai răi decât necredincioşii.

5 — A cincea pedeapsă vor lua de la Dumnezeu părinţii care nu se grijesc de buna vieţuire a copiilor lor, căci prin aceasta, ei nu necinstesc numai trupurile lor, ci chiar şi sufletele lor, care sunt nepreţuite înaintea Domnului după mărturia cuvântului care zice: „ Ce va da omul în schimb pentru sufletul său? (Mat. 16, 20). Deci, chiar dacă numai un fiu ar avea cineva şi prin nepurtarea sa de grijă, acesta îşi va pierde sufletul, ce răspuns va da în faţa Dreptului Judecător?

6 — A şasea pedeapsă vor lua aceşti părinţi, pentru că ei — datorită nepurtării lor de grijă — nu numai pe casnicii lor îi defaimă, ci şi pe înşişi copiii lor, care le sunt mult mai apropiaţi decât casnicii (Evr. 12).

7 — A şaptea pedeapsă a lui Dumnezeu ve veni peste părinţi, atunci când ei nu numai că nu poartă grijă de fiii lor spre a-i creşte în frica Domnului, ci chiar şi pe alţii care ar putea să-i ajute spre acest lucru, nu îi caută.

8 — A opta pedeapsă a lui Dumnezeu asupra părinţilor vine atunci când ei nu numai că nu se grijesc să caute povăţuitor şi dascăl pentru fiii lor, ci chiar şi pornirea cea bună a lor o opresc şi cu orice chip se silesc să pună piedici obiceiurilor lor cele bune (ex: când opresc pe fiii lor de a merge la călugărie sau de a vieţui în lume cu mare frică de Dumnezeu).

9 — A noua pedeapsă asupra părinţilor vine de la Dumnezeu atunci când nu numai că opresc pe copiii lor de la fapta bună, ci chiar se luptă pe toate căile spre a-i pedepsi şi a nu-i lăsa să lucreze cele bune. Dacă Scriptura zice: „ Nu necăji pe slugă“ (Is. Sir. 7, 21-22), cu cât mai mare pedeapsă vor lua aceşti părinţi, pentru această răutate a lor?!

10 — A zecea pedeapsă vor lua părinții de la Dumnezeu când nu se vor îngrji de creșterea fiilor lor în frica Domnului, deoarece păcatul lor nu este numai cu firea mai mare, ci și cu vremea; fiindcă mai grea și mai mare este osânda celor ce greșesc acum în Legea darului, decât asupra celor ce greșeau în Legea veche, deoarece Legea Darului mult mai desăvârșite învățături are în această privință decât Legea cea veche, care a fost numai o umbră a Evangheliei (Evr. 10, 1, 26-27).

11 — A unsprezecea pedeapsă a lui Dumnezeu va veni asupra părinților care nu-și cresc fiii în frica și certarea Domnului, fiindcă în Legea Darului, însăși nunta, prin care vin copiii în lume, de mai mare cinste s-a învrednicit de la Dumnezeu, suindu-se la treapta de taină a lui Dumnezeu, prin prima minune care s-a făcut de Mântuitorul Hristos la Cana Galileii (In. 21. 8-10).

12 — A douăsprezecea pedeapsă a părinților care nu și-au crescut copiii în frica lui Dumnezeu este întristarea și scârba pe care o vor avea din cauza fiilor celor rău crescuți (Is. Sir. 30, 8-13). Copiii răi fac viața amară părinților și viața amară e mai rea decât moartea (Is. Sir. 30, 17, Pilde; 43, 6). Un fecior nebun este nenorocirea tatălui său (Pilde 19, 13; 23, 13). „ Varga și nuiaua dau înțelepciunea, iar copilul lăsat de capul lui va aduce mare scârbă și rușine părinților săi“ (Pilde).

13 — A treisprezecea pedeapsă a părinților acestora este că vor fi prigoniți de fiii lor la bătrânețe, așa cum a fost prigonit David proorocul de fiul său, Avesalom (II Regi, cap. 15), deoarece nu l-a pedepsit atunci când a ucis pe fratele său, Amon, fiindcă îl iubea pe el mai mult decât trebuie.

14 — A patrusprezecea pedeapsă și ultima a părinților, care nu și-au crescut fiii în frica și certarea Domnului, este aceea că ei vor muri cu morți jalnice, de scârbe și de vești rele, din partea fiilor lor și se vor duce în munca cea veșnică, după cum s-a întâmplat și cu Eli preotul, care a murit de năprasnă auzind de moartea fiilor săi, celor răi și nelegiuți (I Regi 4).

Acestea toate se întâmplă atunci când nici părinții și nici copiii nu au frica lui Dumnezeu. După dumnezeieștii părinți, înțelepciunea are două capete: la unul este frica lui Dumnezeu, iar la celălalt dragostea Lui. Dumnezeiescul prooroc David, zice că: „ frica Domnului este începutul înțelepciunii"; iar fiul său Solomon o numește pe ea „ școala înțelepciunii". Isus Sirah, arătând că frica Domnului este mai presus decât toate faptele bune, zice: „ Frica Domnului mai presus de toate a covârșit".

Cu frica Domnului se abate tot omul de la rău. Cu această frică și proorocul David pururea se împodobea spre a nu greși; de aceea și zice: „ De-a pururea vedeam pe Domnul înaintea mea, ca să nu greșesc". Apoi Sfântul Isaac Sirul zice: „ Frica Domnului început și temelie a toată fapta bună este". Iar Sfântul Ioan Scărarul ne sfătuiește zicând: „ Să ne temem de Dumnezeu măcar cum ne temem de fiară".

Marele Vasile și Sfântul Dorotei și alții dintre Sfinții Părinți arată că sunt două frici de Dumnezeu: prima este a celor noi, începători, care nu fac binele pentru Dumnezeu, ci fiindcă se tem de muncile viitoare; iar a doua este frica Domnului cea curată, care rămâne în veacul veacului; aceasta se naște din dragostea lui Dumnezeu și este o frică fiiască, nu de rob sau de slugă, ci cu această frică se tem de Dumnezeu toți cei ce Îl iubesc pe El foarte. Despre aceasta zice psalmistul: „ temeți-vă de Domnul toți sfinții Lui" (Ps. 33, 9). Cu această frică născută din dragostea lui Dumnezeu este îmbrăcat marele Antonie, când zicea: „ Eu mă tem de Dumnezeu, fiindcă îl iubesc pe El". Aceasta este dragostea aceea care scoate frica afară, despre care zice dumnezeiescul Evanghelist Ioan în epistola sa cea sobornicească: „ Dar să se știe că nu poate cineva să câștige frica cea desăvârșită, de nu o va câștiga mai înainte pe cea dintâi. Așadar, începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu, iar desăvârșită și curata frică, care se naște din dragostea de Dumnezeu.

Deci, frica cea deplină și desăvârșită a sfinților, cu care ei se tem de Dumnezeu, are înainte-mergătoare frica cea de nou începător, care se mai numește și începătoare. Amin!

DESPRE NEPUTREZICIUNEA MORȚILOR

Iubiți credincioși,

De multe ori am fost întrebat de unii dintre monahi, dar mai ales de mulți dintre creștini, care este pricina că pe unii din morți îi găsesc oamenii neputrezi în morminte. Pentru dezlegarea nedumeririi și a unora și a altora, m-am gândit să vorbim astăzi câteva cuvinte și în această privință. Și iată ce am a zice pentru pricinile pentru care nu putrezesc morții.

Întâi este o pricină firească, atunci când mortul nu putrezește ușor din cauza alcătuirii sale trupești (firești). Marele Vasilie arată că atâta deosebire se află între alcătuirea unui trup de altul, câtă deosebire are fierul de aramă și arama de vreascuri. Așadar să țineți minte că sunt oameni cu alcătuire tare din fire și aceștia nu putrezesc mulți ani în pământ. De aceea, acest fel de trupuri nu este bine a le dezgropa decât după mulți ani.

A doua pricină este că mulți din cei ce mor în vreme de iarnă datorită zăpezii și gheții putrezesc mai greu decât cei ce mor în vreme de vară.

A treia pricină care nu putrezesc unii din morți se datorează pământului în care s-au îngropat. Căci este pământ care conservă trupul mortului și nu îi dă voie să putrezească, mai ales acela care are în sine sare și alte materii care împiedică descompunerea trupului.

Aceste trei pricine arătate până aici se numesc *firești*. Iar pricinile ce urmează se numesc mai *presus de fire*.

Astfel, a patra pricină a neputrezirii morților este legătura arhiereului sau a preotului pentru oarecare păcate mari făcute de aceia în viața lor.

A cincea pricină a neputrezirii morților este că aceia în viața lor au bătut și au amărât foarte tare pe părinții lor, și fiind blestemați de ei au murit fără să se pocăiască de aceste păcate.

A șasea pricină a neputrezirii mortului este deoarece a făcut în viață vreo mare nedreptate (vezi Pidalionul de Neamț, Ed. 1844 fila 444, verso).

A șaptea pricină a neputrezirii mortului este atunci când el este dat anatemei pentru păcate din cele mai grele.

A opta pricină a neputrezirii mortului este dacă a fost legat de dumnezeieștile pravile.

A noua pricină este în cazul Sfintelor Moaște ale Sfinților care cu totul se deosebesc de cazurile de mai sus.

Iar în ceea ce privește semnele după care se pot cunoaște pricinile neputrezirii, morților, acestea sunt:

I, II, III. Cei ce nu au putrezit din cauzele alcăturii trupului, din cauza pământului în care au fost îngropați sau din cauză că au murit în vreme de iarnă și au fost înmormântați în locuri mlăștinoase cu zăpadă și gheață, toți aceștia au semnul acesta: de se vor desgropa și se vor pune în alte morminte noi, nu după mulți ani, vor putrezi, fiindcă pricinile neputrezirii lor au fost firești și nu mai presus de fire.

IV. Cei ce n-au putrezit din cauza blestemului preoțesc le putrezește în mormânt numai partea dinapoi a trupului iar de cea dinainte se ține trupul întreg.

V. Cel ce a bătut și a amărât foarte pe părinții săi și a fost blestemat de ei și apoi nicidecum nu s-a spovedit de acest lucru și nu a luat dezlegare, în viață fiind, de la arhiereu ori de la preot; acelora nu le putrezește mâna sau piciorul cu care au lovit pe mama sau pe tata.

VI. Cel care la dezgropare se arată negru, acela este afurisit de arhiereu.

VII. Cel ce a fost dat anatemei, adică sub cea mai grea pedeapsă bisericească, pentru anumite păcate mari (de erezie, contra firii, amestecări, degetele lui sunt zgârcite și îi cresc unghiile și părul în groapă).

VIII. Cel care la dezgropare se arată alb, acela este afurisit de dumnezeieștile pravile.

Cel care la dezgropare se găsește întreg, dar păr nu mai are deloc pe el, acela este îndoială de este blestem sau nu (vezi despre toate aceste cazuri sus arătate în Parvila Mare a Bisericii, Târgoviște, 1952, glava XXXVII, pag. 42-43).

alte semne la trupurile afurisite sunt încă:

1 — sunt nedezlegate (neputrede);

2 — sunt deformate și urâte;

3 — sunt greu mirositoare și prea puturoase;

4 — sunt umflate ca toba;

5 — provoacă spaimă și cutremut privitorilor;

IX. Iar în privința semnelor după care se cunosc Sfintele Moaște ale Sfinților sunt acestea:

1 — nestricăcioase;

2 — prea bine mirositoare;

3 — uscate și ușoare;

4 — line și vesele la vedere;

5 — nu provoacă frică, ci bucurie duhovnicească;

6 — sunt asemenea omului ce doarme liniștit;

7 — izvorăsc din ele feluri de minuni spre slava lui Dumnezeu (vezi Pidalion fila 44).

Ce trebuie să facă creștinii cu morții lor, când îi vor găsi pe ei neputrezi? Dacă unii nu vor putrezi din cauza alcăturii tari a trupului lor, pe aceștia se cade a-i lăsa în mormânt mai mulți ani, 10-20 și mai mult.

Cei ce n-au putrezit din cauza pământului în care au fost îngropați sau din cauză că au fost îngropați în vremea iernii la locuri cu prea multă umezeală și gheață, să-i scoată de acolo și

să-i mute în alte locuri mai zvântate și acolo vor putrezi nu după multă vreme. Iar dacă nici așa nu vor putrezi să se știe că sunt sub blestem și să se cheme preotul sau arhiereul care i-a legat spre a-i dezlega. Iar dacă a murit acel arhiereu sau preot să se roage moștenitorul acelora, să-i dezlege și să-i ierte.

Dacă cei neputrezi vor avea semnele mai sus însemnă că au fost blestemați fie de arhiereu, fie de preot, de părinți sau de dumnezeieștile pravile ale Bisericii, și atunci tot așa să se procedeze: să fie chemat arhiereul sau preotul care i-a legat și să-i facă molifele de dezlegare. Iar dacă a făcut cel mort vreo nedreptate, neamurile lui să întoarcă acea nedreptate. Dacă nu au cu ce, să roage pe cei ce au fost nedreptățiți să-l ierte pe cel mort, care le-a făcut nedreptatea. Și așa legătura cea pusă asupra lui se va deslega (Vezi Nectarie al Ierusalimului în răspunsurile începătoriei Papei, fila 206).

Să se mai știe, că de se va găsi cineva neputred și i se vor citi molifele cele de iertăciune de la arhiereu și nu se va risipi trupul lui, adică nu se va desface atunci să fie încredințați cei de față că acel om când era viu a făcut vreo mare nedreptate și de aceea nu se dezleagă trupul lui, până nu vor plăti rudeniile acea nedreptate și atunci se va dezlega.

Iarăși să se știe ca dacă cineva din oameni a fost afurisit pe dreptate și după lege de arhiereul sau duhovnicul său, iar el nevrând să mai ceară iertăciune a murit așa, după moartea sa de se va afla trupul lui neputred și oasele nedesfăcute, acel om nu mai are nădejde de mântuire, căci a murit călcând dumneieștile pravile.

Iar cel ce a murit și se află nedezlegat și neputred trupul lui după mai mulți ani, acela prin trupul lui cere iertăciune, și prin dezlegarea ce i se va face de arhiereu sau de preoți, se dezleagă de afurisenie. Iar în clipa când se va fi dezlegat trupul de blestem se izbăvește și sufletul din mânile diavolului și merge la lumină și la viața de veci (Pravila Mare — îndreptarea Legii — gl. XI., pag. 45).

Acestea până aici fiind zise despre neputrezirea morților despre semnele după care se cunosc pricinile neputrezirii lor, precum și despre cele ce trebuie a face cei vii pentru cei morți pe care îi vor găsi neputrezi, fiindcă mai întotdeauna pricinile arătate mai sus ale neputrezirii morților se întâmplă din cauza păcatelor și a neîmplinirii canonului ce trebuie să facă omul în viața aceasta, este de folos a adăuga și unele istorii adevărate în legătură cu cele arătate mai sus.

În vremea Prea Sfințitului Sofronie, Patriarhul Ierusalimului a murit un om mare și cuvios cu viața, numit Eutropie. Iar când a voit patriarhul să-l îngroape la mormintele cele obștești ale bisericii celei mari din Ierusalim, a găsit acolo 20 de trupuri întregi și nedezlegate. Dar necunoscându-se ale cui au fost acestea, a făcut priveghere patriarhul și toată Biserica rugându-se lui Dumnezeu să le descopere taina lor. Deci Dumnezeu ascultând rugăciunea lor a deschis gura unuia dintre cei adormiți, care a zis: „Noi am fost sfințiți și clerici și pentru lumești griji am defăimat predanisita urmare a laudelor lui Dumnezeu, pentru care ne-am și supus la nedezlegată afurisenie". Și întrebând patriarhul și aflând că vreme de 20 ani nu și-au citit rânduiala, s-au făcut toți cei de față cu patriarhul chezași că vor împlini ei rânduiala rămasă de 20 de ani a acelora și așa îndată s-au dezlegat trupurile lor.

Dar iată o altă istorie, mai aproape de noi. La anul de la mântuirea lumii 1785, vara, se afla la Sfânta episcopie a Hușilor un monah cu numele Rafail, cu neamul slovean și cu meșteșugul olar. El lucrându-și ziua meșteșugul său la olărie în ascultarea epicopiei postea toată ziua, iar seara mergea la chelarul episcopiei și luându-și o pâine, merticul său, petrecea noaptea în dosul sfintei Biserici odihnindu-se între morminte. Acest monah, în una din nopți, a mers la Daniil, duhovnicul episcopiei la ușa căruia făcând rugăciune, duhovnicul i-a deschis. Atunci el a zis: „Cinstite părinte, un frate mort se vaită în mormânt și eu auzindu-l, l-am întrebat ce are de se vaită. El mi-a răspuns că vai de creștinul

acela care nu-și mărturisește la moartea sa toate păcatele sale". Acestea auzind duhovnicul și socotind că i s-a nălucit monahului ca un neîntreg la minte, l-a dojenit și i-a spus să nu mai spuie și altora acest lucru. Și așa a iești monahul de la duhovnic, și nici duhovnicul n-a mai spus cuiva cele ce auzise.

Însă a doua noapte monahul iarăși venind la duhovnic și asemenea spunându-i acela iarăși nu i-a luat în seamă cele spuse, ci dojenindu-l l-a alungat spunându-i că are năluciri, de vreme ce nimeni nu fusese atunci de curând îngropat în curtea episcopiei. Deci, cu atât mai mult cei de multă vreme morți nu pot să plângă și să se vaite. Atunci monahul cu smerenie a răspuns că el a auzit și nu minte și a ieșit.

Deci venind el și a treia noapte și iarăși spunând asemenea duhovnicului și duhovnicul iarăși voind a-l îndepărta, el a adaos a zice: „ De acum înainte însuți vei da seama înaintea lui Dumnezeu de sufletul acela".

Acestea auzind duhovnicul și îngrijorându-se ca nu cumva să fie vorba într-adevăr de o descoperire a milostivirii dumnezeiești, spre a nu greși lui Dumnezeu a hotărât să descopere episcopului lucru acesta. Deci, după ieșirea de la dumnezeiasca Liturghie, venind duhovnicul înaintea episcopului Iacov — care mai pe urmă a fost mitropolit al Moldovei — i-a povestit toate cu de-amănuntul. Auzind acelea și mult mirându-se, arhiereul a poruncit duhovnicului să cheme pe Rafail monahul spre a le arăta mormântul acela și totodată să înștiințeze de cele petrecute pe moștenitorii aceluia și să-i îndemne să facă cele de cuviință pentru mort, spre a i se mijloci iertarea.

Urmând dar duhovnicul poruncii arhiereului și înștiințându-se soția și fiul mortului, i-au făcut dezgroparea și au găsit mortul întreg desăvârșit, deși era îngropat de mai mult de șase ani. Numele mortului aceluia era Ganciu, hagiu bulgar. Și rugând femeia și fiul pe arhiereu, a slujit arhiereul împreună cu slujitorii lui dumnezeiasca Liturghie, apoi ieșind la mormânt au scos trupul

hagiului și făcând prohodul și citind rugăciunile de dezlegare în genunchi, și tot norodul ce era de față strigând cu lacrimi: „ Doamne miluiește“, iarăși l-au îngropat. Deci, la împlinirea unui an după aceasta, iarăși l-au cercat și i-au găsit numai oasele goale. (Martor la acestea a fost arhiereul Neofit Scriban, care la acea dată era ierodiacon, slujitor la catedrala sfintei episcopii a Hușilor și ni le-a lăsat scrise ca pe o așa de mare și văzută dovadă a nemărginitei mile a lui Dumnezeu. (vezi Pidalionul de Neamț, f. 311).

Spre încheierea cuvântului, vă rog din inimă să nu uităm cele auzite în această predică și să înțelegem din cele de mai sus cât de mare este mila lui Dumnezeu și cât pot rugăciunile Sfintei Biserici și dezlegarea arhierească să ajute celor care au murit nepocăiți și nedezlegați de păcatele lor. Am arătat mai înainte că cel mort — care se găsește neputred — prin trupul său cel neputrezit cere ultimul ajutor de le cei vii ai săi. Și acest ajutor, după cum ați văzut în cele de mai sus, se poate cere de la Prea Bunul Dumnezeu prin Sfânta Liturghie, prin rugăciune și dezlegarea cea de la arhierei și duhovnici.

Prin întâia minune istorisită, care s-a întâmplat cu cei douăzeci de pe vremea Sfântului Sofronie, patriarhul Ierusalimului ca și prin aceea ce s-a întâmplat la episcopia de Huși la noi, în Moldova la anul 1786, prin dezlegarea acelui hagiu bulgar, Ganciu, s-a adeverit iarăși și în chip văzut puterea cea dată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos sfinților Săi ucenici și apostoli precum și urmașilor lor, atunci când le-a zis: „ Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ținea, vor fi ținute“ (In. 20, 22-23). Și iarăși când a zis: „ Adevărat grăiesc vouă: oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer“ (Mat. 18, 18).

Deci, aducându-vă aminte de aceste cazuri, pururea să credeți că darul lui Dumnezeu este prezent în Biserica lui Hristos și lucrează prin slujitorii Bisericii Lui preaslăvite minuni. Amin!

PREDICĂ DESPRE CONȘTIINȚĂ

„Conștiința este un martor în care omul îndreptățește sau condamnă" (Rom. II 15). „Numai sângele lui Hristos poate curăți conștiința" (Evr. IX. 14; X. 2).

Iubiți credincioși,

Cea mai veche lege pe care Dumnezeu a dat-o omului când l-a zidit a fost legea conștiinței, sau legea cea firescă (Fac. I, 26, 1). Sub această lege au fost toți patriarhii și drepții de la Adam și până ce s-a dat legea cea scrisă în muntele Sinai, căci prin păcatele oamenilor a fost neglijată și nesocotiă această lege fireascâ, atunci s-a dat legea cea scrisă și proorocii. Iar la plinirea vremii (Gal. IV, 4) însuși Ziditorul patriarhilor și al proorocilor a venit să dezgroape și să învieze această lege generală dată de Dumnezeu omului pe pământ. Și așa a scos din cenușa păcatelor omenești scăteia cea dumnezeiască pe care o dăruise oamenilor dintru început și pe care ei o acoperiseră și o întunecaseră cu păcatele lor.

De această lege a conștiinței fiind mustrat aspru Cain, după uciderea fratelui său Abel, se clătina spre deznădejde zicând: „Mai mare este păcatul meu decât a mi se ierta mie" (Fac. IV., 13). Aceasta este o lege generală dată de Dumnezeu la tot omul de la început care îl mustră pe el îndată ce păcătuiește și mânie pe Dumnezeu ziditorul său. Despre aceasta zice Duhul Sfânt prin gura Sf. prooroc David: „Întru mustrări pentru fărădelegi ai pedepsit pe om și ai subțiat ca un paianjăn sufletul lui". Căci într-adevăr acela care cade în păcate mari și grele atât de aspru

este mustrat de această lege a conștiinței — care nu este altceva decât glasul lui Dumnezeu în om — încât sufletul omului de asprimea acestei mustrări aproape își pierde nădejdea de a mai fi iertat de Dumnezeu și de aceea firul nădejdii lui ajunge slab ca pânza paianjenului. Iar aceasta este judecata dreaptă a lui Dumnezeu care urăște păcatul și toată necurăția. Mulți dintre cei părăsiți de Dumnezeu din cauza păcatelor grele, cad în deznădejde și ajung a-și pierde viața și sufletul lor, după cum s-a întâmplat și cu Iuda trădătorul, care în loc să se căiască și să plângă cu amar pentru cele ce făcuse, precum a făcut marele Petru, el s-a dus și s-a spânzurat (Mat. XXVII, 5).

Această lege a conștiinței mai este numită în Sf. Scriptură și „ potrivnic" zicând: „ Asuprit-a Efrem pe potrivnicul său și a călcat judecata" (Osea IX, 10). Și cu dreptate se numește potrivnic, căci ea se împotrivește tare și îl mustră pe omul cel ce păcătuiește împotriva lui Dumnezeu. Și Mântuitorul Hristos în dumnezeiasca Evanghelie de asemenea o numește pe conștiință potrivnic, zicând: „ Caută a te împăca cu potrivnicul tău până pe cale, ca să nu te dea judecății și judecătorul să nu te dea în mâinile slugilor care te vor pune în închisoare, de unde adevăr zic ție — nu vei ieși de nu vei plăti până și bănuțul cel mai de pe urmă" (Mat. V, 25-26). Viața de acum este cale și drum (Sf. Sfrem Sirul Cuv. pentru acelea ce are viața aceasta, tomul III, p. 46). Iar Duhul Sfânt fericește pe cei ce vor umbla în această cale a vieții fără de prihană, zicând: „ Fericiți cei fără prihană în cale care umblă în legea Domnului" (Ps. 118, 1). Deci se cade nouă a ne sili să ne împăcăm cu conștiința noastră până ce suntem pe calea acestei vieți, ca să nu cădem la judecată, sub osânda veșnică a muncilor iadului.

După mărturisirea Sfântului Dorotei, cine nu bagă de seamă mustrările conștiinței la greșelile cele mici, unul ca acela ajunge cu vremea să nesocotească glasul conștiinței și la cele mai mari și grele păcate și așa ajunge cu vremea în adâncul nesimțirii și al nebăgării de seamă la cele spre mântuirea sufletului său. Despre

unul ca acesta dumnezeiasca Scriptură zice: „ Când păcătosul va ajunge la adâncul răutăților sale nu bagă seama“ (Prov. 18, 3).

„ Conștiința este un învățător sincer, cine ascultă de ea, petrece fără de greșeală“ (Sf. Talasie Libianul, Filocalia IV, suta I-a, c. 71, p. 8). Și iarăși zicea același sfânt părintre: „ Conștiința numai pe aceia nu îi mustră ce au ajuns la culema virtuților sau la culmea păcatului“ (idem C. 72). De aceea și avva Agaton zice: „ Nu se cade călugărului a-și lăsa conștiința ca să-l mustre de ceva“ (Pateric 1, Lit A.).

Iarăși zic Părinții că conștiința lucrează în chip întreit:

1 — către Dumnezeu

2 — către oameni

3 — către materie (avva Dorotei, cuv. 3, p. 17).

Către Dumnezeu păzim conștiința noastră curată când vom păzi toate poruncile Lui. Către aproapele, atunci când noi ne vom păzi știința gândului nostru curată față de el, spre a nu-i face nici un rău; nici prin lucru, nici prin gând și nici prin cuvânt. Iară către materie atunci când toate lucrurile noastre nu le vom folosi rău, împotriva materiei. De pildă să nu facem risipă în zadar cu hrana sau cu băutura; să nu cheltuim banii în zadar pe cele nefolositoare vieții; să nu lăsăm să se strice ceva din cele necesare vieții noastre sau a aproapelui nostru (îmbrăcăminte etc.) prin lene și nepăsare. Tot așa trebuie a nu le lăsa să se strice din neglijență și să nu facem risipă de orice lucru ar fi încredințat nouă și ar fi de trebuință nouă sau aproapelui nostru; și așa cu multe de acest fel (avva Dorotei, Cuv. 3).

Conștiința noastră este un judecător drept și nepărtinitor, pus de Dumnezeu nouă; ea întotdeauna judecă drept și socotește lucrurile după dreptate în cele ce noi supărăm pe Bunul Dumnezeu. Acest lucru îl dovedește și dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur zicând: „ Și pentru care pricină ne-a pus Dumnezeu nouă în mintea noastră judecător care totdeauna priveghează și este treaz? Despre știința gândului zic, căci nu este nici un judecător atât de

privighetor între oameni precum este știința gândului nostru. Căci judecătorii cei de afară și de bani se strică și de măguliri se slăbănogesc și de frică se fățărnicesc și de multe altele care strică hotărârea lor cea dreaptă. Iar divanul conștiinței la nici unele din acestea nu știe a se supune. Ci măcar bani de vei da, măcar de o vei lăuda și o vei măguli, măcar de o vei îngrozi sau măcar orice alt lucru de vei face, dreapta hotărâre va scoate asupra gândurilor celor ce au greșit. Și însuși cel ce a făcut păcatul, singur pe sine se va osândi, măcar de și nimeni nu-l va pârî pe el. Și nu odată sau de două ori face aceasta, ci de mai multe ori și în toată viața. Și măcar, multă vreme de va trece, niciodată nu va uita cele ce au făcut. Ci și când se face păcatul și mai înainte de a se face și după ce se face stă asupra noastră cumplit pârâș; și mai vîrtos după ce se face, căci când lucrăm păcatul, de dulceață fiind beți, nu o simțim, dar după ce se face și ia sfârșit păcatul, atunci mai vârtos ne mustră, după ce s-a stins dulceața păcatului. Și fericit este acel suflet care nu primește de la început pofta cea pierzătoare a păcatului, ci o sugrumă și de la început pierde semințele ei. Iar dacă cineva din lene și neglijență va ajunge la căderea în păcat, apoi unul ca acela la spovedanie să alerge și prin lacrimi să piardă păcatul și să-l omoare. Căci nimic nu este așa de pierzătoare de păcat precum este prihănirea de sine și osândirea de sine cea cu pocăință prin spovedanie cu lacrimi și durere de inimă. Dacă te-ai prihănit și te-ai osândit pe tine cu canon și cu pocăința adevărată, apoi ai lepădat sarcina. Și cine zicea aceasta? Însuși Judecătorul Dumnezeu: „ Spune tu păcatele tale întâi, ca să te îndreptez". Nu te silesc — zice — să vii în mijlocul priveliștii și să-mi pui împrejur mulți martori. Numai Mie îndeosebi spune-Mi păcatul ca să te vindec de rana ta și să te izbăvesc de usturime". Pentru aceasta Dumnezeu a pus în noi știința gândului, care ne iubește mai mult decât tatăl. Căci tatăl odată sau de două ori și de zece ori certându-l pe copil, după ce se va vedea că rămâne neîndreptat, desnădăjuindu-se, îl leapădă și îl scoate din casă și-l taie din

rudenie. Dar știința gândului nu întru acest fel: ci măcar o dată, măcar de două ori, măcar de trei ori, măcar de nenumărate ori de va zice și tu nu vei asculta, iarăși grăiește și nu se depărtează de tine până la răsuflarea ta cea de pe urmă și în casă și pe uliță și la masă și în târg și pe drumuri de multe ori și în visuri ne arată nouă idolii și nălucirile păcatelor noastre. Și vezi înțelepciunea lui Dumnezeu? Nu a făcut să fie întotdeauna prihănirea și pâra științei gândului: căci nu am fi suferit sarcina dacă neîncetat ne-ar fi pîrât; nici așa slabă ca după sfătuirea cea dintâi și a doua să slăbească și să se ostenească. Căci dacă era să ne împungă pe noi în toate zilele și ceasurile ne-am fi sugrumuat de scârbă; iar dacă odată și a doua oară pomenind mult s-ar fi depărtat de mustrare, nu am fi dobândit mult folos. Pentru aceasta a făcut ca să fie această mustrare totdeauna, dar nu neîncetată totdeauna, ca să nu cădem în trândăvie și nebăgare de seamă, ci pururea până la moarte aducându-ne aminte ca să ne trezim. Dar nu neîncetată și deasă, una după alta fiind mustrările ca să nu ne sfârșim cu mintea, ci luând oarecare odihne și mângâieri să răsuflăm. Căci precum a nu pătimi durere nicidecum pentru păcate este lucru pierzător și naște între noi nesimțirea cea mai de pe urmă tot așa și a pătimi aceasta neîncetat și peste măsură este lucru vătămător. Căci covârșirea scârbei scoțând din socoteli pe om din simțurile cele firești, poate să înece sufletul cu toate cele bune și să-l facă netrebnic. Pentru aceasta a și făcut ca mustrarea științei gândului să se puie asupra noastră cu răstimpuri, pentru că era foarte aspră și obișnuiește a împinge pe cel ce a păcătuit mai iute decât orice bold. Căci nu numai când noi păcătuim ci și când alții vor greși cele asemenea nouă, se scoală cumplit și strigă asupra noastră cu multă tărie. Pentru că curvarul și preacurvarul și tâlharul nu numai că el se pârăște ci și când aude pe alții care au îndrăznit și au făcut unele ca acestea că se pârăsc, el socotește că se ceartă cu bătăi întru mustrările altora, aducându-și aminte de păcatele sale. De se pârăște cu adevărat altul, dar se rănește aceasta care deloc

nu pârăște, dacă (și el) ar fi îndrăznit să fi făcut (cândva) același păcat ca și acela. Acestea sunt lucrurile înțelepciunii lui Dumnezeu. Acestea sunt semnele proniei Lui și ale prea marei Lui purtări de grijă. Căci mustrarea gândului este o ancoră sfântă, care nu ne lasă pe noi să ne scufundăm, în adâncul păcatului. Deoarece nu numai în vremea păcatului, ci și după mai mulți ani obișnuiește a ne aduce aminte nouă de multe ori de păcatele vechi. Și la aceasta voi arăta dovedire luminată prin însăși Sfintele Scripturi: au vândut oarecând pe Iosif, frații lui, deși nu puteau să-l învinuiască cu nimic, ci numai pentru că vedea visuri care vesteau mai înainte slava ce era să fie a lui. Dar când Iosif ajunge stăpân pe țara Egiptului și când se descoperă pe sine fraților săi, care îl vânduseră pe el rob în țară străină, apoi ei auzind de el că este Iosif, fratele lor, și aducându-și aminte de păcatul lor pe care îl făcuseră atunci când l-au vândut pe el, de mustrarea cea mare a științei gândului lor fiind mustrați, nici nu puteau să-i răspundă lui Iosif, ci se înfricoșau (Fac. 45, 3). Și măcar că Iosif îi mângâia pe ei și le zicea: nu vă întristați și să nu vă pară rău că m-ați vândut pe mine, căci spre viață m-a trimis Dumnezeu înaintea voastră (Fac. 45, 5); dar ei, aducându-și aminte de păcatul lor cel vechi, nu mai puteau de groază și de rușine în fața fratelui lor, împungându-se de mustrarea gândului. Zic unii că și marele Apostol Petru, în toată viața lui când auzea cântând cocoșul, plângea de amar, aducându-și aminte de păcatul cel vechi al său, al lepădării de Hristos, pe care l-a făcut în acea noapte a sfintelor patimi, mai înainte de a cânta cocoșul precum îi spusese Mântuitorul: „Adevărat, adevărat zic ție, că nu va cânta cocoșul până ce nu te vei lepăda de Mine de trei ori" (In. XII, 38. Sf. Ioan Gură de Aur, cuvânt la Bogatul și Lazăr, p. 379, Buc. 1838).

Deci din aceste mărturii ale dumnezeiescului Ioan Gură de Aur se vede prea luminat că mustrarea aceasta a conștiinței este cea mai sfântă și mai grabnică apărătoare a sufletelor omenești. Aceasta este un amanet a lui Dumnezeu dat sufletelor omenești în dar, care ajută mult la mântuirea fiilor Bisericii lui Hristos. Căci

nenumărate mulțimi de oameni păcătoși sunt întoarse la pocăință și sunt învățați a urma calea cea bună și sfântă a mântuirii. Aceasta pe cei desăvârșiți în fapta bună îi amenință ca să nu cadă și să fie cu mare trezire întru toate; pe cei din mijloc îi mustră aspru când greșesc spre a se ridica repede din păcat și a spori înainte în virtute; iar pe cei din adâncul deprinderii păcatului îi chinuiește foarte mult cu aspre îmboldiri, aducându-le aminte de mânia lui Dumnezeu, de moarte și de veșnica muncă ce îi așteaptă în veacul viitor. Și de foarte multe ori, în diferite vremuri și locuri s-au văzut isprăvile cele mai minunate și sfinte ale lucrărilor conștiinței, care a smuls pe mulți din deprinderea cea rea și îndelungată a păcatului și în scurtă vreme i-a scos pe ei din prăpastia pieirii și i-a adus la limanul mântuirii, ca și oarecând pe curva care a spălat cu lacrimile sale picioarele Mântuitorului și le-a șters cu perii capului său (Lc. VII 37-50) sau ca și pe tâlharul cel răstignit de-a dreapta Domnului (Lc. XXIII, 40-43). Și ceea ce alții au dobândit prin nenumăratele osteneli făcute în anii îndelungați, aceștia fiind biruiți de mustrarea cea aspră a conștiinței lor și având nădejde tare cu întoarcere prea grabnică și din toată inima către Dumnezeu în puține zile sau chiar ceasuri au câștigat mântuirea.

Spre a arăta acest adevăr, dintre multe istorii sfinte, pe care le-am aflat în această privință, să aducem la mijloc una care este întru acest fel:

„ Un frate ședea într-o chilie, în Egipt, petrecând întru multă smerenie. Și avea aceasta o soră care petrecea în cetate întru desfrânări și la multe suflete le pricinuia pierzare. Deci, de multe ori supărându-l bătrânii, mai pe urmă au putut a-l îndupleca pe fratele să se ducă la dânsa, doar sfătuind-o va strica păcatul cel ce lucra printr-însa. Iar după ce a ajuns el la locul acela, văzându-l unul din cunoscuți, a alergat mai înainte și i-a vestit surorii lui, zicând: „ Iată, fratele tău este lângă ușă“. Iar ea împungându-se de cnștiința sa, lăsând ibovnicii cărora le slujea, cu capul gol a ieșit întru întâmpinarea fratelui său. Și încercând să-l îmbrățișeze,

fratele său i-a zis: „ Sora mea cea adevărată, fie-ți milă de sufletul tău, că mulți pier pentru tine. Și cum vei putea suferi munca cea veșnică și amară?“ Iar ea, cutremurându-se, zise lui: „ Și mai este mântuire mie de acum?“ Zis-a fratele ei: „ De vei voi este mântuire“. Iar ea, aruncându-se la picioarele fratelui său, îl rugă pe el să o ia și pe ea la pustie împreună cu dânsul; iar el a zis ei: „ Pune-ți acoperământul tău pe cap și vino după mine“. Iară ea a zis: „ Să mergem că mai de folos este mie a se face această necuviință, decât să mai intru în prăvălia fărădelegii“. Și mergând ei astfel, fratele o sfătuia cele spre pocăință. Și văzând pe unii venind înspre întâmpinarea lor i-a zis ei: „ De vreme ce nu toți știu că ești sora mea, dă-te în lături puțin, din cale, până ce trec cei ce vin“. Iar ea s-a abătut, după aceea i-a zis: „ Să mergem soro, în calea noastră“. Dar ea nu i-a răspuns lui și abătându-se el către dânsa, a găsit-o moartă. Și văzu că tălpile picioarelor ei erau însângerate căci era desculță. Vestind bătrânilor, fratele, cele ce s-au întâmplat și contrazicându-se între ei, s-a descoperit unuia dintre bătrâni pentru dânsa, că de vreme ce nu a purtat grijă de nici un lucru trupesc, ci a defăimat trupul său, nesuspinând pentru atâta rană, pentru aceea Dumnezeu a primit pocăința ei“ (Pateric. cap. XIX, Despre pocăință, p. 140. Buc. 1828).

Iată dar părinților și fraților isprăvile pocăinței și ale mustrării de conștiință și în cel fel pe cei sinceri în credință îi scoate din prăpăstiile păcatelor și îi învrednicește de mila lui Dumnezeu de care și noi toți să ne învrednicim prin rugăciunile Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor sfinților, care au făcut voia lui. Amin.

CELE PATRU FELURI DE ÎMPĂRTĂȘIRE ÎN BISERICA ORTODOXĂ

Împărtășirea noastră cu Dumnezeu în linii mai mari se face în două moduri și anume: prin împărtășirea cea tainică cu Trupul și Sângele Domnului și prin împărtășirea cea duhovnicească. Dar fiindcă chipul cel de al doilea al împărtășirii duhovnicești — se împarte la rândul său în trei feluri, pentru aceasta în cuvântul de față se va vorbi de împătritul chip prin care putem să comunicăm, să ne împărtășim și să ne unim cu Dumnezeu, aducând în acest sens mărturii din dumnezeiasca Scriptură și din învățăturile sfinților și dumnezeieștilor părinți.

I. Prima și cea mai de seamă împărtășire a noastră cu Hristos, este cea care se face atunci când ne hrănim cu trupul și sângele Său (In. VI, 53, 55, 56). Oricare creștin, care nu crede că pâinea și vinul cu care ne împărtășim sunt cu adevărat Trupul și Sângele Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, este eretic și străin de dreapta credința în Iisus Hristos, deoarece unul ca acela se împotrivește direct învățăturii Domnului nostru Iisus Hristcs, care a zis: „Trupul meu este adevărata mâncare și Sângele Meu adevărata băutură“ (In. VI, 55). Unul ca acesta se împotrivește de asemenea și dumnezeiescului și marelui Apostol Pavel; vasul alegerii, gura lui Hristos, care vorbind despre împărtășirea cu trupul și Sângele Domnului spune: „Paharul binecuvântării pe care îl binecuvântăm, nu este oare împărtășirea cu Sângele Lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este oare împărtășirea cu trupul lui Hristos?“ (I Cro. X, 16). Tocmai de aceea, cel ce se împărtășește cu nevrednicie cu această hrană se face vinovat de însuși Trupul și Sângele Domnului, după mărturia celuilalt Sfânt Apostol, care zice: „Oricine va mânca pâinea aceasta, sau va bea

paharul Domnnului cu nevrednicie va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului“ (I Cor, XI, 27).

Acel creștin care se apropie de împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului cu frică de Dumnezeu, cu dragoste și cu mare evlavie și pregătire, se învrednicește de daruri și mari foloase duhovnicești, printre care unele sunt acestea:

a) primește unirea cu Hristos după dar, căci cel ce mănâncă Trupul lui Hristos și bea Sângele Lui rămâne întru El și El întru dânsul (Ioan. VI, 56).

b) are viața veșnică întru El și va trăi în veac (Ioan. VI, 53, 58);

c) unul ca acesta va fi înviat spre viața veșnică în ziua cea de apoi (Ioan. VI, 54);

d) în cel ce se unește cu Hristos prin această Sfântă taină a împărtășirii cu Trupul și Sângele Lui, vine să locuiască Hristos, care își face sălaș în el (Efes, III, 17; I. Ioan. III 24; Ioan. XIV. 20; XV. 4).

e) cel ce se împărtășește cu trupul și Sângele Domnului are pe Hristos viețuind în el (Gal. II 20; IV, 19).

f) unul ca acesta prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului sporește și crește în lucrările cele duhovnicești (Efes IV, 15, 16; Colos, 6, 7, 9),

g) această îndumnezeită Taină a Trupului și Sângelui Domnului, aduce celui ce cu credință cu evlavie și cu umilință se apropie de ea, curățire de păcate, sfințire, luminare și viață veșnică (Sf. Ioan Damaschin, Rugăciunea spre împărtășire din Ceaslov).

h) aduce iarăși sfințirea trupului și sufletului, izgonire de patimi și de nălucirile cele de noapte, îndrăzneală către Dumnezeu, îndreptare și întărire a vieții spre înmulțirea faptelor bune și spre desăvârșire (Sf. Vasile cel Mare, Rugăciunea a 6-a spre împărtășire din Ceaslov).

i) aduce bucurie duhovnicească, sănătate trupului și sufletului (Sf. Kiril al Alexandriei, Rugăciunea spre împărtășire din Ceaslov).

Acestea și încă multe altele sunt roadele duhovnicești pe care le dobândește omul drept credincios, care cu credință, cu multă evlavie și cu multă pregătire se apropie de împărtășirea

Sfintelor și Prea Curatelor Taine ale trupului și Sângelui Domnului. Acela care nu primește pe Hristos în Taina aceasta a împărtășirii cu trupul și Sângele Domnului, niciodată nu va spori în lucrarea virtuților deoarece el nu rămâne în Hristos și întru el iar fără de El nu poate face nimic bun (In. XV, 5, 5).

Acestea fiind zise, despre Împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului să vedem acum și celelalte feluri de împărtășire.

II. Al doilea fel de împărtășanie și unire cu Dumnezeu — după împărtășirea cea tainică cu Trupul și Sângele Domnului — se poate face prin mijlocul cel bun și plin de nădejde al rugăciunii lui Iisus care se face cu mintea în inimă și se spune astfel: „ Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul (păcătoasa)" (Sf. Teofan Zăvorâtul, Zbornicul despre rugăciunea lui Iisus, p. 175, Mănăstirea Valaam, 1936).

a) Rugăciunea cea făcută cu mintea în inimă are mare întâietate fiindcă unește sufletul nostru cu Iisus Hristos cu Tatăl deoarece singura ușă ce duce la legătura cu Dumnezeu-Tatăl, este Hristos, după cum El însuși a spus: „ Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine" (Ioan. XIV, 11).

b) Rugăciunea cea din inimă deschide Duhului lui Dumnezeu libertatea de a lucra asupra inimii noastre și astfel prin unirea sufletului nostru cu Duhul Său ne facem un singur Duh; căci cel ce se întoarce cu mintea în inimă și cu mare iubire de Dumnezeu, cu mare fierbințeală și umilință înalță din adâncul inimii sale rugăciune neîncetată către Dumnezeu, se aseamănă cu mireasa ce iubește mult pe mirele său și nu voiește nici de cum a se despărți de el. Tot astfel și sufletul care s-a aprins de dragoste cu Mirele Cuvânt și s-a unit prin rugăciunea cea din inimă cu Hristos a ajuns a se face un singur duh cu El (I. Cor. VI, 17).

c) Acela care se roagă neîncetat cu mintea în inimă, rămîne în Hristos și Hristos rămîne în el și așa prin El aduce multă roadă duhovnicească; iar fără de El nu putem face nimic.(Ioan. XV. 4, 5).

d) Sfântul Nicodim Aghioritul scriind despre acest al doilea chip de împărtășire, pe calea rugăciunii celei gânditoare a inimii,

zice: „ Măcar că tainic (n.a. prin Prea Curatele Taine) nu putem primi pe Domnul nostru Iisus Hristos, decât odată pe zi, însă duhovnicește și gânditor, putem a-l primi pe El în tot ceasul și în fiecare minut, mai ales prin dumnezeiasca rugăciune cea gânditoare" (Războ. nevăzut, partea a II-a, cap. IV, p. 201).

e) Arătând că împărtășirea și unirea cu Dumnezeu pe calea rugăciunii a inimii este mai puternică decât împărtășirea ce se face prin lucrarea faptelor bune același Sfânt Părinte zice; „ Toate faptele cele bune, pentru puterea ce o au către Dumnezeu, fac îndemânatec pe omul cel îmbunătățit, spre a se uni cu Dumnezeu, dar nu îl și unesc. Iar rugăciunea cea gânditoare are și acest fel de putere de a-l uni pe el cu Dumnezeu" (Războ. nevăzut, part. a II-a, cap. IV, p. 205; vezi și part. I, cap. 45. p. 157-166).

III. Dar să arătăm puține și despre al treilea fel de a se împărtăși cu Ziditorul nostru Dumnezeu, care se face pe calea lucrării tuturor poruncilor Lui și a tuturor faptelor celor bune.

a) Această împărtășire și sălășluire a lui Dumnezeu în noi, pe calea împlinirii poruncilor Sale, o arată însuși Mântuitorul, nostru Iisus Hristos, când a zis: „ De mă iubește cineva pe Mine, cuvântul Meu va păzi și Tatăl meu îl va păzi; și Tatăl Meu îl va iubi pe el și la el vom veni și lăcaș la dânsul vom face" (Ioan. XIV. 23; I Ioan. III, 24). Și iarăși spune Mântuitorul în Sfânta Evanghelie: „ Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne în dragostea Mea, precum și Eu am păzit poruncile tatălui Meu și rămân în dragostea Lui" (Ioan. IV. 10; XIV, 15).

b) Dumnezeiescul părinte Dionisie Areopagitul spune lămurit că: „ Asemănarea și unirea noastră cu Dumnezeu se săvârșește numai prin păzirea poruncilor dumnezeiești" (Cuvântul despre cunoștința mântuitoare, Filoc, Rom. vol. I, II, p. 266).

c) Și dumnezeiescul părinte Maxim Mântuitorul, arătând că prin lucrarea poruncilor lui Dumnezeu ne unim și îl primim în noi pe El, zice aceasta: „ cuvântul lui Dumnezeu și al Tatălui se află tainic în fiecare din poruncile Sale, iar Dumnezeu și Tatăl se află singur întreg nedespărțit în întreg Cuvântul Său, în chip, firesc. Cel ce primește — prin urmare — porunca dumnezeiască și o

împlinește, primește Cuvântul lui Dumnezeu aflător în ea" (Sf. Maxim Mărturisitorul Filoc. r.c. XV. p. 193).

d) La fel și dumnezeiescul Părinte Grigore Palama, vorbind despre dumnezeierea omului credincios prin păzirea poruncilor lui Dumnezeu zice: „ Deci poruncile lui Dumnezeu procură și cunoștință. Dar nu numai cunoștință, ci și îndumnezeire (Filoc. Rom. VII, p. 286).

IV. În sfârșit al patrulea și ultimul fel care mijlocește împărtășirea cu Dumnezeu se face pe calea auzului cuvântului lui Dumnezeu (Fac. III, 8; Ps. XXXII, 6; In. I, 1; Apoc. XIX, 13);

a. Cuvântul lui Dumnezeu vine și se sălășluiește în cei credincioși nu numai pe căile arătate mai sus, adică prin împărtășirea Sfintelor Taine ale Trupului și Sângelui Domnului prin rugăciunea cea de gând a inimii și lucrarea poruncilor Lui, ci harul Său vine și prin auzirea cuvintelor credinței (Rom. X, 8; I Tim. IV. 6) după cum spune Sf. Scriptură că „ mulți din cei ce auziseră cuvântul au crezut și numărul credincioșilor creștini s-a făcut ca la 5.000".

b. Și marele Apostol Pavel spune: „ Credința este prin auz iar auzul prin Cuvântul lui Dumnezeu" (Rom. X, 17).

c. Și iarăși: „ Cuvântul lui Dumnezeu vine prin auz și se sălășluiește în inima omului (Kiriacodromionul lui Nikifor Teodoke, Tâlcuire la Evanghelia duminicii a 6-a după Rusalii, Buc. 1871, p. 256).

d. Cine primește prin auz cuvântul lui Dumnezeu, acela se face sălaș al Lui și împreună părtași al Cinei Sale, după cum spune El însuși: „ Iată stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu va deschide (n.n. ușa inimii sale) voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine" (Apoc. III, 20; Ioan. XIV, 23; Cânt. Cânt. V, 2).

e. Cuvântul lui Dumnezeu, primit cu credință prin auz se sălășluește în cei ce-L primesc și lucrează cu mare putere la mântuirea sufletelor omenești (Ioan. XV. 7; F.A. VI; XII, 24. XIX, 20 ș.a).

f. Dacă la împărtășirea prin Sfintele Taine, trupul Domnului este cu adevărat mâncare și Sângele Lui cu adevărat băutură

(Ioan. VI. 55) apoi și cuvântul domnului primit prin auz se face celor credincioși Apă stătătoare spre viața veșnică (Ioan. IV. 14) și Pâine vie pogorâtă din cer (In. Vi, 58). Mâna cea nestricăcioasă... și... Pâinea cea tainică" (S. Ioan Damaschin, Octoihul Maicii Domnului, miercuri seara, canon glas 7, peasna 3).

g. Dacă Trupul și Sângele Domnului sunt hrană și băutură spre viața veșnică (Ioan. VI. 58) apoi și cuvântul Domnului, primit cu credință prin auz, se face celor credincioși hrană nemuritoare, după cum este scris: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci și cu cuvântul lui Dumnezeu" (Lc. IV. 4, Deut. VIII, 3; Mat IV. 4).

h. Marele Apostol Pavel prin auz a primit cuvântul lui Dumnezeu, fiind chemat prin lumina și glasul venit din cer (F.A. IX. 3, 4).

i. Samaritenii prin auz primesc cuvântul lui Dumnezeu, prin predica Sfântului Apostol Filip, cred, se botează (F.A. IX., 5, 6, 12, 14) și se împărtășesc cu Duhul Sfânt (F.A. VIII, 14-18).

j. Și dumnezeiescul Părinte Maxim Mărturisitorul zice: „Grăunte de muștar este Domnul, semănat prin credință în inimile celor ce-L primesc (n.n. prin auz) (Filoc. Rom. II, a 2-a sută a cap. despre dragoste C. 11, p. 169).

Părinților și fraților, am adus aici câteva mărturii din cele prea multe ce se găsesc în Sfânta Scriptură și la dumnezeieștii Părinți, despre unirea și împărtășirea omului credincios cu Dumnezeu, pe calea auzului ce se face atunci când omul primește prin auz, cu credința cuvântul lui Dumnezeu și se sârguiește la lucrarea poruncilor dumnezeiești și la toată fapta bună. Această împărtășire prin auzirea Cuvântului lui Dumnezeu o pot avea toți creștinii care vin și ascultă în Sfânta Biserică cu mare evlavie și credință Sfânta Liturghie și toate slujbele după cum despre aceasta arată pe larg dumnezeiescul Părinte Simeon Tesaloniceanul, precum și Cuviosul Paisie Velicicovschi, vestitul stareț al sfintei mănăstiri Neamț, care zice: „Fără îndoială că participarea în duh la dumnezeasca Liturghie și la toate celelalte slujbe bisericești, reprezintă unul din feluritele uniri ale omului cu Dumnezeu unire

care se săvârseşte prin cunoaştere şi iubire". Şi iarăşi zice: „Prin prezenţa la Sfânta Liturghie credincioşii se găsesc sub influenţa (în atmosfera) dumnezeieştii Cine de taină şi au participarea la ea cu gândul, cu mintea şi cu inima, ca unii ce urmăresc cu privirea şi cu auzul desfăşurarea acţiunii (lucrării) Sfintei Liturghii. Dar, neîmpărtăşindu-se cu Sfintele Taine, nu se fac pe deplin subiecte ale lucrării ascunse şi tainice a Duhului lui Hristos. Printr-o astfel de participare, ei pot câştiga sfinţenia în chip moral şi îndeosebi prin concentrarea atenţiei, a contemplării, a meditaţiei şi a pătrunderii a tot ceea ce se face şi se rosteşte în timpul slujbei dumnezeieşti pentru aducerea Sfintei Jertfe şi în vederea împărtăşirii din ea. Pe de altă parte, Jertfa Liturghiei este expresia cea mai perfectă a unrii noastre cu Domnul nostru Iisus Hristos prin faptul transformării în Sfântul Său Trup şi Sânge a pâinii şi a vinului aduse de credincioşii ca simboluri ale vieţii lor. În plus miridele scoase pe numele fiecăruia împărtăşindu-se cu sfinţenie — precum arată Sfântul Simeon al Tesalonicului — prin atingerea de Trupul şi Sângele euharistic al Domnului, transmit prin acestea har sufletelor pentru care au fost proscomidite. Şi dacă omul este dintre cei evlavioşi sau dintre cei ce au greşit, dar s-au pocăit, atunci nevăzut el se împărtăşeşte cu sufletul său de împărtăşirea harului, primind în multe cazuri şi folos trupesc" (Din răspunsurile stareţului Paisie Velicicovschi, către un grup de credincioşi, citat de la protoiereul Sergie Cetvericov, „Paisie — stareţul mănăstirii Neamţ din Moldova" M-rea Neamţ, p. 334; vezi şi la Sfântul Simeon al Tealonicului „Despre Sfânta Liturghie", cap. 94, trad. Rom. de Toma Teodorescu, Buc., 1865, p. 100).

Aşadar, trebuie a înţelege că credincioşii prin participarea la Sfânta Liturghie în duh, nu rămân absolut fără de nici o urmare în ce priveşte sfinţirea lor. Deşi astfel de participare reprezintă numai o împărtăşire gândită, adică împărtăşire numai cu gândul, spirituală, totuşi ea este foarte importantă, căci în „Urmarea lui Hristos" se spune: „La toată vremea şi în tot ceasul fiecare credincios, poate să se împărtăşească de duhul având foloase destul de mari. În acest fel el se împărtăşeşte şi se hrăneşte în chip

nevăzut cu harul lui Hristos, ori de câte ori se gândește cu evlavie la taina întrupării și pătimirii Saie și se umple de iubire către El".

Sfințirea ca valoare obiectivă, ca dar al lui Dumnezeu și ca lucrare ascunsă și tainică a Duhului lui Hristos prin care sufletul se umple de har și de toate bunurile și binecuvântările specifice Sfintei Jertfe euharistice, nu se dă deplin celor vii decât prin administrarea Tainei Împărtășaniei, când credinciosul se unește cu Dumnezeu prin primirea Sf. Trup și Sânge. Iar participarea în duh, spirituală, reprezintă o sfințire „prin mijlocire", cum o numește Nicolae Cabasila („Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii", cap. 42, 43, și 45 trad. rom. de diaconul Ene Braniște, p. 94-100). Deși acest chip de împărtășire cu Hristos este numai prin auz, gândire și mijlocire, el nu rămâne fără de roade duhovnicești, deoarece are putere de a trezi pe mulți și de a-i aduce pe calea mântuirii sufletelor lor.

Spre dovedirea folosului împărtășirii cu cuvântul lui Dumnezeu prin auz, prin care multe suflete se lasă de păcate și se întorc către Hristos, voi aminti următoarea sfântă istorisire din Pateric:

Fericitul avva Pavel cel simplu, ucenicul Sfântului Antonie, a povestit părinților un lucru ca acesta: „Odată mergând el la o mănăstire pentru cercetarea și folosul fraților, după vorba cea obișnuită cu dânșii, au intrat în sfânta biserică pentru a săvârși sfânta slujbă, iar Fericitul Pavel cerceta pe fiecare din cei ce intrau în biserică pentru a vedea așezarea sufletească a celor ce intrau la slujbă, că avea și acest dar, dat de Dumnezeu, de a vedea așezarea sufletească a fiecăruia, precum oamenii își văd fețele unii altora. Și intrând toți cu fața luminată și cu obraz vesel și văzu pe îngerul fiecăruia bucurându-se de dânșii, pe unul l-a văzut negru și întunecat la tot trupul și pe draci cum îl țineau de amândouă părțile și îl trăgeau spre ei punându-i căpăstru, iar sfântul înger îl urma de departe posomorât și trist. Văzând aceasta Pavel lăcrima și își bătea pieptul cu mâna șezând înaintea Bisericii și plângând cu amar pe cel ce îl văzuse în acest chip înfricoșat. Când ceilalți au văzut grabnica schimbare a fericitului Pavel, spre

plâns și lacrimi l-au rugat să le spună pentru ce plânge cu atâta durere și îl rugau să intre cu dânșii la slujbă, dar Pavel a rămas afară continuând să se tânguiască pentru acel nefericit om. După ce s-a isprăvit slujba și au iești toți afară, Pavel îl privea cu luare aminte pe fiecare, știind cum au intrat și voind să cunoască și cum ies. Însă bărbatul acela care avea mai înainte tot trupul negru și întunecat, ieși din biserică luminat la față, alb la trup și îngerul său îl urma de aproape, bucurându-se dânsul foarte mult. Văzând aceasta Pavel, începu să sară de bucurie, să strige și să binecuvânteze pe Dumnezeu zicând: „ O! nespusă iubire de oameni a lui Dumnezeu!" „ Apoi alergând și suindu-se pe o piatră înaltă striga: „ Veniți și vedeți lucrurile lui Dumnezeu cât sunt de înfricoșătoare și minunate! Veniți și vedeți lucrurile aceluia ce voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină. Veniți să ne închinăm și să cădem la El și să zicem: „ Tu singur poți să ridici păcatele!" Toți alergară în grabă, voind să asculte ce spune. Și după ce s-au adunat toți, Pavel le povesti cele ce văzuse la acel bărbat, mai înainte și după ieșirea lui din biserică, rugând totodată pe omul acela să le spună cum de i-a dăruit Dumnezeu o schimbare așa grabnică. Și fiind astfel descoperit de Pavel înaintea tuturor, omul a povestit cu sinceritate zicând: „ Eu sunt om păcătos și de multă vreme viețuiam în desfrânare, iar acum intrând în sfânta biserică a lui Dumnezeu, am auzit pe sfântul prooroc Isaia, sau mai bine-zis pe Dumnezeu vorbind printr-însul: „ spălați-vă și vă curățiți, scoateți vicleșugurile din inimile voastre, înaintea ochilor Mei, părăsiți-vă de răutățile voasrte, învățați-vă a face bine, căutați judecata, mântuiți pe cel năpăstuit, judecați săracului și faceți dreptatea văduvei. Și de vor fi păcatele voastre ca mohorăciunea, ca zăpada le voi albi; iar de vor fi ca roșeala, ca lâna le voi albi, și de veți vrea și mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca" (Isaia I, 16-19). Iar eu desfrânatul, umilindu-mă de cuvântul proorocului și suspinând din adâncul sufletului, am zis către Dumnezeu: „ Tu Dumnezeule care ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, cele ce ai făgăduit acum prin proorocul Tău, împlinește-le cu lucru și la

mine păcătosul și nevrednicul, căci iată de acum mă mărturisesc Ție din inimă și îți făgăduiesc, că nu voi mai face această răutate și mă lepăd de toată fărădelegea și îți voi sluji de acum cu curată știință. De astăzi, o! Stăpâne și din ceasul acesta primește-mă pe mine cel ce mă căiesc și mă pocăiesc căzând înaintea Ta, căci, de acum înainte, mă voi depărta de tot păcatul! Cu această făgăduință, am ieșit din biserică hotărând în sufletul meu să nu mai fac nici un rău înaintea ochilor lui Dumnezeu". Și auzind acestea toți strigau cu mare glas către Dumnezeu: „ Cât s-au mărit lucrurile Tale Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut!" (Pateric, Slova P. ed. 1914, p. 209-211).

Deci iată iubiții mei frați, cum prin auzirea cuvântului lui Dumnezeu, darul lui Dumnezeu s-a atins de inima acestui om păcătos, care s-a umilit de cele auzite, schimbându-l din starea cea vrednică de osândă, într-o așezare vrednică de mila lui Dumnezeu și de toată fericirea care duce la mântuirea sufletului prin adevărata pocăință. Dar oare acest caz este unic în biserica lui Hristos? Oare nu se mai întorc mii și mii de suflete la Dumnezeu prin ascultarea cuvântului lui Dumnezeu în biserică și oriunde se propovăduiește el? Oare această primire și împărtășire a cuvântului lui Dumnezeu pe calea auzului puțin folos aduce Bisericii lui Hristos? Dacă „ credința este prin auz, iar auzul prin cuvântul lui Dumnezeu" (Rom. X, 17), apoi același cuvânt al lui Dumnezeu va face părtași harului dumnezeiesc pe toți cei ce-L primesc pe calea auzului, dacă îl vor asculta cu credință și cu dragoste.

Fie ca mila și îndurarea Prea Bunului și Prea Înduratului nostru Mântuitor — care este cuvântul lui Dumnezeu — să vină și la noi și se sălășluiască întru noi, prin auzul credinței noastre. Amin.

CUVÂNT DESPRE ASCULTARE, PAZA BLAGOSLOVENIEI ȘI DESPRE RAI

„Rodul ascultării, făcută cu blagoslovenie, smerenie este; iar floarea faptei bune pe care tu singur o crezi bună este mândria" (Sf. Teodor Sianitul, cuv. 8, p. 79).

Iubiți credincioși,

Pentru că mi s-a rânduit de prea cuviosul părinte stareț a vă vorbi din când în când și a ne mai trezi prin cuvânt conștiința în unele lucruri duhovnicești, despre a noastră mântuire și lămurire, în cele ce urmează, m-am gândit a vorbi astăzi despre trei lucruri și anume: despre ascultare, despre paza blagosloveniei și despre rai. Aceste trei au o mare legătură între ele și nici una fără alta nu se pot duce la îndeplinire, căci fără de ascultare nimeni nu poate intra în rai, nici ascultare fără de paza blagosloveniei nu este deplină și desăvârșită.

Dar fiindcă cuvântul nostru mai întâi este despre ascultare, este cuviincios să arătăm mai întâi ce este ascultarea: pentru aceasta să ascultăm pe dumnezeiescul Părinte Ioan Scărarul, care arătându-ne aceasta a zis: „Ascultarea este desăvârșită lepădare a sufletului de lucrurile trupului; sau invers, ascultarea este omorârea mădularelor trupești, pe lângă o minte vioaie. Ascultarea este lucrare fără încercare, ascultarea este moartea de bună voie, viață străină de iscodire, lipsă de mâhnire a primejdiilor, călătorie a celor ce dorm; ascultarea este mormânt al voinței proprii și învierea smereniei... Cel ascultător ca și cel mort, nu vorbește împotrivă și nu discută, fie cele bune, fie în cele ce par rele, căci

pentru toate va răspunde acela care cu bună credință i-a omorât sufletul lui. Ascultarea este părăsirea discuției chiar când sunt multe lucruri de discutat“ (Scara, cuv. 4).

Dar pentru a ne da seama cât de mare este primejdia și chinul, când ascultarea este călcată și nebăgată în seamă și cât de mare este pedeapsa de la Dumnezeu asupra celor neascultători, se cuvine să ne suim cu mintea mai întâi la cer și acolo să vedem cum o treime de îngeri au căzut din slava lui Dumnezeu pentru neascultare și mândrie (Apocalips, XII, 4). Căci după Sfinții Părinți, mândria nu este altceva decât defăimarea ascultării. Din cer, apoi să ne ducem cu mintea în rai și acolo vedem că îndată ce porunca ascultării s-a călcat, tot neamul omenesc s-a depărtat de rai (Fac. III, 23). Dar și până azi, acolo unde este defăimată ascultarea, se ivește tulburare și dezbinare. De la conducerea unei țări și până la conducerea unei familii, neascultarea aduce împerecheri, nesupunere, destrămarea bunei rânduieli în țară, în societate, în mănăstire, în familie și oriunde viețuiesc oamenii. Și dacă neascultarea moarte lucrează (II Tes. I, 8-9), dimpotrivă, prin ascultarea Domnului nostru Iisus Hristos față de Tatăl ceresc, care l-a trimis în lume pentru răscumpărarea noastră, viața veșnică a intrat în lume (Ioan. III, 16; III, 36). Căci El pentru a noastră mântuire „ s-a făcut ascultător până la moarte și moarte pe Cruce“ (Filip. 2, 8). Dar să vedem ce viață a ales Mântuitorul când a binevoit să petreacă cu noi, oamenii pe pământ, pentru mântuirea noastră. Oare a ales El viața cea stâlpnicească sau cea pustnicească și singuratică? Într-adevăr și pe aceasta a întemeiat-o atunci când s-a dus în pustie și a postit 40 de zile și 40 de nopți și a fost ispitit de diavolul (Mat. IV, 12). Dar după ce a ieșit la propovăduire și după ce a ales și a chemat pe ucenicii Săi, nu i-a trimis în pustie, ci a întemeiat cu ei viața de obște și întru această rânduială a vieții de obște a petrecut cu sfinții Săi ucenici și apostoli până la moarte, la înviere și Prea Sfânta Sa Înălțare la cer, ca un Părinte prea iubit cu fiii săi. Iar la rândul lor, dumnezeieștii Săi ucenici și Apostoli —

după pilda cea dată lor de Mântuitorul Hristos — au întemeiat viața de obște cu toți cei ce crezuseră în El prin propovăduirea lor. Căci după cum vedem scris în Faptele Sfinților Apostoli: „ Toți cei ce credeau erau laolaltă și toate le aveau de obște, și își vindeau pământurile și averile și le împărțeau tuturor după cum aveau nevoie fiecare“ (F.A. II, 44, 45). Și iarăși zice: „ Iar inima și sufletul mulțimii celor ce au crezut, era una și nici unul nu zicea că este al său sau ceva din averea sa, ci toate le erau de obște (F.A. IV, 32).

După pilda dumnezeieștilor sfinți Apostoli, mulți din sfinții și dumnezeieștii Părinți ca: Marele Teodosie, Marele Eftimie, Sava cel sfințit, Marele Varsanufie, Avva Dodotei, Hariton mărturisitorul și alți mulți dintre sfinți au întemeiat în Palestina mănăstiri cu viață de obște, iar apoi prin dumnezeiescul Părinte Ioan Scărarul și Ioan Raiteanul au strălucit la muntele Sinai și în Rait, mari larve cu mulți monahi trăind în viața de obște. De asemenea, Marele Pahomie în Tavena Egiptului, Marele Vasilie în Cezareea Capadochiei, Sf. Teodor Studitul în Constantinopol. Sf. Atanasie în Anton, precum și prea cuvioșii Părinți Antonie și Teodosie în marea larvă Pacerska din Kiev (în marea Rusie), au întemeiat viață cu rânduială strict obștească. Apoi încă și alții, prea mulți, pe care nu este vreme a-i pomeni, au întemeiat lavre și mănăstiri cu viața de obște, unde mii și zeci de mii de monahi s-au mântuit prin sfânta și de-a pururea pomenit-a ascultare.

Dar, fiindcă ascultare ne este cuvântul, apoi este bine să arătăm câteva pilde de adevărată ascultare spre folosul nostru de obște.

Se vede la Pateric că, cuviosul Părintele nostru Ioan ce se mai cheamă Colov, pe când era frate (nou începător) a mers o dată la un bătrân Tiveu și intrând ucenic la el, acela l-a încercat spre a vedea dacă are ascultare desăvârșită astfel: luând un lemn uscat, bătrânul l-a răsădit în pământ și i-a zis către fericitul său ucenic: „ Frate Ioane, în fiecare zi să adapi acest lemn cu câte un ulcior de

apă, până când va da roade". Și era așa de departe apa de dânșii încât se ducea ucenicul de cu seară și venea dimineața, iar după trei ani a înverzit și a înflorit lemnul, apoi a făcut roade și luând bătrânul rodul lui l-a dus în biserică și a zis: „Fraților, luați și mâncați din rodul ascultării" (Pateric, litera I, f. 31, București, 1828).

Iarăși citim în Pateric că Avva Simeon, avea în schit un ucenic cu numele de Marcu, care fiind foarte ascultător; el era scriitor bun și îl iubea mult bătrânul pentru ascultarea lui cea desăvârșită; mai avea starețul încă și alți ucenici care se supărau pentru că bătrânul îl iubea pe acela mai mult decât pe dânșii. Și auzind bătrânii din schit aceasta, s-au mâhnit și au venit într-una din zile către el spunându-i că sunt nemulțumiți pentru că nu-și iubește deopotrivă toți ucenicii. Iar el luându-i pe ei a ieșit și a bătut în ușa chiliei fiecăruia dintre acești frați, zicând: „Frate cutare, vino că-mi trebuiești!" Dar nici unul dintre ei nu l-a urmat îndată. Și venind la chilia lui Marcu a bătut și în ușa lui zicând: „Marcul", iar el auzind glasul bătrânului îndată a ieșit și Avva l-a trimis la o ascultare, zicând apoi către bătrâni: „Unde sunt ceilalți frați, pe care i-am chemat, Părinților?" și intrând în chilia lui au găsit deschis caietul pe care tocmai atunci Marcu scria și au văzut că el tocmai atunci începuse să scrie litera „O" și auzind pe bătrânul ce îl striga, nu a mai întors condeiul ca să termine litera începută. Deci văzând aceasta bătrânii s-au folosit foarte mult și au zis către Avva Silvan: „Cu adevărat, pe care-l iubești tu și noi îl iubim, pentru că și Dumnezeu pe acesta îl iubește".

Și altă istorie sfântă despre ascultare voi însemna aici. Se vede în cartea Sf. Ioan Scărarul că un oarecare bărbat cu numele de Isidor din vrednicia boierească a cetății Alexandria a venit la o mănăstire cu viață de obște. Iar fericitul stareț al acelei mănăstiri, fiind păstor foarte iscusit și văzând pe acest Isidor că este om mândru, crud și viclean, a zis către el: „Frate, dacă voiești cu adevărat să iei jugul lui Hristos, apoi să știi că mai înainte de toate

voiesc să te iscusești întru ascultare". Iar el a zis: „Precum fierul în mâna faurului, asa eu mă dau pe mine, mă supun ție prea sfinte părinte", iar marele povățuitor, bucurându-se de această hotărâre a lui, îndată i-a dat loc de nevoință lui Isidor, zicându-i: „Frate, voiesc să fii portar la poarta mănăstirii și la tot sufletul ce va intra și va ieși din mănăstire, să-i faci metanie zicându-i: Roagă-te pentru mine părinte, căci sunt lunatec". Și ascultând Isidor pe stareț ca pe Îngerul Domnului, după ce a făcut el această ascultare, a voit fericitul stareț să-i numere în sobor cu frații și să-l învrednicească de hirotonie. Iar Isidor cel de fier — căci așa l-au numit pentru ascultare, smerenia și răbdarea lui — a făcut către Păstor multe rugăminți prin Sf. Ioan Scărarul și prin alți părinți ca să-l lase tot acolo spre a-și săvârși alergarea sa, dând a înțelege în chip umbros că sfârșitul și chemarea lui se apropie. Acest lucru s-a petrecut întocmai, căci lăsându-l minunatul său dascăl în aceeași stare și rânduială, după zece zile, prin neslavă și cu prea slăvire s-a dus către Domnul și în a șaptea zi de la adormirea sa l-a luat către dânsul și pe portarul mănăstirii; căci îi zisese lui fericitul: „Frate, dacă voi dobândi îndrăzneală la Dumnezeu, nedespărțit de mine vei fi și acolo foarte degrab". Acest lucru s-a și împlinit spre mai mare adeverire a ascultării lui celei desăvârșite și a smereniei lui prin care a urmat lui Dumnezeu (Scara, cuv. IV, f. 20).

Dar iată că și o alta mai minunată: la mănăstirea Sf. Ioan Savaitul cea din Asia, era un bătrân lenevos, desfrânat și foarte aspru la fire. Acesta, prin pronia lui Dumnezeu, a dobândit un ucenic tânăr cu numele Acachie, simplu la obicei, dar înțelept, care a răbdat atâtea bătăi de la acel bătrân încât multora ar părea de necrezut, căci îl chinuia nu numai cu ocări și necinstiri ci și cu rane, dar răbdarea ucenicului nu era fără de socoteală, căci văzându-l fericitul său stareț, Ioan Savaitul suferind ca un rob cumpărat la acel bătrân aspru și fără de omenie, îl întreba de multe ori zicând: „Ce este frate Acachie? Cum ai petrecut ziua de astăzi?" iar el arătându-i uneori ochiul învinețit, iar alteori grumazu,

capul rănit; cunoștea fericitul stareț că este mare lucrător al răbdării și zicea către el: „ Bine, bine frate Acachie rabdă căci te vei folosi“. Deci făcând el ascultare cu multă răbdare la cel nemilostiv bătrân, vreme de 9 ani, s-a dus către Domnul; iar după ce s-a îngropat el în cimitirul părinților după 5 zile s-a dus starețul lui Acachie la un bătrân mare din cei de acolo, zicând către dânsul: „ Părinte, fratele Acachie a murit“. Și cum a zis aceasta, marele părinte a răspuns: „ Crede-mă bătrânule, că nu mă plec să cred“. Iar acela a zis: „ Vino și vezi“. Și sculându-se bătrânul degrab, a mers în țintirim împreună cu starețul fericitului nevoitor. Și ajungând acolo a strigat ca și către un viu: către cel cu adevărat și întru adormire viu, zicându-i: „ Frate Acachie, murit-ai?“ Iar ascultătorul, cel bine cunoscător, arătând și după moarte ascultare, a răspuns: „ Cum este cu putință Părinte, să moară omul cel lucrător al ascultării?“ Atunci bătrânul cel care îi fusese stareț și care îl chinuise foarte mult, înfricoșându-se de acel răspuns venit din mormânt, a căzut cu fața la pământ și cu lacrimi a cerut de la Egumenul Lavrei chilie aproape de mormântul lui Acachie și acolo a petrecut cu mare căință până la moarte, cerând iertare de la toți părinții și frații, zicându-le: „ Iertați-mă părinților și fraților, căci eu am săvârșit ucidere“ (Scara Cuv. 4, f. 32).

Dar și despre paza blagosloveniei care este și plinirea și desăvârșirea ascultării — să istorisim ceva: Era într-o mănăstire de obște un bătrân, având un ucenic foarte evlavios, care întru totul se silea de a păzi blagoslovenia părintelui său. Acestui ucenic, i se încredință — de la starețul său — să păzească vitele mănăstirii. Dar odată i s-a întâmplat de a scăpat vitele ce le păzea în țarina mirenilor, pricinuindu-le mari stricăciuni. De aceea au venit mirenii și s-au plâns starețului, iar acesta a spus bătrânului frate — care avea ascultarea la vitele mănăstirii — că din cauza neatenției ucenicului său, ce s-a întâmplat cu vitele mânăstirii. Bătrânul auzind aceasta, l-a chemat pe ucenic și l-a dojenit foarte aspru, iar el cerea bătrânului să-l ierte și să-i dea canon pentru

greșeala făcută, Atunci bătrânul a zis: „ Fiindcă n-ai avut destulă grijă de vite, care au stricat grâul la țarina mirenilor, iar acum mănăstirea trebuie să plătească paguba, să nu mai mănânci pâine până nu-ți voi da eu voie". Însă nu după multe zile, a murit bătrânul, fără ca ucenicul să apuce să-i ceară blagoslovenie și dezlegarea de canon. Și întorcându-se ucenicul de la ascultarea sa și găsind mort pe bătrânul care îl legase, plângea foarte tare pentru pierderea bunului său povățuitor și pentru rămânerea sa sub canon de a nu mai mânca pâine. Deci, după ce a îngropat pe bătrân, fratele a spus la cei mai iscusiți părinți, că el a rămas sub canon, dar nici unul din ei nu îndrăznea a-l dezlega. Atunci fratele s-a dus la sfântul Gherman care pe atunci era patriarh al Constantinopolului și i-a cerut ajutor ca să-l dezlege de canonul dat de bătrânul lui ce a murit. Dar nici patriarhul nu l-a ajutat în această privință, căci, adunând tot clerul său și întrebându-i ce să facă, toți au fost de părere să nu dezlege canonul cel dat de bătrân, deși acel bătrân nu fusese preot, ci simplu monah, dar fiindcă fusese starețul fratelui aceluia, nu au putut a-l dezlega. Și atunci ucenicul, având și el frica lui, Dumnezeu și temându-se să calce jurământul și canonul ce i s-a dat de bătrânul său — a rămas până la moartea sa, de a nu mânca pâine, spre a nu călca blagoslovenia și cuvântul părintelui său (Sf. Teodor Studitul, Cuv, 33, p. 173).

Altă istorie sfântă în privința păzirii blagosloveniei este așa: Sf. Visaron cel Mare Egipteanul, călătorea odată cu ucenicul său Dula pe lângă țărmul mării. Și ucenicul, însetând foarte tare a zis către părintele său: „ Părinte, îmi este foarte sete", iar bătrânul, făcând rugăciune, a zis către ucenicul său: „ Bea din mare". Și acela având blagoslovenia părintelui său — s-a dus și a băut; dar, prin rugăciunea și blagoslovenia avvei, apa de mare s-a îndulcit și s-a făcut ca cea de izvor. Apoi, altă dată, călătorind ei, iarăși a însetat ucenicul, dar, fără să mai ia blagoslovenie, s-a dus la mare să bea apă, dar de data aceasta a găsit apa amară, sărată, grețoasă și nicidecum ucenicul nu a mai putut atunci bea din mare. De

aceea, alergând la bătrânul, i-a zis: „ Părinte, mi-a fost tare sete și am voit să beau apă din mare, dar nu am putut, căci apa era foarte rea“. Iar bătrânul i-a răspuns: „ Fiule, de ce nu ai luat blagoslovenie, ca Dumnezeu să-ți îndulcească apa, ca și altădată? Și s-a mirat foarte mult ucenicul, dar din ziua aceea nimic nu mai făcea până nu cerea blagoslovenie de la părintele său (Viața Părintelui Visarion, vezi și la Pateric, slova V, f. 12).

O altă istorie minunată despre nepaza blagosloveniei — care s-a întâmplat în mănăstirea noastră și pe care am văzut-o cu ochii mei și care a fost astfel:

Pe când eram în rânduiala de frate, nou începător în această mănăstire, a venit aici un frate mai mare ca mine de ani și pe care-l chema Vasile Maxim. Acesta a fost rânduit de părintele stareț ca stea în chilie cu mine; și care era din fire un om blând și tăcut; dar după vreo trei ani de ascultare a început a cere stăruitor să-l facă călugăr, motivând că are armata făcută și e în vârstă (avea ca la 25 ani). Bătrânul nostru stareț îi spunea: „ Mai ai răbdare, frate Vasile“, căci atunci când va sosi ceasul și pentru frăția ta, te vom face călugăr“. El însă tot mai mult se mâhnea se tulbura, și cârtea, întrebând de ce nu-l face și pe el călugăr, căci pe alții i-a făcut înaintea lui. Iar odată fiind sfântul și Marele Post, el s-a dus la cancelaria sfintei mănăstiri și a zis către părintele ce era de serviciu acolo: „ Am venit ca să-mi faci și mie o cerere pentru călugărie, la Sfânta Mitropolie“. Părintele Ioil — care era cu ascultarea de secretar — i-a spus: „ Ți-așa face, frate Vasile, dar nu am timbre de pus pe cerere și nu am nici hârtie bună“. Acesta i le-a spus deoarece voia oarecum să-l facă să mai amâne hotărârea lui. Atunci el a zis: „ Mă duc până la Tg. Neamț să cumpăr hârtie și timbre“. Iar părintele secretar l-a sfătuit zicându-i: „ Dacă vrei să te duci, frate Vasile, apoi du-te mai întâi în sfânta biserică, la părintele stareț și ai blagoslovenia, căci nimeni nu poate pleca nicăieri fără blagoslovenia stareţului“. Auzind fratele Vasile aceasta, a venit în sfânta biserică, unde bătrânul stareț, slujea

tocmai Sfânta Liturghie. Eu, întâmplător, mă aflam în strană și l-am văzut mergând spre Sfântul Altar ca să ia blagoslovenia pentru a pleca. Dar bătrânul i-a zis: „ Să nu te duci, frate, nicăieri, ci să stai la Sfânta Liturghie, căci dacă vei pleca fără blagoslovenie, vei da peste o mare primejdie“. El însă n-a ascultat, ci, făcând trei metanii la Maica Domnului și ieșind din biserică, a plecat spre Tg. Neamț. Dar când a ajuns la locul numit Pârâul Alb — care vine prin pădure din munți i-au ieșit înainte șapte draci foarte urâți, în chip de călugări, purtând pe cap culioane roșii ca protoiereii și în mâini bastoane de foc, au început a arăta spre el zicând: „ Hai să-l prindem pe acesta căci a plecat fără blagoslovenia starețului său, la Tg. Neamț“. El, când a văzut, a început a face cruce și a rupt-o la fugă ca să nu-l prindă. Astfel a fugit aproape toată ziua prin pădure și prin munți fiind gonit de cei șapte draci. Spre seară — fiind eu în ograda mănăstirii — numai ce văd că pe ușa de la clopotniță intră fratele Vasile fără fes pe cap, cu părul încâlcit, cu un picior desculț și celălalt încălțat, având ochii roșii ca sângele în cap și un braț de vreascuri uscate groase, strânse la piept și a început a striga tare către mine: „ Frate Costică (că așa îmi zicea mie) șapte după mine, nu mă lăsa, șapte după mine“. Și a început a lua lemne din cele ce avea în brațe și a arunca cu ele înapoi, ca și cum s-ar apăra de niște lupi sau câini răi și iarăși striga: „ Nu mă lăsați, șapte după mine, nu mă lăsați“. Eu am încremenit când l-am văzut într-o asemenea stare și nu știam ce să zic, și voind să mă duc spre el — văzându-l așa de speriat și îngrozit — el m-a lovit și pe mine cu un lemn strigând: „ Nu vezi că șapte sunt după mine?“ Atunci eu văzând că nu-și are mințile în cap, am strigat pe un frate anume Simeon, care era mai tare decât mine cu trupul și acela acela venind, i-am zis: „ Frate Simioane, nu mă lăsa că acesta vrea să mă omoare: Nu vezi că este nebun?“ Atunci acela s-a repezit ca o săgeată la fratele Vasilie, l-a prins în brațe și l-a trântit la pământ și ținându-l acolo mi-a spus: „ Du-te frate, Constantine, și adu o funie din grajd de la vite ca să-l legăm.

M-am dus repede și aducându-i funia l-a legat ducându-l apoi în chilia în care locuia. Și așa legat ținându-l s-au adunat mai mulți părinți și frați și se minunau foarte mult cât de tare îl chinuiau dracii pe fratele Vasile, cum se zvârcolea, fiind el așa de tare legat, strigând necontenit: „ Nu mă lăsa, căci acești șapte vor să mă ia cu ei“. Eu văzând așa am fugit la părintele stareț, care atunci tocmai era cu părintele econom Chiriac și puneau un buduroi de fag la un izvor. Când am ajuns la locul unde se aflau sfințiile lor eram speriat si tare obosit și abia am zis: „ Părinte stareț, vino repede și faceți dezlegare, căci fratele Maxim a înnebunit“. Iar bătrânul a zis către mine: „ Lasă-l frate să se mai chinuiască, căci a călcat blagoslovenia și s-a dus de capul lui unde a voit“. Iar eu mereu stăruind — căci îmi era tare milă de el — în cele din urmă, bătrânul nostru stareț a zis: „ Iaca, vin îndată. Du-te înainte și să-mi aduci din biserică Moliftenicul, un epitrahil și crucea“. M-am dus înainte și am adus acestea toate și îndată a sosit și bătrânul stareț acolo, fiind chilia plină de părinți și frați. El îndată a luat epitrahilul, cartea și crucea în mână și ne-a spus la toți: „ Stați în genunchi“. Și așa i-a făcut dezlegarea cea mare și alte molifte și după aceea ne-a zis: „ Dezlegați-l de funie, căci și Dumnezeu l-a dezlegat“. Și îndată fratele Simeon care-l legase împreună cu alți frați l-au dezlegat, iar el sta liniștit și privea cu ochii sângerați la noi și a zis: „ Iertați-mă părinți și frați și vă rugați lui Iisus Mântuitorul și la Maica Sa, pentru mine păcătosul“. Acestea zicând a adormit. Apoi a zis starețul: „ Lăsați-l să se odihnească, căci foarte tare l-a chinuit și l-au fugărit dracii“ și se uitau părinții și frații la piciorul lui cel descălțat, care era tot lovit și sângerat, cum fugise, printre lemne și pietre în pădure, urmărit de cei șapte draci. Iar după ce a adormit numai după suflare se cunoștea că este viu, deoarece a dormit așa continuu câteva zile, și nopți până când s-a trezit, iar după aceasta ne povestea la toți cele ce i se întâmplase din cauza călcării blagosloveniei și a neascultării.

Acestea le-am însemnat aici, socotindu-le vrednice de însemnat, căci cu ochii mei l-am văzut și nu numai eu ci toți

părinții și frații din mănăstire. Ele au rămas pentru noi toți o școală pentru toată viața pentru a nu mai face nimeni nimic de capul său și să nu mai îndrăznească a face vreun lucru fără blagoslovenie. Auzeam pe mulți zicând: „ Frate, să nu faci vreun lucru fără blagoslovenie, căci apoi ai de lucru cu cei șapte".

Acetea fiind zise până aici despre ascultare și blagoslovenie, fiind că la începutul cuvântului, am amintit și despre rai, apoi puține să zicem și despre aceastea, căci nu se poate ajunge la el decât luând aminte la aceste două fapte bune.

Sfânta și dumnezeiasca Scriptură ne spune despre rai următoarele: „ Și a sădit Dumnezeu rai în Eden, spre răsărituri și a pus acolo pe omul pe care l-a plăsmuit". (Fac. II, 8). Iar marele Vasilie, tâlcuind acest cuvânt al dumnezeieștii Scripturi zice: „ Acolo a sădit Dumnezeu raiul, unde nu era silă a vânturilor și nepotrivire a celor patru vremi ale anului; nu grindină, nu tunete, nu trăznete, care lovesc și aprind, nu înghețare de iarnă, nici umezeală de primăvară, nici înfocare de vară și nici uscăciune de toamnă. Ci bine tocmite și cu pașnică întocmire aveau cele patru vremi între ele, fiindcă fiecare din ele era împodobită cu frumusețea sa și nu se vătăma de vecina ei. Pentru că acolo vara nu făcea vătămare florilor de primăvară, venind ea prea de timpuriu; și iarăși nici roadele de vară și cele de toamnă nu cădea jos ca să se prăpădească din pricina neorânduielii văzduhului; pentru că toate cele patru anotimpuri ale anului dănțuiau cu bună rânduială în jurul locului aceluia, unele cu altele fiind împletite și legate lin și fără mâhnire. Fiecare, ca niște daruri, își aduceau bunătăților lor la vremea sa, prea bune și nevătămate. Încă și pământul acela era gras și moale cu adevărat curgând din el miere și lapte, fiind bine tocmit spre toată nașterea de roade; el era străbătut de multe ape și prea roditoare, frumoase, dulci, unduioase, aducea mult folos lor". Iar puțin mai jos zice: „ Cum să-ți pot aduce chiar de față frumusețea patriei din care ai căzut?" (Hexaimeron, Cuv. despre rai 7, 10, Buc. 1826).

Și încă prea multe și minunate filosofează despre rai dumnezeiescul părinte Vasile cel Mare, pe care aici, pentru scurtime nu le putem însemna.

Iar vasul alegerii — Sfântul slăvit Apostol Pavel — în puține cuvinte voind a zugrăvi pe cele negrăite, zice: „ Ceea ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-a suit, acestea le-a pregătit Dumnezeu celor ce-l iubesc pe El“. Căci în adevăr mai presus de minte și de cuvântul omenesc sunt acele bunătăți și frumuseți ale raiului lui Dumnezeu. Pe care cu milă și îndurarea Prea bunului și Prea milostivului Dumnezeu cel în treime închinat, să le dobândim toți cei ce trăim în ascultare de poruncile Lui, pentru paza blagosloveniei celei sfinte și întru lucrarea faptelor celor bune. Amin.

DESPRE MINUNILE LUI DUMNEZEU DIN LUMEA FLORILOR ȘI A IERBURILOR

„Minunate-s lucrurile Tale Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut".

Oare cine din oameni va putea vre-o dată să arate și să povestească minunile cele fară de număr și taina înțelepciunii lui Dumnezeu ce se află ascunsă în nesfârșitele comori ale zidirii Sale?

Dacă cineva din cei ce studiază ar avea îndrăzneală să zică că au aflat toate tainele lui Dumnezeu din lumea florilor și a ierburilor de pe pământ, unul ca acela ar fi asemenea cu cel care se laudă că poate măsura greutatea vânturilor de sub cer și știe care este numărul nisipului din mări.

Acestea înțelegând și eu, și mie mi s-ar cuveni mai bine să tac despre cele ce îndrăsnesc a scrie, dar aducându-mi aminte de Scriptura ce zice: „ Cine va grăi puterile Domnului, auzite va face toate laudele Lui", silința gândului m-a îndemnat, măcar un pahar de apă rece să scot din izvoarele cele fără de fund ale înțelepciunii lui Dumnezeu din zidirile Sale spre răcorirea celor ce însetează de Dumnezeul cel tare și viu și care doresc a cunoaște nemărginita lui Dumnezeu bunătate și dragoste ce o are pentru neamul omenesc, pentru care, pe toate florile și toată iarba câmpului le-a făcut de mare și mult folos.

Cine dorește să se umple de mirare și minune, cine dorește să aprindă în inima sa dragostea Ziditorului său, cine dorește a cunoaște îndurările lui Dumnezeu care sunt peste toate lucrurile Lui, cine vrea să înțeleagă după a sa putere pronia, adică purtarea

de grijă cea părintească a lui Dumnezeu față de zidirile Sale, acela să citească cu credință și cu smerenie și mare atenție în cartea cea prea mare și pururea deschisă a zidirii lui Dumnezeu, și așa va ajunge să înțeleagă că: „ Dumnezeu este tot în toată lumea și tot în fiecare parte a lumii" (Nichifor Teotoche, Kiriacodromiu, pag. 688, București 1857), sau cele ce zice dumnezeiescul Părinte Dionisie Areopagitul, că: „ Dumnezeu și întru toate, tot este, și întru nimenea nimic, și dintru toate tuturor se cunoaște și din nimic nimănui" (pentru dumnezeieștile numiri).

Mare adevăr arată aici acest dumnezeiesc părinte, adică: Ființa lui Dumnezeu din nimic nimănui nu se cunoaște, deoarece aceasta, cu mintea și cu înțelegerea și de îngeri și de oameni este neajunsă. Dar însușirile cele adevăritoare ale Lui, întru toate și din toate minunile Lui, din zidirile Sale se cunosc și prea multă bogăție de cunoștințe pe cei credincioși îi învață și îi aduce spre dragostea Lui.

Să începem cuvântul ce ne stă înainte: „ Să dea pământul din sine verdeață: iarbă, cu sământă într-însa, după felul și asemănarea ei" (Facere 1.11). Și glasul lui Dumnezeu de atunci, ca o lege veșnică a firii, s-a făcut și a rămas înlăuntru pământului dându-i putere ca de aici înainte să nască și să aducă rod.

Vezi buna rânduială a înțelepciunii Ziditorului? Că nu a zis să crească iarbă pe pământ, ci a zis: „ Să răsară pământul", fiindcă întru facerea celor ce se nasc și răsar din pământ întâi este răsărirea, că a înverzi și a fi mai întâi iarbă, deopotrivă este și tuturor rodurilor ce răsar. Încă și aceasta e bine de ținut minte, că răsărirea ierbii și împodobirea pământului cu flori, mai veche zidire este decât a soarelui.

Și întru această mare rânduială a înțelepciunii Ziditorului se vede că și de a ne închina soarelui ca unui dumnezeu să ne ferim, și să nu socotim că pricina de viață a celor ce răsar și cresc este soarele. De aceea Marele Vasile a zis: „ Să înceteze rătăciții care au făcut soarele dumnezeu, aducându-și aminte că decât buruiana și iarba mai pe urmă este zidit soarele" (Hexaimeron, pag. 19).

Dar fiindcă despre iarbă și flori ne este cuvântul, este bine a ne întreba ce folos duhovnicesc este nouă a aduna din privirea florilor și a ierbii? Și iată care: Dacă noi privind iarba care pururea o călcăm cu picioarele ne vom aduce aminte de asemănarea ce o avem împreună, după cuvântul Scripturii care zice: „ Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului" (Psalmul 102.15), și iarăși: „ Tot trupul este ca iarba și toată mărirea lui, ca floarea câmpului!" (Isaia 40.6), și iarăși: „ Zilele mele ca umbra sau plecat și eu ca iarba m-am uscat", atunci cine poate spune câtă filosofie duhovnicească ne învață pe noi iarba și florile câmpului?

Dacă atunci când mergem prin țarină și vedem pe vre-o pășune iarbă bătrână și uscată de vreme, și de acolo ne mutăm cu mintea la viața noastră, și gândindu-ne la bătrânețea ce ne așteaptă și la uscăciunea noastră ce vine odată cu bătrânețea, atunci iarba cea bătrână și uscată, pentru noi se face școală și bună povățuitoare către nemernicia și nimicnicia noastră pe acest pământ.

Dacă vedem că într-o câmpie bine înflorită au intrat niște cosași care cu coasa lor nemiloasă taie și dărâmă la pământ mulțime mare de iarbă și de flori frumoase, care împodobeau pământul cu culorile și cu mireasma lor, și dacă ne aducem aminte că și pe noi ne așteaptă coasa morții, care nu are milă de copii, de tineri și de bătrâni, ci pe toți prin dureri și suspine negrăite ne scoate din viață și ne duce în veșnicia veacului celui fără de margine, apoi negreșit că dintr-o cugetare ca aceasta mare folos pentru sufletul nostru adunăm și spre trezire și grijă de mântuirea noastră ne deșteptăm.

Deci, când vom vedea pe oarecare bărbați sau femei tineri, bine înfloriți cu trupul, prea îngrășați de desfătare, înflorite având fețele lor rumene, prea frumoase și prea netede, și care cu iuțeala vârstei tinereților lor sunt în fierbere și neastâmpărare, având înclinare spre păcat, apoi să nu ne minunăm de cele ce vedem la ei, ci să ne aducem aminte căci ca iarba și floarea câmpului sunt asemenea, care astăzi înflorește iar mâine se aruncă în cuptor.

Fiindcă o mică fierbinţeală, un junghi sau o mică supărare, sau o altă întâmplare, scoate pe omul cel frumos şi pe copila cea chipeşă dintre cei vii şi îi duce în ţărâna pământului şi toată cinstea şi podoaba frumuseţii lor cea vie ca un vis a trecut şi ca un fum ce-l goneşte vântul s-au stins de pe pământ.

Şi iarăşi, fraţii mei, întru privirea florilor şi a ierburilor celor din grădini şi din câmpii, mare şi mult ne va fi folosul dacă vom cugeta la înţelepciunea Ziditorului, ce se vede din ele, şi cu bună cuviinţă ne vom minuna, zicând: Cum cu atâta felurime de forme şi de culori le-au împodobit pe ele Ziditorul, şi cum cu atâtea însuşiri deosebite le-a înzestrat pe ele? Că şi până la un spic de grâu din lanurile înspicate, înţelepciunea lui Dumnezeu se arată. Cum păiuşul este încins peste toi cu noduri, ca prin aceste legături şi întăriri să poată purta spicul cel din vârf când de roadă este plin şi se pleacă spre pământ. Şi cum iarba ce se numeşte olsigă are paiul cu totul deşert şi fără de noduri, ca cel ce nici o greutatea la vârf nu are.

Iar grâul, nu numai la pai are minunea, ci şi rodul lui cu învelitură este acoperit în spic, ca şi cu nişte teci este bine îmbrăcat ca să nu fie lesne răpit de păsările cele mâncătoare de seminţe. Încă şi cu întinderea înainte şi cu întrarmarea ţepilor, ca şi cu nişte bolduri şi săgeţi, cu aceste mustăţi ale lui depărtează de la dânsul vătămările cele ce se pricinuiesc de la privirile celor mai mici.

Vrednice de cinste şi de mirare ni se fac nouă acele buruieni şi ierburi pe care noi le sosotim netrebnice şi rele, precum cucuta, elevarul, aconitul, mătrăguna, stingora şi altele de acest fel, pentru care unii au îndrăsneală să zică: oare de ce a mai făcut Dumnezeu şi aceste buruieni otrăvitoare?

O, omule nesocotite, pentru ce prihăneşti pe Ziditorul tău, Care toate bine foarte le-a făcut? Nu îndrăsni să vorbeşti ceva rău asupra zidirii lui Dumnezeu, că unele ierburi nu-ţi aduc ţie roade, ca grâul sau altele, căci nu toate pentru pântecele tău le-a făcut!

El, ca un Părinte Preabun și Preaînțelept, de la început a avut grijă nu numai de hrana și băutura noastră, ci și de sănătatea noastră și de folosul tuturor viețuitoarelor de pe pământ. Că cele ce nu sunt bune de hrană nouă, pentru altă trebuință s-au făcut, deoarece fiecare iarbă și floare osebit cuvânt plinește în ziderea Sa.

Ce vom zice dacă sângele de taur este otrăvitor? Apoi se cade să nu mai fie acest dobitoc? Așa zicem și de cucută. Dacă aceasta nu ar fi pe pământ, graurii cu ce s-ar hrăni? Căci aceștia mai mult ca oricare hrană, cu cucută se hrănesc. Iar elevarul, hrana crâsteilor este, încă și leac oarecăror dobitoace se face. Apoi, din flori de mătrăgună se scot leacuri pentru cei ce nu pot dormi. Și stirigoaia vindecătoare de râie la oameni și dobitoace se face. Iar dacă și prin grâu vedem crescând neghine, și din pricina aceasta să tragem folosul, aducându-ne aminte de neghinele țarinei pe care vicleanul le-a semănat pe furiș în țarina Bisericii lui Hristos spre a înșela cu erezii pe cei neîntemeiați în credință.

Dar să ne întoarcem privirea gândului nostru și spre lumea florilor și a ierburilor de pe pământ și de felurimea însușirilor cu care Ziditorul le-a împodobit, minunându-ne de marea Lui înțelepciune, să ne întrebăm pe noi cum isopul amestecat cu oțet, durerea de dinți o vindecă? Iar rădăcinile de cicoare, de fumarniță și de păpădie, ficatul bolnav și gălbinarea le tămăduiește. Cum frunzele de afin pe cei ce sunt bolnavi de diabet îi tămăduiește, iar ceaiul de albăstrele amestecat cu frunze de mesteacăn și cozi de cireș sunt de mare folos la cei ce suferă de încuierea udului. Cum anghinara este bună pentru ficat și arnica pentru răgușeală și cicatrizarea rănilor. Cum brusturul este de folos la cei ce au boli de piele, iar chimenul inflațiile intestinelor, colicele și reglează funcțiile stomacului celui slăbit. Cum cicoarea este vindecătoarea bolilor de ficat, de vezică și de rinichi, iar cimbrul se face leac pentru bronșite și tuse.

Apoi coada calului, coada racului și coada șoricelului la diferite boli sunt de mare folos. Cum frunzele de podbal, pe tusă,

pe răgușeală și pe silicoză le vindecă. Cum roinița înlătură gazele din stomac; cum rostopasca alină durerile de la ficat, iar floarea de salcâm arsurile de stomac. Cum schinelul ajută sucul gastric și mărește pofta de mâncare. Cum socul ajută la gripă și la bolile de rinichi, iar sovârcul bronhiile căilor respiratorii și este bun pentru astmă și tusă. Cum sunătoarea cicatrizează rănile de arsuri și tămăduiește inflațiile gingiilor și durerea de dinți. Cum talpa gâștii ajută la ameliorarea bolilor de inimă, iar tătăneasa vindecă ulcerul la stomac și alte multe boli. (Vezi despre toate acestea în cartea „ Plante medicinale în apărarea sănătății" ediția a VI-a, București, 1978).

Noi, în cuvintele de față am arătat aceste minuni ale lui Dumnezeu din florile și ierburile de leac, cu scopul de a adeveri cele scrise: „ Câte a făcut Dumnezeu erau bune foarte".

Încă se vede înțelepciunea și puterea lui Dumnezeu și la alte plante și flori, cum unele se zic mâncătoare de ființe vii, care stau deschise și când o ființă încă vie se găsește pe ele, cum ar fi muștele, țânțari sau altele de acest fel, atunci repede se închid și le sug, apoi iarăși se deschid spre hrană.

Cum pe unele le-a făcut iubitoare de lumină multă, care la întuneric se strâng și la lumină se desfac și sunt vesele, iar altele fug de lumină și noaptea își desfac florile lor. Cum unele înfloresc toată vara și de multe ori, iar altele numai o dată. Cum unele înfloresc la mulți ani și floarea lor puțină vreme dăinuiește și cum altele fac flori multe și chiar de mai multe feluri, iar altele o singură floare sau două-trei. Și așa întru toată felurimea însușirilor cea din flori și din ierburi, înțelepciunea cea felurită și negrăită a nevăzutului Meșter se cunoaște. De aceea a zis Marele Vasile că și o singură buruiană, multă cunoștință de Dumnezeu pe noi ne învață.

Spre încheierea acestui cuvânt, o mică istorioară voi aduce: „ Un mare filosof și creștin mergea odată pe o cărare din mijlocul unei câmpii înflorite și îmbălsămate cu frumusețea și mireasma

miilor de flori. Acest om învățat și credincios, având un băț în mâna sa, mergând pe cărare, a început a se opri și bate florile cu toiagul, și lovindu-le, le zicea: „ Ce strigați așa de tare?“ Mai mergând puțin, iar se oprea și lovea cu bățul în flori, zicând: „ Ce strigați așa tare?“

Un alt om, care din întâmplare venea în urma lui pe acea cărare, văzând și auzind ce face călătorul cel din față, zicea în mintea sa: „ Iată un om nebun, care bate și vorbește cu florile!“ Apoi mergând puțin mai repede și ajungându-l, i-a zis: „ Ce ai omule, de ce bați florile acestea nevinovate și ce vorbești cu ele?“ Acela tăcând puțin, a zis: „ Le bat și le mustru că prea tare strigă!“ Dar celălalt, zice: „ Cum strigă?“ Filosoful a adăugat: „ Prea tare strigă că este Dumnezeu Care le-a făcut așa frumoase și prea minunate cu felurimea lor“. Atunci, acel ce îl ajunse din urmă și îl socotea fără de minte, a zis: „ Iartă-mă, frate, că eu auzind ce vorbești cu florile și cum le bați, te-am socotit că ești nebun. Dar acum îmi dau seama că lucrurile nu sunt așa, căci și eu cred în Dumnezeu și foarte mă minunez de câmpia aceasta atât de frumos înflorită, dar nu mi-a venit prin minte să fac ce ai făcut dumneata, adică, să bat florile și să le mustru că prea tare strigă și arată că este Dumnezeu“. (Sfântul Nicodim Aghioritul, Paza celor cinci simțiri).

Așadar, frații mei, vă zic, că cine privește cu ochiul minții și al credinței minunile lui Dumnezeu din zidire, acela, ca și cel mai sus arătat, ajunge la convingerea că toate zidirile strigă prea tare la noi că este Dumnezeu.

DESPRE MINUNILE LUI DUMNEZEU DIN LUMEA ARBORILOR ȘI A POMILOR RODITORI

Cu adevărat lumea aceasta văzută și simțită este un ocean fără de fund care cufundă toată mintea. Aceasta este o minune ce face fără glas toată limba, căci toate veacurile împreună cu toți înțelepții cei ce au trăit pe acest pământ, cei ce sunt acum și cei care vor veni în această lume, nu vor putea niciodată să afle întru totul taina înțelepciunii Lui Dumnezeu ce este ascunsă întru toate zidirile Sale pe care el le-a făcut din nimic. (Facere 1,1; Int. 2,2).

Dar pentru a ne răcori câtuși de puțin setea noastră în cele spre a ști, silința gândului ne-a făcut a scoate măcar un pahar din oceanul cel nemărginit al înțelepciunii Ziditorului nostru, care se află prea negrăit în lumea aceasta văzută și simțită; și așa, prin gustarea celor prea puține, să venim întru dorirea celor deajuns. Iar acum, pentru că minunile lui Dumnezeu din lumea lemnelor voim după putere a le povesti, mai întâi cuvântul Domnului să-L aducem în mijloc, care la început a zis: „ Să răsară pământul iarbă care să semene sămânță după fel și după asemănare. și pomi roditori care să facă rod. Căruia să-i fie sămânța lui într-însul după fel pe pământ și s-a făcut așa“ (Facere 1,11).

Dar oare de ce pe răsărirea pomilor și a tot arborele odată cu răsărirea ierbii le-a rânduit Ziditorul a se face?

La această nedumerire a noastră ne răspunde nouă împăratul cuvintelor, Marele Vasilie, zicând așa: „ Că a înverzi și a fi mai întâi iarbă, deopotrivă este tuturor răsadurilor celor ce răsar" (Exaimeron Op. cit. vorova 5, pg. 20). Și cu adevărat mare este adevărul celor zise, deoarece oricât de mare ar fi arborele ce

răsare din pământ, nu lemn tare deodată se arată, ci un colțișor de iarbă verde întâi răsare, apoi cu vremea crescând câte puțin, mlădiță tânără se face și din acea mlădiță, cu vremea arborele, pom mare se face. Aceasta este pricina pentru care răsărirea arborilor împreună cu răsărirea ierbii de Ziditorul împreună s-a pus. Deci primul lucru minunat în lumea arborilor și a pomilor chiar de la răsărire se vede.

Apoi câtă minune și deosebire se poate vedea întru creșterea și viețuirea arborilor și a pomilor celor roditori? Cine va putea spune? Căci noi vedem pe unii din ei la mare înălțime ridicându-se cu creșterea, precum sunt eucalipții, brazii, chiparoșii și alții de acest fel.

Și dacă vreun folos duhovnicesc din privirea lor voim a lua, de la înălțimea lor la înălțimea dregătoriilor oemenești să ne mutăm cu mintea, și pe cei ce au sporit cu creșterea întru cele duhovnicești să-i închipuim, care s-au ridicat cu mintea din cele de jos și cu petrecerea lor, după mărturia marelui Apostol Pavel, în ceruri se află.

Iar dacă pe mulți arbori cu statură mică lângă cei înalți vedem, pe oamenii cei ce aproape de pământ își au petrecerea și care cu mintea de cele de jos s-au legat, să-i închipuim. Iar dacă și un spin sau rug prin codri ne împiedică calea, să nu uităm că Mântuitorul nostru a fost încoronat cu spini (Ioan 19,25) și în rug s-a arătat Dumnezeu (Eșire 3,25) însemnând cu taină că drumul spre Dumnezeu cu spinii încercărilor, ai ispitelor și ai suferințelor este presărat. (Sf. Grigorie de Nissa, Cuvânt la viața lui Moise).

Iar dacă și la trandafir lângă floare vedem spinul, apoi de blestemul cel pentru călcarea poruncii să ne aducem aminte și pe cuvântul Ziditorului nostru să nu-l uităm: „ spini și pălămidă să răsară pământul“ (Facere 3,18).

Dar și întru cei mici arbori de vedem însușiri minunate precum la iasomie, liliac, mirsîne și la alții de acest fel, apoi să cugetăm la bunătatea și înțelepciunea Ziditorului nostru care și pe

cele smerite le-a încărcat cu podoabă și pe toate bune foarte le-a făcut (Facere 1,31).

Iar dacă vreun arbore puternic întâlnim în cale, care are crengile sale prea mult răsfirate în văzduh și cu rădăcinile puternice de jur împrejur ca și cu niște temelii nezdruncinate se arată, de la acesta să cugetăm la omul cel rânduit de Dumnezeu în mare dregătorie și care puterea stăpânirii sale până departe peste noroade multe întinde; la copacul cel din mijlocul pământului care se părea că ajunge până la cer cu înălțimea și care cu ramurile lui până la marginile pământului se întindea (Dan. 4,8,11). Încă și tăierea cea fără de veste a lui având-o în minte, de puterea Atotțiitorului Dumnezeu să ne înfricoșăm.

Și iarăși dacă într-un codru mare, mai mulți arbori uriași, care cu înălțimea lor și cu podoaba coroanei, deasupra tuturor arborilor veghează și parcă pe toți copacii pădurii îi stăpânesc, și la aceștia privind, la stăpânitorii cei mari ai popoarelor cu mintea să-i închipuim și către toți să aducem cuvântul Scripturii zicând: „ Luați în urechi cei ce stăpâniți mulțimi și cei ce vă trufiți întru noroadele limbilor. Că de la Domnul s-a dat vouă stăpânire și putere de la Cel prea înalt“ (Înțelepciunea lui Solomon 6,23).

Iar dacă vedem unii din arbori că după tăiere numai odrăslesc din rădăcini, să ne aducem aminte de cele scrise: „ Fie zilele lui puține și într-un neam să se stingă numele lui“ (Ps. 108,12).

Dacă vedem unii arbori, că au lemnul lor foarte tare precum este teiul (despre care se vorbește că ar fi cel mai tare lemn de pe fața pământului și care își are petrecerea prin Vietnamul Asiei), tisa, cornul, kedrul, abanosul, mahonul și alții deopotrivă, că au firea lemnului lor foarte moale și rară precum sunt plopii, sălciile cele albe și galbene, răchitele, apoi și întru felurimea acestora să căutăm cele spre folos nouă, cugetând cum unii din oameni sunt foarte tari la fire și bărbătoși în toate, încă și cu inima prea aspră și cu anevoie a se întoarce spre milă și milostivire. Alții din fire sunt blânzi, blajini și milostivi și foarte ușor se întorc spre umilință,

plângere și milostivire, către toți, căutându-și pacea și alinarea întru toate, la a căror viață privind noi, ne aducem aminte de cuvântul Sfintei Scripturi care zice: „Fericiți cei ce plâng că aceia se vor mângâia“ (Mat. 3,4).

Iar dacă vedem prin păduri și codrii cei mari vreun arbore cu mare vechime de ani, răsturnat la pământ de furtunile vremurilor cele mai puternice decât el, apoi și de la acesta să ne învățăm, a nu ne încrede în puterea noastră, nici întru iscusință cea de mulți ani, aducându-ne aminte de cele scrise, că: „Cela ce se încrede în sine, va cădea cădere jalnică“. (Prov. 3, 34; 14,16; 28,26; 18,12; Iov 40,67).

Dacă alți arbori uriași vedem putrezind prin codri și de multe ori căzuți la pământ, și lângă aceștia zăbovind cu gândirea, așa să zicem: Cum acești arbori atâtea sute de ani trăind și atâtea vremi sub soare petrecând, acum zac aici putrezind și pământ făcându-se dar eu, care sunt „iarba și floarea câmpului“, (Ps. 102,15) în această viață prea scurtă cu cât mai neputincioși și mai repede trecător sunt în această lume?

Dacă pe crestele cele înalte ale munților vedem arbori vajnici și puternici, care prea adesea cu furtuni și vânturi năprasnice se luptă și pururea de primejdia răsturnării și a doborârii sunt amenințați, și de la aceștia cu gândirea noastră, la cei ce se află pe culmea stăpânirii și a dregătoriilor veacului de acum, să ne întoarcem și la furtunile și valurile tulburărilor care îi luptă pururea pe cei din dregătorii să ne aducem aminte. Să gândim apoi câtă osteneală și grijă au ei în viață, și cât de puțină le este lor liniștea și alinarea pe aceste pământ. Dacă la acestea vom cugeta, apoi multă înțelepciune vom găsi în cuvintele Scripturii care au zis că: „Mai bună este pâinea cu sare în casa săracului cu liniște, decât punerea înainte a bucatelor cu multă tulburare în casele Împăraților“ (Prov. 15,17; 17,1). Acestea înțelegând, pururea de dregătorie și ranguri vom fugi și în calea liniștii și a sărăciei pururea vom alerga.

Dacă vedem la copacii cei tineri coaja netedă și plină de viață, iar la cei bătrâni coaja plesnită, zbârcită, crăpăcioasă și aspră, și acest lucru întru gândirea tinereții și a bătrâneții oamenilor să ne aducă pe noi, deoarece cu toții vedem cum oamenii cei tineri sunt plini de viață și au fața trupului netedă și veselă, iar oamenii cei bătrâni au fața încrețită și zbârcită iar pielea trupului lor este aspră și căzută în jos de bătrânețe. Acestea înțelegându-le din deosebirea vederii să ne aducem aminte de cele scrise: „ Că toate sunt supuse timpului și prefacerii în această lume" (Sf. Maxim Mărturisitorul, Filoc. II).

Încă ne este de folos de a cerca și altă minune din lumea arborilor, cum unii dintre ei pururea stau înverziți, precum este finicul, care cu aceleași frunze de la odrăslirea cea dintâi până la sfârșit petrece (Exaimeron Op. cit. pg. 21), iar alții pe timpul iernii de tot se dezbracă de podoaba frunzelor lor. Apoi, cum unii din ei, parcă rușinându-se să arate dezbrăcarea de hainele cele vechi, pe ascuns și pe dedesubt își leapădă podoaba lor de anul trecut și pururea rămân verzi, dar nu fără de primenirea podoabei lor.

Și acestea prea puține fiind zise, despre arborii cei sălbatici, în cele ce urmează, despre pomii cei roditori câte ceva să zicem.

Când vom vedea măslini sau oricare altfel de pomi roditori prin livezi, încărcați cu prea multe roade, de cuvântul Scripturii, ni se cad nouă a ne aminti: „ măslini roditori să fim în casa lui Dumnezeu" (Ps. 51,20). Iar dacă pe alții cu totul neroditori vom vedea, de blestemul smochinului neroditor să ne aducem aminte (Mat. 21,19).

Dacă vedem în rădăcini și trunchiuri sălbatice mlădițe de pomi bun altoindu-se, să înțelegem că și cei străini de credința noastră, prin cuvânt și prin pilda vieții celei bune, îi putem altoi duhovnicește în Tulpina Vieții, care este Hristos Iisus Mântuitorul nostru (Ioan 15,5).

Încă putem a ne smeri și a cunoaște mila lui Dumnezeu care a făcut neamul omenesc. De la altoirea pomilor să ne aducem

aminte de cuvintele marelui Apostol Pavel care zice: „ Dacă tu, mlădiță sălbatică, te-ai altoit în mustul măslinului celui bun, teme-te nu te mândri. Că dacă nu a iertat Dumnezeu măslinul cel firesc, nu cumva să nu te ierte nici pe tine“ (Rom. 11,21). Încă să ne aducem aminte că roada măslinului „ veselește fața omului cu untdelemn“ (Ps. 103,17).

Iar când vom vedea cândva vreun pom împodobit cu roade frumoase și multe în apropiere de vreun izvor, și de la acesta la cuvântul Sfintei Scripturi să ne ducem care zice: „ Și va fi ca un pom lângă izvoarele apelor, care rodul său va da la vremea sa și frunza sa nu va cădea“ (Ps. 1,1), înțelegând că sufletul nostru va aduce roade multe și bune de va petrece pururea lângă izvoarele apelor celor duhovnicești care, după Sfântul Efrem Sirul, sunt Sfintele Scripturi. (Cuv. pentru a toată întrarmarea, Tom III, p. 276), și cum că ni se cade nouă ca cerbul cel însetat să alergăm la aceste izvoare dătătoare de viață (Ps. 41,12).

Dar să luăm aminte și la învățătura îngrijitorilor de pomi care ne spun că și pomii roditori, precum și alți arbori, se împart în parte bărbătească și femeiască și cum că roadele copacilor bărbați se deosebesc cu forma, puțin, de roadele pomilor femeiești. Și ai putea să vezi, zice marele Vasile, „ pe finică, ceea ce o numesc femeie, că își lasă în jos ramurile sale ca și cum s-ar topi de poftă spre împreunarea bărbatului, iar îngrijitorii de pomi văzând acest lucru îndată i-au mlădițe de la pomii cei bărbătești și ca pe niște semințe ale bărbaților le altoiesc la copacul cel feminin. Iar finica îndată ce a primit altoirea cu mlădița de la bărbatul finic, își întoarce ramurile sale în sus spre creștere și rodire“ (Exaimeron Op.cit. varova V pg. 20-25). Încă și la smochin la fel se întâmplă lucrul.

Să zicem încă puțin și despre deosebirile roadelor la diferiți pomi roditori.

Cum unele goale se coc la soare, iar altele acoperite în coji ca nucile, alunele și altele de acest fel, cum se umplu și se coc?

Cum unora, care au rodul moale, gros le este acoperământul frunzelor precum la smochin, iar altele, cărora roadele sunt mai tari și mai vârtoase, ușoară le este punerea înainte a frunzelor precum la nuc, căci acela pentru neputință de mai mult ajutor avea trebuință. Iar acestora și de vătămare le-ar fi fost îmbrăcămintea cea groasă a frunzelor din pricina ce pricinuiesc miezului cojile (Exaimeron Op. cit. pg. 23).

Iar dacă în vreo vie vom intra se cuvine a cugeta că Domnul pe Sine vie S-a numit, (Ioan 15,1), și cel ce va răamâne în buciumul viei, care este Hristos, acela va aduce roadă multă, iar cel ce nu rămâne se taie și în foc se aruncă (Ioan 15,6).

Apoi, la pilda cu lucrătorii viei cugetând de plata celor ce numai un ceas au lucrat în vie să ne aducem aminte și pe nimenea din cei ce vin târziu la pocăință să nu-i deznădăjduim. Încă ne aducem aminte de cuvintele Mântuitorului nostru care zic „ Vie am sădit și am pus împrejurul ei gard" (Mat 12,1) și pe sufletele oamenilor să le înțelegem, iar gard Legea cea veche și nouă. Gardul sufletelor noastre sunt și Îngerii păzitori, care pururea ne păzesc și ca niște garduri duhovnicești pururea împrejurul nostru se află, spre a ne opri pe noi de la rele și a nu lăsa pe vrăjmașii cei văzuți și cei nevăzuți de a ne face nouă rău după mărturia Scripturii ce zice: „ Tăbărâ-va Îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de Dânsul și îi va apăra pe ei" (P. Solomon 33,7).

Și dacă prin vie vom vedea și haragi, pentru sprijinirea și ajutorarea ei, întru creștere și rodire, apoi pe Patriarhi, pe Prooroci, pe Apostoli și pe dascăli să aducem întru privirea minții noastre, care cu învățăturile lor și cu pilda vieții, pururea spijinesc sufletele noastre de aproape.

Iar dacă și cârceii la vița de vie sunt de față, și aceia prin lucrarea ce o fac în vie, mult folos să ne aducă nouă. Așa și noi de haragii cei duhovnicești cu dragostea cea după Dumnezeu ca și cu niște cârcei să ne legăm și aproape de noi să-i ținem ascultându-le învățătura și supunându-ne lor întru cele spre mântuire precum ne

învață marele Apostol Pavel, zicând: „Ascultați pe mai marii voștri și vă supuneți lor ca celor ce priveghează pentru sufletele voastre" (Evrei 13,17). Și iarăși: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu. La a căror săvârșire a vieții privind să le urmați credința" (Evrei 13,7). Încă să cugetăm că rodul viței „veselește inima" (Ps. 103,16), iar la cina cea de taină pe vin întru Sângele la prefăcut Domnul (Luca 22,20).

Dacă spintecă vedem frunza la vie, și de la aceasta meșteșugul Ziditorului nostru să-l slăvim și să cugetăm cum prin acoperirea cea cu frunze pe vătămările cele din văzduh să le întâmpine îndemânare au, iar prin rărimea spintecărilor frunzei, pe raza soarelui din destul spre coacerea strugurilor să o primească.

Încă vrednic de mirare este acest lucru, cum o singură apă trăgându-se prin rădăcinile arborilor, a pomilor și a viei, în felurite chipuri le hrănesc pe ele, căci la unele untdelemn se face, la altele vin și alte diferite sucuri spre trebuință creșterii arborilor de mult folos se arată se arată.

Dar frații mei, niciodată minunile din lumea arborilor și a pomilor roditori nu va ajunge a le povesti. Și de aceia noi, cei prea mărginiți întru cunoașterea acestora cu acestea prea puține vom încheia cuvântul nostru de azi.

Pentru toate cele știute și cele neștiute de noi să aducem slavă și mulțumire lui Dumnezeu, Celui ce pe toate spre folosul și învățătura noastră le-a făcut și prin susținerea, pronia și împreună ajutorința Sa, pe toate le ține și pe toate le îngrijește. Amin!

DISCUȚII

Prin anul 1956, călătoream într-o zi cu trenul de la Pașcani spre Bacău. Eram într-un compartiment de clasa I și deodată au urcat mai mulți ofițeri: maiori, colonei, fel de fel, și un plutonier cu soția. Eu stăteam liniștit; nu-i cunoșteam și nu le știam nici gradele. Când am făcut armata nu erau stele pe umăr, ci trese.

Unul dintre ei, ca să nu tacă, a făcut o glumă: „Uite, măi, popa! O să ne meargă bine! Nu ar fi bine să ne spună povestea cu Dumnezeu?". Vine spre mine și-mi zice:

— Știi ce zic popii: că deșerturile și constelațiile și munții și apele le-a făcut un moșneguț pe care îl cheamă Dumnezeu. Ia să ne spui și nouă cum e povestea aia cu Dumnezeu.

— Domnilor, eu nu vă cunosc, dar vă rog să-mi spuneți de ce nu credeți în Dumnezeu?

— Cum, nu este o absurditate să crezi în ce nu vezi?

— Ține minte ce ai spus!

— Da, este mare nebunie să creadă cineva în ce nu vede! Cine l-a văzut pe Dumnezeu?

— Fraților, eu merg până la Bacău, dar atât vă spun: dacă încep povestea cu Dumnezeu, trenul acesta trebuie să înconjoare lumea de trei ori și nu o termin!...

— Ia auzi ce spune popa?!...

— Ați auzit că dumnealui a spus că e mare nebunie să crezi în ce nu se vede. Dacă e vorba că trebuie să discutăm, vă cer ceva, un cuvânt de onoare. Nu vă supărați?

— Să fie nebun cel ce se supără!

— Ei, să începem povestea cu Dumnezeu. Întâi și întâi vă spun asta: Dumneavoastră toți sunteți nebuni!

— Dar să vă explic de ce vă fac nebuni! În primul rând, la noi în Scripturi scrie așa: „Zis-a cel *nebun* în inima sa: Nu este Dumnezeu!“ (Psalmul 13,1; 52,1). În al doilea rând: Nu-i o nebunie să cred că voi aveți minte? Dacă n-am văzut-o!? Arătați-mi mintea, cum este: galbenă, roșie, verde? Ce formă are: hexagonală, triunghiulară, dreptunghiulară?... Cum să cred că aveți minte, dacă nu mi-o arătați? Parcă voi spuneați că e o nebunie să crezi în ceea ce nu vezi!...

— Măi prostule, nu ai pus bine problema, a zis unul dintre ei către cei care m-a întrebat.

— De acum, eu pot să zic că dumneavoastră toți sunteți morți! Dacă nu văd viața care este în voi!? Nu-i o nebunie să cred că aveți viață?

— Dar viața se manifestă. Din manifestarea ei se crede că avem!

— Da așa-i și cu Dumnezeu! Dumneavoastră aveți imaginație, mânie, simțire, poftă, gândire? Ați văzut cum creșteți? Nouă ne spune Sfânta Scriptură că omul este după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, dar nu după această formă trupească, ci după însușirile sufletului. Mâhnirea, întristarea, bucuria, cuvântul și cele asemena, toate sunt însușiri ale sufletului. Dar sufletul, l-ați văzut vreodată? Toate acestea se cred fără să se vadă, nu?

— Auzi, mă, la popa, ne face nebuni!...

Se ridică un maior-doctor și-mi zice:

— Eu operez, tai omul peste tot, dar încă nu am dat de suflet. Și cum să cred că există dacă nu am dat niciodată cu bisturiul peste el?

— Dar credeți că există durere în lumea aceasta?

— Există!

— Eu nu cred; e o nebunie să cred asta, dacă nu am văzut-o, nu? Parcă așa spuneați dumneavoastră „că e o nebunie să crezi în ceea ce nu vezi“.

— Măi, am dat de dracu! Da e frumos! Mai spune, popă.

— Nu este timp să vă povestesc toată discuția care a durat vreo două ore, dar voi mai aminti încă ceva: Un ofițer îmi zice:

— Măi popă, științа a încălecat religia. Uite, Uniunea Sovietică a lansat un satelit care a înconjurat pământul și a venit înapoi jos. Ce știe religia?

— Dacă o albină a ieșit din stup și l-a înconjurat de trei ori, a făcut mare lucru? Astronomia spune că „ osia“ de la Carul Mare are o distanță de 1300 ani-lumină. Dar ați ajuns voi la Alfa Centauri? Calculați acum ce a făcut Iuri Gagarin!...

Dumnezeu nu-și arată puterea numai în lucrurile cele mari, ci și în cele mici. Se zice că într-un vârf de ac se găsesc 8 sextalioane de atomi care au viața în ei, se mișcă. Ei bine, cum a putut Dumnezeu să pună atâția atomi într-un loc așa mic?

Nici nu am știut ce repede au trecut aceste discuții și numai ce suntem anunțați că se apropie Bacăul. Le-am spus că îmi pare rău, dar nu am timp să termin povestea cu Dumnezeu pentru că trebuie să cobor. Acum nu mai eram popă ci părinte. Unul dintre ei îmi zice:

— Ne pare rău că nu mergi cu noi până la București! Ce am auzit în aceste două ore, nu am auzit de când ne-a făcut mama! Să ne spui și nouă cu cine am stat de vorbă.

— Abia ați stat de vorbă cu ciobanul de la oile Mănăstirii Sihăstria! Dacă ați sta de vorbă cu un stareț sau cu un episcop să vă spună ei ce știu... Dacă vreți să vedeți studiile mele, veniți să vedeți unde le-am făcut: La „ Poiana Cireșului“, „ Râpa lui Coroi“, „ Movila lui Dubău“...

au scos cireșe, bomboane; nu puteam scăpa de ei, unul m-a și sărutat pe obraz. La despărțire le-am zis:

— Mergeți sănătoși, să ajungeți generali, și mă iertați, că abia am început povestea cu Dumnezeu!

DESPRE RAI

„ Ceea ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inimă de om nu s-a suit, aceasta a pregătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pe El“ (I Cor, II, 9).

Dumnezeiasca și sfânta Scriptură ne arată că: „ Dumnezeu a sădit rai în Eden, către răsărit și a pus acolo pe omul care l-a făcut“ (Fac. II 8). Ce înseamnă Eden? La această întrebare ne răspunde Sfântul și Marele Vasilie, zicând: „ Eden, desfătare se numește“ (Hexaimeon, cuv. despre rai, București, 1826, p. 61).

Dar oare ce fel de desfătare era acolo? Trupească numai? Dar acest lucru și a-l gândi cineva este necuviincios. Altfel de desfătare trebuie să înțelegem, vrednică de Dumnezeu, ca și sădirea să se socotească cuviincioasă lucrarii lui Dumnezeu, desfătare care este potrivită sfinților. Ascultă dar, pe cel ce zice: „ Desfătează-te întru Domnul și-ți va da ție cererile inimii tale“ (Ps. XXXVI, 4) și în alt loc: „ Acolo pornirile râurilor veselesc cetatea lui Dumnezeu“ (Ps. XLV, 4) și pârâu al desfătării se numește, care hrănește și crește frumusețea acelor saduri gândite după cea scrisă: „ Râu care iese din Eden, să adape raiul“ (Fac. II, 6). Dar ca să o înțelegem sădire adâncă a mâinii și lucrării lui Dumnezeu să ne aducem aminte de cele zise de Domnul către ucenicii Săi în Sfânta Evanghelie: „ Voi sunteți mlădițe și Tatăl meu este lucrătoru“ adică ca cei ce sunteți sădiți de Dânsul. Căci din această sădire sunt și cei sădiți în Casa Domnului și care în curțile Dumnezeului nostru înfloresc (Ps. XCI, 13). Despre această sădire duhovniocă și Marele Pavel zice: „ Eu am sădit, Apollo a udat iar Dumnezeu a crescut“ (I Cor. III. 6). Sfântul Prooroc

David aseamănă pe cel drept cu pomul sădit lângă izvoarele apelor, care rodul său va da la vremea sa și frunza lui nu va cădea" (Ps. I, 3) și iarăși când zice: „ Dreptul ca finicul va înflori" (Ps. CXI 12). Iar dumnezeiescul și marele Vasile zice: „ Deci, învață-te omule, ca din niște învățături ca aceastea să vii întru înțelegerea raiului acestuia și să ajungi și tu la zorile dinaintea luminii, unde răsare lumina cunoștinței, unde raiul desfătării s-a sădit. Și măcar de vei înțelege vreun loc trupesc primitor de sfinți, în care toți cei ce au strălucit pe pământ în lucruri bune că acolo petrec îndulcindu-se după vrednica răsplătire, din darul lui Dumnezeu și din veselia cea adevărată și fericită, nu cazi nici așa din asemuirea cea cuviincioasă pentru rai" (Hexameiorn Cuvânt despre rai, 61).

Mântuitorul nostru Iisus Hristos făgăduiește raiul tâlharului celui credincios, care era răstignit împreună cu El pe cruce, și care crezând din inimă că El este Dumnezeu, l-a mărturisit cu gura și i-a cerut iertare, iar El pentru mărturisirea și rugăciunea lui i-a zis: „ Astăzi vei fi cu Mine în rai" (Lc. XXIII, 43). Și aceasta a spus-o ca să ne arate că Dumnezeu primește la pocăință pe om până în ultimul ceas din viață, dacă omul se întoarce către El din toată inima sa. Vedem pe marele Apostol Pavel încă în viață fiind, răpit la al treilea cer, mergând în rai, unde a auzit cuvinte care nu se cuvine omului a le vorbi (II Cor. XII, 4).

În rai este veșnică veselie, după cele scrise: „ În veci se vor veseli" (Ps. V, 11). „ În rai lumina drepților este de-a pururea" (Prv. XIII, 9). Sfinții Părinți ai Bisericii lui Hristos au înțeles că raiul este îndoit, simțitor și gânditor, văzut și nevăzut, după cum și omul are în sine o parte văzută și una nevăzută, adică un trup și suflet (Sf. Ioan Damaschin, Dogmatica cap. XI, Despre paradis p. 95). Marele Vasile adeverind existența celor două porți ale raiului zice: „ Nici pe cele trupești nu le scoatem afară și pe cele duhovnicești le căutăm. Că precum în Legea cea veche era cu adevărat și lucru simțit, dar și închipuire făcea celui înțeles, așa și raiul îl înțelegem și trupește, dar îl tâlcuim și duhovnicește"

(Hexameiron. Cuv. despre rai 61). Acelaşi dumnezeiesc ierarh Vasile arăta că în rai va fi desăvârşită desfătare duhovnicească a celor cinci simţiri ale omuliui, adică: „ a vederii, a auzului, a gustului, a mirosului, a pipăirii (idem p. 60). Unii din dascălii Bisericii, zic că drepţii în rai vor vorbi toate limbile cele de sub cer (Uşa pocăinţei, p. 287-288).

Acestea puţine fie zise despre rai, în cele ce urmează să aducem câteva mărturii şi despre împărăţia cerurilor.

Dumnezeiasca Scriptură ne arată că împărăţia cerurilor este „ Împărăţia tuturor veacurilor şi stăpâneşte peste toate neamurile, după cea scrisă; Împărăţia Ta, Dumnezeule, este împărăţia a tuturor veacurilor şi stăpânia Ta întru tot neamul şi neamul“ (Ps. CXIV, 13; C. II, 10; XXI, 33; I Par, XXIX, 11). Împărăţia cerurilor este „ Împărăţia tuturor nesfârşitelor fericiri“ (Uşa pocăinţei, p. 221). Ea este veşnică (Daniel II, 44). Împărăţia cerurilor se mai numeşte şi „ cetatea lui Dumnezeu“ (Rv. XIX, 10), „ Cetatea Împăratului celui Mare“ (Ps.) şi „ Ierusalimul ceresc“ (Apoc. XXI, 18). Împărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare şi băutură, ci dreptate, pace şi bucurie în Duhul Sfânt (Rom. XIV, 17) şi nimic necurat nu va intra în ea (Efes V, 5; Gal, V. 21). „ Împărăţia lui Dumnezeu nu stă în cuvânt, ci în putere“ (I Rom. Cor. Iv. 20), Ea este înăuntrul nostru (Lc. XVII, 24). Pentru ca cineva să intre în împărăţia cerurilor, trebuie să se nască din apă şi din duh (In. III. 5), să fie nevinovat precum copiii (Mat. V, 20), să fie sărac cu duhul adică smerit (Mat, V, 3) să sufere prigoane pentru dreptate şi pentru Hristos (Mat. V. 10-12), sărac de multe scârbe de viaţa de acum (F.A. XIV, 22; II Cor, IV. 17; II tes. I, 5) să aibă desăvârşit jertfire de sine (Mc. IX, 13) şi să se silească în toată viaţa sa la lucrarea tuturor poruncilor lui Dumnezeu (Mat. XI, 12; XXVIII, 20).

Din învăţătura marelui Apostol Pavel aflăm că trupurile drepţilor după învierea cea de obşte, întru împărăţia cerurilor vor fi împodobite de Prea Bunul Dumnezeu cu patru mari daruri şi

anume: nestricăciune, cu slavă și putere și duhovnicie (I Cor. XV. 42-44).

Despre nestricăciune dumnezeiescul Apostol Pavel zice: „ Seamănă-se trup stricăcios, scula-se-va trup nestricăcios" (I Cor., 15, 42). Prin aceasta trebuie să înțelegem că trupurile drepților cele proslăvite de Dumnezeu după învierea cea de obște, nu vor mai fi primitoare de nici o patimă, atât după lucrare, ca și după putere. După lucrare nu vor mai avea nici o stricăciune: boală, bătrânețe, neputințe sau vreo pată. Iar după putere nu vor mai primi nici un fel de patimă, care ar fi supărătoare în ele sau ar putea cândva, măcar cât de puțin să le vatăme cu vreun fel de vătămare, cum se vatămă ele în acest veac; de lovire, de rană, de slăbiciune, de foame, de sete sau de oboseală.

Al doilea dar al trupurilor celor proslăvite după înviere va fi slava, după cea scrisă: „ Seamănă-se întru necinste, scula-se-va întru slavă" (I Cor, XV. 43). Dumnezeieștii Părinți spun că trupurile drepților după înviere vor avea slavă și strălucire în dou feluri: ca cele transparente, după cum este cristalul sau apa, sau ca cele ce au de la sine-și lumina, după cum sunt soarele și stelele.

Primul fel îl adeverește Sf. Grigorie Teologul care zice că: „ trupurile fericiților cetățeni vor lumina întru sineși cu strălucirea și se vor lumina cu curăția atâta, încât ea va fi deschisă și cu totul văzută ochilor tuturor. Și este această alcătuire și întocmire a trupului ca să fie fieștecare cu totul arătat și prevăzător (transparent) la altul; după care chip, aici pe pământ nu poate fi arătat și prevăzător nici luiși" (Ușa pocăinței cap. III, p. 246) iar al doilea, că vor fi nu numai transparente și limpezi cum am zis, ci și foarte strălucite și foarte luminate, îl înțelegem din cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos care zice: „ Atunci drepții vor străluci ca soarele întru împărăția Tatălui Meu" (Mat. XIII, 14). Acea strălucire va izvorî raze din frumusețea și podoaba sufletului fiecărui drept. O, câtă bucurie și veselie va fi atunci când va vedea cineva atâta mulțime de sori adunați împreună într-un loc! Căci

dacă numai un singur soare aduce atâta veselie ochilor omenește, ce va fi oare atunci când vor apare în fața ochilor oamenilor milioane de milioane de sori ca aceștia? Unii din Sfinții Părinți au îndrăznit să zică: „ Că dacă numai un singur trup al unui drept se va coborî din cele cerești pe pământ, negreșit că cu strălucirea lui ar acoperi toate stelele și soarele“ (Ușa pocăinței, cap. 3, p. 248).

Al treilea dar al trupurilor drepților întru împărăția cerurilor va fi puterea după mărturia care zice: „ Seamănă-se întru slăbiciune, scula-se-va întru putere“ (Cor. XV, 43). Unii din sfinții teologi arată că atât de mare va fi puterea și tăria acelor sfinți încât și cel mai mic dintre ei va putea să clatine toată lumea aceasta ca pe un glob ușor, lesne de purtat și de mișcat. Aceste trupuri ale drepților, după înviere nici de foc nu se vor arde, nici de ape nu se vor îneca, nici de sabia unui tiran nu se vor putea tăia și nici un fel de armă nu-i vor putea vătăma. Nici foamea, setea, osteneala nu-i vor putea birui.

Iar al patrulea dar al trupurilor drepților după înviere este duhovnicia și sfințenia după cea scrisă: „ Seamănă-se trup firesc, scula-se-va trup duhovnicesc“ (I Cor, XV, 44). Atât de ușoare de subțiri și de lesne mișcătoare vor fi aceste trupuri duhovnicești ale drepților după Înviere, încât cu nimic nu se vor deosebi de duhuri și îngeri. Acest dar duhovnicesc atâta stăpânire și putere va da drepților încât vor putea să se miște și să se mute din loc în loc cu iuțeala fulgerului. Această mișcare grabnică a trupurilor duhovnicești Solomon o aseamănă cu mișcarea scânteilor focului zicând: „ Ca scânteia pe paie vor fugi“ (Înțelep. lui Solomon III, 7). Iar Iezechil proorocul le aseamănă cu razele fulgerului zicând: „ Și fiarele mergeau și se învârteau ca o vedere de fulger“ (I, 4). Fericitul Augustin arată că atât de iute va fi mișcarea acelor trupuri duhovnicești ale drepților, încât și pe mișcările gândurilor minții le va covârși, zicând: „ Unde voiește Duhul, acolo, și trupul este de față, căci într-o clipă de vreme vor putea drepții cu aceste trupuri duhovnicești și proslăvite să se suie în cer, să se pogoare în

iad sau să ajungă la marginile pământului (Ușa pocăinței, cap. III, P, 2-99).

Dar fiindcă la începutul acestei predici ne-a fost nouă cuvântul despre rai, și pentru a ne da noi seama cât de negrăită este slava și bucuria cea duhovnicească a celor ce au ajuns acolo prin darul și mila lui Dumnezeu vom însemna aici o istorie sfântă în această privință: „ Era într-o chinovie un monah foarte evlavios în cele dumnezeiești și împlinitor a toată fapta bună și care auzind de acest stih al proorocului David: „ O mie de ani înainte ochilor Tăi Doamne, ca ziua de ieri care a trecut", a cercat de multe ori în mintea sa aceste cuvinte, dar nu putea să le înțeleagă. Și fiidncă în acea mănăstire nu era nici un dascăl învățat pe care să-l întrebe despre aceste cuvinte, a făcut rugăciune strălucitoare către Domnul ca să-i descopre înțelesul stihului. Și așa rugându-se de multe ori, l-a ascultat Domnul cel ce face voia celor ce se tem de el și într-o zi, după ce s-a citit pravila Utreniei și toți frații s-au dus la chiliile lor, a rămas numai el în biserică și se ruga ca de obicei. Dar atunci vede un vultur frumos, mai presus de fire, zburând prin biserică și apropiindu-se adesea de el. Monahul s-a bucurat de o așa frumusețe și voia sa-l prindă, dar vulturul câte puțin se depărta, iar monahul îl urmărea, pentru că el nu zbura la înălțime mare, ca ceilalți vulturi, ci aproape de pământ și l-a urmărit până ce a ajuns într-o pădure ce era aproape de mănăstire. După ce a intrat într-un loc ascuns al pădurii, a început vulturul să cânte o melodie așa de plăcută și îndulcitoare, încât a rămas monahul într-o uimire minunată din pricina dulceții acelei cântări, cugetând cu negrăită veselie la glăsuirea cea dulce din rai și fiind atât de atras de frumusețea cântării vulturului, prin darul lui Dumnezeu a primit atâta putere și voință încât nu simțea nici osteneala, nici foamea, nici setea, nici frigul, nici altă nevoie a trupului. Și s-a făcut întru sine atâta schimbare încât se simțea ca și cum ar fi chiar în rai și așa asculta îngereasca cântare, care a durat timp de 300 de ani. După terminarea cântării îngerul care se arătase sub acest chip s-a

înălțat la ceruri, iar monahul venindu-și întru sine s-a întors la mănăstire, crezând că numai un ceas a lipsit de acolo și ajungând la mănăstire portarul l-a întrebat de unde este. Atunci el s-a mirat cum de nu-l cunoaște și-i zise: „ Eu sunt veșmântarul cutare, nu mă știi?“ Portarul a socotit că este ieșit din minți și a zis către dânsul: „ Du-te în drumul tău că noi nu avem veșmântar. Pe tine nu te-am văzut niciodată, nici nu ai intrat cândva în această mănăstire“. Iar monahul spăimântându-se i-a spus lui toate rânduielile chinoviei și numele fraților. Apoi, ducându-se la egumen și spunându-i cele întâmplate acesta i-a adunat pe toți, dar pe nici unul nu a cunoscut dintre aceia pe care-i știa. Deci a zis către dânșii cu spaimă: „ Mă mir și nu mă dumiresc fraților cum s-a făcut această schimbare? Într-un ceas în care am lipsit să se schimbe fețele voastre încât să nu mai cunosc pe nimeni dintre voi și nici pe mine? Martor îmi este Dumnezeu că nu a trecut decât un ceas de când am ieșit din mănăstire, după ce am citit pravila Utreniei și era egumen cutare, proiestoși cutare și frați cutare. Atunci egumenul cercetând condica unde erau scrise numele fraților a cunoscut că din vremea aceea au trecut 300 de ani și au început a-l întreba pe monah ce fel de om este și ce fel de fapte bune a săvârșit ca să cunoască cum s-a învrednicit de la Dumnezeu de un asemenea har. El a răspuns: „ Nu știu vreo altă faptă bună întru mine, decât numai că am avut totdeauna ascultare către proiestoși și dragoste desăvârșită către frați și n-am smintit pe vreunul vreodată. Dar mai ales am avut multă dragoste și evlavie către Prea Curata Stăpână și în fiecare zi citeam icoasele ei“. Apoi le-am povestit toate cu de-amănuntul, precum și întâmplarea cu vulturul. Ei ascultând au înțeles taina și plângând de bucurie l-au sărutat și-l priveau ca pe o zidire cerească și nu pământească, căci și cuvintele lui păreau într-adevăr dumnezeiești și nu omenești. Atunci a zis egumenul: „ Dă slavă Prea Puternicului Dumnezeu care te-a învrednicit de o asemenea primire minunată, pe care nu a mai văzut-o altul în acest chip, în această lume vremelnică și

deșartă și ai înțeles cu fapta o parte din acea cerească și dulce cântare și nespusă veselie. Cunoaște dar, fratele nostru că trei sute de ani ai fost în această uimire și ție ți s-a părut numai un ceas. Atâta bucurie și veselie vor simți sfinții în rai, făcându-se părtași acelei fericite desfătări a Prea Sfintei și de viață dătătoarei Treimi, încât li se vor părea o mie de ani ca o zi, după cuvântul lui David Proorocul, căruia tu ai dorit să-i pricepi înțelesul". Acestea auzind monahul a cunoscut adevărul și slăvind pe Dumnezeu a plâns bucurându-se și a cerut să se împărtășească cu Sfântul Trup și Sânge al Mântuitorului nostru. Și împărtășindu-se cu dumnezeieștile Taine cu multă evlavie a zis acesta: „Acum slobozește pe robul Tău Stăpâne...". Și îndată și-a dat sufletul său cel sfânt în mâinile lui Dumnezeu (Mântuirea păcătoșilor cap. XXI, Despre negrăita slavă a raiului. p. 472).

Iubiții mei, Părinți și frați, nu pot fără de suspin să scriu acestea, gândind cât de mare a fost mila și îndurarea Prea Bunului Dumnezeu pentru cei ce-l iubesc pe El și au mijlocitoare către îndurarea Lui, pe Prea Sfânta și Prea Curata Sa Maică, prin ale căreia prea puternice rugăciuni și acest prea fericit monah ce a gustat încă din veacul de acum din fericirea și veselia cea negrăită a raiului, pe care nimeni din oameni nu o poate povesti după mărturia marelui Apostol Pavel, care a fost răpit până la al treilea cer, și a fost dus în rai, unde a auzit cuvinte care nu stă cu putință omului să le vorbească (II Cor, XII,4).

Iar acum închei spre sfârșit venind cuvântul nostru despre rai, voiesc a încheia cu cuvintele Marelui Vasile care zice: „De ești dar trupesc și mare socotești îndulcirea cea din cele simțite, să ai închipuirea aceea a raiului celui trupesc și săturarea cea prea dulce și te sârguiește către acestea, fiindcă acolo vei afla dare de desfătare neîncetată, iar de ești duhovnicesc și cugeți mai înalt decât îndulcirile cele trupești, suie-te cu gândul tău către frumusețile îngerilor, învață-te cu de-amănuntul cu roadele dreptății cele ce sunt întru dânșii. Vezi râul lui Dumnezeu cel plin de ape (Ps.

XLV, 4) și ale cărei porniri veselesc cetatea lui Dumnezeu (Evr. XI, 10) și al cărui meșter și ziditor este Dumnezeu, prin acea cetate curge râul acesta al lui Dumnezeu care se începe din Eden (Desfătare) și care adapă raiul". (Hexameiron, Cuvânt despre rai. p. 61). De care și noi nevrednicii și păcătoșii să ne învrednicim cu mila și îndurarea lui Iisus Hristos Dumnezeul nostru. Amin.

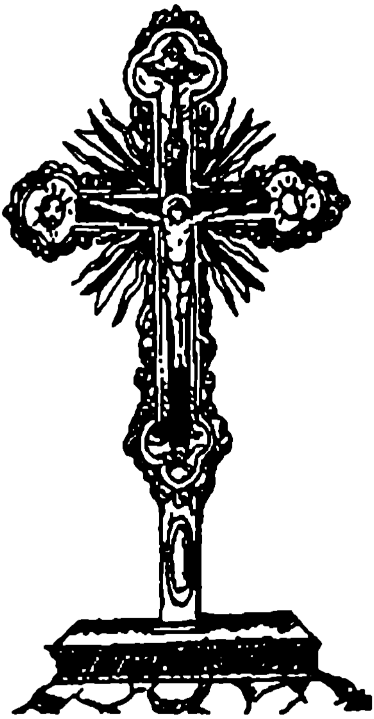

DESPRE IAD

„ Și în iad ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui" (Lc. XVI, 23).

O carte veche și foarte folositoare de suflet, ne sfătuiește să ne pogorâm adesea cu mintea noastră în adâncul iadului, pentru ca prin această cugetare să ne suim la cer.

Iată dar, ce spune această Carte sfântă: „ toți oamenii care locuiesc în toate părțile lumii acesteia să se pogoare în locul iadului cu mintea lor, trăind, ca să nu se pogoare la iad murind". Și iarăși: „ Dacă dorești din toată inima ta să te sui la cer, pogoară-te mai întâi la iad." (Ușa pocăinței din grecește de Dositei, Mitropolitul Ungrovlahiei, 1812, 165-166).

Acum fiindcă despre ea ne este cuvântul este bine să arătăm mai întâi cu mărturiile Sfintei Scripturi, ce este iadul și câte feluri de munci cuprinde el.

Dumenezeiasca Scriptură ne arată nouă că iadul este loc de chin și de osândă. (Mat. XIII 35; Lc. XVI 23). Iar în ceea ce privește felurimea și deosebirea muncilor celor ce sunt în iad, tot din mărturiile Sfintei Scripturi aflăm că: În iad este focul cel nestins și viermii cei neadormiți, după cele scrise: „ Unde viermele nu doarme și focul nu se stinge" (Marcu IX, 44, 46). În iad suferă și trupul și sufletul după cele scrise: „ Iar dacă ochiul tău cel drept te smintește pe tine, scoate-l și aruncă-l de la tine, căci mai de folos îți este ție să piară unul din mădularele tale decât tot trupul să fie aruncat în gheenă" (Mat, V, 29; XVIII 9). În iad este pedeapsă veșnică și foc veșnic, după mărturia Sfintei Scripturi care zice: „ Iar dacă mâna ta sau piciorul tău te smintește taie-l și

aruncă-l de la tine, că mai bine este pentru tine să intri în viață ciung sau șchiop, decât având amândouă mâinile și picioarele și să fii aruncat în focul cel veșnic" (Mat., XVIII, 8., XV., 41, Iuda VII).

În iad este foc și pucioasă (Apoc. XX 10), în iad este foc nestins și vierme neadormit, după mărturia care zice: „ și vor ieși și vor vedea stârvurile oamenilor care au călcat poruncile Mele, că viermele lor nu va muri și focul lor nu se va stinge și vor fi, priveală la tot trupul" (Isaia LXVI, 24; Mat, III, 12; Lc. III 17). În iad este foc mistuitor (Evr. X, 27); în iad este cuptor veșnic, plângerea și scrâșnirea dinților (Mat. XIII, 50). În iad este gheena focului (Mat. V, 22; X. 28l; XVIII 9). În iad este tartar adică frig și ger nesuferit (II Petru 2,4l Iuda XVI). În iad este întuneric (Iuda 6, Iov, X, 21, 22, In. XII 35, 36; Rom., XIII 12). În iad este putoare nesuferită (Isaia XXXIV, 3; In. XI, 39). În iad este plângere după mărturia care zice: „ Vai vouă care râdeți acum că veți plânge" (Lc. VII, 26). În iad este foamete nesuferită, după cele scrise: „ și vor flămânzi ca și câinii" (Ps. 58. 17) și va fi poporul; ca de foc ars: „ Omului de fratele său nu-i va fi milă și nu se va sătura omul mâncând carnea brațului său" (Isaia IX, 19). În iad este foc și vierme neadormit după cum arată Sf. Scriptură zicând: „ Răsplătirea celui necredincios este foc și vierme". (Despre acest vierme și foc nestins a zis Domnul nostru Iisus Hristos): „ Unde viermele lor nu doarme și focul lor nu se stinge" (Mat. III, 43-44). De asemenea Sf. Vasile cel Mare spune despre acești viermi așa: „ Cum că vor fi în iad un fel de viermi otrăvitori și mâncători de trupuri, care fără de săturare mănâncă și niciodată nu-și umplu pântecele lor și mai ales când mănâncă pricinuiesc omului dureri nesuferite (Tâlcuire la Ps. 33). În iad este deznădejde, căci după mărturia Sf. Scripturi vreme de mântuire nu va mai fi deoarece pentru cei nepocăiți și nepregătiți s-a închis ușa milostivirii lui Dumnezeu (Mat. 25. 10). În iad este veșnicie, adică chinuire fără de margini veșnicia chinurilor iadului o arată

în puține cuvinte proorocul lui Dumnezeu Ieremia zicând: „ Întru pierzare în veci vei fi, zice Domnul“ (Ierem, XXI, 26). La această veșnicie a chinurilor muncilor iadului cugetă și dumnezeiescul și marele prooroc David când zice: „ Gândit-am la zilele cele de mult și de anii cei veșnici mi-am adus aminte“ (Ps. 77, 56). Dar această veșnicie a muncilor iadului a arătat-o luminat — mai presus de toți sfinții — însuși Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos când a zis: „ Duceți-vă de la mine blestemaților în focul veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui“ și iarăși: „ Și vor merge aceștia (adică păcătoșii) în munca veșnică“ (Mat. 25, 41).

Așadar, fraților, după ce am arătat pe scurt cu mărturii din dumnezeiasca scriptură câte feluri de munci are iadul este bine să răspundem la întrebarea: ce este iadul? La această întrebare răspundem cu mărturia unui dascăl al Bisericii lui Hristos care ne spune: „ Iadul este țara morții, împărăția dracilor, a cărei poartă este deznădăjduirea: curte, sunt legăturile; ferestre, întunericul; masa, reaua împuțiciunea și putoare nesuferită, mâncarea, foamea, băutura, setea; ceasornic, plânsul; așternut, văpaia; orânduială, tulburarea cea fără de rânduială a prăpăstiilor celor groaznice. Iadul este țara amară și plină de tânguire, de vaite și plângere neâncetată și chinuire fără de sfârșit. Iadul este țara prea înfricoșată, latură de care pururea se cade să fugim. Iadul este pământ al întristării, pământ al mâhniciunii, al uitării și al scârbelor celor neîncetate. Iadul este lac fără fund, pururea purtător de moarte, întru care focul nu se stinge în veac. Iadul este frig prea rece și ger nemaipomenit, care cu iuțeala lui pătrunde prin toate oasele oamenilor ce se chinuiesc acolo. Iadul este vierme neadormit, întuneric, pipăit, putoare nesuferită, bătaie neîncetată, întru care ciocanele dracilor nu încetează a lovi pe cei osândiți împreună cu ei. Iadul este cutremur și groază nepovestită întru vederea fețelor diavolilor celor prea înfricoșate și groaznice și întru auzirea șuierăturilor balaurilor celor de foc care înoată prin ape. Iadul este

deznădejdea desăvârșită de bine și desfătare. Iadul este adunarea tuturor muncilor celor negrăite și nesuferite și lipsirea de toate bunătățile și bucuriile. Iadul este locul cel nesuferit, plin de chinuri nemaiauzite și nemaipomenite, peste care diavolul și dracii lui împărătesc și unde muncesc ei și toți vrăjmașii lui Dumnezeu, oamenii cei păcătoși care au fost acolo osândiți, ca veșnic să se chinuiască cu dracii. Iadul este acolo unde șarpele cel vechi și balaurul cel căzut din cer se chinuiesc veșnic de urgia lui Dumnezeu (Apoc. XX, 2, 3; II Petru II, 4; Iuda I, 6). Iadul este acolo unde balaurul, satana împărățește și împreună cu el cei păcătoși se ard și se chinuiesc după dreapta mânie a Atotțiitorului Dumnezeu; în iad vicleanul șarpe nu încetează a mușca pe cei supuși lui. Acela pentru viclenia lui în șarpe s-a schimbat; șarpe s-a chemat pentru sălbăticia de a vătăma, leu răcnind se numește pentru mărimea puterii lui de a face rău celor împreună cu el. Demon se numește și pentru neîmblânzirea mâniei; diavol se poreclește (Ușa pocăinței 202-203). Și acum, fiindcă am amintit mai sus de focul cel nestins și veșnic al iadului, trebuie să știm că **prima chinuire în iad este acel foc atât de cumplit față de focul din lumea aceasta** pe cât este deosebirea dintre focul cel puternic pentru un mare cuptor față de un foc pe care îl vedem zugrăvit cu vopsele undeva pe vreun perete. Focul cel veșnic se deosebește de cel din lumea aceasta prin trei însușiri:

a) este întunecat și nu are nici un fel de lumină în el, ci numai arde;

b) nu se aprinde din uscături sau lemne, ci nematerialnic, muncește foarte;

c) niciodată nu se stinge, nici scade (mântuirea păcătoșilor Cap, XXII, p. 488-489).

A doua muncă în iad este gheața și frigul. Dracii vor scoate pe păcătoși din foc ca să-i arunce în tartar, care este un iezer fără fund de apă înghețată și foarte rece. Aceasta este scrâșnirea dinților de care vorbește Sfânta Scriptură.

A treia pedeapsă este mirosul. Acolo se adună împuțiciunile cele spurcate și necurate din toată lumea. Atât de rău este mirosul în iad încât dacă ar fi cu putință să fie aici, în lume vreunul din cei osândiți în iad s-ar molipsi tot aerul și ar omorî lumea. Cine se îndoiește de acest adevăr să citească în cartea ce se cheamă „ Oglinda Pildelor", unde se arată că doi frați după trup, se aflau sub povățuirea unui duhovnic, care adesea le vorbea despre pedepsele iadului, de care s-a înfricoșat unul din frați și ca să se mântuiască s-a făcut călugăr, iar celalălt necrezând asemenea cuvinte, a rămas în lume viețuind în diferite păcate. Iar acesta după puțini ani a ajuns la sfârșitul vieții lui. Atunci fratele său — monahul — venind la el l-a rugat ca după moarte să-i spună și lui cum se află acolo și dacă cu adevărat muncile iadului sunt așa de grele după cum se spune. Dar, într-o noapte — nu mult după moartea fratelui său ce viețuise în lume — s-a arătat acesta fratelui său, iar monahul a întrebat: „ te rog fratele meu, spune-mi adevărul, oare în iad sunt chiar atât de înfricoșate muncile precum zic cărțile noastre sau le-a scris numai ca să ne înfricoșeze?" Atunci fratele său cel ce murise i-a răspuns: „ De mii de ori sunt mai cumplite muncile decât s-au scris. Căci toate limbile nu ajung să povestească aceste chinuri groaznice". Fratele i-a răspuns lui: „ Dar cu care simțire voiești să înțelegi?". Monahul i-a răspuns: „ Eu sunt prea mic la suflet și mă tem ca nu cumva să mor, dar dacă voi vedea cu ochii sau voi pipăi cu mâinile voi înțelege, fă-mi dar să miros puțin". Atunci cel ce i s-a arătat a scuturat haina sa și a ieșit atâta miros din ea încât monahii mănăstirii acelea nu mai puteau răbda, ci umblau încoace și încolo ca niște ieșiți din minți. De aceea, au plecat din acel loc departe și au zidit altă mănăstire.

A patra muncă este vederea: aici păcătoșii sunt pedepsiți prin vederea întunecatelor fețe ale dracilor, care sunt atât de urâte și de înfricoșate încât dacă ai putea să vezi unul din ei venind spre tine și dacă lângă tine ar fi o prăpastie de 100 de stânjeni adâncă, sau un cuptor aprins, mai lesne ai voi să cazi în prăpastie sau să arzi în cuptor cu totul decât să vezi fața lui.

A cincea muncă este foamea cea cumplită și setea cea nemăsurată de care s-a amintit.

A șasea muncă este a viermelui cel neadormit al conștiinței.

A șaptea muncă este legătura și întunericul cel mai din afară.

A opta muncă este deznădăjduirea și mâhnirea cea veșnică.

Iar a noua muncă este veșnicia chinurilor iadului.

Pentru ca cineva să-și dea seama despre această veșnicie, să se gândească astfel: dacă ar fi un munte de nisip, al cărui vârf ajunge până la cer și dacă s-ar lua în fiecare zi câte un fir din acel nemărginit și nenumărat nisip, tot s-ar isprăvi într-o vreme, dar iadul nu are sfârșit. Sau dacă un înger al Domnului s-ar pogorî din cer ca să ia în fiecare an câte o picătură de apă din toate oceanele și mările lumii acesteia, tot s-ar fi terminat odată cât de târziu apele lumii, dar muncile iadului nu au sfârșit.

Pentru a ne putea da seama mai bine de nesuferitele chinuri ale iadului, vom însemna aici, spre sfârșitul predicii o istorioară, după cum urmează: „ În Sfântul Munte Athos, un călugăr fiind bolnav și paralizat de mai mulți ani și-a pierdut răbdarea în boala sa îndelungată și a început a se ruga prea milostivului Dumnezeu să-i scurteze viața sa cea chinuită de boală. Atunci prea Bunul Dumnezeu a trimis la el un înger al Său care i-a zis: „ O, părinte! Domnul în îndurarea lui a auzit rugăciunea ta. El îți scurtează viața aceasta pământească, dar cu condiția ca pentru un an ce mai ai de suferit pe pământ și pentru a te curăți de păcatele tale prin această boală, să mergi să stai trei ceasuri în iad“. La cuvântul îngerului, monahul a zis: „ Să mai zac eu un an pe pământ, e un timp foarte lung. Mai bine voiesc să sufăr trei ore în iad. Și la aceste cuvinte ale lui, Îngerul i-a luat sufletul și l-a dus în iad, apoi s-a retras lăsându-l acolo, mângâindu-l cu vorba, că peste trei ore, îl va cerceta. După plecarea sfântului înger, de la el, a fost

cuprins deodată de întunericul ce domnea pretutindenea, de lipsa de spaţiu, vuietul suspinelor sfâşietoare ale păcătoşilor, care ajungeau până la el, vederea feţelor dracilor infernali, vuietul focului care ardea cu nesuferită fierbinţeală şi celelalte negrăite munci, care-l înconjurau din toate părţile, îl făcu să strige cu groază milă şi ajutor de la Dumnezeu. Dar de nicăieri nu primea nici un răpuns la strigătele sale disperate. Lui i se părea că au trecut sute de ani de când se chinuieşte acolo şi văzând că de nicăieri nu-i vine nici un ajutor, a început a geme şi a scrâşni din dinţi de durere. Dar nimeni nu-i asculta gemetele sale, fiindcă toţi cei închişi în acele groaznice munci, erau preocupaţi de propria lor chinuire. Fiind el în aceste chinuri şi deznădejde de a mai scăpa, deodată s-a făcut o lumină mare şi îngerul Domnului apăru vesel şi apropiindu-se de chinuitul monah îl întrebă: „ Ei bine frate, cum te afli?" Monahul i-a răspuns: „ Niciodată n-aş fi crezut că un înger poate minţi". „ Ce voieşti să zici". întrebă îngerul. „ Cum, răspunse monahul. Oare nu mi-ai promis că mă vei scoate de aici după trei ore, dar iată că am petrecut aici sute de ani în aceste chinuri groaznice". „ Ce zici frate, sute de ani?", l-a întrebat îngerul cu un zâmbet ceresc. O oră a trecut numai de când te-am părăsit şi mai ai încă de stat două ore aici". „ Două ore, strigă chinuitul monah de groază, două ore? Este oare cu putinţă să fi trecut numai o oră? Oh, nu mai pot suporta această muncă, nu mai am putere. De se poate şi de este buna voinţă a lui Dumnezeu, te rog scoate-mă de aici, căci voiesc să sufăr pe pământ ani şi sute de ani, chiar până la ziua judecăţii celei de apoi, la a doua venire a Domnului, numai te rog scapă-mă de aici. Fie-ţi milă de mine şi nu mă lăsa aici" — zise gemând cu mare disperare chinuitul monah — întinzându-şi mâinile către îngerul luminii. Atunci îngerul a zis: „ Fiindcă Dumnezeu e părintele îndurărilor şi al mângâierii, îşi arată bunătatea sa cea fără de margini asupra ta, dar tu să nu uiţi de acum înainte ca să povesteşti şi altora cât de crude şi necruţătoare sunt muncile gheenei" (Viaţa repausaţilor

noștri, trad. de Ioasif Mitropolitul Ungrovlahiei, Buc. 1890, p. 333). Fiindcă unora li s-a părut că sânul lui Avraam ar fi undeva în iad și că sfinții și drepții dinaintea venirii Domnului nostru Iisus Hristos nu au fost legați în iad am socotit de cuviință să arăt că: „ Sânul lui Avraam“ îl vor moșteni sfinții lui Dumnezeu în împărăția cerurilor, după judecata de apoi și că Sf. Evanghelie pune cele viitoare la prezent despre care iată ce spune Nichifor Teotoke: „ Ar însemna ca prin pilda aceasta a bogatului și „ a săracului Lazăr“ a grăit Domnul ca pentru lucru ce ar fi acum. De fapt a vorbit pentru cele ce vor să fie, căci „ sânul lui Avraam“, după învierea cea de obşte și după judecata cea de apoi, îl vor moșteni sfinții și drepții lui Dumnezeu“ (Kiriacodromion, Tâlcuire la Evanghelia cea de la Luca, a Duminicii a XXII-a după Rusalii, Buc. 1857). Iar acum că sfinții lui Dumnezeu, patriarhii, proorocii și drepții cei de până la venirea Mântuitorului au fost legați și ținuți în iad împreună cu ceilalți osândiți ceea ce se adeverește luminat de Sf. Epifanie al Ciprului care zice: „ Acolo în iad era Adam, cel dintâi zidit și întâi născut, mai dedesubt era Abel, cel întâi mort și întâiul drept păstor și chipul nedreptei junghieri al lui Hristos, Păstorului. Acolo, Noe, chipul lui, ziditorul Marelui Chivot, ceea ce pe toate neamurile cele ca niște hiare din potopul păgânătății prin porumbiță — adică prin Sf. Duh — le-a mântuit, și pe întunecatul corb din aceasta la izgonit. Acolo era Avraam părintele și jertfitorul lui Hristos, cel ce prin cuțit, fără de cuțit împreună și prin moarte fără de moarte a jertfit lui Dumnezeu jertfa prea fericită. Acolo era legat Isaac cel ce de mult s-a făcut legat sus de Avraam spre închipuirea lui Hristos. Acolo era Iacob, în iad, mâhnit jos cel mai înainte mâhnit sus pentru Iosif. Acolo era Iosif cel ce a fost legat în temniță în Egipt spre închipuirea lui Hristos, stăpânului celui legat pentru noi. Acolo era Moise, jos întru cele întunecate, cele ce cândva era în sicriaș, întru cele întunecate sus. Acolo era Daniil în groapă, în iad, cel ce era oarecând în groapa leilor sus. Acolo Ieremia ca în groapa tinei, în

groapa iadului și a stricăciunii morții. Acolo în chinul iadului celui primitor a toată lumea zăcea Iona, spre închipuirea lui Hristos celui veșnic și mai înaite de veci. Și încă acolo era David, dumnezeiescul Părinte, dintru care este Hristos după trup și ce zic David și Solomon și Iona, acolo era și însuși marele Ioan, cel mai mare decât toți proorocii care într-un pântece întunecos a propovăduit pe Hristos celor din iad. Îndoitul Mergător înainte și propovăduitor al celor vii și al celor morți. Cela ce din temnița lui Irod s-a trimis în temnița morții cea a toată lumea și a iadului, adică a celor ce dormeau din veac drepți și nedrepți" (Cuvânt la îngroparea dumnezeiescului trup al Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos în sfânta și marea Sâmbătă; Viețile Sfinților martie, M-rea Neamț, 813, p. 272).

Am făcut această însemnare ca să arăt că pogorârea Mântuitorului la iad nu s-a făcut numai pentru cei păcătoși, ci și pentru sfinții lui Dumnezeu, care zăceau legați în iad din cauza păcatului strămoșesc, prin care a intrat moartea în neamul omenesc.

Am însemnat aici puține din multele mărturii ale Sf. Scripturi și ale altor cărți sfinte, scrise de Sf. părinți despre negrăitele și nesuferitele chinuri ale iadului de care ni se cade nouă să ne aducem aminte mereu, pentru a nu greși. Căci mărturia Sf. Ioan Gură de Aur: „ Toți cei ce cugetă la gheenă nu vor intra în ea și toți cei ce uită gheena, de ea nu vor scăpa" (Împărțirea de grâu, cuv. la Judecata ce va să fie, Buzău, 1833, p., 11). Amin.

PENTRU CE PRICINĂ A ÎNGĂDUIT DUMNEZEU PE SATANA SĂ LUPTE CU CREȘTINII

„Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor, întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduhuri" (Efeseni 6, 12).

De nu se va arăta vrăjmașul, nici ostașii cei viteji și prieteni ai împăratului nu se vor cunoaște, și de nu ar fi luptă și război, nu ar fi izbândă, nici cunună, nici plată.

Drept aceea Hristos a slobozit pe Satana ca un vrăjmaș și începător de războaie și luptător să se bată și să lupte în toate zilele cu creștinii, ca aceștia din urmă să se arate biruitori, „ să calce peste șerpi și peste scorpii", adică peste toate meșteșugurile diavolului și peste toată puterea lui.

Deci, fiind diavolul vrăjmaș și luptător și supărător se cunosc și pritenii și biruitorii și vitejii întru credința lui Hristos și fiecare își va lua cununa lui, cinstea și plata sa după biruința ce a făcut.

Și pentru a înțelege mai bine cum încearcă diavolul să înșele pe om, am să vă spun o istorioară: Un călugăr din Sfântul Munte Athos, anume Avva Ilarion, s-a rugat mult timp lui Dumnezeu să-i arate cum înșeală diavolul pe om și-l duce la împărăția sa (la iad). Într-o noapte, stând la rugăciune, a auzit pe cineva bătând la ușă și zicând:

„ Blagoslovește, părinte!" El a răspuns: „ Domnul". Atunci a intrat în chilia sa un călugăr, tânăr și frumos cu stea în frunte. A

crezut că este Hristos și i-a zis: „Doamne, ai venit să-mi iei sufletu!" A răspuns tânărul: „Eu nu sunt Hristos, ci sluga Lui, îngerul păzitor al vieții tale, iar Domnul ascultând rugăciunea ta m-a trimis să-ți arăt cum înșeală diavolul pe om. Ia-ți epitrahilul, Sfânta Cruce și vino cu mine".

Nu departe de mine era o poiană mare și frumoasă. Fiind pe vremea secerișului, afară era lună plină așa încât se vedea foarte bine. Îngerul îl însoțește până la marginea acelei poieni, îl, așează lângă un brad și îi zice: „Părinte sfinte, stai aici și fii cu luare aminte la tot ce se va petrece. Nu-ți fie frică, Eu sunt cu sfinția ta!"

Îngerul se retrage lăsând pe Avva Ilarion singur.

În cel moment călugărul observă că din văzduh coboară un jilț mare ca de foc și se așează în mijlocul poienii; după care apare Satana cu patru perechi de coarne, cu un codârlău lung de șaptezeci de stânjeni, cu un balaur în loc de coranā cu un alt balaur în loc de toiag de împărat al iadului, cu un picior de cămilă, cu altul de porc mistreț. Urât, grozav de urât...!

Se așează pe jilțul său, bate de trei ori din palme și se umple poiana de o mare mulțime de diavoli, companii, batalioane, regimente, fără de număr, nu putea mintea omenească să-i cuprindă. Apare de-a dreapta și de-a stânga alți doi: unul cu o spinare lată, altul cu o japă de foc în mână.

Se ridică Satana și le zice: „Toate gloatele drăcești să fiți cu luare aminte! V-am adunat aici în miez de noapte ca să ieșiți la raport și să-mi spuneți cum înșelați voi pe oameni și-i aduceți la împărăția mea, iar cel care îmi dă un sfat ce mă lovește în gândire am să-l pun trei minute împărat al iadului, Poftiți la raport!!!

Din marea mulțime iese în față un drăcușor mai tinerel, cu două perechi de coarne, cu un barbișon ascuțit și-i zice:

— Să trăiești întunecimea ta!

— Cum te cheamă, băiete?

— Aghiuță...

— Ia să-mi spui, cum înșeli tu pe oameni și-i aduci la împărăția mea!

— Eu îi spun la om așa: Măi omule, este Dumnezeu, sunt draci, este iad, este Rai, este muncă pentru păcat, este plată pentru fapta bună, roagă-te postește, mergi la biserică, dar nu te strica nici cu mine!... Mai vino și la crâșmă, baluri, discoteci, televizor, nunți cu lăutari... De, doar trebuie să-ți trăiești și viața aceasta...

— Și ai înșelat pe mulți?

— Pe mulți am înșelat...

În loc să-l laude, satana îi zice:

— Prostule, pe cei mai proști ca tine ai înșelat. Tu îi spui la om ca să facă fapta bună, dar să nu se strice nici cu diavolul și știu că te ascultă mulți, însă mergând și la biserică, aude cuvântul lui Dumnezeu care zice: „ Nu poți sluji la doi domni, și lui Dumnezeu și mamonei", sau: "În ce te va găsi moartea, în aceea vei fi judecat". Auzind acestea, pune început bun: lasă păcatele, se spovedește își împlinește canonul, face fapta bună după putere și l-ai pierdut. Deci, numai pe cei mai proști ca tine i-ai înșelat! Nu-i bun sfatul tău. Îi zice la cel cu spinare lată: „ Ia-l în spate! iar la cel cu japa de foc, dă-i, dă-i, dă-i... trimite-l în gheena... Nu-i bun sfatul lui, prea puțini a înselat... Altcineva să vină la raport".

Apare al doilea și-i zice:

— Să trăiești, întunecimea ta!!!

— Cum te cheamă, băiete?

— Scărăbuță...

— Ia să-mi spui tu cum înșeli pe oameni?

— Eu îi spun așa: măi omule, nu există Dumnezeu, nu sunt draci, nu este Rai, nu este iad, nu este plată pentru fapta bună, nu este muncă pentru păcate. Aici e totul și Raiul și iadul. Cine a văzut pe Dumnezeu? Cine a înviat din morți ca să-ți spună ție că este Rai și iad?

— Și ai înșelat pe mulți?

— Pe mulți am înșelat...

În loc să-l laude îl, ocărăște și pe acesta, și-i zice:

— Prostule, pe cei mai proști ca tine ai înșelat și tu! Știu că sunt mulți care te ascultă și pe tine, dar în marea dragoste pe care o are Dumnezeu față de om, îi mai timite o scârbă, un necaz, o boală. Bietul om aleargă peste tot ca să-și rezolve necazul, dar nu găsește ajutor; Dumnezeu nu-l ajută!!! La urmă de tot, îi rămâne ultima variantă: Hai să încerc și la biserică. Numai ce îi spune soției: „Măi femeie, eu nu știu ce să mai fac! Du-te la preot, poate..." Dumnezeu văzând dorința omului îi ajută căci zice: Nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu", iar omul văzând de unde vine ajutorul, pune început bun. L-ai pierdut și pe acesta. Nu-i bun sfatul tău, prea puțini ai înșelat. I-al în spate, și dă-i, dă-i, dă-i și lui Scărăbuță, trimite-l în gheenă și pe el. Poftiți, altul să vină la raport.

Ei bine, nu mai aveau curaj nici unul. Le era frică că vor pătimi la fel ca Aghiuță și Scărăbuță. Dar mereu îi îndemna stăpânul lor, Satana.

Atunci din marea mulțime apare unul bătrân, ghebos cu trei perechi de coarne, urât, grozav de urât și-i zice:

— Să trăiești, întunecimea ta!

— Cum te cheamă, moșneagule?

— Sărsăilă...

— Ia să ne spui și nouă cum îi înșeli tu pe oameni.

— Eu îi spun la om așa: măi omule este Dumnezeu, sunt draci, este Rai, este iad, este muncă pentru păcat, este plată pentru fapta bună, dar fapta bună mai ai timp să o faci: nu astăzi, ci mâine. Și știi cât am luptă cu el? Până când l-am învățat cu păcatul după care stau de-o parte și râd, căci face el păcatul vrând, nevrând. Obișnuința devine a doua natură. Nu mai am probleme cu el, este al meu. Uite cum îl învăț eu pe om: Dimineața îngerul păzitor îl îndeamnă gânditor, prin minte:

— Frate, scoală-te cu o jumătate de oră sau cu oră mai repede, citește rugăciunile de dimineață, un acatist, ba poți să faci

și câteva metanii sau închinăciuni; mai citește și la Psaltire vreo catisma.

Iar eu îi șoptesc de cealaltă parte:

Știi ce dulce e somnul dimineața? Mai stai cinci minute; întoarce-te pe partea cealaltă, o să te scoli! Când se trezește e târziu, nu mai are timp de rugăciune; trebuie să meargă la serviciu, la școală, la animale, iar eu îl încurajez, nu-i nimica, o să te rogi când vii din nou acasă.

Când se înapoiază de la activitatea lui, îngerul îi șoptește:

Nu te-ai rugat azi dimineață, roagă-te acum!

Iar eu îi șoptesc din nou:

— Știi că ești obosit! Știi că ți-e foame! Stai și mănâncă, te odihnești puțin după care ai să te rogi! Așa obosit și flămând, nu poți. Și el ascultă sfatul meu!

După ce se scoală îi dau din nou alte griji: trebuie să speli, să faci curat, să înveți, să repari mașina, ai să te rogi deseară.

Seara când omul a terminat cu toată activitatea și îngerul îl îndeamnă spre rugăciune, eu iar îi șoptesc omului: „ Ai să te rogi, dar vezi ce este la televizor. Nu să te uiți, ferească Dumnezeu.... numai să vezi ce este, pornește-l!

A!!! Parcă-i un film! Parcă-i o muzică, parcă-i Dallas... și stă bietul om, o oră, două, trei... Când se uită la ceas, e miezul nopții. Abia acum își amintește că nu s-a rugat toată ziua. Dar e foarte râvnitor! Ce îi spune gândul: „ Vezi e în miez de noapte, la ora asta se roagă numai călugării și creștinii cei prea credincioși". Se pune în genunchi la rugăciune, dar adoarme. Și iar îi șoptesc: „ Asta nu-i rugăciune! Lasă că te scoli dimineață. Dimineața o ia de la capăt.

Numai ce îi șoptește îngerul:

— Azi e duminică, sărbătoare, du-te și tu la biserică.

Vin eu și îi șoptesc:

— Ai lucrat toată săptămâna, ești obosit; stai și te odihnește, mai repari mașina, te mai uiți la televizor, doar transmite slujbă și aici; la biserică trebuie să stai în picioare, e aglomerație, aerul e greu. Dar nu-i nimic o să mergi și tu la Paști, la Crăciun...

Îngerul îl îndeamnă:

— Azi e luni, miercuri, vineri, e post, postește și tu la fel ca toți creștinii adevărați.

Eu de cealaltă parte iar îi zic:

— „ Ai serviciu, ai nevastă, copii, trebuie să-i crești, să-i hrănești, nu poți să postești acum, dar când vei ieși la pensie, vei avea timp și de post..."

Îngerul îi zice:

— „ Uite un om necăjit, sărac, ajută-l".

Eu îi spun. „ La tot bețivul, la tot golanul să-i dai de pomană? Lasă când o să vină cel necăjit, sărac, o să-i dai și lui!...".

Pe cel bețivan, îngerul îl sfătuiește: „ măi omule, du-te acasă; te așteaptă nevasta, copiii! Nu mai cheltui banii pe la crâșme, restaurante, baruri! Nu vezi că nu mai ai un ban în casă!"

Și pe acesta îl sfătuiesc așa: „ Vezi azi, te-ai întâlnit cu o cunoștința de-a ta, din copilărie, ba pe de-asupra face el cinste; nu poți să pierzi ocazia. Azi e ultima dată..."

Și așa, la toată fapta bună pe care o aduce îngerul și eu îl îndemn s-o facă, dar nu azi, ci mâine. După ce l-am obișnuit, este al meu, face păcatul vrând-nevrând.

Când a auzit Satana i-a zis:

— Brava, Sărsăilă!!! Îmi place sfatul tău pentru că tu îl înveți pe om să facă fapta bună și nu știe că este sfatul tău; crede că îngerul îl îndeamnă iar dacă vine moartea îl găsește în păcat și este al nostru. Brava!

Atunci coboară Satana din jilțul său de împărat al iadului îi dă lui Sarsăilă coroana și toiagul de stăpân al întunericului iar toate gloatele drăcești îi cântă „ mulți ani trăiască!" lui Sarsăilă.

După ce au trecut cele trei minute, Satana le zice:

— Toate oștile mele, să meargă în lume și să învețe pe creștini cu sfatul lui Sărsăilă, ca omul să facă fapta bună dar nu azi, ci mâine... Și celelalte două sfaturi, ale lui Aghiuță și Scărăbuță sunt bune, dar a lui Sărsăilă le copleșește pe toate.

După aceasta au dispărut și dracii și Satana și jilțul, rămânând singur Avva Ilarion. Apare îngerul și-i zice:

— Ei, Părinte Ilarioane, ai văzut cum înșeală diavolul pe om?

— Am văzut, Doamne!...

— Du-te acum la chilia ta și notează tot ce ai văzut aici în această noapte, pentru a cunoaște și neamurile care vor veni ce metode de înșelăciune au diavolii.

Unii din cei care vor citi această istorioară poate se vor amuza, dar credem că există mult adevăr în acest sfat al diavolilor și mulți din noi suntem înșelați prin aceste metode ale „ stăpânitorului întunericului" acestui veac.

Să ne ferească Bunul Dumnezeu de toată cursa vrăjmașului, pentru a putea ajunge cu toții în Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Amin.

TÂLCUIREA PSALMILOR 50, 142 ȘI A FERICIRILOR

Aproape la toate slujbele din Biserică întâlnim la un moment dat acești psalmi, 50 și 142, dar puțini dintre noi au înțelegerea duhovnicească a acestora. Deasemeni, în timpul Sfintei Liturghii, înainte de „ Vohodul Mare“, ieșirea cu Sfânta Evanghelie, se cântă fericirile, care ne amintesc de faimoasa predică de pe munte a lui Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, și ne arată nouă, păcătoșilor, cum putem fi fericiți încă din această viață pământească.

În cele ce urmează vom încerca, după a noastră slabă pricepere și pe cât va ajuta mila și îndurarea Bunului Dumnezeu să explicăm acestea spre folosul cititorului.

PSALMUL 50

După cum știm toți credincioșii, acest psalm a fost alcătuit de către Proorocul David după căderea lui în cele două mari păcate: uciderea și preacurvia. Sfinții părinți spun că a îngăduit Dumnezeu să facă aceste mari păcate pentru a lăsa întregii lumi o rugăciune de pocăință, unică în felul ei, pentru toate generațiile cărora li se va trezi conștiință despre starea păcatelor lor. Și tot Sfinții Părinți atrag atenția chiar și proorocilor, sau celor care slujesc lui Dumnezeu, să ia aminte că David era prooroc și totuși a căzut în păcat. Deasemeni, împăraților și oamenilor cu mari răspunderi să ia aminte că David era împărat și totuși a păcătuit. La fel și bătrânilor, că David era bătrân și a căzut în astfel de păcate. Deasemeni și tuturor generațiilor de oameni, că om fiind, ești expus să cazi în păcat.

Înțelegem de aici că atunci când săvârșim vreun păcat, noi toți suntem urmașii lui Cain, căci urmașii lui Cain se numeau oameni, pe când fiii lui Set se numeau „ fiii lui Dumnezeu".

Și încă ceva trebuie să remarcăm: conștiința lui David nu mai era vie, trează, luminată de Duhul Sfânt, ci era încețoșată, întunecoasă; nu mai era atent la faptele sale, ci s-a lăsat împins de instinctul orb, dar puternic, către fapta care a urmat. De aceea nici nu a înțeles aluzia proorocului Natan, ci numai după ce proorocul a strigat cu glas puternic, ca de tunet: „ Tu ești acela care a săvârșit fapta aceasta", i s-a trezit conștiința și și-a recunoscut păcatul, zicând: „ Păcătuit-am Domnului"; iar Natan a zis către David: „ Și Dumnezeu a iertat păcatul tău, nu vei muri..." (2 Regi 12, 13...).

Psalmul 50 are trei părți cu câte șapte idei fiecare parte. prima parte se referă la mărturisirea făcută lui Dumnezeu, apelând cu multă umilință și stăruință la îndurările Lui. A doua parte cuprinde alte 7 idei care sunt mijloace pe care trebuie să le folosească fiecare om pentru a-și asigura mântuirea, și care sunt de fapt cele 7 taine instituite de Mântuitorul spre curăție, sfințire și ajutor pentru a trăi în virtute. A treia parte arată că omul este dator să facă și misiune, să știe cum să o facă. Deasemeni, arată și bucuria ce o are omul pentru tot ajutorul primit de la Dumnezeu, lauda ce e dator să i-o aducă Domnului, cum și ce anume laude sunt plăcute Lui; ce rugăciuni mai trebuie să facă omul și pentru ce anume, ca să fie de folos și plăcute lui Dumnezeu.

Și acum, oarecare explicație: Am găsit undeva o comparație și afirmație: că Dumnezeu a făcut totul din nimic; dar și omul a făcut ceva tot din nimic, și anume: păcatul, urmat de fărădelege; păcatul fiind neascultarea de Dumnezeu.

După ce primii oameni, Adam și Eva, au păcătuit, au fost scoși din Rai. În continuare generație după generație, și în special după ce fiii lui Set adică fiii lui Dumnezeu, s-au căsătorit cu fetele oamenilor (care erau din semnița lui Cain), au păcătuit din ce în ce mai mult, până când li s-a întunecat de tot conștiința și nu mai

înțelegeau nimic din cele plăcute lui Dumnezeu, a determinat pe Dumnezeu să zică lui Noe: „Sfârșitul la tot omul vine, că s-a umplut pământul de nedreptate și iată îi voi pierde pe ei de pe pământ". (Facere 6.13). Și au pierit oamenii prin potop, afară de Noe și famila lui. Apoi, iarăși sau înmulțit oamenii și tot mai mult păcătuiau.

Văzând Dumnezeu că din cauza păcatelor li s-a întunecat mintea și conștiința încât nu mai înțeleg nimic din cele ce trebuiesc făcute după voia Sa, a socotit să le dea o lege scrisă și pe care, mai târziu, au nesocotit-o și au încălcat-o, apărând în felul acesta alături de păcat și fărădelege. De aceea și David, însuflat de Duhul Sfânt își dă sema că a păcătuit înaintea lui Dumnezeu, dar a făcut și fărădelegea. Pentru că legea era dată de Dumnezeu și scrisă mai recent și (1) trebuia s-o respecte. De aceea când apelează la mila și îndurarea lui Dumnezeu repetă mai mult (2-3) ca fărădelegea să fie ștearsă, spălată și curățită. (4) Mai departe spune că își cunoaște fărădelegea și păcatul și că le are pururea înaintea lui.

Sfinții Părinți spun că David a păcătuit o singură dată, dar s-a căit toată viața lui de păcatul săvârșit, de aceea și noi același lucru trebuie să-l facem, pentru a nu mai cădea din nou în alte păcate.

(5) „Ție unuia am greșit, că am făcut ceea ce este rău înaintea Ta, așa că Tu ești drept în hotărârea și în judecata Ta cu totul curat". Aceste cuvinte sunt destul de clare și nu mai este nevoie de vreo explicație.

(6) „Că întru fărădelegi m-am zămislit și în pacate m-a născut maica mea". Pomenește întâi de zămislirea întru fărădelege, pentru că legea era dată de Dumnezeu mai de curând și normal trebuia s-o țină minte mai bine și să o respecte. Adică, zămislirea să se facă numai pentru împlinirea planului lui Dumnezeu, pentru perpetuarea neamului omenesc, iar nu împins de instinct, pentru plăcerea ce însoțește acest act, sau numai pentru plăcere. „Și în

păcate m-a născut maica mea". A zis Dumnezeu: „ În dureri vei naște fii" (Facere 3, 16), iar Sfinții Părinți spun că această rânduială Dumnezeiască este spre mântuirea femeii, care a greșit prima, dar în fapt femeia în timpul durerilor nașterii mai mult cârtește împotriva acestei rânduieli, de aceea și zice David „ și în păcate m-a născut maica mea". Și încă ceva: după căderea în pat a primilor oameni, moștenim cu toții și păcatul lor.

(7) „ Dar Tu, Care iubești adevărul, arată-mi tainele înțelepciunii tale". Din acest verset se înțelege clar că în continuare urmează cele 7 taine:

(8) „ Stropește-mă cu ispo și mă voi curăți; spală-mă și mai alb decât zăpada mă voi albi". Aici se cuprind două taine, care de obicei se săvârșesc una după alta, cam în același timp: Botezul și Mirungerea (ungerea cu Sfântul Mir). „ Stropește-mă cu ispo și mă voi curăți", căci, uneori, la mare nevoie, când nu se poate face botezul prin scufundare, prin iconomie se poate face și prin stropire; dar și pentru că e vorba de curățirea păcatelor moștenite de la alții (în cazul botezului copiilor). În cazul botezului în vârstă, se curăță sau se iartă păcatele personale prin spovedania care precede botezul.

Și pentru că la botez zice „ stropește-mă" iar la mirungere „ spală-mă", îndrăznesc să fac următoarea comparație: dacă pe un veșmânt ar fi numai pe dinafară oarecare pată mai ușoară sau praf, se pot curăți prin ștergere cu ceva; iar când o pată a intrat în interiorul materiei, atunci este nevoie să fie spălată. De aceea se săvârșește imediat după botez mirungerea, căci prin ungerea cu Sfântul Mir, Duhul Sfânt spală întreaga ființă omenească, ca să rămână definitiv curată și ajutată să trăiască mai departe în virtute: „ mai alb decât zăpada mă voi albi".

(9) „ Dă-mi să aud cuvânt de bucurie și de veselie și se vor bucura oasele mele cele smerite". Aici este vorba de Sfântul Maslu. Dacă această taină se săvârșește după toată rânduiala Bisericii, adică: să postească împreună cu cel căruia i se face

Sfântul maslu și cei mai de aproape ai lui, să se roage după cum i-a rânduit preotul, să facă milostenie după posibilități, să se mărturisească, să-și facă canonul, și dacă va socoti, să se și împărtășească, împlinind toate acestea cum trebuie, va recăpăta din nou starea de fiu a lui Dumnezeu și așa fiind, va simți în sufletul și în ființa sa, starea de bucurie și de fericire așa cum spune în versetul de mai sus. Totdeauna să fie și smerit, căci fără de smerenie nici nu se poate bucura.

Aceste trei taine de la început au fost puse la timpul prezent, după o traducere făcută de Patriarhul Nicodim — din rusește — socotindu-se proorocul David a trăit cu mult înaintea Mântuitorului, și ca prooroc, a înțeles încă de atunci că după ce va veni Mântuitorul va rândui și aceste taine și de aceea zice: „Stropi-mă-vei, spăla-mă-vei" așa cum folosesc și acum alți traducători verbul la viitor. Dar Patriarhul Nicodim, împreună cu cei după care a tradus, știind că noi trăim după ce Mântuitorul a rânduit aceste taine, nu mai pune verbul la viitor, ci la prezent, „stropește-mă, spală-mă", „Dă-mi să aud cuvânt de bucurie și de veselie", tainele fiind deja istituite.

(10) „Întoarce fața Ta de către păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge-le". Se înțelege că este vorba de taina spovedaniei, sau a mărturisirii, care dacă se împlinește cum e mai bine, omul va simți o schimbare a ființei sale în mai bine.

(11) „Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule și Duh drept înnoiește întru cele dinlăuntrul ale mele". Taina Sfintei Împărtășanii. După ce omul a împlinit bine toate tainele descrise până aici și cu binecuvântarea preotului se va împărtăși cu Trupul și Sângele Mântuitorului — bine pregătit fiind — și va simți în inima sa o stare de mare bucurie, de fericire, de desfătare așa de intense încât nici nu se pot descrie, împletindu-se în același timp cu starea de părere de rău pentru păcatele făcute până cum, poate omul să înțeleagă că inima lui s-a curățit (că altfel nu ar fi putut avea aceste stări) și în continuare va vedea cu ochii duhului și va

înțelege sensul duhovnicesc a celor ce aude, citește sau se roagă și pe care nu le înțelegea până acum.

(12) „ Nu mă lepăda pe mine de la fața Ta și Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine“. Taina căsătoriei. Din cauza multor păcate mari, omul e lepădat de Dumnezeu și-l părăsește și Duhul Sfânt; dar cel mai mult din cauza desfrânării. Sfântul Nifon spune că într-o vedenie a lui a văzut pe un înger plângând înaintea casei unei desfrânate. Întrebându-l de ce plânge așa de grozav, îngerul i-a spus că omul pe care era pus să-l păzească păcătuia împreună cu desfrânata și singur, prin voia lui liberă, s-a dat în mâna satanei, iar el, îngerul, nu mai poate să-l ajute cu nimic. Tot Sfântul Nifon spune că acest păcat e foarte murdar și urât de Dumnezeu.

În „ Viețile Sfinților“ se găsesc mai multe mărturii unde diavolii, fiind siliți de puterea Dumnezeiască, spuneau unor sfinți că ei se laudă cel mai mult prin păcatul desfrânării și prin acest păcat câștigă cei mai mulți oameni pentru iad; de aceea a rânduit Dumnezeu Taina căsătoriei despre care Sfântul Apostol Pavel spune că: „ Taina aceasta mare este“, pentru că prin ea omul colaborează cu Dumnezeu pentru împlinirea planului Său, iar dacă omul împiedică concepțiunea, prin orice mijloace, sau face avorturi, atunci lucrează împotriva voii și planului lui Dumnezeu și va primi mare pedeapsă și chinuri în iad, dacă nu se pocăiește (cum să se pocăiască omul, să vadă explicațiile de la începutul „ Fericirilor“ și primele 5 fericiri, sau sfaturile duhovnicului său).

Fiind binecuvântat de Dumnezeu prin mâna preotului, prin această Taină, și silindu-se să trăiască în căsătorie după toată rânduiala lăsată de Dumnezeu Bisericii, nu va mai greși, își va crește copiii „ în frica și certarea Domnului“, reușind în felul acesta să se mântuiască pe sine și împreună cu întreaga lui familie să câștige viața veșnică.

(13) „ Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale și cu Duh stăpânitor mă întărește“. Taina preoției. Mântuirea și îndeosebi bucuria

mântuirii o poate avea omul după ce mai întâi și-a însușit toate tainele rânduite de Dumnezeu și împlinite prin mâna preotului, căruia i s-a dat de la Dumnezeu Harul și Puterea de a le săvârși. Omul va simți în sufletul său stările bune descrise mai sus și cere în continuare să i se dea „ Duh stăpânitor" și să fie întărit în el. De ce cere acest lucru? Cere că simte în el, în ființa și sufletul său, îndemnul Duhului Sfânt, ca el omul, după ce mai întâi cu ajutorul Harului lui Dumnezeu și-a rezolvat problema mântuirii sale, să facă și misiune — adică să ajute și el de-acum pe alții să se mântuiască — căci zice în versetul următor:

(14) „ Învață-voi pe cei fărădelege căile Tale și cei necredincioși la Tine se vor întoarce". Când va învăța pe alții cum să se întoarcă și să trăiască după voia lui Dumnezeu și să se mântuiască, va întâmpina multe greutăți și împotriviri din partea oamenilor și mai ales de la oameni îndemnați de însuși vrăjmașul oamenilor, de la diavol, care între altele îl îndeamnă să se răzbune într-un fel sau altul pe cei care i se împotrivesc și în felul acesta să-i zădărnicească toată opera lui de mântuire pentru alții. De aceea e mai de folos să rabde orice împotrivire, și dacă va fi nevoie, chiar să se și jertfească pentru mântuirea altora, pecetluind chiar cu sângele său mântuirea aproapelui, așa cum au făcut Sfinții Apostoli, martirii și mărturisitorii, deoarce psalmistul zice:

(15) „ Izbăvește-mă de vărsarea sângelui, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta". Când Sfântul Apostol Petru, vrând să-L apere pe Mântuitorul în grădina Ghetsimani, a scos sabia și a tăiat urechea lui Malh, Mântuitorul i-a spus: „ Bagă sabia ta în teacă", vindecând și urechea lui Malh. De aici înțelegem mai bine „ izbăvește-mă de vărsarea sângelui".

„ Bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta". Dintre organele vorbirii: limba, dinții, buzele, limba este organul cel mai dinlăuntru și ea simte, înțelege și sesizează cea dintâi ceea ce se petrece în interiorul sufletului și al duhului din om. De aceea și de data

aceasta ea a sesizat mai întâi dreptatea pe care a făcut-o Dumnezeu cu omul. Adică, cum i se va trezi conștiința ca să-și dea seama de greșelile pe care le-a făcut, să-l mustre, să-și mărturisească păcatele, să primească canonul și să-l facă, să simtă și să înțeleagă ajutorul pe care i l-a dat Dumnezeu pentru a se îndrepta și a se mântui; cum l-a ajutat ca să fie de folos la mântuirea altora, va zice: „Bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta". Chiar în popor există o vorbă: „Mi-era cuvântul pe limbă, gata să-l spun".

(16) „Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta" (sau Te va lăuda). Omul, cu mintea sa luminată de Duhul Sfânt va vedea și va înțelege toate binefacerile primite de la Dumnezeu, de la început și până acum, simte și el nevoia de a-I mulțumi, de a-L binecuvânta, de a-L slăvi cât mai mult cu gura sa.

(17) „Că de ai fi voit jertfă Ți-aș fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi". Dumnezeu nu primește arderile de tot ca jertfă plăcută Lui, ci: (18) „Duhul umilit, inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi". Știm că „Duhul umilit" este conștiința păcătoșeniei, și dacă omul va avea cât mai mult și mai des această conștiință și umilință în mintea și inima sa, Dumnezeu nu-l va mai pedepsi, nu-l va mai urgisi, pentru că însuși omul se pedepsește pe sine, în mintea sa, cât mai des, așa cum spun Sfinții Părinți despre David, că el a păcătuit o singură dată dar s-a căit în toată viața sa.

(19) „Fă bine Doamne întru bunăvoirea ta Sionului și zidește iarăși zidurile Ierusalimului". Sionul este muntele pe care se află orașul Ierusalim. Dar aici nu este vorba de munte, nici de orașul Ierusalim, ci este vorba de om care are mintea în cap, deci în partea cea mai înaltă sau mai de sus a lui; de inima omului, care se află ca și Ierusalimul în acest munte, adică în om, și în care inimă se află Templul sau Biserica lui Dumnezeu cu Altarul Domnului, unde se aduce jertfă de laudă dreptății Lui Dumnezeu. De aceea zice: „Fă bine Doamne întru bunăvoirea Ta Sionului", adică, luminează Doamne mintea mea ca să Te pot vedea pe Tine și să

înțeleg sensul duhovnicesc al învățăturilor Tale și să mă închin Ție. „Și zidește iarăși zidurile Ierusalimului“ — înconjoară Doamne cu Harul Tău inima mea ca și cu un zid, ca să nu mai poată intra vrăjmașul cu sfaturile lui ca atunci când era fără zid înconjurător.

(20) „Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot, atunci vor pune pe altarul Tău viței“. Când omul cu mintea sa luminată de Duhul Sfânt Îl va vedea pe Dumnezeu fie personal, fie prin simțirea inimii sale, fie prin înțelesul duhovnicesc al învățăturilor Sale, cum nu se va umplea de bucurie duhovnicească și nu va ști să-I mulțumească pentru toate acestea? Să-L binecuvinteze, să-L laude, să-L slăvească, să-I mulțumească, să I se închine, să-L roage pentru tot ce are nevoie!

Deci, având omul mintea, inima și toată ființa sa curățite și sfințite, fiind cu totul nevinovat, atunci Dumnezeu va binevoi și va primi aceste jertfe aduse cu dreptate Lui ca pe niște viței nevinovați și curați.

PSALMUL 142

S-a observat că la Acatiste și Paraclise se pune mai întâi psalmul 142 și după el psalmul 50. Socotesc că în pasalmul 142 fiind vorba de păcate mai ușoare și prin conștiință omul și-a dat seama de păcatele sale, după ce a trecut prin necazuri și suferințe, cere să nu intre cu el la judecată, că nimeni nu-i drept înaintea lui Dumnezeu și celelalte ce urmează în psalm.

Mai putem socoti că ar putea fi vorba de fiul risipitor sau poate chiar de drepții care se aflau în iad până la venirea Mântuitorului, dar în niște locuri mai luminoase și mai ușor de suportat, așteptând să fie judecați; pe când în psamul 50 însuși David se pronunțase că trebuie să moară cel descris de Natan că a făcut așa fărădelege, iar când i s-a trezit conștiință, îngrozit fiind, cere cu multă stăruință mila și îndurarea lui Dumnezeu pentru a-i

ierta păcatul făcut, să-l șteargă, să-l spele, repetând de trei ori „ păcatul și fărădelegea“ și că pururea își va aduce aminte de ele.

DESPRE FERICIRI

În explicarea fericirilor vom întâlni multe cuvinte care, cât de cât, trebuiesc lămurite. De exemplu: despre ce fericire este vorba, despre ce răsplată este vorba, ce este conștiința, smerenia, umilința, păcatul, fărădelegea, Duhul Sfânt, despre pierderea Duhului Sfânt și cum se câștigă Duhul Sfânt, ce este pocăința etc.

Ce este conștiința? Ca să nu mai intrăm în amănunte pentru explicarea științifică, noi spunem că conștiința este glasul lui Dumnezeu pus în mintea omului încă de când a fost creat, pentru ca să înțeleagă ce este bine și ce este rău. Binele este ascultarea de Dumnezeu, iar răul este neascultarea de Dumnezeu.

Înainte de căderea în păcat, mintea omului era atât de luminată și înțelegătoare, încât Dumnezeu l-a pus pe om să dea denumire la toate viețuitoarele făcute de El. Dar cum a știut să le dea nume? Având mintea luminată, a știut rostul pe care-l avea fiecare viețuitoare și însușirile necesare pentru a-și împlini acest rost.

Ce este smerenia? În scurt, smerenia este conștiința nimicniciei. Dar pentru a înțelege acest lucru, este nevoie de o explicație mai pe larg: Omul cu mintea sa luminată de Dumnezeu a înțeles că el a fost făcut din pământ, iar pământul din nimic. Deci omul a fost făcut din nimic și el, omul, nu a contribuit cu nimic la crearea sa.

A mai înțeles ce anume L-a determinat pe Dumnezeu să-l facă: dragostea, ca și omul, alături de Dumnezeu, să se bucure de toată creația. A mai înțeles că toată această creație a lui Dumnezeu este la dispoziția sa. Chiar îngerii sunt puși de Dumnezeu să-l păzească și să-l ajute a face voia Lui. Universul întreg cu soarele, luna, stelele, atmosfera cu aerul pe care-l respiră, pământul cu toată vegetația și toată bogăția minereurilor din el; apele cu tot ce

există în ele, toate sunt la dispoziția omului. Toate însușirile pe care le are omul, tot de la Dumnezeu sunt. Ba însuși Dumnezeu — prin pronia Sa (purtarea de grijă) — e tot la dispoziția omului. Și mai mult decât toate acestea, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său pe pământ ca să se jertfească pentru mântuirea omului, iar pe Duhul Sfânt să-l lumineze și să-l călăuzească în tot rostul vieții sale.

Deci, înțelegând și știind toate acestea, omul simte nevoia ca în fața lui Dumnezeu să se smerească, adică, să se vadă atât de mic și neînsemnat încât să se prosterneze Lui, să-I mulțumească, să-L laude, să-L binecuvinteze, să-l slăvească, să-i cânte, să-L roage, așa cum fac îngerii și sfinții în cer și cum zicem și noi în „ Tatăl nostru": facă-se voia Ta, precum în cer și pe pământ.

Acestea ar fi în scurte cuvinte explicația despre smerenia, pe care o avea omul înainte de a păcătui, iar după ce a păcătuit, a apărut în mintea sa starea de umilință, adică conștiința păcătoșeniei; a simțit omul că a murit duhovnicește, că l-a părăsit Duhul Sfânt și toate darurile duhovnicești din cele trei facultăți ale lui, care sunt după asemănarea lui Dumnezeu: Rațiunea, Voința și Sentimentul. A simțit cum i s-a întunecat mintea și nu mai poate să-L vadă pe Dumnezeu ca mai-nainte. A pierdut și lumina cu care era îmbrăcat și s-a văzut gol, ascunzându-se. A constatat că i s-a slăbit voința și nu mai poate să împlinească cele bune. Deasemeni, și sentimentul i s-a schimbat încât nu mai simțea legătura normală cu Dumnezeu și toate stările pe care mai înainte le simțea în prezența lui Dumnezeu acum dispăruseră. Aceste stări bune în prezența lui Dumnezeu sunt descrise de Motovilov, ucenicul Sfântului Serafim de Sarov astfel:

„ Părinte, îmi vorbiți mereu de agonisirea harului Duhului Sfânt ca de obiectul principal al vieții creștine. Dar cum și unde pot să văd eu harul de care-mi vorbiți? Faptele bune se văd, Duhul Sfânt însă poate fi văzut? Cum pot eu să știu de este sau nu cu mine?"

Starețul îmi răspunse: răceala credinței noastre în Domnul Iisus Hristos și în adevărul comuniunii lui Dumnezeu cu omul,

este pricina că ne-am depărtat aproape cu totul de adevărata viață creștinească. Cuvinte ale Sfintei Scripturi, cum sunt acestea: „ Adam vedea pe Dumnezeu în rai“, ni se par ciudate. Mulți își zic: „ Asemenea pagini sunt de neînțeles, căci oamenii nu pot să vadă pe Dumnezeu“.

Și totuși, lipsa de înțelegere e urmarea depărtării noastre de sensul dintâi al creștinismului. Sub cuvânt că suntem învățați, ne-am scufundat într-un așa întuneric de neștiință, încât am ajuns să socotim cu neputință lucruri pe care cei vechi le găseau naturale, cum e, de pildă, arătarea lui Dumnezeu oamenilor. Mântuirea ne este ceva așa de indiferent că spusele Sfintelor Scripturi le înțelegem pe dos.

Adu-ți aminte de Moisi, după convorbirea lui cu Dumnezeu în Muntele Sinai. Iudeii nu-i putea privi fața, atât era de luminată de o lumină tainică. Adu-ți aminte de schimbarea la față a Domnului pe muntele Tabor: Fața Lui strălucea ca soarele și veșmintele Lui erau albe ca lumina, iar ucenicii au căzut cu fața la pământ. Așa se arată harul Prea Sfântului Duh tuturor celor ce se fac vrednici.

Dar cum pot să știu că harul se află în mine? Eu nu înțeleg cum poate avea cineva siguranța că este învăluit de Duhul lui Dumnezeu.

Părintele Serafim răspunse: Dar îți spun că-i foarte simplu și-ți arătai în ce fel oamenii își pot da seama de aceasta. Ce vrei mai mult?

Vreau să înțeleg bine, desăvârșit de bine.

Părintele Serafim mă prinse atunci de umeri și-mi zise: Acum suntem amândoi în harul Sfântului Duh! De ce nu mă privești?

Părintele meu, nu pot să vă privesc ochii sfinției voastre aruncă fulgere de lumină! Fața sfinției voastre e mai arzătoare decât soarele și mă dor ochii.

Nu-ți fie frică, dumneata luminezi acum tot atât cât și mine. Te afli în plinătatea Sfântului Duh, altfel n-ai putea să mă vezi în

starea aceasta. Și apropiindu-mi-se de ureche îmi zise: Mulțumește lui Dumnezeu pentru milostivirea Lui către noi. Vezi, n-am făcut nici măcar semnul crucii, în adâncul inimii m-am îndreptat însă către Dumnezeu, zicând: Doamne, fă pe omul acesta vrednic să vadă arătarea Prea Sfântului Duh. Și iată Dumnezeu, Care a auzit rugăciunea smeritului Serafim prin mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu... Dar bine, de ce nu te uiți la mine? Nu-ți fie teamă, Dumnezeu este cu noi!

Abia îmi ridicasem ochii, și o groază pioasă îmi cuprinse toată ființa. Închipuiți-vă fața unui om care vorbește în mijlocul soarelui. Îi vezi mișcarea buzelor, expresia ochilor. Îi auzi glasul, simți că te ține de umeri, dar nu numai că nu-i vezi brațele, ci în locul corpului propriu și al convorbitorului vezi numai o lumină strălucitoare, o lumină orbitoare luminând pajiștea de zăpadă, pe mine și pe marele stareț. Dar poate să-și închipuie cineva starea fericită în care mă aflam eu atunci?

Cum te simți? mă întrebă părintele Serafim.

. Minunat de bine.

Cum adică bine? Lămurește!

Simt în sufletul meu o liniște și o pace pe care n-aș putea să o exprim în cuvinte.

Dragostea ta, zice părintele Serafim, este pacea despre care Domnul zice ucenicilor Săi: „Pacea Mea vă dau: Eu v-o dau cum nu vi-o dă lumea“. (Ioan 14, 27). Dar ce mai simți încă?

O dulceață extraordinară!

Este dulceața de care Sfintele Scripturi spun: „Din râul dulceții tale le vei da lor să bea“. În dulceața aceasta parcă ni se topesc inimile și binele care ne umple nu-l poate spune nici un cuvânt din vorbirea omenească. Și ce mai simți altceva?

O negrăită bucurie în inimă!

Când Duhul lui Dumnezeu pune deplin stăpânire pe ființa noastră, sufletul ni se umple de bucurie fără de asemănare. Îndată ce Duhul lui Dumnezeu se apropie, toate se schimbă în bucurie.

Și dacă numai presimțirea acestei bucurii ne aduce atâta mângâiere și înviorare, ce să mai zicem de însăși bucuria care ni-i pregătită în ceruri; gătită celor ce plâng aici, pe pământ! Și altceva ce mai simți?

O căldură extraordinară!

Cum asta, o căldură? Nu suntem oare în pădure? Acum-i iarnă și iată-ne până și pe noi înveliți în zăpada aceasta care cade în fulgi mari! De ce căldură poate fi vorbă?

O căldură ca într-o baie turcească, plină de aburi.

Și mirosul e tot ca într-o baie?

Nu, nu! În lumea întreagă nu se află asemenea mireasmă!...

Da, dragul meu, știu lucrul acesta tot atât de bine ca și dumneata, dar te întreb anume. Ai dreptate. Nici o mireasmă de pe pământ nu se poate asemăna cu aceasta care ne învăluie acum, căci mireasma aceasta este mireasma Duhului Sfânt. Și ia aminte, mi-ai spus că simțeai o căldură ca într-o baie, dar privește: zăpada nu se topește deloc sub dumneata. Ceea ce înseamnă că această căldură nu-i în aer, ci în noi înșine. Aceasta-i căldura de care Dumnezeu ne cere să pomenim în rugăciunea: „ Încălzește-mă, Doamne, cu căldura Duhului Tău cel Sfânt". Căldura aceasta ne ajută să înțelegem de ce nu se tem pustnicii de frigul aspru al iernii; ei sunt înveliți cu blănurile harului dumnezeiesc. Însuși Domnul ne zice: „ Împărăția lui Dumnezeu este în mijlocul vostru". Împărăția aceasta este harul Sfântului Duh pe care-l simțim noi acum".

Ce este păcatul? Dar fărădelegea? Păcatul este neascultarea de Dumnezeu, iar fărădelegea este nesocotirea legii scrise de Dumnezeu și dată oamenilor pentru a o împlini, pe care omul nici n-a ascultat-o, nici n-a împlinit-o.

Duhul Sfânt a treia Persoană sau Ipostas al Dumnezeirii, așa cum spune, în Simbolul Credinței și căruia ne adresăm prin rugăciunea „ Împărate ceresc...", unde zicem: „ Vino și Te sălășluiește întru noi", iar în Psalmul 150: „ Duhul Tău Cel Sfânt

nu-L lua de la mine", de unde se înțelege că acest Duh Sfânt se poate depărta de noi sau Îl putem pierde, din cauza păcatelor noastre, dar Îl putem câștiga din nou, după cum spune și Sfântul Serafim de Sarov: „ Rostul omului pe pământ este să lupte ca să câștige din nou Duhul Sfânt pe care l-a pierdut din cauza păcatelor".

Iată cum descrie și Sfântul Simeon Noul teolog starea pe care a simțit-o în timpul unei rugăciuni, în prezența Duhului Sfânt: La un moment dat s-a văzut tot luminat și a auzit un glas care i-a spus: „ Așa va fi omul la înviere". Văzându-se că se luminează din ce în ce mai tare și gândindu-se în sine dacă-și mai poate reveni la starea normală în care se găsea înainte de rugăciune, a auzit din nou același glas zicând: „ Așa va fi omul după înviere". De aici înțelegem că la înviere sfinții vor avea starea pe care a avut-o omul înainte de căderea în păcat.

Pocăință este Sfânta taină prin care credinciosul primește de la Dumnezeu iertarea păcatelor mărturisite duhovnicului, cu zdrobirea inimii, adânca părere de rău pentru păcatele săvârșite, hotărârea de a nu mai greși, împlinirea canonului, credința puternică în Hristos și nădejdea în îndurările Lui.

Acestea fiind cât de cât înțelese, să trecem la explicarea fericirilor:

„ Fericiți cei săraci cu Duhul, că a acelora este Împărăția Cerurilor". Pronunțând sau auzind această fericire, ni s-ar părea că sunt fericiți cei lipsiți de Duhul, cei săraciți de Duhul sau cei proști și neînțelegători care nu prea au mintea întreagă și de aceea este nevoie de explicarea și lămurirea lor.

Am auzit pe unii spunând: dar ce, eu sunt păcătos? Ce păcate am făcut eu? Am omorât eu pe tata sau am dat foc cuiva? Iar Sfântul Vasile cel Mare spune că în fiecare clipă păcătuim; nu ia ca timp nici ceasul, nici minutul, nici secunde, cu cel mai scurt timp: clipa. Și de ce păcătuim în fiecare clipă? Pentru că în fiecare clipă ar trebui să binecuvântăm pe Dumnezeu, să-I mulțumim, să-L lăudăm, să-I cântăm, să I ne închinăm, așa cum fac Îngerii și

Sfinții în cer. Și pentru că nu facem așa, de aceea păcătuim în fiecare clipă. Păcătuim mereu pentru că mintea noastră, fiind întunecată din cauza păcatelor, nu mai înțelege rostul nostru pe pământ (de a lupta să câștige Duhul Sfânt pe care l-am pierdut din cauza păcatelor).

Dumnezeu, în bunătatea și dragostea Sa față de om, îi dă tot felul de bunătăți, dar când vede că prin toate bunătățile și facerile de bine, omul în loc să-I mulțumească și să se apropie de El mai mult se înrăiește și se depărtează de El, atunci folosește varga cu tot felul de suferințe și necazuri prin care, după cum s-a observat de către mulți, mai ușor și mai sigur se apropie omul de Dumnezeu.

În felul acesta Dumnezeu se îngrijește mai mult de om și îl face să înțeleagă cu mintea, dar mai ales îi trezește conștiința să știe că din cauza păcatelor sale este sărac sau, mai bine zis, este lipsit de Duhul lui Dumnezeu.

Cunoscând această sărăcie a Duhului lui Dumnezeu din el, omul trebuie să cadă în genunchi, înaintea lui Dumnezeu cu multă căință și părere de rău, plângând și cerându-I ajutorul cu toată stăruința și smerenia, ca să nu-l lase, ci să-l ajute să se îndrepteze. Făcând așa, Dumnezeu, sigur nu-l va lăsa, ci îl va ajuta, așa cum știe el mai bine, să câștige Împărăția Cerurilor.

„ Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia".

După ce cu ajutorul Domnului i s-a trezit conștiința și omul și-a dat seama că a greșit înaintea lui Dumnezeu, în mod normal și firesc este ca omului să-i pară rău de greșeala sa, să se căiască și să plângă înaintea lui Dumnezeu, să-L roage și să-I ceară ajutor pentru a se îndrepta; să dorească acest lucru și să-l împlinească printr-o adevărată mărturisire la duhovnicul său.

Vă descriu două cazuri: Unul spune că a ieșit de la spovedanie, de sub epitrafirul duhovnicului, curgând apa pe el ca și cum ar fi ieșit dintr-un lac, iar altul că atât de mult a plâns în timpul mărturisirii, încât și preotul la care se mărturisea a început să plângă și nu au putut continua mărturisirea decât după ce s-au mai liniștit.

Ce au simțit ei după această mărturisire adevărată? Întâi, au simțit că s-au ușurat de o greutate foarte mare, cât un munte și singuri se întrebau: cum au fost în stare să poarte pe ființa lor, atât timp, o greutate așa de mare?

Au mai simțit că cele trei facultăți ale sufletului, care sunt după asemănarea Sfintei Treimi: Rațiunea, Voința și Sentimentul, s-au schimbat și ele în bine. Rațiunea, a simțit cum s-a luminat și a început să înțeleagă și partea duhovnicească a celor ce auzea din învățăturile creștinești, în timp ce citea sau se ruga. Voință s-a întărit, s-a împuternicit, încât acum putea să împlinească ceea ce hotăra să facă, în timp ce altădată, deși voia să facă cele bune, mai niciodată nu reușea să le împlinească. Sentimentul, care de obicei se poate observa mai bine în relațiile cu semenii și care mai înainte era rece, indiferent, nepăsător, dar totuși foarte receptiv la slăbiciunile și păcatele noastre, acum a început să cunoască și lucrurile bune ale lor, să îi fie milă de ei, să încerce și să le poată fi de folos.

Iar după ce cu voia duhovnicului s-a și împărtășit, a simțit în sufletul său o stare cu totul deosebită, și fiind încă în biserică, a simțit o stare de fericire, de bucurie, de desfătare sufletească și mulțumire atât de deosebită, încât nici nu se poate descrie prin cuvinte. În același timp, această stare sufletească era legată de o mare părere de rău pentru păcatele făcute mai înainte, și aceste două stări erau așa de intense, încât acel om a izbucnit în lacrimi, a căzut în genunchi și se ferea pe cât putea să nu fie văzut de alții. Așa a ieșit din biserică și aceste stări l-au stăpânit mai mult timp.

Sfinții Părinți explică că aceste stări sufletești se aseamănă cu cele ale fiului risipitor din Evanghelie, când tatăl l-a primit cu bucurie, după pocăința lui, l-a îmbrățișat, l-a sărutat și i-a redat din nou toate darurile pe care le pierduse din cauza păcatelor.

Deci, aceasta este răsplata celor ce plâng pentru păcatele lor, mângâierea Duhului Sfânt care se atinge de sufletul și ființa omenească după cum arăta și ucenicul Sfântului Serafim de Sarov.

„ Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul “ .

„ Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura“. Când omul, cu ajutorul harului lui Dumnezeu, a ajuns să-și rezolve oarecum problema sufletului său, prin treptele de până acum, începe să-și dea seama că mai are încă și alte trepte de urcat; dar el nu le cunoaște și nici nu știe ce să facă. Astfel începe să i se nască în suflet și în minte dorința să știe cât mai multe din învățăturile dumnezeiești, să le înțeleagă bine și să le aplice în viață.

Deci, va trebui să cerceteze cât mai mult din învățăturile Sfintei Scripturi, să întrebe pe cei ce le pot lămuri și așa va înțelege de ce a spus Mântuitorul Sfântului Ioan Botezătorul când acesta se temea să-L boteze: „ Lasă acestea acum, că se cuvine să împlinim toată Dreptatea“; iar toată dreptatea înseamnă că Mântuitorul, ca om, voia să împlinească tot ce a rânduit Dumnezeu pentru toți oamenii, adică să se boteze.

Aceasta este „ a fi flămând și însetoșat de dreptate“, adică să cunoaștem cât mai mult și mai bine ce a rânduit Dumnezeu pentru binele nostru, pentru a le aplica în viață, și așa ne vom sătura, vom simți în sufletul nostru o mare bucurie și fericire pentru că le-am cunoscut, le-am înțeles bine și le-am trăit în viața noastră.

„ Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui“. Când a înțeles și a simțit că s-a rezolvat problema sufletului său, Însuși Duhul lui Dumnezeu care de-acum locuiește în el, îl îndeamnă să se ocupe și de semenul său și să-l mântuiască cu ce poate; fie cu cele materiale, fie cu cele sufletești, fie chiar cu amândouă. Cele materiale sunt cele de care amintește Mântuitorul: „ flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Miați dat să beau; gol am fost și M-ați îmbrăcat“ și celelalte; iar în cele sufletești, să-și dea seama ce posibilități are el, ce pregătire, ce experiență și ce dar a primit de la Dumnezeu pentru a învăța pe alții să se îndrepteze și să se mântuiască, căci așa se va mântui și el de Dumnezeu.

„ Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“.

După ce omul a reușit să-și rezolve problema îndreptării și mântuirii sale, prin toate mijloacele descrise până acum și să ajute și pe semnii săi, începe să-și de-a seama că simte și înțelege sensul duhovnicesc a celor ce citește, dar mai ales, că stă de vorbă cu Cel căruia I se roagă și în suflet are o stare atât de bună și deosebită, încât poate spune împreună cu Sfântul Ieronim: „ te rog spune-mi, ce e mai sfânt ca acest Cuvânt (a lui Dumnezeu)? Ce e mai plăcut ca această plăcere? Ce mâncări, ce feluri de miere sunt mai dulci decât cunoașterea înțelepciunii lui Dumnezeu, decât pătrunderea în locurile Sale ascunse, decât privirea la ideea Ziditorului și la cuvintele Stăpânului tău... decât, ca aceste cuvinte ale Stăpânului, pline de înțelepciune, să învețe pe oameni? Desfătarea noastră să stea în a medita la legea Domnului ziua și noaptea, a bate la ușa care ni-i deschisă, a primi pâinile Sfintei Treimi și a merge pe valurile vieții, având pe Domnul călăuză".

Așa îl vedem pe Dumnezeu, așa Îl înțelegem, dar mai ales, așa Îl simțim în inimile noastre.

„ Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema". Trecând din treaptă în treaptă, omul începe să înțeleagă că încă mai are de făcut și de rezolvat un lucru foarte important, și anume: trebuie să se împace cu conștiința sa, cu semenii săi, dar mai ales cu Dumnezeu. Când constată că conștiința nu-l mai mustră aspru pentru păcatele din trecut decât prin amintire, că patimile nu-l mai luptă cu putere decât din când în când și destul de slab, prin simțuri și mai puțin prin minte, și cu cât omul va ști să se smerească mai mult, atunci el simte că trăiește în pace, că a făcut pace cu conștiința sa, adică cu glasul lui Dumnezeu din el.

Împăcarea cu semenii trebuie să o realizeze în mai multe lucruri: Când zice „ Tatăl nostru" și spune „ ... și ne iartă nouă greșelile noastre precum și noi iertăm greșiților noștri", să-și aducă aminte de a greșit cu ceva vreunui om sau dacă altul are ceva împotriva lui, să-l ierte în mintea și inima lui, iar cu prima ocazie să se și împace personal cu el. Să-și aducă aminte cât mai

des de rugăciunea Sfântului Efrem Sirul: „ Dă-mi Doamne ca să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu“, sau de cuvântul Psalmistului: „ Izbăvește-mă de clevetirea oamenilor și voi păzi poruncile Tale“ și de alte învățături asemănătoare. Să fie mai atent la gândurile care-i trec prin minte și să le înlăture pe cele care-l îndeamnă să judece pe alții sau să țină minte răul ce i l-au făcut.

Cu acestea și altele asemenea va reuși să fie în pace cu semenii săi, să se roage pentru ei și pentru mântuirea lor, jertfindu-și, dacă va fi nevoie, chiar și sufletul său, cum a făcut Moise când a cerut să fie șters din cartea vieții dacă Dumnezeu nu va ierta poporul; cum a făcut Sfântul Paisie când s-a rugat pentru ucenicul unui alt păarinte căruia i se descoperise că se află în iad; cum a făcut Sfântul Grigorie, episcopul Omiriților, care după ce discutase câteva zile în șir cu evreii și-i biruise cu totul, și în cele din urmă aceștia îi ceruse să le arate pe Hristos, socotind că aceasta nu se poate, Sfântul le-a răspuns că deși îi cer un lucru care îl depășește, totuși, pentru mântuirea lor, va face și aceasta. Atunci Sfântul Grigorie s-a rugat, cum numai el a știut, din adâncul inimii, și după puțin timp a venit Mântuitorul într-o mare lumină încât i-a orbit pe toți evreii. S-a rugat din nou Sfântul pentru a-și primi din nou vederea și astfel s-au botezat toți evreii și au crezut în Hristos; cum a făcut Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Nifon și mulți alții, care prin viața și faptele lor s-au împăcat cu Dumnezeu și au devenit fiii lui Dumnezeu după dar.

Aceste șapte fericiri privesc pe fiecare om, iar următoarele două privesc mai ales pe cei ce fac misiune și apostolat.

h) „ Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a acelora este împărăția cerurilor“. Observăm că la această fericire răsplata este aceeași ca și la prima: „ Că acelora este împărăția cerurilor“. La prima, omul luptă cu patimile și vrăjmașul din el, iar la a opta cu vrăjmașii și patimile din alți oameni pe care vrea să-i ajute să se mântuiască, de aceea și răsplata este aceeași, împărăția cerurilor.

i) „ Fericiți veți fi când vă vor ocărî și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru Mine". Așa după cum Hristos a fost ocărât și prigonit pentru învățătura Sa, tot la fel vor pătimi și cei care Îl mărturisesc pe El înaintea oamenilor. Oamenii cei necredincioși vor ajunge până acolo încât vor minți spunând că nu există Dumnezeu sau că Hristos nu a fost Fiul lui Dumnezeu sau vor zice alte minciuni împotriva Lui.

Mântuitorul îi fericește pe cei care Îl mărturisesc pe El pentru că: „ oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri".

Și încă ceva să nu uităm: Fericirile sunt puse la începutul predicii de pe munte, pentru că prin ele punem început și temelie pocăinței și fără de ele nu ne putem mântui. Și dacă observăm bine ordinea în care sunt date învățăturile de pe munte, vedem că ele merg din ce în ce mai către desăvârșirea omului până ajunge la cele mai înalte învățături date vreodată omenirii: „ Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc, rugați-vă pentru cei ce vă prigonesc ca să vă asemănați Tatălui Ceresc, Care face să răsară soarele și peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie și peste cei drepți și peste cei nedrepți".

* * *

Dacă în cele descrise până aici va găsi cineva și lucruri bune folositoare, să știe că „ toată darea cea bună și tot darul desăvârșit, este de la Părintele luminilor", iar dacă va găsi și lipsuri, sau alte lucruri nedesăvârșite și greu de înțeles, acestea sunt din cauza, păcatelor și a nedesăvârșirii celui ce a îndrăsnit să seocupe cu aceste lucruri, care îl depășec, deși cu oarecare binecuvântare.

(Un ucenic).

ÎMPOTRIVA AVORTURILOR

„Femeia se va mântui prin naștere de fii, dacă va stărui, cu înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie" (I Tim. 2.15)

Încă de la începutul lumii Dumnezeu a pedepsit foarte aspru pe cei care s-au împotrivit poruncii: „Creșteți și vă înmulțiți". Și dacă pe Onan, fiul lui Iuda, care atunci când intra la soția sa Tamara o păzea să nu zămislească copii, l-a omorât (Facere 38, 9-10), cum va pedepsi pe acei oameni care ucid copiii prin avort?

Avortul sau întreruperea sarcinii nu este un oarecare act nepermis moral, ci este ucidere. Este ucidere mai vinovată, mai gravă și mai urâtă de Dumnezeu decât oricare ucidere, pentru că ia dreptul la viață unei ființe omenești de a se învrednici de Sfântul Botez și deci, nu are posibilitatea să se mântuiască, după cum zice Mântuitorul: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu" (Ioan 3,5).

Te mai poți numi părinte când îți ucizi propriul copil? Privește la animalele sălbatice cum își cresc puii lor, cum își dau și viața pentru ei! Privește și te minunează cum aceste dobitoace fără de minte (Ps. 48.12) au mai multă înțelegere decât părinții ucigași, făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu (Facere 1,26)!

Tu ucizi pe acel copil nevinovat, lipsit de apărare, prin care putea să-ți vină mântuirea! Tu ucizi, dar dacă părinții tăi ar fi procedat la fel și cu tine? Ai uitat ce spune Sfânta Scriptură, ai uitat de Dumnezeu; te gândești numai la poftă trupească și plăcere! Ai uitat că există judecată, muncă și pedeapsă veșnică!

Biserica nu poate fi de acord, nici într-un caz, cu acest păcat al avortului, de aceea a rânduit canoane foarte aspre atât femeii care face avort, cât și tuturor celor care participă într-un mod direct sau indirect la această crimă: bărbatul care este de acord sau îndeamnă pe femeie, medicul, asistenta, părinții care ajută sau îndeamnă etc.

Pe cele care dau doctorii lepădătoare de făt (provocatoare de avort) și pe cele care primesc otrăvuri de prunci, le supunem pedepsei ucigașului (91, Sin. VI ecum.).

Pe femeile care sunt desfrânate și-și omoară fătul și se îndeletnicesc cu pregătirea mijloacelor de avort, hotărârea de mai înainte le-a oprit până la ieșirea din viață, și această hotărâre se ține îndeobște. Dar, găsind ceva spre a le trata mai blând, am hotărât ca vreme de 10 ani să împlinească în penitență, potrivit treptelor hotărâte (21 Ancira).

Femeia care va bea ierburi ca să scurgă rodul trupului și să nu nască copii, aceea să aibă pocăința 5 ani și să facă câte 300 de metanii pe zi. Iar dacă va face și bărbatul așa, mai rău este, nici biserica să nu-i primească prescura lui, nici prinosul, de nu se va pocăi (PBG 20).

Femeia care va zămisli și va bea ceva ca să curgă și să lepede începerea din ea, să se pocăiască 8 ami și metanii 367 pe zi. Dacă ea va muri în avort, să nu se îngroape în cimitir (PBG 20).

Femeia care fără de voie a pierdut copilul, să se canonisească un an (Ioan Postitorul 34).

Iată ce au povestit și câțiva credincioși care, prin iconomia lui Dumnezeu, au văzut și au simțit încă din această viață muncile care îi așteaptă pe cei care fac avorturi:

Pădurea cu copacii de jăratec

„...Aruncându-mi privirea spre o parte a șoselei, am văzut că la marginea șoselei erau niște arbori de foc de-a lungul pădurii și la fiecare arbore era legată câte o femeie goală, cu niște funii de

foc, care țipau groaznic și se zvârcoleau, pentru că de la spate le ardea copacii aceia de jăratec de care erau legate. Tot atunci am văzut că de pe niște munți de partea aceea de șosea, au venit niște vulturi de foc care s-au așezat câte unul și câte doi pe pieptul acelor femei și au început a le mânca sânii, iar ele răcneau îngrozitor și cereau ajutor de la Dumnezeu. Vulturii aceia de foc le-au mâncat sânii lor până li se vedeau oasele de la coastele lor însângerate și apoi au zburat de unde veniseră. Iar sânii acelor femei, în puțină vreme ca la un ceas, au crescut înapoi: Și îndată vulturii aceia înfocați au venit iară, punându-se pe piepturile lor și mâncând din nou carnea cea nouă a sânurilor lor, din care vedeau curgând sânge mult, iar femeile acelea răcneau foarte tare și se zvârcoleau în chinurile cele mari și amare. Eu văzând acestea eram foarte îngrozită și înspăimântată fiind singură pe acel drum. Dar deodată, căutând și de cealaltă parte a șoselei am văzut același lucru. În fața acestei groaznice priveliști, am căzut în genunchi și mă rugam la Domnul nostru Iisus Hristos și la Preacurata Sa Maică să mă scoată de aici, pentru că mă temeam tare mult ca nu cumva acei vulturi înfocați și să mă sfâșie ca femeile acelea că eram singură în acea situație. Dar în timp ce mă rugam, iată cum văd venind un om în urma mea ca la 200-300 de metri și m-am bucurat foarte mult că doar îmi va fi de mare ajutor în călătoria mea în această groaznică priveliște. Când a ajuns lângă mine acel om mi-a zis: „ Vezi femeie ce se întâmplă aici?“ Eu luând îndrăzneală am întrebat: „ te rog, domnule, unde sunt eu aici?“ Iar el mi-a răspuns: „ Aici este unde a binevoit Dumnezeu să fii, ca să vezi chinurile acestor femei care fac avorturi și ucid copiii lor, fiind mai rele decât fiarele și târâtoarele pământului. Că acelea, oricât de sălbatice ar fi și oricât de veninoase, nu numai că nu-și omoară fii lor ci îi apără foarte, chiar și cu prețul vieții lor. Și iată aceste femei blestemate pe care le-a ajuns urgia cea dreaptă a lui Dumnezeu, cum se ard în spate iar din față le sfârtecă

sânurile lor acei vulturi de foc ai mâniei lui Dumnezeu. Că ele n-au voit să-și alăpteze copii care s-au zămislit în pântecele lor, prin puterea lui Dumnezeu. Și așa în vecii vecilor se vor chinui". Apoi mi-a zis: „ Și tu la fel erai să te chinuiești dacă ascultai sfatul bărbatului tău cel tiran și fără frică de Dumnezeu. Încă să știi că dacă ai fi ascultat de el și mergeai la doctor să scoți copilul chiar atunci în vremea reclajului ai fi murit în mâinile doctorului pentru mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu și acum erai în rândul acestor femei blestemate și chinuită în veci".

„ ...Și aruncându-mi privirea spre dreapta șoselei am văzut un singur arbore de foc în marginea pădurii de care nu era legată nici o femeie spre chinuire și am zis către tânărul acela prea frumos: „ Domnule, iată numai aici este un arbore de foc care nu are pe nimeni legat spre chinuire". Iar el mi-a zis: „ Aici era locul tău dacă ucideai și tu pruncul pe care îl ai acum în pântece" și zicând el acestea m-am trezit în patul meu plângând foarte..."

O femeie căruia i-a plecat soțul în război și a murit acolo

„ ... Mergând mai departe am ajuns la o vale adâncă plină de flăcări și de țipete și din loc în loc se vedeau niște ziduri prin flăcările acelea și de ele erau spânzurate femei nenumărate, pe care le sugeau niște șerpi înfricoșați și mă lua groaza de frică. Pe unele erau câte doi pe altele mai mulți. Și am întrebat pe Sfântul Mihail, și mi-a spus că acestea sunt femeile care au mâncat carne de om, adică acelea care au făcut avorturi. Câți copii au avortat toți atâtia șerpi le va suge și așa se vor munci în veac..."

„ Cazul Ustiujina Claudia Vasilievna":

„ ... Atunci eu am tresărit puternic și am înțeles c-am murit, că sufletul meu se află în cer iar trupul pe pământ. Imediat am

înțeles că am multe păcate și că va trebui să răspund mult pentru ele. Am început să plâng. Am întors capul să-l văd pe Domnul, dar n-am văzut pe nimeni. Însă am auzit glasul Domnului care zicea: „ Întoarce-o înapoi pe pământ, că a venit prea devreme, Binevoitorul ei tată M-a milostivit prin rugăciunea lui neîncetată". Atunci am înțeles că această femeie era Împărăteasa Cerului, iar tânărul care plângea era îngerul meu păzitor. Și Domnul continuă să vorbească: „ M-am săturat de hulele ei împotriva lui Dumnezeu și de viața ei împuțită; am vrut s-o șterg de pe fața pământului fără nici o pocăință, dar tatăl ei M-a rugat mult...". Apoi a mai adăugat: „ Trebuie să-i arăți ei toate locurile pe care le-a meritat". Și într-o clipă m-am pomenit în iad iar pe mine s-au urcat niște șerpi de foc foarte înfricoșători cu niște limbi lungi din care ieșeau văpăi de foc precum și alte târâtoare care scoteau o putoare nesuferită. Acești balauri s-au înfipt în mine, alții s-au urcat pe grumaz. Acolo mai erau tot felul de viermi mai groși decât degetul și lungi de un sfert de metru cu coadă iar pe coadă aveau ace. Aceștia se înfingeau și treceau prin mine de sus și până jos, prin ochi, prin nări, prin gură și prin pântece; și erau insuportabili.

Am început să țip cu putere, parcă nu cu vocea mea; dar acolo nu există milă și ajutor de la nimeni. În acest timp a apărut o femeie care murise din cauza avortului. Ea a început să țipe și să ceară ajutor de la Dumnezeu, însă i s-a răspuns: „ Cum ai trăit pe pământ fără să mă ceri pe mine în ajutorul tău? Tu ai omorât copii în pântecele tău și sfătuiai pe alți oameni ca să nu facă copii pentru a nu împânzi sărăcia. Pentru Mine nu sunt copiii de prisos, Eu dau loc tuturor, la Mine sunt multe locașuri..."

„ ... Apoi, într-o clipă m-am pogorât în tartar care este mai rău decât iadul. Acolo am văzut foc și fum. Spre mine au alergat dracii cu zapisele și-mi arătau toate faptele mele cele rele și zicea: „ Iată noi am scris aici că tu ne-ai slujit nouă pe pământ". Și eu însumi am citit păcatele mele care erau scrise cu litere mari și

m-am speriat foarte tare de păcatele mele. Aici ardea un foc care zbura sus. Deodată dracii au început să mă bată peste cap și în mine s-au înfipt scâtei de foc. Auzeam gemete slabe ale sufletelor chinuite, ca un piuit de puișori. Ei cereau să bea, să bea, să bea: Când lumina focul îi vedeam pe toți. Erau îngrozitor de slabi și chinuiți. Când m-au văzut, au zis: „ Iată, ai venit la noi, prietenă? Acum vei trăi cu noi, Noi am trăit pe pământ și nu am iubit pe nimeni; nici pe slujitorii lui Dumnezeu, nici pe săraci, ci numai ne mândream, iubindu-ne numai pe noi. Îl huleam pe Dumnezeu și slujeam celor lepădați de El, iar pe păstorii ortodocși îi ocăram și niciodată nu ne-am spovedit, nici nu ne-am împărtășit; iar păcătoșii care s-au pocăit de păcatele lor din toată inima, care mergeau la Biserică și primeau pe săraci și pe străini, dând milostenii și ajutând pe toți cei din nevoie și făceau fapte bune, toți aceștia se găsesc acolo în Rai". Eu m-am spăimântat foarte tare, m-am cutremurat de groază. Mi se părea că mă aflu aici de un secol, avea, o stare apăsătoare: iar ei continuau să-mi spună: „ Tu vei fi cu noi, tu vei trăi și te vei chinui în vecii vecilor ca și noi..."

Dascălul Nicolae Dumitriu:

„ ... Apoi am ajuns la poalele unui munte mare cu mulțime de copaci și am văzut că de fiecare copac era legată o femeie goală. Iar niște corbi înfricoșați le mânca pieptul până la oase și țipau groaznic și cereau ajutor, dar nimeni nu le auzea.

— De ce le mănâncă pieptul la aceste femei plăcutule al lui Dumnezeu?

— Acestea sunt femeile care nu au vrut să nască copiii și să-i alăpteze, ci i-au ucis prin avorturi. Așa se vor munci în veciii vecilor..."

Cuvânt despre tâlharul cel ce pe un prunc a omorât apoi la rânduiala călugărească a venit şi s-a mântuit

A fost oarecare tâlhar şi viind la Avva Zosima, rugă pe bătrânul, zicându-i: „ Pentru Dumnezeu, fă milă cu mine păcătosul, de vreme ce multe rele şi fără de număr păcate am făcut, ca să mă părăsesc de răutăţile mele.

Iar Stareţul învăţându-l pe el, îndată l-a făcut pe el călugăr, dându-i lui sfântul chip. După aceasta i-a zis lui Stareţul: Să mă crezi pe mine fiule, că aici nu vei putea să petreci, căci de va auzi stăpânul, îndată te va lua pe tine. Dar încă ascultă-mă pe mine şi te voi duce la o mănăstire mai departe de aici.

Deci l-a dus pe el la mănăstirea lui Dorotei, la marginea Gazei, şi vieţuind acolo 9 ani, a deprins Psaltirea şi toată rânduiala călugărească. După aceea iarăşi s-a suit la Stareţul în Firmin şi i-a zis lui: „ Părinte, fă milă cu mine, dă-mi hainele cele mireneşti, iar acestea călugăreşti le ia“. Iar Stareţului fiindu-i jale, i-a zis lui: „ Pentru ce, fiule voieşti să faci aşa?“ Răspuns-a lui fratele: „ Iată după ce m-ai îmbrăcat în sfântul chip, Părinte, şi m-ai trimis la altă mănăstire, 9 ani am petrecut acolo şi pe cât am putut am flămânzit şi m-am înfrânat şi cu toată frica lui Dumnezeu, întru tăcere m-am supus. Şi ştiu că bunătatea lui Dumnezeu m-a iertat pe mine de multele mele rele, Ci însă când merg la Biserică ca să mă împărtăşesc la altar, îndată îmi stă înainte un prunc şi-mi zice: „ Pentru ce m-ai omorât pe mine?“ Şi nici într-o zi nu mă slăbeşte, mustrându-mă mereu. Deci, pentru aceasta, Părinte, voiesc să mă duc ca să mor pentru pruncul acela pe care l-am omorât eu, cel fără de minte“.

După aceea luându-şi hainele sale, s-a îmbrăcat într-însele şi a doua zi a ieşit din lavră. Iar după ce s-a dus la cetatea Diospoli,

îndată a doua zi l-au prins pe el și l-au omorât și așa s-a dus la Domnul, curățindu-se de toate păcatele sale și cu sfinții numărându-se.

Dacă numai pentru un prunc au făcut atâta canon în Mănăstire și au trebuit să fie omorât și el ca să fie iertat; ce va fi cu femeile care se duc la doctori și varsă atâta sânge nevinovat!!! care omoară și zeci de copiii?!!!

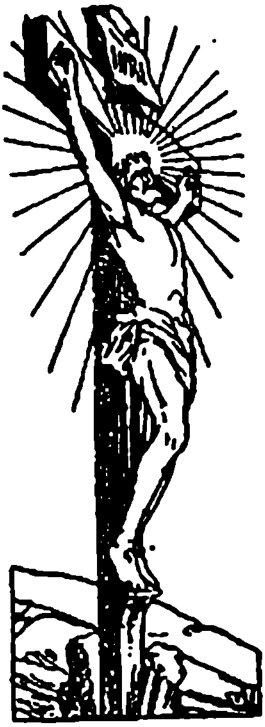

CUPRINS

Despre blândețe,
smerenie și îndelungă răbdare 3
Despre blândețe 6
Despre smerenie 21
Despre îndelunga răbdare 44
Despre citirea sfintelor scripturi
și despre înțelegerea lor 57
Despre valoarea sufletului omului 65
Drumul sufletului 82
Împotriva reîncarnării 88
Despre prooroci și proorocii mincinoși,
despre minuni și false minuni
și despre vedenii cerești și despre cele înșelătoare
și despre vise 93
Despre pregătirea celor ce voiesc a primi
prea sfintele și înfricoșatele taine ale lui Hristos
despre osânda preoților care dau sfintele taine
celor nevrednici 104
Despre Melhisedec,
Împăratul Salemului, Împăratul păcii 121

Despre cele 14 pedepse date de Dumnezeu
părinților care nu-și cresc copiii în frica și certarea
Domnului și despre frica de Dumnezeu 126
Despre neputreziciunea morților 130
Predică despre conștiință 137
Cele patru feluri de împărtășire în Biserica ortodoxă 145
Cuvânt despre ascultare,
paza blagosloveniei și despre rai 155
Despre minunile lui Dumnezeu
din lumea florilor și a ierburilor 167
Despre minunile lui Dumnezeu
din lumea arborilor și a pomilor roditori 174
Discuții 182
Despre Rai 185
Despre Iad 194
Pentru ce pricină a îngăduit Dumnezeu
pe Satana să lupte cu creștinii 203
Tâlcuirea psalmilor 50, 142 și a fericirilor 210
Împotriva avorturilor 231

DIFUZARE BACĂU:
Str. Iaşilor 32 – Tel.: 0234.130998
Mobil: 0745.658061

Tipărit la S.C. EVRIKA EURODIPS S.R.L. GALAŢI

„Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?" (Mc. 8,37). Dar oare așa de mare valoare să aibă sufletul nostru încât să nu poată fi răscumpărat cu toată lumea asta? Că auzim ce spune Mântuitorul mai departe: „De ar dobândi omul toată lumea și de va pierde sufletul său ce va folosi?" (Mc. 8, 36). Auziți, frații mei, cât de mare și nemăsurată valoare are sufletul nostru și la câtă cinste și valoare l-a ridicat pe el însuși Domnul Dumnezeul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos?, și dacă adevărul este așa, cine va putea vreodată a se împotrivi acestui mare adevăr?; să poată zice că sufletul nostru este mai ieftin și nu prețuiește cât lumea toată?

EDITURA BUNAVESTIRE

BACĂU 2001

I.S.B.N. 973 - 96484 - 7 - 9